

SİDDİK BOZARSLAN

KÜRDİSTAN'DA
BAĞIMSIZLIK
VE
TÜRKİYE'DE
DEMOKRASİ
SORUNU

JÎNA NÛ YAYINLARI

Sıddık BOZARSLAN

**KÜRDİSTAN'DA
BAĞIMSIZLIK
VE
TÜRKİYE'DE
DEMOKRASİ
SORUNU**

JİNA NÜ YAYINLARI

JÎNA NÛ YAYINLARI: 37

Birinci Baskı: Ekim 1996

Adres:

Jîna Nû Förlaget

Box: 152 16

161 15 Bromma/ SWEDEN

tele (fax): (46) 08-80 31 35

Postgiro: 503799-9

ISBN: 91-88054-46-2

Basıldığı Yer:

Författares Bokmaskin

STOCKHOLM

tele: 08- 653 58 80

İÇİNDEKİLER

SAYFA

ÖNSÖZ 5

BÖLÜM: I

SOSYALİST BİRLİK PLATFORMU VE
ALTERNATİF PARTİ SORUNU... 7

BÖLÜM II

ÜLKEMİZ DEVRİMİNDE ÖRGÜTLENME VE MÜCADELE BİÇİMLERİ

- I- Örgütlenme Biçimleri
a) Ortak Sorunların Çözümünde Örgütlenme
İhtiyacının Doğuşu 44
b) Burjuva Toplumunda Politik ve Ekonomik Demokratik
Örgütlenmeler... 47
c) Kütle Örgütlerinde Çalışma Yöntemleri ... 54
ç) Çizgi Dernek. ve Kimi Yanlış Yaklaşımlar ... 56
d) Legal Ulusal Kurumların Birlikte Yaratılması Gertekli
ve Zorunludur 58
II- Ülkemiz Devriminde Mücadele Biçimleri ... 61
a) Savaş ve Politika ... 64
b) Ülkemiz Devrimi Silahlı Mücadele Üzerinde
Gelişecektir ... 68

BÖLÜM III

LEGAL KÜRT PARTİSİ SORUNU

- Giriş ... 82
1) HEP ve DEP deneyimi 83
2) "Soykırımı Önleme Komitesi"nden "Kürt Hak
ve Özgürlükleri Girişimi"ne, Avrupa'da "Legal
Toplu Dönüş" Hazırlıklarından "Kürt Hak ve Özgürlükler
Vakfı"na 91
3) Legal Kürt Partisi Sorunu... 96

BÖLÜM IV

TÜRKİYE'DE DEMOKRASİ MÜCADELESİ

I- Demokrasi Mücadelesinin Kökeni ve Anti-Militarist Zorunluluğu ...	
a) Sınıfların Ürünü Olarak Demokrasi ve Kısa Tarihçesi	104
b) Devletin Ürünü Olarak Militarizm ve Anti-Demokratik Özelliği	109
II- Türkiye'de Demokrasi Mücadelesi Kemalizme Karşı Olmak Zorundadır	
a) Türk Devleti Başka Halkların Kırımı ve İnkarı Üzerinde Kırılmıştır ...	116
b) Irkçılığın ve Şövenizmin Temelleri Olarak Anayasa ve TBMM	122
c) Sivil Örgütler Resmi İdeolojiye, Faşizme, Emperyalizme Karşı Olmalıdırlar ...	128
III- Kürdistan'da Demokrasi Mücadelesi Ulusal Demokratik Devrimin Bir Parçasıdır	
a) Anti-Sömürgeci Mücadelenin Bir Parçası olarak Demokrasi Mücadelesi	136
b) Başarının Koşulu Demokrasi Kültürü Temelinde Ulusal Birliklerden Geçer ...	140
c) Türkiye ve Kürdistan Halklarının Acil Demokratik Güncel Talepleri	144

BÖLÜM V

KÜRDİSTAN'DA BAĞIMSIZLIK SORUNU

1. Uluslaşma Süreci ve Çok Uluslu Devletlerde Ulusal Sorun	150
2. Doğu Bloku Ülkelerinde Ulusal Sorun Deneyimleri	153
3. Kürdistan'ın Siyasal Durumu	158
4. Kürdistan'ı Sömürgeleştiren Egemen Güçler Açısından Federasyon Şartları Yoktur ...	161
5. 24 Ayar Irkçı olan Sömürgeci Ortadoğu Devletleri Avrupa Devletleriyle Kıyaslanamaz	171
6. Devrimci Demokrasi Güçleri Açısından Federasyon Koşulları Yoktur	182
7. Uluslararası Durum Açısından da Federasyon Tezi Gerçekçi Değildir ...	195
8. "Ortadoğu Federasyonu" İçi Boş hayali Bir Slogandır	220
9. Kürdistan'daki Çarpık Kişilikle Hesaplaş. Zorunludur	226
10. Bağımsız Birleşik Kürdistan Demokratik Cumhuriyeti Bir Zorunluluktur ...	239

ÖNSÖZ

Türkiye ve Kürdistan'da hızlı gelişmeler yaşanıyor. Mevcut ekonomik ve siyasal sorunlar giderek büyüyor. Bunun önemli nedenlerinden biri, Kürdistan'da sürdürülen çok yönlü sömürge savaşından kaynaklanıyor. Bu gidişle de Kürt ve Kürdistan sorunu barışçıl siyasal bir çözüme kavuşmadan, mevcut sorunların aşılamayacağı çok açıktır. Buna rağmen sık sık değişen ve birer savaş hükümetleri olan koalisyon hükümetleri de bu sorunların altından kalkamıyor ve bu yüzden de uzun ömürlü olamıyorlar. Türkiye ve Kürdistan halklarını adeta ortaçağın barbarlık zihniyetiyle yönetmeye çalışan Türkiye egemen güçleri, bu tutumlarında oldukça inatçı davranıyorlar.

Bu konuda asıl sorun sahibi güçler ise Kürdistan ve Türkiye halklarının devrimci-demokrasi güçlerine önemli görev ve sorumluluklar düşüyor. Çünkü mevcut sorunların köklü çözümü, bu güçlerin oluşturabilecekleri sağlıklı alternatiflere bağlıdır. Gerçekçi çözümler isteyen iki halka mensup muazzam bir potansiyel mevcuttur. Ancak bu potansiyelin varolması, sorunun çözümüne yetmiyor; bunun sağlıklı bir kanalda örgütlü bir güce dönüştürülmesi gerekiyor. Bu bağlamda hem Kürdistan ulusal demokratik güçlerinin, hem de Türkiye demokrasi güçlerinin önemli açmazları görülüyor. Örneğin; ülkemizin hemen tüm parçalarında önemli bir ulusal potansiyel olmasına rağmen bir çok siyasal örgüt temsilcilerinin sık sık yaptıkları açıklamalarla adeta insanı bıktırırcaasına; "Biz Türkiye'nin toprak bütünlüğünden yanayız, Türkiye'yi bölmek istemiyoruz, kayıtsız şartsız anlaşmaya varız, biz Türkiye'de serbest siyaset yapmak istiyoruz..." (siz buna öbür parçaları da ekleyebilirsiniz) vb. yaklaşımlar, haklı olan Kürt ulusunu adeta dilenci konumuna sokuyor. Kendi iç dinamiklerine güvenmemeyi ve sonuçta yine kölece yaşamayı içeren bu tür yaklaşımlar, tesadüf değildir. Bu bağlamda Kürt siyasal örgütleri bir daha düşünmeleri, kendi kendileriyle hesaplaşarak durum değerlendirmesini yapmaları ihtiyacı olduğu ortadadır. Yani öncelikle Kürt siyasal örgütleri, Kürt ulus gerçekliğine ve Kürdistan ülke gerçekliğine uygun olarak siyasallaşmaları ve buradan hareketle tüm ulusal potansiyelini harekete geçirerek ciddi ve kalıcı birliktelikler yaratmalarının gerekliliği ve zorunluluğu kendini dayatıyor. Devlet kurma bazında Kürt ulusal güçleri, İsrail devletinin kuruluşunu ve Yahudilerin mücadelelerini kendilerine örnek almalıdırlar. Türkiye devrimci-demokrasi güçleri de kendilerini sosyal şövenizmden kurtararak iktidar alternatifi ekseninde kendi emek cephelerini kurmalı ve Kürtlerin asgari demokratik talepleri olan kendi

bağımsız devletini kurma mücadelesini desteklemelidirler. Böylece iki halkın mücadeleleri arasında gerçek anlamda enternasyonalist dayanışma ve mücadele birliktelikleri yaratılabilir. Şimdiden önemli olan, bu açmaz ve yetmezlikleri aşabilmektir. Sözkonusu açmazlar aşılabildiği ölçülerde, "Ortadoğu'da ikinci bir İsrail devleti" yaratma ekseninde mesafe alınabilir; zayıflıklar kuvvetliye dönüştürülebilir ve Türkiye'de de emekçilere dayalı bir demokratik iktidar kurulabilir.

Elinizdeki kitabı oluşturan bölümler, 1994 yılında hazırlanmıştır. Aradan iki yıllık süre geçti. Bu süre içinde Türkiye ve Kuzey Kürdistan'da önemli değişimler yaşandı. Bu nedenle bazı yazıların, yaşanan süreçle bağlantılı kimi yönleri doğal olarak eksik kalmaktadır. Ancak, bunları kitap olarak yayına verdiğimde; sözkonusu bölümleri bir daha gözden geçirerek genişletmeye fırsatım olmadı. Böyle bir yöntemi seçmem, sözkonusu yazıların kimi bölümlerini yeniden yazmamı gerektirecekti ki buna da şimdilik imkan yoktu. Okurların, bu durumu anlayışla karşılayacaklarını umuyorum. Bu eksikliklere rağmen, 1994'te hazırlanan bu konular, bugün de politik güncelliğini koruyor.

Kitabın bölümleri bir bütün olarak gözönünde bulundurulduğunda, ağırlıklı olarak Kürdistan bağımsızlık sorunu ile Türkiye'de demokrasi sorunu olduğu hemen görülecektir. Kitabın I. ve II. Bölümleri, Kuzey Kürdistanlı sosyalistlerin siyasal örgütsel birlik çalışmaları konusunda ilk adımların atıldığı dönemde hazırlanmıştı. Kuşkusuz bu bölümler, siyasal örgütsel birliğin gerçekleşmesi ve alternatif bir parti yaratma konularındaki kimi tartışmalara açılım yapmayı ve yardımcı olmayı amaçlamıştır. O süreden bu yana bu konuda da çok mesafe alındı ve beş Kürdistanlı sosyalist yapının oluşturduğu Sosyalist Birlik Platformu, geçtiğimiz Nisan ayında gerçekleştirdiği ortak Kongre ile partileşerek (PYSK kurularak) yeni bir aşamaya girdi. Fakat böylesi alternatifin maddi yaşam içinde ciddi bir güce dönüştürülmesi sorunu, önümüzdeki sürecin göstereceği pratik çalışmalara bağlıdır. Bu yüzden bu bölümlerin de aynı kitapta yer almasını, yaşadığımız süreç bakımından yararlı gördüm. Özel olarak biz Kürdistanlı sosyalistleri ve genel olarak da halkımızın bağımsızlık, özgürlük, demokrasi ve sosyalizm mücadelesini yakından ilgilendiren sağlıklı bir alternatifin yaratılarak ete kemiğe bürünmesi ve sıcak mücadele alanlarında maddi bir güce dönüşmesi yönünde kimi siyasal tartışmalara katkıda bulunabileceği ölçülerde kitap, amacına ulaşmış olacaktır.

Temmuz 1996
Sıddık BOZARSLAN

BÖLÜM: I

SOSYALİST BİRLİK PLATFORMU VE ALTERNATİF PARTİ SORUNU

Giriş

Tarihte ilk kurulan ve bağımsız işçi sınıfı partisi olarak bilinen sınıf partisi, 1847'de Marks ve Engels yönetimindeki Komünist Liga'dır. Sonraları kurulan komünist partilerin program ve tüzük ilkeleri de Komünist Liga'nın temelleri üzerinde şekillendi. Liga'nın programsal ilkeleri de Marks ve Engels'in birlikte hazırladıkları "Komünist Manifesto"da özetlendi. Liga'da yer alan bağımsız sınıf partisinin temel ilkeleri; yani demokratik merkezîyetçilik, seçim yoluyla parti organlarının seçilmesi, organlarla üyelerin karşılıklı görev ve sorumlulukları, eleştiri-özeleştiri, parti disiplini ve kolektif yönetimi gibi ilkeler Lenin tarafından geliştirilerek Bolşevik Partisi'nde de yer aldı.

1864'te kurulan Birinci Enternasyonal Hareketi, Komünist Liga'nın yerini aldı. Uluslararası proletaryanın savaştan örgütü niteliğini taşıyan I. Enternasyonal, işçi sınıfı hareketinde bir nitel sığrama yaptı. Bunu izleyen süreçte her ülkede ayrı ayrı işçi sınıfı partilerinin kurulmaya başlandığı 1873 dönemine gelindiğinde, I. Enternasyonal faaliyetleri fiilen sona ermiş oldu.

Daha sonraları Alman Sosyal Demokrat İşçi Partisinin öncülük ettiği İkinci Enternasyonal Hareketi doğdu. Marks ve Engels bu hareketle de yakından ilgilendiler. Bu partinin Gotha

Kongresinde Laselle'cılarla devrimci ilkelerin pazarlık konusu yapılması ve sağlıklı bir birleşmenin gerçekleştirilmesini izleyen dönemde partinin devrimci niteliğini yitirmesine neden oldu. Bu yüzden Marks, Gotha Programını detaylı bir şekilde eleştirdi.

Kapitalizmin tekelci aşaması olan emperyalizmi tahlil eden Lenin, daha önceleri kurulan Komünist Liga ile I. ve II. Enternasyonal örneklerinin tümünü eleştiri süzgecinden geçirerek yaşanan pratik deneyimlerin ışığında yeni bir sınıf partisini inşa etme yoluna girdi. Emperyalist dönemde tek bir ülkede devrimin gerçekleştirilmesinin şartları, sosyalist devrim ile demokratik devrim ve ulusal kurtuluş hareketleri gibi birçok konuda detaylı ve sağlıklı tahliller yapan Lenin, Marksizme de önemli katkılar sağlayarak Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin (RSDİP) temel ideolojik, politik ve örgütsel ilkelerinin saptama yaşama geçirilmesine öncülük etti. Lenin'in savunduğu bu temel ilkeler, RSDİP'nin 1903'te gerçekleştirdiği II. Kongresi'nde onaylandı. Bu kongrede parti programı ve tüzüğü onaylanarak bütün grupların birleşik merkezi partisinin oluşturulması sağlandı. Daha sonraları Bolşevik Partisi adını alan RSDİP, Batı Avrupa'daki reformist partilerden tamamen farklı bir yörüngede savaşkan bir parti kimliğiyle Büyük Ekim Devrimi'ni gerçekleştirdi. Bolşevik Partisi'nin kuruluşu, gelişmesi ve devrimi gerçekleştirmesi; Lenin'in hem Rusya hem de uluslararası işçi sınıfı hareketine ve ulusal kurtuluş güçlerine bıraktığı önemli bir siyasal ve tarihsel mirastır kuşkusuz.

Komünist Liga'nın temellerinin atıldığı tarihten bu yana aradan 150 yıla yakın bir süre geçti. Özellikle 1917 Büyük Ekim Devrimi'yle başlayan yeni bir dönemin dünya çapında yankıları ve etkileşimleri de gözönünde bulundurarak aradan geçen 80 yıla yakın zaman sürecini gözlerden uzak tutmamak gerekiyor. Aradan geçen bu tarihsel ve siyasal süreçlerde birçok alt-üst oluşlar ve köklü değişimler gerçekleşti, önemli şeyler değişti. Özellikle Gorbaçov'un Sovyet Rusya'da iktidara gelişi ve başlattığı Perestroika ve Glasnost Politikasının yaşama geçirilmesi dönemine kadar adeta birer kapalı kutu görünümünde olan eski sosyalist ülkelerin dağılışıyla başlayan süreç; geçmişte yaşananlardan önemli eğitici ve öğretici dersler çıkarmamızı daha bir zorunlu kılıyor. Reel sosyalizmin yaşanmış pratiğini sorgulayıcı bir mantıkla eleştiri süzgecinden geçirmek; geleceğin ulusal kurtuluşu ve sosyalist inşası için de bir gereklilik olmanın da ötesinde bir zorunluluktur. Düne kadar bu yapılamıyordu. Çünkü genel olarak dünya çapında ve özel olarak da Türkiye ve Kürdistan solunda hakim olan egemen düşünce, bağrında önemli hataları, eksiklikleri, zaafı ve saplantıları taşıyordu. Sorunlara yaklaşım da adeta

sofucaydı. Sorunumuza ışık tutması açısından aşağıda aktaracağım iki alıntıyı son derece yararlı görüyorum. Bu pasajlar, hiç yorum bile gerektirmeyecek açıklıkta olan ve günümüz koşullarının mücadele perspektiflerine de ışık tutmaktadırlar. Sözü edilen alıntılar şöyledir:

“Devrimcilerin en büyük öğretmenleri, en iyi öğretmenleri beklenmedik belalardır. Ancak beklenmedik belaların gün ışığına çıkardığı sorunların değişik yönleri ve aralarındaki bağlantılar görülebilir, izlenen yöntem ve politikanın kendi deneyimlerinden gerekli dersler çıkarılabilir ve radikal müdahalelerde bulunabilirse anılan belalardan onların öğreticiliğinden gereği gibi yararlanılabilir.” (1)

“Devrimci partilere ve devrimci sınıfa, son derece yararlı bir tarih diyalektiği veren siyasi savaşı yılmadan onlara anlatan ve öğreten dersi veren de bu büyük yenilginin kendisidir. İnsan gerçek dostlarını felaket anında tanır. Yenilgi yılları iyi bir okuldur.” (2)

Bu özet önbilgiden sonra asıl konumuz olan Kuzey Kürdistan’da yeni bir sosyalist parti arayışının ana ilkelerine geçebiliriz.

Bilindiği gibi Kuzey Kürdistan’da sosyalistlerin siyasal-örgütsel birliği, belirli bir ihtiyaçtan doğmuştur. Günümüzde K. Kürdistanlı sosyalistlerin dağılık olduğu, tek tek kendi başlarına savaş sürecine müdahale edip çekim merkezi haline gelerek alternatif olma misyonundan uzak oldukları, dolayısıyla da siyasal sürecin gerisinde kaldıkları tartışma götürmüyor. Böylece ülkemiz ve halkımızın içinde bulunduğu nesnel ve öznel koşullar; sosyalistlerin, öncelikle siyasal -örgütsel birliği yaratarak sürece müdahale etmeleri ve çekim merkezi haline gelmeleri, yakıcı bir gereksinim haline gelmiştir.

Kürdistan’ın dörde bölünerek sömürgeci bölge devletleri arasında paylaşılması ve sömürgeleştirilmesi süreci hiç de kolay olmadı. Bu süreç, içinde ihanetleri de barındıran bir çok destansı başkaldırlara neden oldu. Ama, aralarında bağımsız Kürdistan’ı yaratma hedeflerinin de olduğu bu başkaldırıların tümü, sömürgeci bölge devletleri tarafından ve emperyalistlerin de aktif yardımları sonucu kanlı bir biçimde bastırıldı. Bu yüzden günümüzde bile ülkemizin uluslararası sömürge yapısı halen devam ediyor. Bu nesnel koşullardan ötürü halkımızın ulusal bağımsızlık ve özgürlük mücadelesi de hemen her parçada değişik düzey ve biçimlerde sürdürülmektedir. Ancak halkımızın örgütlü mücadele deneyimi, bir asırlık süreci kapsamaktadır. Çünkü, ilk Kürt örgütü olarak kabul edilen

Kürdistan Azm-i Kavi Cemiyeti, 1900 yılında İstanbul'da kuruldu. Bu tarihten itibaren Kürtler, siyasal düşünce planında siyasal örgütsel aşamaya geçmiş oldular. Yüz yıllık bir süreci kapsayan halkımızın örgütlü mücadelesi; değişik düzeylerde halen devam ediyor.

Günümüz koşullarında Kuzey Kürdistan'da çağımızın en barbar sömürge savaşı sürdürülmektedir ve ülkemiz adeta kan deryasına dönüşmüş bulunmaktadır. Sömürgeciler, bu barbar uygulamalarıyla ülkemizi insansızlaştırmayı ve halkımızı sindirerek tamamen teslim almayı hedeflemektedir. İşte böylesi bir ortamda ortaya atılan alternatif bir sosyalist parti yaratma sorunu, bu yüzden çok yönlü irdelenmesi gereken ciddi ve bir bu kadar da önemli bir sorundur. Her şeyden önce, başlatılan birlik çalışmalarının ortak bir kongreyle sonuçlanması; halkımızın geleceği ile ilgili tarihi öneme sahip bir gelişme olacaktır. Ama alternatif bir parti yaratmak için bu, tek başına yeterli değildir. Sürdürülen çalışmaların ortak kongreyle ve başarılı bir biçimde sonuçlandırılması; alternatif yaratma konusunda bir istemin teorik olarak dile getirilmesi demektir. Belirleyici olan ise, böyle bir alternatif hattın sosyal yaşamın içinde örgütlendirilmesi ve maddi bir güç haline getirilmesidir.

Savaşkan Sosyalist Bir Partinin Temel Özellikleri

1. Parti, Devlet Kurma ve İktidar Olma Aracı Olarak Gereklidir

Birincisi; öncelikle sözünü ettiğimiz parti, devlet kurma ve iktidar olma aracı olarak gerekli fonksiyonunu yerine getirebilmelidir. Kürdistan işçi sınıfı, yoksul köylülük ve diğer emekçi yığınların ulusal ve toplumsal kurtuluşunu başarıya götürecektir, iktidar yapacak ve bu iktidarı da düşman saldırılarına karşı koruyup kollayabilecek niteliğe sahip olmak zorundadır. Bağımsız Kürdistan Demokratik Cumhuriyeti'ni kurma, bunu iktidar yapıp koruma mücadelesinde önemli bir araç olan böylesi bir parti; mücadele sürecinin başından itibaren sürekli savaş halinde olan bir ordunun Genel Kurmayı ne ise, bir kurum olarak böyle bir partinin çok çetin ve çok yönlü mücadele Genel Kurmayı da aynen odur. Çelik disipline sahip böylesi bir merkezi önderliğin komutası altında

yürütülecek bir parti mücadelesi; ancak sömürgeciliği Kürdistan'dan atıp ulusal kurtuluş devrimini zaferle taçlandırabilir. Burada vurgu yaptığımız nokta, böyle bir partinin sürekli savaş hattında mücadele yürütmek zorunda olan ve mücadelenin tüm alanlarında sürekli olarak savaş nöbetini tutmak zorunda olan siyasal bir ordu özelliğini taşımak zorunda olmasıdır. Böyle bir parti için bu, olmazsa olmaz temel bir koşuldur. Çünkü ülkemizin en büyük parçasını boyunduruğu altında tutan sömürgeci TC; Kürdistan'ı sömürgeleştirme sürecine soktuğu dönemden itibaren halkımızı jenoside de varan toplu kırimlardan geçirmiş, mecburi iskana tabi tutmuş, zorla eriterek yok etmeye çalışmıştır. Kısacası sömürgeci TC'nin 75 yıllık katliam, sürgün, sindirme, asimilasyon politikaları hiç değişmeden devam etmiştir. Nüfusu 18-20 milyona varan, varlığı ve anadili bile yasaklanmış olan Kürt halkının kendi toprağında ulusal kimliği ile yaşama koşulları ve güvencesi kalmamıştır. Bunun ise yeryüzünde düşünülebilecek en ırkçı ve en onur kırıcı bir durum olduğu ortadadır. Bu yüzden halkımızın öncelikle bu temel çelişkinin çözümleyerek sömürgeci boyunduruğa son verip ulusal demokratik devrimini gerçekleştirmesi gerekmektedir. Başkasına devredilemeyecek ve belirsiz dönemlere ertelenemeyecek olan Kürtlerin bu asgari demokratik talebi; ulusal bir devlet kurmaktan geçiyor. Tüm bu nedenlerden ötürüdür ki sömürgeciliğe karşı zora başvurma ve illegal örgütlenme temel alınarak diğer tüm mücadele ve örgütlenme biçimleri buna bağımlı kılınmalıdır.

Böylesi bir parti; siyasal stratejisine uygun örgütlenme ve mücadele biçimlerini net olarak belirlemek zorundadır. Var olan mevcut koşullar; böyle bir partinin illegal ve düşmana karşı zor kullanma temelinde kurulmak zorunda olduğunu yukarıda da vurguladığımız gibi tartışma götürmez bir gerçekliktir. Bu gerçeklik, öylesine yakıcı bir ihtiyaçtır ki mücadelenin belirli aşamalarında değil; ülkemizin sömürge yapısı devam ettiği sürece kaçınılmaz olarak kendini dayatacaktır. Çünkü zora başvurarak ülkemizi işgal eden ve ulusal varlığımızı dahi inkar eden sömürgeci TC; bu barbarlık niteliğini kolay kolay bırakamayacağı gerçeği, hiç bir zaman unutulmamalıdır. Bu nedenlerdedir ki ülkemizin sömürge yapısı sürdükçe; zora başvurma ve illegal örgütlenme ihtiyacı gündemden düşmeyecektir. Bunun diğer somut kanıtları ise, ülkemizin Doğu ve Güney parçalarında otonomi için de olsa 45-50 yıldan beri illegal ve silahlı mücadelenin sürdürülmek zorunda bırakılmasıdır. Bu niteliğe sahip bir parti, zora başvurma'nın bir biçimi olan silahlı mücadele ve onu da

şekillendirecek sağlıklı bir askeri politikaya sahip olma zorunluluğu ise ayrı bir araştırma konusudur (belirli yönleriyle bu sorunu başka bir bölümde irdeledim). Ancak şu kadarını belirtmeliyiz ki siyasal mücadelenin bir parçası olan silahlı mücadelenin başa alınması zorunluluğu, kimi siyasal yapılanmaların yıllarca savunageldikleri ve deyim uygun düşerse adet haline getirdikleri gibi "zamanı gelince silahlı mücadele de verilir ve her çeşit mücadele zorunludur vb." türünden yaklaşımlar; silahlı mücadelenin taktik bir sorun olarak ele alınmasıdır. Bizim parmak bastığımız sorun ise taktik değil, stratejiktir. Askeri strateji konusunda önemle üzerinde durulması gereken nokta; kent-kır bağlantısının ve devam etmekte olan sömürge savaşının Türkiye metropollerine kaydırılarak Türkiyelileştirilmesidir. PKK'nın 10 yıldır sürdürdüğü ve Kürdistan kırlarını baz aldığı silahlı mücadelenin yarattığı sonuçlardan dersler çıkarılması gerekir diye düşünüyorum. İlegal örgütlenme ve zora başvurmayı başa almak zorunda olan böyle bir partinin; legal, yarı legal örgütlenmelerle, barışçıl demokratik, ekonomik vb. mücadele araçlarından yararlanmayacağı ve bunları birleştirmeye ihtiyaç duymayacağı anlamına gelmiyor, gelmemelidir. Tam tersine, böyle bir parti; diğer tüm mücadele ve örgütlenme biçimlerinden de santim santim yararlanmalı, hatta bununla da yetinmeyip bunların diyalektik birlikteliğini ustaca kullanabilmelidir. Ancak bunları yaparken, tüm mücadele ve örgütlenme biçim ve araçlarını temel örgütlenmeye ve mücadele biçimine bağımlı kılmalıdır. Bu, ulusal demokratik devrimimizin karakterini ve gelişme yolunu da belirleyecektir. Bu politikanın net bir biçimde saptanması, siyasî ve askeri stratejilerin ve buna bağlı taktiklerin de sağlıklı yapılmasını da zorunlulu kıyor.

Ayrıca silahlı mücadelenin zorunluluğu ve gerekliliği; bağımsız bir devlet kurmayı önüne hedef olarak koyan bir partinin, yarıların devlet ordusunun temellerini de şimdiden atmış olacaktır. Kürtlerin özellikle eski tarihlerde kurdukları site devletlerinde kalıcı ve profesyonel bir orduyu oluşturmadıkları görülmektedir. Bir bakıma dış saldırılara karşı korunamamaları; düzenli ordularının da olmamasından kaynaklandığı unutulmamalıdır. Bu yüzden sözünü ettiğimiz parti, siyasal, demokratik, ekonomik, toplumsal konularda olduğu gibi askeri konuda da şimdiden önemli kurumlar oluşturabilmelidir. Bu konuda en yakın örnekler, Kürdistan Demokratik Cumhuriyeti (Mahabad) ve Güney Kürdistan'da 4 yıldır oluşan Kürt Parlamentosu; oldukça öğretici derslerle doludur. Çünkü federasyon istemi temelinde de olsa, bir nevi

devlet kurumları olan yasama-yürütme ve yargı kurumları gerçekten fonksiyonel olarak kurulmazsa; Güney'de açıkça görüldüğü gibi parlamentoya girmeyen iki örgüt liderlerinin dudakları arasında çıkacak sözlere uygun hareket edilecek ve sonuçta sözüm ona parlamento ve hükümet, birer formaliteden ibaret kalacaktır. Kısaca şu kadarını belirlemeliyiz ki doğru ve sağlıklı bir stratejiyi savunmak; hatta bunun için yıllarca-onyıllarca savunmak ve yüzbinlerce-milyonlarca şehit vermek de başarı için yeterli değildir. İstenilen amaca varılınca, asıl belirleyici olacak olan devlet kurumlarının şimdiden temellerinin atılması ve devlet kurulduktan sonra söz konusu kurumların oturtulması belirleyici bir rol oynayacaktır.

2. Öncü Bir Müfreze Olarak Parti Gereklidir

İkincisi; sözünü ettiğim parti, salt ülkemizin bağımsızlığını sağlamasını ve halkımızın iktidar olmasını hedefleyen bir araç değil; aynı zamanda adına politika yaptığı sınıf ve katmanların da öncü bir müfrezesi olmak zorundadır. Yani sosyalist bir parti olarak Kürdistan işçi sınıfının, yoksul köylülüğün ve diğer emekçi yığınların siyasal, ideolojik ve örgütsel öncülüğünü yapabildiği ölçülerde onları iktidara taşıyabilir ve sömürgeciliği ülkemizden kovabilir. Ki bunun da bizzat yaşam içinde gerçekleşebilecek pratik sergileme sorunu olduğu besbellidir. Teorik olarak savunulan bu düşüncelerin yaşam bulabilmesi ve gerçek önderliğin sağlanabilmesi için, öncelikle partinin kurmay kadroları, yani öncü kadroları, teorik ve pratik olarak bu niteliklere sahip olmalıdır. Bu niteliklere sahip bir parti genel kurmayı yaratılabildiği ölçülerde, parti merkez organlarından başlayarak aşağılara doğru tüm parti örgütleri ve hatta parti hücreleri ile tek tek üyelere kadar militan bir yapıyı oturtmak ve partinin sürekli mücadele hattında çelikleşmesini gerçekleştirmek mümkün olacaktır.

"... Ve şimdi iddia ediyorum; 1. bir tek devrimci hareket, sağlam ve sürekliliği koruyan bir önder örgütü olmadan devamlılığa sahip olamaz; 2. hareketin temelini oluşturan ve ona katılan, kendiliğinden mücadeleye çekilen kitle ne kadar genişse, böyle bir örgütün zorunluluğu o kadar günceldir ve bu örgüt o kadar sağlam olmalıdır (çünkü, çeşitli demagoglar için kitlelerin gelişmemiş tabakalarını peşlerine takmak, o kadar kolay olacaktır); 3. böyle bir örgüt, en başta devrimci eylemle mesleki olarak ilgilenen kişilerden oluşmalıdır; 4. böyle bir örgüte üyeliği ne kadar kısıtlarsak, yani örgüte sadece devrimci

eylemle mesleki olarak ilgilenen ve siyasi polise karşı mücadelede sanatında mesleki olarak yetiştirilmiş olan üyeler katılırlarsa, otokrat bir ülkede böyle bir örgütü "yakalamak" o kadar zorlaşacaktır ve 5. harekete katılmak ve içinde aktif çalışmak olanağına sahip olacak işçi sınıfı ve diğer toplum sınıfları içinden kişilerin çevresi o kadar geniş olacaktır." (3)

1901 yılında Çarlık Rusyası koşullarında formüle edilen Lenin'in bu belirlemeleri, aradan 80 yılı aşkın bir süre geçmesine rağmen günümüz koşullarında bile doğruluğunu ve geçerliliğini koruyabilen temel düşüncelerdir. Unutmamak gerekir ki bizim şartlarımız ve mücadele koşullarımız; Lenin'in Çarlık Rusyası ile mukayese edilemeyecek ölçülerde çok daha ağırdır. Bu yüzden tüm ulusal demokratik hakları elinden alınmış ve varlığı dahi inkar edilmiş kölelik zincirlerine vurulmuş halkımızın ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinde alternatif olmak isteyen sosyalist bir partinin, sözü edilen bu belirlemelerden yararlanmalı; ama Lenin'in bu tespitleriyle de yetinmemelidir. Böyle bir parti, bu temel düşünceleri daha da geliştirerek ülkemizin somut koşullarına uygun bir biçimde örgüt modelini geliştirebilmelidir.

Açıktır ki sözünü ettiğim militanlık ölçüleri parti merkezinde tutturulmazsa, bunu diğer parti örgütlerine taşımak ve yaşama geçirmek mümkün olmayacaktır. Bunun için de başta parti merkez kadroları olmak üzere tüm üyelerin devrimci mücadeleyi bir meslek olarak seçmeleri temel koşuldur. Diğer bir deyişle sözü edilen sosyalist partiyi, bir profesyoneller ordusu olarak da adlandırabiliriz. Sözü edilen partinin bu özelliği, aynı zamanda partinin bileşiminin de önemini gözler önüne sermektedir. Bu yüzden de devlet kurmak gibi çok ciddi ve bir bu kadar da ağır bir yükü omuzlamak iddiasıyla ortaya çıkacak böylesi bir partinin bileşimi, diğer bir deyişle üyelik şartları ve niteliği parti tüzüğünde açık ve net bir biçimde belirlenmelidir. Kuşkusuz parti programını benimseyen, belirli bir yaşa giren, düzenli aidatını veren ve "... parti örgütlerinden herhangi birisinde görev almayı kabul eden"lerin parti üyesi olabileceği gerçeği; hemen hemen tüm sol partilerin tüzüklerinde mevcuttur. Bu çerçevede böyle bir maddenin sosyalist birlik partisinin de tüzüğünde yer alabileceğine emin gözle bakıyorum. Besbelli ki böyle bir belirlemenin tüzükte yer alması; devrimci mücadeleyi kendine meslek seçen profesyonel çalışmayı içerir. Devrimciliği profesyonel bir meslek olarak seçmek demek; böyle bir partinin tüm üyelerinin her şeyini bırakıp 24 saatini parti çalışmasına ayırmak ve geçimini partiden sağlamak demek değildir. Tam tersine, herhangi bir iş yerinde tam gün çalıştığı halde hemen her gün bile parti

çalışmasına zaman ayırabilmek ve kendini böyle bir atmosfere hazırlamak demektir. Ancak günün ihtiyaçlarına göre herhangi bir alanda ihtiyaç duyulması halinde, o alanın en uygun kadrolarla doldurulması gerekmektedir. Böyle bir durumda sözü edilen alana kadro transferinin gerçekleştirilmesi için, gerektiğinde çalıştığı iş kolunu bırakabilmek ve parti çalışmalarını 24 saat sürdürerek geçimini partiden temin etmeyi de bazan gerektirebilmektedir. Bu tür durumların ortaya çıkması halinde, görev üstlenmesi talep edilen parti üyesinin gönül rahatlığı içinde bu görevi üstlenmesi gerekmektedir. Kısaca sözünü ettiğimiz profesyonel çalışma ve devrimci mücadeleyi kendine meslek seçme; aynı zamanda mücadelenin gerektirdiği tüm alanlarda amatörce çalışmayı bir tarafa bırakıp ilgili çalışma alanlarında uzmanlaşmayı gerektirmektedir. Asıl bu ana halka öz olarak doğru algılandığı ve bunun ruhuna uygun olarak gerekli olan örgütlenme yaşama geçirilebildiği ölçülerde, profesyonellik sorunu çözümlenebilir.

Ancak asıl vurgu yaptığımız sorun; bunun sadece söylemde kalmaması ve daha da önemli olan bu söylemin yaşama geçirilmesidir. Çünkü örgütsel pratik sorunları ve karşılaşılan güçlükleri çözümlenmek, sadece tüzükle mümkün olmuyor. Tüzük, örgütsel çalışmanın normlarını belirleyen bir anayasa olarak elbette çok önemlidir, ancak her şey demek değildir. Bu nedenle asıl örgütsel pratik çalışma üzerinde durmak ve partinin uğruna politika yaptığı kutsal davanın gerçek temsilcisi ve öncüsü olduğunu pratik yaşamda kendini kanıtlamak zorunluluğu olduğu çok açıktır. Bu bağlamda örgütsel işleyiş düzenleyen tüzüğün bir bütün olarak hayata geçirilip geçirilmemesi konusu, pratik çalışmada sık sık karşımıza çıkmaktadır. Çünkü bir kısım örgüt üyeleri veya parti birimleri, tüzüğün belirli maddelerini hayata geçirip bazı maddelerini de tabir uygun düşerse laçkalaştırmak suretiyle adeta sulandırmaktadırlar. Tüzüğün belirli maddelerinin ihlal edilmesi; aynı zamanda beraberinde örgütsel bazda liberalizmi ve anarşizmi de getirmektedir ki bu durum, örgütsel birliğin irade ruhunu zedelemektedir. Bu yüzden militan bir parti olma iddiasında olan sözünü ettiğimiz parti; bu tür laçkalıklara asla izin vermemelidir. Özellikle de parti program ve tüzüğünün hayata geçirilmesi, başta parti merkez organlarında olmak üzere aşağılara doğru tüm parti örgütlerinde ve her üyenin bulunduğu koşullarda ikircimsiz bir biçimde uygulanabilmelidir. Eğer bu önemli pratik halka tutturulmazsa, açıktır ki önce belirli bazı maddelerin sulandırılmasından hareketle süreç içinde parti tüzüğü tüzük olmaktan çıkacaktır. Bu yüzden daha fazla belirleyici olacak olan ve asıl pratik çalışmalarımızın aynası olan, pratik örgütsel çalışmalar olacaktır. Özellikle

günümüzün Kürdistan koşullarında pratiğin teorik belirlemelerin önüne geçtiği rahatlıkla görülmektedir. Bir çok ulusal kurtuluş devrimlerinde de görüldüğü gibi halkımız artık kimin ne söylediğine değil, ne yaptığına bakıyor. Vurgu yaptığımız bu nokta, gözlerden uzak tutulmamalıdır. Partinin öncü bir müfreze rolünü oynayarak savaşkan militan bir yapı haline gelmesini kısaca bu çerçevede değerlendirmek gerekiyor. Bu yüzden böyle bir parti kurulduğu aşamada, başta parti merkez kadroları olmak üzere kadro malzemelerinin bir bütün olarak çok sağlıklı ve isabetli tespit edilmesi ve ona göre somut pratik örgütsel adımların atılması gerekmektedir.-

"... Gizli bir örgütü yönetmenin bütün sanatı, mümkün olan her şeyden yararlanmakta, "herkese yapacak bir iş vermekte" ve aynı zamanda bütün hareketin önderliğini, sırf birtakım yetkilere dayanarak değil, otoriteye, canlılığa, daha fazla tecrübeye, daha çok yönlülüğe ve daha fazla yeteneğe sahip olarak, elde tutmakta yatar. Bunu, eğer olağanüstü yetkilere sahip yeteneksiz bir kimse bulunursa mutlak merkeziyetçiliğin hareketi kolayca mahfedebileceği yolundaki malum muhalefet ihtimaline karşı belirtiyorum. Bu hiç şüphesiz mümkündür, ama bu seçim ilkesiyle yada ademi-merkeziyetçilikle giderilemez; bunların geniş ölçüde uygulanmasına kesinlikle göz yumulamaz ve bunlar, istibdat yönetimi altında yürütülen devrimci çalışmaya son derece zararlıdır. Bu, herhangi bir tüzükle de giderilemez; ancak tek tek her bir alt grubun karar almaları, M. O. ve M. K. ne başvurmaları ve (en kötü durumda) kesinlikle yeteneksiz yetkililerin görevlerinden alınması yolunu izleyen "yoldaşça etkileme" tedbirleriyle giderilebilir. Komite, devrimci çalışmanın çeşitli yönlerinin çeşitli yetenekleri gerektirdiğini ve bir örgütleyici olarak hiç işe yaramayan bir kimsenin bazen bir ajitatör olarak son derece değerli olabileceğini yada kesin gizli çalışmada iyi olmayan birisinin mükemmel bir propagandacı olabileceğini vb. gözönüne alarak, mümkün en geniş işbölümünü sağlamak için çaba harcamalıdır." (4)

Sözünü ettiğimiz öncülük sorununun diğer önemli bir yönüne de parmak basmak gerekiyor. Örneğin; eğer bu partinin kurmay heyeti sıcak mücadele alanlarında konumlandırılmazsa ve ülke zemininde kendi ayakları üzerinde duramazsa; böyle bir partinin alternatif olma şansı olmayacaktır. Diğer bir değişle bu partinin kurmay heyeti eğer yurtdışında konumlanıp uzaktan kumandalı bir biçimde mücadeleyi yönlendirmeye kalkışırsa, eninde sonunda bu örgüt de marjinal bir yapı olarak kalmaya mahkumdur. Son onbeş yılın pratiği bunun aynasıdır. Zaten simdiye kadar sosyalistlerin bir çekim merkezi haline

gelememelerinin önemli bir nedeni de budur. Bununla işaret ettiğimiz, yurtdışını bir hiç saydığımız veya bu alanları önemsemediğimiz sonucu çıkarılmamalıdır. Elbette ki yurtdışı parti örgütlerine de önemli görevler düşeceği tartışma götürmüyor. Ancak belirleyici olan, ülkede yükseltilecek mücadele olacaktır. Ülkedeki sürece müdahale edip kan alındığı ölçülerde yurtdışı da buna bağlı bir biçimde gelişme gösterecektir. Bunun sağlanması da kuşku yok ki kolay ve kısa sürede olmayacaktır. Yillardır yurtdışında bulunan ve belirli bir örgütlenme ve bilgi birikimine sahip bir kısım kadrolar, halen bu yakıcı gerçekliği görmek istememektedirler. Sayı olarak az da olsa, platformu oluşturan tüm yapılarda böyleleri vardır ve bunlar halen yurtdışından sözümona ulusal mücadeleyi yürütebileceklerini düşünmektedirler. Gelenen aşamada bunların bir daha gerçekçi bir değerlendirmeye kendi konumlarını gözden geçirebilmeleri ve bunu bir onur sorunu yapmadan ülkede bu görev ve sorumluluğu yapabileceklere devretmelidirler. Elbetteki bu platformdan ülke zeminine ne kadar kadro transferi gerçekleşebilirse, sözü edilen örgütün ülkedeki örgütlülüğü de buna paralel olarak ölçülerde güçlü olacak ve daha bir kolay ayakları üzerinde durabilecektir. Ancak şu da diğer bir gerçek ki eğer yurtdışından yeterli miktarda kadro transferi gerçekleşmezse ve ülke zemininde de sözü edilen nitelikte ve sayıda kurmay kadrosu bulunmazsa, amaçlanan sürede ülkede militan bir örgütlenmenin gerçekleşmesi de zayıf kalacaktır. Sözü edilen parti, parti kongresinde en fazla tartışacağı ve sağlıklı kararlar alacağı belirleyici bir sorun, kuşkusuz bu olacaktır.

Ayrıca geçmişin örgütsel pratiğinde görülen diğer önemli bir eksiklik de pratik çalışmalarda yetişen sıradan militan üyelerin, belirli bir zamandan sonra merkez kadro konumunda olan bazılarını her yönüyle geçebilmesi ve bu konumda olanların aslında merkeze getirilmesi ve merkezdeki yetersiz konumda olanların da daha alt birimlere getirilmesi sorunu önündeki engellerin mutlaka aşılması sorunudur. Kuşkusuz bürokratik bir yapıyı savunan ve adeta sorunlara memur zihniyetiyle bakan sözum ona önder kadrolar; böyle bir partinin kendini yenileyerek genç ve dinamik kadroların öncü konuma gelmelerini istemeyeceklerdir. Zaten reel sosyalizm deneyimlerinde de bu sıkça görülmüştür. Sözü ettiğimiz böylesi bir parti, pratikte kendini her zaman gösterebilecek bu tür yanlış anlayışlara karşı da sürekli mücadele etmeli ve Lenin'in yıllar önce yaptığı şu tespite bağlı kalmalıdır:

"... Merkezin (şimdiye kadar olduğu gibi) öğüt vermek, ikna etmek ve tartışmakla kalmaması, orkestrayı gerçekten

yönetebilmesi için, kimin hangi kemani nerede ve nasıl kaldığını; her çalgının çalınması için talimatın nerede ve nasıl alındığını yada alınmakta olduğunu; (müzik kulak tırmalamaya başladığında) kimin nerede ve niçin falso yaptığını; ve falsonun giderilebilmesi için, kimin nereye ve nasıl aktarılması gerektiğini kesin olarak bilmesi gerekir..." (5)

3. Parti, Sınıf Örgütlenmesinin En Yüksek Biçimidir

Üçüncüsü; bu parti, sadece öncü bir müfreze değil; aynı zamanda Kürdistan işçi sınıfı, yoksul köylülük ve diğer emekçilerin hem örgütlü bir müfrezesi, hem de sınıf örgütlenmesinin en yüksek biçimidir. Belirtmeye gerek bile yok ki örgütlü bir güç (ulus, halk, sınıf vb.) her şey ve örgütsüz bir güç de hiç bir şeydir. Köydeki bir kooperatif, bir memur sendikası veya derneği, bir fabrikada ya da bir işkolunda çalışan işçilerin sendikası, bir okuldaki öğrencilerin derneği, bir mesleki yada kültürel dernek bile birer örgütlenmedir ve bu örgütlenmelerin en gelişkin ve iktidarı amaçlayan tipi de partidir. Açıktır ki her örgütlenme, belirli bir ihtiyaçtan doğmuştur ve çözümlenmek istediği sorunlarını ortaklaşa ve güçlerini birleştirerek kolektif bir çalışmayla yürütüp başarıya götürebilir. Bu bakımdan da her örgütlenme, kendine özgü sorunları yüzünden değişik amaç ve nitelikler taşımaktadır. Böylesi değişik örgütlenmeler yaratılmadan, en küçük ve sıradan sorunların bile çoğu zaman çözümlenemeyeceği çok açıktır. Bu yüzden böyle bir parti, adına politika yaptığı sınıf ve katmanların içinde örgütlü çalışma yaparak bunların en büyük silahı olan örgüte kavuşmalarını sağlamaları gerekir. Sözü edilen sınıf ve katmanlar örgütlü mücadeleye katılabildiği ölçülerde, devrimde de ideolojik, politik ve örgütsel öncülük elde edilebilir. Tersine eğer bu sınıf ve katmanlar örgütlü mücadeleye çekilemezse, devrime öncülük etmeyi bir tarafa bırakalım, bu konuda söz sahibi olabilmeleri bile tartışma konusu olacaktır. Unutmamak gerekir ki devrim adına yola çıkmak ve bunun öncülüğüne soyunmak ayrı şeydir; bunun gereklerini pratikte yerine getirerek sahip olması gereken misyona ulaşmak, yani gerçek anlamda öncülüğü elde etmek başka şeydir. Bu yüzden işçi sınıfı, köylülük ve sosyalizmde çıkarı olan tüm emekçilerin örgütlü mücadeleye çekilmesi ve politikada söz sahibi olabilmesi çok önemlidir. Politika boşluk kabul etmez diye bir kural vardır. Ulusal kurtuluş devrimlerinde de eğer sosyalistler öncülük edemez ve bu rollerini yerine getiremezlerse; açıktır ki burjuva, küçük burjuva ve diğer sınıf ve katmanlar buna damgasını

vuracaklardır. Bunu başka bir biçimde ifade edersek; bir iddiayı ortaya atmak ve bunu gerçekleştirmek için illa da doğruyu savunmak yetmiyor. Önemli olan doğruların yaşama geçirilerek maddi bir güce dönüşebilmesidir. Sosyalistlere göre ideolojik ve politik olarak yanlış olan ve bize karşı olan burjuva ve küçük burjuva düşünceleri de devrime öncülük edebilirler. Bu durumda bunların doğru oldukları anlamı çıkarılmamalıdır.

Sözünü ettiğimiz bu parti, örgütlenmesinde işçi, köylü ve diğer emekçilere öncelik vermelidir. Ülkemiz ulusal demokratik mücadelesinde yakın geçmişte de görüldüğü gibi sosyalizm adına yola çıkan ve sosyalist olduğunu ileri süren bir çok siyasal güç, adına politika yaptığı sınıf ve katmanlar arasında elle tutulur bir güç haline gelemediler. Demek ki söylemde bazı doğruları savunmakla her şeyin üstesinden gelinmiyor. Günümüz koşullarında da ne yazık ki en fazla adından söz edilen Kürdistan işçi sınıfı, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesine kazanılmamıştır ve bu da nedensiz değildir. Özellikle 70'li yılların ortalarından itibaren ivme kazanan ve günümüzde daha değişik bir rota izleyen ulusal hareketin içinde bulunduğu örgütsel yapısından yeterince eğitici dersler çıkarmak gerekiyor. Sözünü ettiğimiz parti, geçmişin bu öğretici deneyimlerinden dersler çıkarabildiği ve bu tarihi kesiti eleştiri sözcüğünden geçirebildiği ölçülerde geçmişte yapılan hatalara ve yanlışlara düşmeyecek ve bir bu kadar da emekçiler arasında gerekli örgütlenmeye önem verecektir. Ancak bu şekilde sürece müdahale edilebilir ve süreç içinde öncülük elde edebilir. Bu yüzden başta işçi sendikaları olmak üzere fabrikalar ve diğer emekçi yığın örgütlerinde sağlıklı örgütlenme yaratılarak bu alanların her biri devrimci mücadele için birer devrim ocağı ve düşman için ölümcül darbeler indirebilecek önemli mevziler haline getirilmelidir.

Sözü edilen sıkı bir disipline ve irade birliğine sahip bir parti, adına politika yaptığı sınıf ve katmanlar arasında güçlü bir örgütlenme ağı yaratabilmeli ki onlara güven verebilsin ve onları mücadele saflarına çekebilsin. İşçi sınıfına ve köylülüğe parti ruhunu ve disiplinini kazandırabildiği ve güvenini alabildiği ölçülerde onların sömürgecilğe, egemen sömürü mekanizmasına karşı hareketlendirilmesi ve düşmana istenilen darbelerin indirilmesi mümkün olacaktır.

Besbelli ki sözünü ettiğimiz nitelikteki partinin örgütlenme esasları demokratik merkezîyetçilik ilkesine göre sağlanır. Partinin yönetici organları seçimlerle oluşur ve partinin denetimi altında çalışır. Bu, partinin demokratik yönüdür ve aynı zamanda bu özellik, partinin merkezîyetçi yanını da güçlendirir. Partinin sahip olduğu tüm güçlerini birleştirmek,

bunları sıkılmış bir yumruk gibi tek bir hedefe yöneltmek için demir disiplin altında merkeziyetçiliğin güçlendirilmesiyle mümkündür. Bu bağlamda da merkeziyetçiliğin demokratik temeller üzerinde şekillendiği ve bunun da önemli bir ilke olduğu ortadadır. Kararlar alınırken ve organlar seçilirken, azınlığın çoğunluğa uyması esas alınır. Bu, demokratik merkeziyetçiliğin pratik uygulamasıdır. Yani belirli kararlar alındıktan sonra alt organlar üst organlara, verilen kararlarla direktiflere mutlaka uyulması vazgeçilemez temel bir koşuldur. Zaten bu ilke hayata geçirilmezse, açıktır ki istenilen tek bir merkezin yaratılması, tüm parti örgütlerinin çalışmalarında izleyecekleri yöntemlerin tek bir merkezde toplanması sağlanamaz. Dolayısıyla partide gerçek bir eylem ve irade birliği de sağlanamaz. Bu yüzden demokratik merkeziyetçilik ilkeleri, birbirine sınıksız bağlı ve birbirini tamamlayan özelliklerdir. Çok açık ki merkeziyetçilikle demokrasinin çok sıkı bir biçimde birleştirilmesi sayesinde parti bir bütün halinde, tüm örgüt eylemlerinin belli bir amaca yönelmesini ve bilinçli bir topluluk haline gelmesi sağlanır.

Bizim gibi çok ağır koşullarda mücadele sürdürmek zorunda kalan bu nitelikteki partide merkeziyetçi yanın ağır basacağı çok açıktır. Parti saflarında varolan ayrı düşüncelerin tartışma sentezinden geçirilerek bir sonuca bağlanması gerekir. Böylece ortak kolektif iradenin demokratik bir biçimde hayata geçirilmesi sağlanmış olur. Çünkü ayrı düşünceler, öneriler bir araya gelmeden ve üzerinde tartışılmadan bunlar arasında en doğru olanın ortaya çıkmasının düşünülemediği gibi ortak bağlayıcı olan sağlıklı kararlar haline de dönüşülemez. Burada yine açık olan durum, merkeziyetçi yanın ağır basması da böyle bir merkeziyetçiliğin demokratik yoldan sağlandığı, partinin geniş kadrolarının güvenini ve iradesini sağladığıdır. Bu, aynı zamanda parti-içi demokrasinin sadece seçim ve tartışmaların yapılması, tüm üyelerin bunlara katılımı değil; bununla birlikte partinin örgütsel çalışmalarına da yön vermeyi sağlayan bir demokrasi anlayışıdır. Fakat parti-içi demokrasi kanallarının işletilmesi ve bu koşulların yaratılması gerekir ki bu olanak ve koşullar sayesinde parti militanları pratik örgütsel çalışmalara etkin bir biçimde katılarak ve tüm üyelerin sorunları tartışacak koşulların yaratılmasına da katkıda bulunur. Parti organlarının belirli aralıklarla sunacakları raporları, parti kararlarının uygulanmasını okuyabilme, kontrol edebilme ve denetleyebilme ile yönetici organlarını seçebilme olanaklarını sağlayan gerekli örgütsel kuralların sağlanması şarttır. Ülkemiz pratiğinde de sıkça rastlandığı gibi küçük-burjuva, reformist ağırlıklı parti yönetimlerinde mevcut

bürokrat elit, parti tabanından gelen eleştiri ve önerileri tamamen yasaklamakta; bunların tartışılabilirliği parti kanallarını kapatabilmektedir. Açıkça ki böyle yönetim organlarının olduğu partilerde kendini yenileme, gelişme ve dayatılan görevleri üstlenerek güçlenebilme olanak ve şartları kalmıyor. Bunun da ötesinde giderek partide yeni saflaşmalara ve akabinde bölünmelere neden olacağı çok açıktır.

Partide en geniş biçimiyle demokrasinin işleyişi, kadroların daha aktif çalışmalarına katılımını ve aynı zamanda eğitilip yetkinleştirilmesini ve sonuçta da bilinçli, yetkin ve yetenekli kadroların parti merkezini olumlu yönde etkilemesini ve sonuçta da olası merkezi yozlaşmanın önüne geçebilecekleri kuşkusuzdur. Zaten sağlıklı, bilinçli, duyarlı, yetenekli ve militan bir yönetime sahip olan bir parti, böyle bir yönetim organının da demokratik merkezîyetçilik ilkesine ve örgütsel pratik işleyişte yozlaşmaya ve sonuçta bürokratik bir yapı oluşturmaya neden olamaz. Böyle bir partide parti-içi demokrasi, merkezîyetçi yönetimle; serbest tartışma da sıkı bir disiplin ve eylem birliğiyle bütünleşerek sağlamlaşır. Eğer sözü edilen sıkı bir merkezîyetçilik yoksa ve sadece "geniş demokrasi" işletiliyorsa; açıktır ki bu da partiyi tamamen gevşekliğe, laçkalığa, iş yapamaz hale gelmesine ve giderek dağınıklığa neden olur; fikir kulübüne çevirir ve liberalizme ve buradan da giderek anarşizme neden olur. Bunun sonucunda da alt organlar üst organların kararlarını ve direktiflerini yerine getirmeme, bunları takmama tavırlarına girerler ki bu da partinin ciddiyetini ve iş yapamaz duruma gelmesine neden olur. Tersine, demokrasinin işletilmemesi ve sadece merkezîyetçiliğin hayata geçirilmesi halinde de bütün canlı fikir ve tartışmaların boğulmasına, ağızlara kilit vurulmasına, bürokratik bir merkezîyetçiliğin yerleşmesine ve "kışla komünizmi" denilen askerileştirmeye yolaçar. Parmak bastığımız bu son nokta, giderek partide ideolojinin fanatizme ve adeta bir din haline gelmesine de neden olabilir. Bir bakıma Doğu Blokunda yaşanan sorunların ve çıkmazın önemli bir yönü de sözünü ettiğimiz bu durumun yaşanmasıdır. Halbuki dile getirdiğimiz demokratik-merkezîyetçiliğin doğru ve örgütsel işleyiş doğrultusunda hayata geçirilmesi halinde, sözü edilen hataların ve saplantıların yaşanması önlenmiş olur ki böyle bir yapıda ayrı düşünceler, fikirler olabilir, bu normaldir; ancak bunun temel ölçüsünü koymak ve ayakları üzerinde oturtmak gerekiyor. Bu konuda Lenin'in formülü öğreticidir:

"Partide görüş ayrılıkları mücadelesi anarşiye ve parçalanmaya yol açmadıkça, bütün yoldaşların ve parti üyelerinin ortak rızasıyla kararlaştırılan sınırları taşımadıkça kaçınılmaz ve

temel bir şeydir.” (6)

Açıktır ki savunduğumuz nitelikteki parti; ”parti örgütlerinin toplamı ve parti üyesi de, parti örgütlerinden birinin üyesi olan kimsedir” formülü ile izah edilebilir. Bu formülün parti yaşamında hayata geçirilmesi, aynı zamanda bir parti üyesi ile bir sempatizan veya sıradan taraftar arasındaki kesin ve belirgin ayırım çizgisini de ortaya koymaya yarayacaktır. Ayrıca isteyen herkesin kendini parti üyesi ilan etmesi veya göstermesi tehlikelerini de ortadan kaldıracaktır.

4. Parti, Sapma ve Hiziplerden Arınarak Güçlenir

Dördüncüsü; böyle bir parti, parti saflarında her zaman ve her yerde kendini gösterebilecek sağ ve ”sol” sapmalarla bunların örgütsel yapıda oluşturacakları hiziplere izin vermemeli ve bunlara karşı tutarlı ve kararlı mücadele yürütmelidir. Her ülkenin özgül koşullarına ve sınıfların mevzilenmesine uygun olarak mücadelede yer alanlar, içinden geldikleri sınıf ve katmanların özelliklerini beraberinde partiye taşıyarak parti saflarında sürekli mücadele hattıyla bir çatışma halinde kendini gösterebilirler. Bu hastalıklara en elverişli ülkelerden birinin de Kürdistan olduğunu özellikle vurgulamak gerekiyor. Bir bakıma ülkemiz, küçük burjuvalar ülkesidir dersek, abartıya kaçmış olmayız. Burjuva ve küçük burjuva ideolojisinden gıdasını alan sağ ve ”sol” sapmalar olarak kendini gösteren oportünizm, bir yönüyle de kaynağını hiziplerin varlığından almaktadır. Burjuvazinin işçi sınıfı saflarında oluşturduğu ayrıcalıklı bir üst tabaka, küçük burjuva kökenli aydınların durumu, köylülüğün yapısı vb. koşullar; bu hastalıkları sürekli bünyelerinde taşıyan bu kesimlere karşı kararlı mücadele vermek ve partiyi bunlardan arındırmak gerekiyor. Savaşkan militan bir parti, bu tür sapmalardan kendini arındırmadıkça; önüne koyduğu hedeflerde mesafe alamaz, tersine kendi içinde ciddi bir yapı olmaktan da uzaklaşabileceği gibi öyle bir yapı, sosyalist bir nitelik de taşıyamaz.

Hizip olarak da zaman zaman kendini gösteren bu sapmaların partide yaşam bulmaları halinde parti saflarında kararsız, inançsız, bulanık, kaypak, sağa sola abanan ortayolcu ve kitlelerden kopuk kimselerle dolması mümkündür. Zaten bu kesimlerin örgütlenmede temel aldıkları bir nokta da gevşek ve laçka bir örgütün yaratılmasıdır ve parti üyeliğini de bu temelde ele alırlar. Bürokrat memur anlayışa sahip olan bu kesimler, bir yönüyle reel sosyalizmin yıkımına neden oldular. ”Proletarya diktatörlüğü” dedikleri, aslında bunların bürokratik diktatörlükleriydi ve işçi sınıfı da bunda karar sahibi

yapılmamıştı. Zaten bu hastalıkların partide boy vermesi demek, program ve tüzüğün sulandırılarak laçkalandırılması demektir ki bu da partiyi sosyalist ve militan bir yapıdan tamamen uzaklaştırır.

Partide bu sapmaların ve özellikle de hiziplerin yaşam bulması, aynı zamanda partinin eylem ve irade birliğinin de bozulmasını doğurur. Bu da partinin hedeflediği çalışmalarda mesafe almaması ve deyim yerindeyse yerinde çakılıp kalmasını beraberinde getirecektir. Çünkü hiziplerin varlığı, bir çok merkezin varlığı demektir; bu da partide ortak bir merkezin, ortak bir kurmayın ve otoritenin parçalanması ve yok olması, irade birliğinin kalmaması ve sonuçta disiplinin tamamen gevşeyerek dağılması demektir. Tüm bunlar da parti birliğini tamamen tehlikeye düşüreceği gibi militan bir parti yapısından da eser kalmayacaktır. Hiziplere ve sapmalara karşı sadece ideolojik mücadele yürütmek yetmiyor. Bunların parti saflarından dışlanması gerekiyor.

Parti saflarında küçük burjuva oportünist kesimlerin kendilerini pratikte somut olarak ifade etmenin belirgin bir özelliği de parti üyeliği konusunda takındıkları tavırlardır. Bu yüzden parti üyeliği konusu, üzerinde titizlikle durulması gerekir. Partiye alınacak kişinin yaşamı, sınıf kökeni, zaafı, gelişkin ve gelişkin olmayan yönleri, fedakarlığı, militanlığı, polisle mücadele yeteneği, sürekli aıdat vermeyi kabul etme özelliği, herhangi bir parti örgütünde çalışmayı kabul etme zorunluluğu gibi birçok özelliklere elverişli olup olmamasına yeterli ölçüde dikkat edilmelidir. Bu nedenle de partiye üye alınacak kişinin belirli bir süre içinde parti üye aday adayı süresi gözden geçirilerek niteliğinin üyeliğe elverişli olup olmadığı bir sonuca bağlanması hem yararlı, hem de gereklidir. Açıktır ki bu da başta örgütlenmeyi sağlayacak görevli öncü kadrolar olmak üzere bu alanda sorumlu tüm kadroların titizlikle bu soruna eğilmeleri ve öncelikle kendilerinin bu konularda yetkin ve gelişkin olmaları gerekmektedir. Eğer buna gerekli titizlik gösterilmezse; parti üyeliğine birçok sempatiyanın dahi girebileceği ve gevşek bir yapı oluşturularak parti program ilkeleri ve tüzüğün ilgili maddelerinin sulandırılarak laçkalaştırılması kaçınılmaz olacaktır. Bu da militan bir yapı yaratma özelliğini kaybedecektir. Zaten her türden oportünist kesimlerin aradıkları ve sürekli uğraşını verdikleri durum da budur.

Militan savaşkan bir partinin irade birliğini ve otoritesini sağlayan çelik disiplin denilen demir disiplin ile demokrasinin, birbirini dışlayan şeyler olmadığını da vurgulamak gerekiyor.

Demir disiplin denilen devrimci disiplin, bilinçli ve gönüllü olarak kabul edilen bir disiplindir ve bu temelde de bir itaati gerektiriyor. Zaten gönüllü ve bilinçli bir disiplin, ancak gerçek anlamda demir disiplin olabiliyor. Fakat hiyerarşik yapı içinde fikir mücadelesi yürütülür, gerekli tartışma ve eleştiriler yapılarak bir sonuca bağlandıktan sonra, yani karar aşamasına geldikten sonra, bütün parti üye ve örgütlerinin eylem ve irade birliği vazgeçilemez temel bir koşuldur. Halbuki böylesi bir partide hiziplerin varlığı demek, birçok merkezin varlığı demektir. Bu da partide ortak bir merkezin, ortak bir kurmayın ve otoritenin parçalanması, yok olması, irade birliğinin kalmaması ve sonuçta disiplinin tamamen gevşeyerek dağılması demektir. Diğer bir deyişle hizipçilik, örgütlü çalışmanın ve devrimci mücadeleyi başarıya götürecektir parti birliğinin, onun öncü müfrezesinin irade birliğinin temellerine dinamit koymakla özdeştir. İşçi sınıfını iktidara götürmek istemeyen İkinci Enternasyonal partileri buna somut birer örnektirler. Bunların, liberalizmin hizip özgürlüğünü hoşgörmeleri, karakterlerine tıpatıp uygun düşüyordu. Bu özelliklerinden ötürü sapmaların ve hiziplerin varlığına karşı ideolojik mücadeleyi savunmak ve bununla yetinmek; tam bir safdillik olmanın da ötesinde partiyi bir felakete karşı karşıya bırakmak demektir. Bu yüzden tekrar vurgulamalıyız ki hiziplerle sözünü ettiğimiz sapmaları böyle bir partiden kesinlikle dışlamak gerekiyor.

Sözünü ettiğimiz hastalıklara karşı mücadele ve partinin bunlardan arınması; parti saflarında ayrı düşüncelerin olamayacağı veya buna izin verilemeyeceği anlamı çıkarılmamalıdır. Tersine partide ideolojik, politik ve örgütsel birlik ilkeleri, program ve tüzükte belirtilen temel ilkeler, parti çalışmalarında esas alınmalıdır. Bu bağlamda partide fikir özgürlüğü ve demokratik tartışmalar; partinin eylem ve irade birliği ile program tüzük ilkelerini zedelemeyecek şekilde yürütülmeli ve bu, parti içi sosyalist demokrasinin uygulanmasıyla yaşama geçirilmelidir. Yani böyle bir partide hiç kimse sosyalist demokrasi veya eleştiri-özeleştiri adına sınırsız özgürlük düşüncesini ileri sürmemeli ve buna sarılarak parti birliğini zedeleme hakkını kendinde bulmamalıdır. Yani parti içi tartışmalar ve demokrasi sorunu, belirli sınırlar içinde yaşam hakkı bulabilir. Sözünü ettiğimiz partinin pratik örgütsel işleyişinin en önemli silahlarından birisi de eleştiri-özeleştiri mekanizmasının işletilmesidir. Bir bütün olarak partide ve partinin tek tek örgütlerinde görülen yanlışlıkların, hataların ve yetmezliklerin açığa çıkarılması, düzeltilmesi ve sorunların kökenine inilerek çözümlenmesi; eleştiri-özeleştiri ilkesinin

örgütsel işleyiş esaslarına uygun işletilmesiyle mümkündür. Bunun sistemli olarak hayata geçirilmesi sayesinde alınan tüm kararlardan bütün parti örgütlerince doğruluğuna inanmalarını, hayata geçirmelerini ve eylemde en sıkı birliğin sağlanmasını gerçekleştirir. Bu mekanizmanın sağlıklı işletilmesi, partinin pratik örgütsel işleyişinden tüm temel sorunların en ayrıntılı bir biçimde hayata geçirilmeden ve bu anlayış tüm parti organ, birim ve üyeleri arasında yerleştirilmeden; eksikliklerin, hataların, yanlışlıkların giderilmesi mümkün değildir, mümkün olmamanın da ötesinde parti üyelerinin etkinlik, yetkinlik, sorumluluk ve gönüllü birlikteliği, yoldaşlık bağları ve güveni de sağlayamaz. Açık ki bu anlayışın yerleşmesi ve partide egemen hale gelmesi; aynı zamanda parti kadrolarının böyle bir ruhla eğitilmelerini, geliştirmelerini ve tamamen yetkinleştirmelerini de zorunlu kılıyor.

Ancak burada eleştiri-özeleştiri ilkesinin hayata geçirilmesi ile sözümona "eleştiri özgürlüğü" adına zararlı fikir haline gelmiş eleştiri ile yıpratıcı ve hiçbir soruna çözüm getiremeyen "eleştiri"yi birbirinden ayırmak ve aralarındaki farkları görmek gerekiyor. Burada temel alınacak ölçü ise bellidir; parti program ve tüzüğü ile partinin aldığı kararlar ve taktiklerdir. Bu yüzden haklı olarak Lenin bunu şöyle formüle ediyor:

"Marksist parti, eleştiri özgürlüğü dahil, sınırsız özgürlükler partisini değildir." Bu tür partilerde de küçük-burjuva hastalıklı tiplerin çıkması ve eleştiri adına parti temeline dinamik koymayı, parti birliğini tamamen bozmayı hedefleyen düşüncelerin yer alamayacağı, bu tiplerin partide barınmalarının doğru olmadığını belirtmemize gerek bile yoktur. "herkes hiç bir kısıtlama olmadan, dilediğini yapmak ve söylemekte serbesttir. Fakat her gönüllü birlik (parti de dahil) anti-parti görüşleri savunmak için parti adını kullanan üyeleri atmakta da serbesttir." (7)

Demir disiplin denilen çelik disiplinin böyle bir partide süreli ve hiç aksatılmadan uygulanması; o partide demokrasinin olamayacağı, organların demokratik seçimlerle işbaşına gelemeyeceği yada eleştiri özgürlüğünün yaşam bulamayacağı anlamına gelmiyor, gelmemelidir. Özellikle ülkemiz pratiğinde ve en fazla da PKK'da yaşandığı gibi silahlı mücadele koşullarında uygulanan askeri disiplin ilkesi ileri sürülerek sık sık örgüt içindeki bazı kadroların fiziki imha ile sonuçlanan uygulamalar, son derece çarpıcıdır. Bu tür uygulamaları, askeri disiplin adına kimse savunmamalıdır, çünkü bu tür gerekçeler ve "ajan" yakıştırması hiç de gerçekçi değildir. Devrimci demokrasinin sonuna kadar ve üstelik de

gerilla savaşı koşullarında bile nasıl işletilebileceğini çarpıcı ve bir bu kadar da öğretici olması açısından Fidel Castro'yu örnek gösterebiliriz.

"... Küba'da gerilla savaşının en ağır şartlarında, "savunulması çok güç" bir disiplin olayı üzerinde çıkan tartışmalarda, Fidel Castro'nun tüm çabalarına, ikna edici konuşmalarına rağmen, bir grubun, gerilla hareketinden ayrılması karşısında takınılan tavır, sıcak savaş koşullarında uygulanan disiplinin bir başka örneğidir. Bu grup, 146 gerillanın katıldığı oylamada oluşan çoğunluk iradesine saygı göstermeden mücadeleden çekildi. Bu insanların büyük çoğunluğunun sonunda düşmanın hizmetine gireceği ve bazılarının da düşman tarafından öldürülebileceği kanısında olan Fidel Castro ve arkadaşları, buna rağmen ayrılmak isteyenleri silahlarıyla birlikte serbest bırakmışlardı." (8)

Yine disiplin ve demokrasinin birlikte işletilebilmesinin çarpıcı bir örneğini de bu kez General Vo Nguyen Giap'tan dinleyelim:

"Vietnam Halk Ordusu, geniş iç demokrasiyle beraber, katı bir disipline de sahiptir. Şeref yemininin ikinci maddesi "bir savaşçı, üstlerinin emirlerini harfiyen yerine getirmeli, kendisine verilen görevleri anında ve tam olarak uygulamak üzere vücudunu ve ruhunu ortaya atmalıdır" der. Gerilla savaşının sert bir disiplini gerektirmediğini söyleyebilir miyiz? Elbetteki hayır. Bir kumandan veya liderin, uygun görülen her olumlu faaliyetin yerine getirilmesinde, kendi birlik veya bölgesine belli bir inisiyatif tanımasının gerektiği doğrudur. Fakat belli ölçüde merkezi önderliğin ve bileşik kumandanlığın gerekli olduğu da her zaman için kanıtlanmıştır. Ordudan sözeden bir kimse, disiplinden de söz ediyor demektir.

"Böylesine bir disiplin, birliklerimizin iç demokrasisiyle bir çelişki teşkil etmemektedir. Savaş birliklerinin genel toplantılarında olduğu kadar, partinin çeşitli seviyelerdeki hücrelerinde ve icra komitelerinde de demokratik ilkelerin uygulanması bir kuraldır. Olaylar ispatlamıştır ki birliklerde demokrasiye ne kadar fazla bağlılık gösterilirse, birlik te o kadar fazla sağlamlaşmakta, disiplin artmakta ve emirler yerine getirilmektedir." (9)

Eleştiri-özeleştiri ilkelerinin hayata geçirilmesini partiler bazında ele aldığımızda; Kuzey Kürdistanlı yurtsever-devrimci güçlerin genel olarak hem kendi örgütsel yapılarında, hem de örgütlerarası ilişkilerde iyi ve olumlu bir pratik sergileyemedikleri görülmektedir. Örneğin; ideolojik eleştiri

adına kimi güçler, direk bazı örgüt liderlerinin de adlarına atıfta bulunarak "ajan-provokatör, hain, işbirlikçi, uşak" gibi asılsız ağır suçlamalarda bulundular. Hatta bu suçlamalarla da yetinmeyip yurtsever güçlere mensup kadroların fiziki imhasına ve bunun da iç çatışmalara vardırıldığı bilinmektedir. Bu da yurtsever güçler arasındaki ilişkilerin bozulmasına, kardeş kavgasının sürdürülmesine ve yurtsever güçlerin birbirlerini yıllarca düşman görmelerine neden oldu. Bu, aynı zamanda politik örgütlerimizin "politik olgunluk"tan ne kadar uzak olduklarını da göstermektedir. Halbuki halka ve adına politika yaptıkları kitlelere karşı bu örgütlerin özeleştirisi vermeleri gerekirdi, ama ne gezer. Benzer tutumları kendi örgütsel yapılarında da uygulayıp işi fiziki imha noktalarına kadar götürebilen bu örgütlerimizin politik ve nitelik olarak da ne kadar zayıf olduklarını bizlere sergilemektedir. Bu yüzden Lenin'in yıllarca önce söylenmiş bu düşünceleri, bizim örgütlerimiz açısından bugün bile geçerlidir.

"Şimdiye kadar yok olan bütün devrimci partiler, güçlerinin kaynağını göremedikleri, zayıfladıklarını tartışmaktan korktukları ve kendini beğenmişliğe düştükleri için yok oldular. Ne var ki biz yok olmayacağız. Çünkü biz, zayıflıklarımızı tartışmaktan korkmuyoruz ve onların üstesinden gelmeyi öğreneceğiz."

"Bir hatayı açık yüreklilikle kabul etmek, nedenlerini saptamak, ona yolaçan koşulları çözümlemek ve onu düzeltme araçlarını belirlemek, bu, ciddi bir partinin denek taşıdır. Bu, partinin görevleri nasıl yerine getirmesi gerektiğini ve sınıfını, daha sonra da yığınları nasıl eğitmesi, yetiştirmesi gerektiğini gösterir." (10)

5. Parti, Sağlıklı İttifaklar Politikasına Sahip Olmalıdır

Beşincisi; böyle bir parti, sağlıklı ittifaklar politikasına sahip olmalı ve bunu ikircimsiz bir biçimde pratiğe de geçirebilmelidir. Devrimimizin bugünkü aşaması, ulusal demokratik devrimdir. Kürt toplumu da sınıflı bir toplumdur ve devrimimizin bu aşamasında sömürgeci düşmanla çelişkisi bulunan, bağımsızlık ve özgürlükten yana olan tüm sınıf ve katmanlar, devrimimizin doğal müttefikleridir. Ulusal çelişkiyi köklü bir devrimle çözümlemek zorunda olduğumuz ulusal demokratik devrim aşamasında, sömürgecilerle işbirliği halinde olan Kürt burjuvazisi, toprak ağaları ve diğer işbirlikçi güçler, devrimin karşısında yer alıyorlar. Buna karşın işçi sınıfı, köylülük, kent küçük burjuvazisi, kaypak ve ikili karakterine

rağmen nesnel olarak ulusal burjuvazi, devrimimizin ulusal bağlaşıklarını oluşturur. Sömürgeciliğin ülkemizden atılmasını, ülkemizin bağımsızlığına kavuşması ve halkımızın özgür gelişme yolunda toplumun demokratikleştirilmesini isteyen sınıf ve katmanların ulusal birliği; bunların farklı olan istem ve çıkarlarını ortak hedefler doğrultusunda uyum içine sokabilecek politik perspektiflerin tepitini zorunlu kılıyor ki bunun da somut pratik ifadesi, ulusal demokratik cepheye kendini buluyor. Bu konuda hemen hemen tüm Kürdistanlı yurtsever güçlerin cephe türü birlikleri savundukları biliniyor. Bu sorunu söylemde savunmak elbet önemlidir; ancak tek başına yeterli değildir. Asıl önemli olan, pratikte gerekli olan özveriyi göstererek bu tür birliklerin hayata geçirilmesini sağlamaktır. Çünkü bu konuda şimdiye kadar birçok birlik deneyimleri olumsuz sonuçlandı. Bu girişimlerin başarıya ulaşmamasında en önemli birer faktör olarak rol oynayan yaklaşımlar; dar grup çıkarını önde tutmak, birbirlerinin varlığına tahammül etmemek, tasfiyeci anlayışları bırakmamak ve soruna taktiksel planda günlük çıkarlar hesaba katılarak yaklaşım göstermek olarak özetlenebilir. Bu yüzden pratik yaklaşımlarda samimi olmak ve halkımızın genel devrim çıkarlarını önde tutmak oldukça önem taşıyor. Bu nedenle ülkemiz devriminin başarıya ulaşması; sağlıklı bir cephe politikasını saptayıp hayata geçirebilmesi için de çalışmak, sözü edilen partinin temel çalışmalarından biridir. Çünkü, devrimimizin zaferle sonuçlanması, böylesi bir stratejik öneme sahip ulusal birliklerin yaratılmasının eseri olacaktır.

Ayrıca parti, ittifaklar politikasında ulusal politikayı önde tutarak değişik sınıf ve katmanların sömürgeciliğe karşı aldıkları konumlarına uygun esnek bir politika yürütmelidir. Öylesine esnek, kararlı ve istikrarlı bir politika yürütülmelidir ki düşmanla işbirliği halinde olan kesimlerin bile bir kısmını işbirlikçilikten kurtararak nötralize etmesini sağlamak; ortada olan belirli kesimleri devrim saflarına çekmek ve alabildiğine zararlı olanlarını zararsız hale getirmek, devrimimizin yararları ve güçlenmesi açısından da gerekli ve zorunludur. İstenilen politikanın hayata geçirilmesi sonucu sözünü ettiğimiz koşulların doğabileceğini de unutmamak gerekir. Bir yönüyle de bu, mücadelenin güçlenmesine bağlıdır.

Ulusal birlikteliklerin sağlanmasına çalışılması; sınıflar arasındaki ideolojik mücadelenin verilmeyeceği veya erteleneceği anlamına gelmiyor. Tersine değişik sınıf ve katmanlar arasında politika yapan yurtsever güçler arasında ideolojik mücadele sürekli verilecektir. Ancak bunun, politik dostluk temelinde yapılmasına özen gösterilmelidir. Politik dostluk temelinde yürütülecek ideolojik mücadelede

kullanılacak eleştiri üslubunun bile esnek ve dikkatli seçilmesine özen gösterilmeli ki sömürgecilere birer malzeme olmasını engelleyebilsin. Bu konuda yurtsever örgütler arasında sağlıklı bir politika yürütüldüğü söylenemez. Tersine, son 30 yıldan beri yurtsever güçler arasında devam edegelen ve adeta birer kan davasına dönüşen iç çatışmalar ve kimi örgütlerin birbirlerini hain, işbirlikçi vb. görmeleri ve bu yanlış anlayışları bırakmamaları, ulusal birliklerin kurulmasını engellediği gibi ulusal mücadeleye hayli zararlar vermiştir. Kimi örgütlerin ileri sürdükleri gibi bunun, sınıf mücadelesi veya iktidar mücadelesiyle uzaktan yakından ilişkisi yoktur. Her şeyden önce Kürdistan bir Afganistan veya başka bir ülke değildir. Öncelikle Kürdistan'ın sömürgeci boyunduruğu kırarak bağımsızlığına kavuşması gerekmektedir. Kürtler, öncelikle kendi devletlerini kurmalı ve bu süreçte de özellikle iç çatışmalara neden olacak en ufak yönelimlere girmemelidirler. Aralarında doğabilecek sorunları demokratik ve barışçıl yöntemlerle çözebilmelidirler.

İttifaklar sorununda ayrıca gözönünde bulundurulması gereken diğer bir durum da Kürdistan'da yaşayan Ermeni, Arap, Asuri, Türk gibi ulusal azınlıkların sorunudur. Açıktır ki Kürdistan'daki azınlıkların ulusal hak ve özgürlüklerinin kardeşçe yaşama geçirilebilmesinin temel koşulları; Kürdistan'ın bağımsızlığına ve özgürlüğüne kavuşmasına bağlıdır. Bu bağlamda bu azınlıklar da devrimimizin doğal müttetikleridir. Bu nedenlerle halkların eşitliği ve kardeşliğinden yana olan bu azınlıkların da Kürdistan ulusal demokratik mücadelesinde yer almaları gerekmektedir ve sözü edilen parti, böylesi bir politikanın hayata geçirilmesi için aktif çalışma yürütmelidir.

Ayrıca ittifaklar politikasında üzerinde önemle durulması gereken bir nokta da sömürgeci bölge devletleriyle kurulacak ilişkiler sorunudur. Sömürgeci dört bölge devletinin her biri Kürdistan'ın bir parçasını boyunduruğu altında bulundurdukları için zaman zaman Kürt ulusal hareketlerini birlikte ezmeye çalıştıkları sıkça görülmüştür ve bu, onların sömürgeci karakterlerine de uygundur. Ancak Kürdistan'ın dört tarafının sömürgeci devletlerle çevrili olması; değişik parçalarda mücadele sürdüren ulusal güçleri şu veya bu ölçülerde sömürgecilerden bazılarıyla ilişki kurmaya da götürmüştür. Bu ülkelerden herhangi biriyle kurulacak ilişkiler, taktik ilişkiler olmasına ve diğer parçalarda yürütülen mücadeleye zarar vermemesine özen gösterilmelidir. Ancak değişik parçalarda yürütülen son 35 yıllık ulusal mücadelenin sergilediği bazı tablolara bakıldığında; herhangi bir sömürgeci

devletle "taktik ilişki" adına bağımlılık ilişkilerin bile kurulduğu ve bunun da Kürt ulusal hareketine önemli zararlar verdiği görülmektedir. Daha da üzücü olan şu ki günümüzde bile sürdürülen bu ilişkilerin nitelikleri gözönünde bulundurulduğunda, geçmişte yaşanan yenilgilerden ve bu ilişkilerin yarattığı tahribatlardan yeterli derslerin çıkarılmadığı veya çıkarılmak istenmediği görülmektedir. Zaten örgütler arası iç çatışmaların yıllardır değişik dozajlarda da olsa sürdürülmesi; bir bakıma sözünü ettiğimiz ülkelerle olan ilişkilerin de bunda önemli roller oynadığı tartışma götürmüyor. Çünkü, bağımlılık ilişkilerine giren örgütler, istemeseler de sömürgeci merkezi otoritelerin başkentlerinden üretilen politikalar doğrultusunda hareket etmek zorunda kalmışlardır. Hele hele o hareketler, eğer sömürgeci ülkelerden birinin başkentinde konumlanmışsa; onun bağımsız ve kişilikli politika yürütebilmesi hiç düşünülemez. Bu, dün de öyleydi, bugün de böyledir. Bu konuda bölgedeki kimi sömürgeci ülkelerin kendilerini "anti-emperyalist" görmeleri, "siyonizme karşı mücadele" ve bölgede genel anlamda "ABD emperyalizmine ve siyonizme karşı mücadele bloku"nu ileri sürerek buna "devrimci" bir misyon yüklemeleri ve bunu da "Kürdistan" adına kimi Kürt örgütlerine de yaptırmaları oldukça hazin bir durumdur ve bir bu kadar da düşündürücüdür. Çok açık ki Kürtlerin genel çıkarları ve politikaları bu değildir ve olmamalıdır. Böylesi bağımlılık ilişkilerine girenlerin, dün olduğu gibi bugün ve yarın da beklenmedik belalar ve yenilgiler yaşamaları ve bunu halkımıza da pahalıya ödetmeleri hiç de şartıcı olmamalıdır.

Kürdistan'ın dört tarafının sömürgeci bölge devletleriyle çevrili olması gerçeği, her parçada olduğu gibi parçaların arasında da ulusal güçler arasında ulusal birliklerin sağlanmasını ve ulusal bir politika etrafında hareket edilmesini zorunlu kılmaktadır. Böylesi birlikler, kuşkusuz ki Kürdistan'ın dört tarafındaki en geniş ulusal güçlerin oluşturacağı ulusal kongre/ulusal konsey biçimlerinde kendini gösterebileceği tartışma götürmez bir gerçekliktir. Böylesine ciddi ve kalıcı birlikler yaratılmadığı sürece de Kürdistan'ın kurtuluşu mümkün değildir. Çünkü ülkemizin kurtuluşu, tüm ulusal güçlerin ortak eseri olacaktır. Aynı zamanda bu, halkımızın ürde bölünen bir ailenin ayrı ayrı parçalarını tekrar birleştirmek ve ulusal aile bütünlüğünü sağlamanın bir önkoşulu olarak bizlere sunmaktadır. Sözünü ettiğimiz birliklerin yaratılması; düşman güçlerin halkımız arasında yıllardır sürdürdüğü "böl-ezdir-yönet" politikalarını da boşa çıkarabileceği gibi düşmanların ortak saldırılarına karşı ortak direniş ve savunma mekanizmalarını da yaratacaktır. Ayrıca

Kürt siyasal hareketlerinin bir bütün olarak kendi aralarında barışı ve ciddi birlikleri yaratmadan, uluslararası siyasal arenada ciddi destek bulmaları mümkün değildir. Bu yüzden öncelikle Kürt siyasal güçleri, sorunun bu yönünün ciddiyetini ve önemini kavramak ve buna uygun kendilerine düşen görev ve sorumluluklarını yerine getirmekle karşı karşıyadırlar.

İttifaklar politikasında diğer önemli bir nokta da, ülkemizin her parçasında yürütülen ulusal mücadelenin, egemen konumda olan devletlerin işçi sınıfı ve demokrasi güçleriyle kurulması gereken ittifaklarıdır. Bu, kuzeyde olduğu gibi diğer parçalarda da böyledir. Yani Kürt halkının öncelikle kendi arasında birlikler kurması; daha sonra da Türk, Arap ve Fars devrimci demokrasi güçleriyle birlikler kurması hem gerekli, hem de zorunludur. Fakat bu nesnel gerçeklik, Kürdistan'ı aralarında paylaşan her ülkedeki işçi sınıfı ve demokrasi güçlerinin çok zayıf olduklarını ve Kürt halkının başkalarına devredemeyeceği asgari demokratik talebi olan kendi devletini kurabilme temel hakkı karşısında yeterli duyarlılıkta olmadıkları da ayrı bir gerçekliktir. Kürdistanlı ulusal demokratik güçler, bu durumu da gözönünde bulundurarak egemen ulus devrimci güçleriyle ilişkilerini ve dostluklarını sürdürürken, diğer taraftan da bunların bu zayıf yönlerini hesaba katarak bunlar üzerine yanlış hesaplar yapmamalı ve fazla beklentilere girmemelidirler.

Kürt halkının uluslararası müttefikleri, başta sosyalist güçler olmak üzere barıştan, kardeşlikten ve halkların eşitliğinden yana olan tüm güçlerdir. Ayrıca Kürtler, uluslararası ilişkiler geliştirirken; Kürt halkının genel devrim çıkarlarını önde tutmalı ve bir devlet gibi hareket edip politika geliştirebilmelidirler. İlişki geliştirdikleri yerlerde, ideolojik ve siyasal tercihlere girmemelidirler. Bazen bir ülkedeki kiliseciler dahi devrimci demokrat geçinen güçlerden daha olumlu Kürt sorununa yaklaşım gösterebilecekleri gerçekliği gözlerden uzak tutulmamalıdır.

Kürdistan'ın emperyalizmin çıkarları ve onayı sonucu sömürgeci bölge devletleri arasında sömürgeleştirildiği ve günümüz koşullarında bile sömürgeci merkezi otoritelerin bu devletlerden aldıkları ekonomik, askeri ve diplomatik destekler sayesinde kendi egemenliklerini sürdürebildikleri gerçeği; Kürtleri objektif olarak anti-emperyalist bir konuma getiriyor. Bizim sosyalist olarak anti-emperyalist ilkimizin olması daha bir önem kazanıyor. Çünkü, tekelci kapitalizm olarak emperyalizm; günümüzde de sömürü ve acımasız savaşların ve

sömürgeciliğin esas nedenleridir. Ayrıca anti-emperyalist ilkimizin olması; yarım emperyalist ülkelerle bile bir araya gelebilmemizi ve örneğin; BM'de olduğu gibi uluslararası resmi platformlarda Kürdistan sorununun çözümü için bu güçlerle yanyana gelebilmemizi dıştılamıyor. Asıl düşman olan sömürgecilerle de sonunda bir araya gelerek belirli anlaşmalar yapma zorunda kalacağımız gibi. Kısacası dünya siyasetinin cilveleri, bazen hesapta bile olmayan politik tabloları karşımıza çıkarabilir. Özellikle bir süredir bölgede konumlandırılan Çekiç-Güç konusu, buna somut örnektir. Bilindiği gibi Körfez Savaşı akabinde Saddam celladının yoğun saldırıları sonucunda Güney Kürdistan'da yaşanan kitlesel göç trajedisi sonucunda Birleşmiş Milletler birtakım kararlar almak zorunda kaldı ve bölgede Çekiç-Güç konuşlandırıldı. Çekiç-Güç'ün emperyalist ülkelerden oluştuğu ve gerçek amaçlarının ne olduğu bilinmektedir. Ancak Güneyli Kürt kardeşlerimizi Saddam'ın olası saldırılarından koruduğu için Kürtlerin çıkarları ile emperyalistlerin çıkarları çakıştı ve bu yüzden de Kuzey Kürdistanlı sosyalist güçler başta olmak üzere yurtsever güçlerin ezici çoğunluğu bunu haklı olarak destekledi. Buna karşı olanlar ise başta sömürgeci bölge devletleri olmak üzere kimi "sol" güçler ve bunlar arasında da ne yazık ki kimi Kürt örgütleri de tavrı takındılar. Bu, oldukça düşündürücüdür. Sözüm ona "Kürdistan'ın kurtuluşu" ve "anti-emperyalist tutum" adına sömürgeci bölge devletleriyle aynı politik tavırların sergilenmesi hayli ilginçtir ve açıktır ki bu, genel anlamda Kürtlerin politikası olamaz, olmamalıdır. Sosyalistinden burjuvazisine kadar bir bütün olarak Kürt ulusal güçleri, bu konuda açıkça görüldüğü gibi Kürt halkının genel çıkarlarını gözönünde bulundurmalı ve somut koşullara uygun gerçekçi politikalar sergileyebilmelidirler.

İttifaklar politikasında programda yer alması gereken önemli bir sorun da ulusal demokratik devrimden sonraki aşama olan sosyalist devrim aşamasına ilişkin tespitlerdir. Sözünü ettiğimiz parti, sosyalist olduğundan nihai amacının sosyalist bir toplum kurmak olduğu çok açıktır. Sosyalist devrim aşamasında sınıfların mevzilenmesi ve ittifaklar sorunu değişeceğinden, bunun net bir biçimde belirlenmesi gerekmektedir. Her şeyden önce sosyalist devrime nasıl gidileceği, nasıl bir sosyalist ekonomi uygulanacağı, sosyalist demokrasi ile proletarya diktatörlüğü yada çoğulcu sistem gibi temel sorunlar; reel sosyalizmin 75 yıllık deneyimlerinden yararlanılarak irdelenmesi ve ülkemiz özgülünde somuta indirgenmesi gerekeceği çok açıktır. Bunun için ya ayrı bir sosyalist program yapılarak ulusal demokratik programda sosyalizme hiç yer verilmez; yada ulusal demokratik programda

bu sorunun öz ve açık bir şekilde konulması gerekir. Zaten dikkat edilirse, sözünü ettiğimiz partinin ittifaklar politikası; halkımızın ulusal demokratik devrim aşamasına tekabül ediyor. Zaten bizler açısından öncelikle önemli ve güncel olan bugünkü aşamadır ve buna tekabül eden sorundur. Bağımsız Kürdistan Demokratik Cumhuriyeti kurulduktan sonraki süreçte ve Kürt halkı sosyalist bir toplum kurma aşamasına geçebildiği bir dönemdeki ittifaklar sorunu da doğal olarak değişecektir. Halkımızın öyle bir aşamaya geçebilmesi için ise uzun bir sürece ihtiyaç duyulacağı gün gibi ortadadır. Böyle bir döneme ait ittifaklar sorununu bu yüzden şimdiden ele alma ihtiyacını duymadım. Zaten bu yazının çerçevesi buna elverişli de değildir.

6. Parti, Sağlıklı Bir İdeolojiye Sahip Olmalıdır

Altıncısı; bu parti, sağlıklı bir ideolojiye sahip olmalı ve bunu çok net ve kararlı bir biçimde yaşama geçirebilmelidir. Açıktır ki sözünü ettiğimiz parti, sosyalist bir partidir ve ideolojisi de sosyalist ideolojidir. İşçi sınıfı bilimi olan sosyalist ideolojinin niteliği ve geçirdiği evreleri burada irdelene olanağımız yoktur. Ancak Doğu Bloku'nun dağılışıyla sonuçlanan hızlı gelişmeler ve altüst oluşlar; dünya çapında olduğu gibi Kürtlerde de sosyalizmin önemli ölçülerde prestij kaybına neden olduğu, sağa savrılmaya, hatta sosyalizmi savunan kimi kesimlerde de davadan tamamen vazgeçmeye neden olduğu bilinmektedir. Başım batılı emperyalist ülkelerin çektiği tek kutuplu bir dünyada bulunduğumuz günümüzde sosyalistlerin işinin daha da zorlaştığı ayrı bir gerçekliktir. Tüm bu durumları gözönünde bulundurmamak zorunda olan böyle bir parti; nihai amaç olarak sömürü ve baskının ortadan kaldırılmasını ve sosyalist bir toplumun kurulmasını istedikleri için sosyalist ideoloji konusunda da net olmalı ve burjuva küçük-burjuva ideolojileri etkisinde kalmamalıdır. Bunun en çarpık örnekleri de kuşkusuz ülkemizde görülmektedir. Örneğin; işçi sınıfı ve sosyalizm adına yola çıktığım iddia eden PKK önderliğinin övgüyle islamiyetten dem vurması, devrimcileri islam dinine davet etmesi ve adeta islami bir parti üslubuyla müslümanlığı övmesi hayli düşündürücü ve dikkat çekicidir. Kuşkusuz ki Kürt halkının yeni peygamberlere değil, gerçekten her yönüyle tutarlı devrimci önderlere ihtiyacı olduğu ve böylesi sosyalist önderlikler yaratılabildiği ölçülerde halkımızın gerçek kurtuluşunun mümkün olabileceği tartışma götürmüyor.

Ancak, Sosyalist Birlik Platformunu oluşturan siyasal yapıların tümünde çok az bir sayı için de olsa, şu veya bu şekilde ideolojik konularda da muğlaklık sözkonusudur. Kimileri, eski ideolojik belirlemelerindeki sloganları halen bırakmamakta; kimileri de "artık ideolojiler ölmüştür, bundan böyle eskisi gibi ideolojik birlik gerekli değildir vb.." türünden düşünceler ileri sürmektedirler. Diğer bir deyişle bunlar, "şöyle de olur", "böyle de olur" saplantısına girmektedirler. Bu düşüncede olanlar, bir saplantının içinde olmanın da ötesinde, hiç bir şeyi papmama ve davaya olan inançsızlık bu felefenin temellerini oluşturmaktadır. Sözü ettiğimiz her iki yaklaşımın da isabetli olmadığı ve son tahlilde burjuva ideolojisine hizmet ettiği kuşku götürmüyor. Yakın geçmişte Kürt solunda da sosyalizm sorununa müritçe yaklaşımlar olduğu, Moskova, Pekin, Tiran gibi başkentlerin adeta birer kablegah olarak kabul edildiği ve gelinen aşamada bu anlayışların yanlışlığının daha bir açıklığa kavuştuğu bilinmektedir. Özellikle sözü ettiğimiz bu iki düşünce eğilimini sağ ve "sol" olarak görmek gerekiyor. Kuşkusuz gündemimizi oluşturan sosyalist bir parti alternatifini yaratma sorunu; ülkemizin özgül koşullarına uygun ve sağ ile "sol" sapsmalarına sapsmayan militan bir partidir. Tam sloganı ve şablunculuya sahip kesimlerle tamamen reformist sağ anlayışa sahip kesimlerin bu düşüncelerinde yanlış oldukları, toplumumuzun mücadele koşullarında ve bizzat pratik yaşam tarafından sergilenmiştir. Özellikle bu kesimlerin dertlerinin, ülkemizin bağımsızlığı ve halkımızın özgürlüğü gibi büyük sorunlarının olmadığı, çünkü yurtdışı gözlükleriyle sorunlara eskimiş dar kalıplarla yaklaştıkları da bilinir.

Düşünce sistemi olarak adlandırılan ideoloji, toplumun maddi yaşamından ortaya çıkan ekonomik, siyasal, hukuksal, felsefi, dinsel, sanatsal vb. düşüncelerin tümünü kapsamına alıyor. İşçi sınıfı bilimi olan bilimsel sosyalizm; ideolojiyi sadece düşünsel boyutlarıyla ele almaz. Bilimsel çalışmada, sınıf mücadelelerinin pratik deneyimlerini esas alır ve belirli sonuçlara gider. Varılan sonuçları geliştirir. Kısacası, hareket noktası olarak diyalektik ve tarihi materyalizm yöntemini kabul eder. Parti açısından ideolojik birlik, genel olarak bilimsel sosyalizmin yol gösterici olan temel ilkeleridir ki bunları ülkemizin somut koşullarına uyarlayarak temel tezler haline getirip programda ifadesini bulur. Bağlayıcılık açısından program, partinin birlik ve bütünlüğünü, ayrıca üyeler arasında ayrıntılarda doğabilecek ayrılıkların çerçevesini de netçe sergileyerek temel belirlemelere uyarlayıp ideolojik birliğin korunması sağlanır. Yani, her sorunda olduğu gibi sosyalizm

sorununda da detaylarda ayrı düşünmek önemli değildir; bu parti saflarında her zaman olacaktır, bundan korkmamak gerekir. Böyle bir partide detaylarda ayrı düşüncelerin olması, sosyalist demokrasinin uygulandığı bu parti için bir zenginlik kaynağı olarak algılamak gerekiyor. Önemli olan program ilkelerinin net ve doyurucu olmasıdır.

İşçi sınıfı ideolojisinin doğma değil bir eylem klavuzu olduğunu belirtmemize gerek bile yoktur. Bu somut durumdan hareket edildiğinden, işçi sınıfı ideolojisinin sadece teorik belirlemelerin saptanmasıyla sınırlı olmadığı; saptanan teorik belirlemelerin pratiğe geçirilerek yaşam tarafından maddi bir güce dönüşebildiği ölçülerde değer kazandığı tartışma götürmez. Bu yüzden de sözünü ettiğimiz ideolojinin örgütlenme ile birleştirilmesi gereklidir. Bunun da somut ifadesi, ideolojik bir temel üzerinde yükselen ve siyasal-örgütsel birliğin şekillendiği partidir. Örgütlenmenin kendisi de eylem birliğidir. Örgütlenme ilkelerinin de tüzükle belirleneceği çok açıktır. Parti program ve tüzüğünü okuyup kabullenen ve herhangi bir parti örgütünde görev almayı benimseyen bir kimsenin parti üyesi olabileceği gerçeğinden hareketle, her üyenin tüzükte belirlenen görev ve sorumlulukları yerine getirme zorunluluğuyla karşı karşıya olduğu gayet açıktır.

İdeoloji ve ideolojik birlik sorununa kısaca parmak basmamızın nedeni; günümüzde bile sosyalist yapılarda bazı kadroların buna gereken önemi vermemeleridir. Halbuki bu anlayışın, bizleri burjuva ideolojisine götürdüğü ise açık ve nettir. İnsanoğlunun ne olduğunu, nereden geldiğini, nasıl bir varlık olduğunu, dünyadaki yerinin ne olduğunu, neyi bilebildiğini, neyi düşünebildiğini, hangi olanaklara sahip olduğunu köklü bir biçimde irdelemeyi amaç edinen felsefe; en zor ve karmaşık düşüncelerde bile insanı herhangi bir karışıklığa meydan vermeden belli sonuçlara götürmeyi amaçlıyor. Felsefesiz yaşamak demek, boşlukta yaşamak demektir. Oysa yerimiz dünyadır. Bu, gerçek anlamda dünyadaki yerimizi yakalamamızı gerektiriyor ki bu da rastgele ve çağın gerisinde olan bir yer değil; tersine çağa uygun yerimizi almamızı zorunlu kılıyor. İdeolojiye ve ideolojik birliğe önem vermemek, felsefeye önem vermemek demektir. Zeten egemen güçler de bizleri felsefesiz büyütmediler mi? Egemen sömürücü burjuvazinin yıllardır kitlelere şırınga etmeye çalıştıkları düşüncelerin, felsefenin özü de bu değil midir? Kısa ve öz olarak vurgu yaptığımız düşünceler, günümüzde sosyalist birlik tartışmalarında ideolojiye ve dolayısıyla felsefeye önem vermeyen, bu konuda netleşmeyi istemeyen anlayışların son tahlilde burjuva ideolojisine hizmet ettiklerini sergilemektedir.

Kürt ulusal şekillenişinde önemli bir eksikliğimiz ve çarpık bir özelliğimiz de, Kürt diline gerekli olan önemi vermediğimiz; tamamen birer Türk gibi düşündüğümüz, çocuklarımızı birer Türk gibi büyüttüğümüz, kendi örgütlerimizde bile Türkçeyi resmi dil olarak kullandığımız, yayın organlarımızda ve parti bildirilerimizde ağırlıklı olarak yine Türkçeyi kullandığımız, siyasi tartışmalarımızı da çoğunlukla Türkçeyle yaptığımız, birer gerçekliktir. Çarpık ve bir bu kadar da acı olan bu gerçekliğimiz, kişiliğimizin birer aynasıdır. Mücadele safalarında yaşanan bu durumlar bile, söylemde en fazla karşı çıktığımız veya en azında kendimizi böyle gösterdiğimiz asimilasyona, Kemalist ideolojiye vb. karşı tavır alışlarımızla, pratikte sergilediğimiz gerçekliklerin ne kadar birbirine uymadığını ve sonuç itibariyle dolaylı da olsa Kemalizmi üzerimizden atamadığımızı göstermektedir. Bu uğurda çaba sarfetmeyenlerin, belirli ölçülerde de olsa Kemalist olduklarını belirtmemiz, abartıya kaçtığımızı göstermiyor. Halkımız arasında "Kürdistan Kasabı" olarak da tanınan TC'nin kurucusu M. K. Atatürk'ün 1930 başlarında Ankara'da düzenlenen Türk Tarih Kurumu Kongresi'nde söylediği sözler bizler açısından da öğretici ve dikkat çekicidir:

"... biz Balkanları neden kaybettik biliyor musunuz... bu konu üzerinde düşünülmesinde çok büyük yarar vardır. Balkan halkları Bulgarlar, Hırvatlar, Romenler, önce kendilerine alfabe yaptılar. Dillerini araştırdılar, edebiyatlarını araştırdılar. Dillerine, edebiyatlarına, kültürlerine sahip çıktılar, geliştirdiler. Hep kendi dilleriyle konuştular, yazdılar, Türk diline, Osmanlı kültürüne hiç önem vermediler...Bu konularda epeyce geliştiklerine inandıktan sonra Osmanlıdan ayrılma kararı aldılar ve bunun için mücadeleye giriştiler..." (11)

M. Kemal'in bu tespitine dikkat edilirse, bu düşüncelerde O'nun Kürdistan politikasını da görmek mümkündür. Madem Balkan ulusları Osmanlı ve Türk diline, kültürüne önem vermemişler; tersine kendi dillerini, edebiyatlarını, kültürlerini sahiplenerek geliştirmişler ve tüm bunları ulusal bağımsızlık mücadeleleriyle birleştirerek başarıya götürmüşler. O halde Osmanlı kalıntıları üzerinde kurulan yeni Türk devletinin egemenliği altında kalan Kürt ulusunun dilini, edebiyatını, kültürünü, tarihini yasaklamak ve böylece Kürt ulusunu tamamen kendine bağımlı kılarak köleleştirmenin önemli araçlarını kullanmak gerekiyor ve bunu kullandılar. İşte bu düşüncenin sonucu olarak Kürt diline, kültürüne, tarihine, edebiyatına amansız bir baskı ve eritme politikası uygulandı. Kabul etmek gerekir ki sömürgeci Kemalist burjuva devleti,

uyguladığı bu politikada hayli mesafe aldı ve böylece belirli amaçları kısmen de olsa gerçekleştirmiş oldu. Kürdistan ve Türkiye halklarının onuru olan değerli bilim savaşçısı sayın İsmail Beşikçi'nin bu konuda haklı olarak hem PKK lideri sayın Abdullah Öcalan'ı, hem de genel olarak Kürt hareketini ve Kürt aydınlarını, kendi dillerine gereken önemi vermemelerinden ötürü eleştirmesine hak vermemek elde değildir. Şunu teslim etmek gerekir ki Kemalistlerin Kürt halkını dilsiz ve kültürsüz bırakma çabalarının bir sonucu olarak Kürt hareketinin önder kadrolarının birçoklarında asimilasyonun etkisi kendini gösteriyor ve ne yazık ki bu olumsuz etki kendini halen devam ettiriyor. Ancak burada küçük bir hatırlatma yapılması açısından İ. Beşikçi Hoca'nın bazı yazılarında Kürt halkı için kullandığı "düşürülmüş bir halk" belirlemesi üzerinde durarak, bunun yanlış olup bilim yöntemine de uymadığını belirtmek istiyorum. Aslında bu tespit, PKK lideri A. Öcalan'a aittir. Geçmişin tamamen inkarı üzerine inşa edilen ve her şeyi kendisiyle başlatıp özdeşleştiren bu anlayışın bilimsel bir yönünün bulunmadığı; Kürt halkının somut realitesiyle asırlardır sürdürdüğü mücadele gerçekliğiyle bağdaşmamaktadır. Bu yüzden de Kürt halkı için yapılan bu genel saptama, büyük bir hakarettir ve bu anlayışın temelinde yatan düşüncenin önemli bir etkeni de yine fanatikçe dini düşüncenin hakim kılınmaya çalışılmasıdır. Bir halk için öyle bir genelleme yapıldı mı, bunun detaylı bir irdelemeden geçirilmesi ihtiyacı doğacağı, hatta zorunluluk haline geleceği çok açıktır. Küçük-burjuva yurtsever bir köylü hareketi olan PKK ve lideri için bu düşünceler gayet normaldir. Çünkü, Öcalan, aynı yakıştırmayı kendi kadroları ve parti bünyesinde yer alanlar için de kullanıyor ki bu da yanlıştır. Kuşkusuz bunlar, PKK'nın ideolojik, politik ve örgütsel yapısından kaynaklanıyor. Zaten A. Öcalan'ın din konusundaki düşüncelerine de bakıldığında, bu konuda da tamamen bir saplantı içinde olduğu görülmektedir. Öcalan yerine dini bir parti lideri bu şekilde dini övseydi ve herkesi İslam dinine davet etseydi, bunu normal karşılar ve burada ondan sözetme gereğini bile duymayabilirdim. Ancak şu kadarını belirtmeliyim ki yazının çerçevesinde özellikle hiç bir Kürt örgütünden ve önder kadrolarından sözetmemeye özen gösterdim. Çünkü, amacım herhangi bir hareketi eleştirmek değildir. Fakat çok uç bir örnek olduğu için PKK ve lideri sayın A. Öcalan'dan sözetme ihtiyacını duydum.

Özetlersek; sözünü ettiğimiz sosyalist alternatif parti, sosyalist ideolojiyi net ve ikircimsiz bir şekilde savunabilmeli, kadrolarını öyle bir siyasi hamurla şekillendirebilmeli ve diğer

ideolojilerin etkisinde kalmamalıdır. Aynı şekilde Kürdistan ulusal demokratik mücadelesinde yer alan burjuva, küçük-burjuva ve dinci örgütler de kendi ideolojik siyasal şekillenişlerini açıkça ortaya koyabilmeli ve bunu savunabilmelidirler. ulusumuz da sınıflı bir toplum olduğundan, ayrı sınıf ve tabakaların temsilcisi konumunda olan siyasal örgütlerin bu ideolojileri savunması en istenir doğal bir durumdur. Bunu çok doğal karşılamalıyız.

7. Parti, Mali Sorununu Çözmek Zorundadır

Yedincisi; böyle bir parti, mali sorununu çözümlayebilmelidir. Mali sorununu çözemeyen bir parti, hangi siyasal ve ideolojik düşünceyi savunursa savunsun, bağımsız bir siyasal hat olarak politikasını gerçekleştiremez. Zaten dikkat edilirse, Kürt ulusal hareketinin değişik parçalarda ve değişik dönemlerde sürdürdükleri mücadelede; ekonomik sorunlarını çözememeleri, onları belirli ölçülerde de olsa bağımlılık ilişkilerine götürmüş ve bunun sonucu da hazin yenilgiler yaşanmıştır. Ekonomik sorunlar, siyasi bir partinin kilit sorunlarından biridir. Diğer bir deyişle, sözünü ettiğimiz partinin en önemli iki ana unsurundan biri insan malzemesi, yani kadrolar ise, diğeri de ekonomik sorundur.

Elbette ki partinin üyelerinden topladığı düzenli ve sürekli aidatlar, bağışlar ve zaman zaman gerçekleştirecekleri kampanyalar, gece ve yürüyüş gibi etkinliklerden elde edilecek gelirler; partinin siyasi yaşamı boyunca gerekli ve sürekli olarak hayata geçirilmesi kaçınılmazdır. Ancak, bu gelirlerle partinin hedeflediği çalışmalarda başarılı olması düşünülemez. Çünkü sözü edilen parti, aynı zamanda bir profesyoneller ordusu olmak zorundadır. Özellikle de bu konuda günün yirmidört saatini parti çalışmalarına ayırabilen kadro sayısı ne kadar fazla ise; böyle bir partinin profesyonel çalışan kadrolarının da parti bütçesinden finanse edilmesi gerekmektedir. Bunun da büyük bir külfete mal olacağı çok açıktır. Ayrıca partinin kitleler arasında sürekli çalışma yapabilmesi ve güçlü bir örgütlenme yaratarak kitleleşmesi de partinin büyümesi ile doğru orantılıdır ve böyle bir partinin harcamalarının da gittikçe artacağı bir gerçektir. Bunun için partinin, sürekli gelir getirebilen belirli yatırımlara gitmesi gerekmektedir. Bunun yolları vardır. Özellikle yurtdışı parti birimlerinin, partiye finans sağlamak konusunda önemli, hatta belki de bu aşamada belirleyici görevler üstlenmek zorunda kalacağı ortadadır. Sözünü ettiğimiz partinin, ilk kuruluş kongresinde bu sorun üzerinde çok yönlü olarak durması ve gerekli tedbirlerin

alınması için somut hedefler tespit ederek bu konuda ilk adımları atmak zorunda kalacağı ortadadır.

Parti, yukarıda değindiğimiz diğer konularda olduğu gibi bu konuda da profesyonel çalışmayı önüne temel olarak koymalıdır. Sözü edilen parti, siyasal, askeri, diplomatik ve örgütsel konularda olduğu gibi ekonomik konuda da profesyonelliği tutturabilmelidir. Bu alanda da uzmanlaşmış kadrolarını görevlendirmelidir. Geçmişte genel olarak Kürt hareketinin bu konuda başarılı bir sınav veremediği görülmektedir. Özellikle finans sorununda tam bir vurdumduymazlık veya amatörlük hakim olmuştur. Geçmişin bu olumsuzluklarından özellikle ders çıkarmak, soruna günü kurtarma olarak değil de uzun vadeli ve amatörlükten kurtularak bakmak ve bu doğrultuda köktenci çözüm bulmak bir zorunluluktur. Sözü ettiğimiz böyle bir parti, ekonomik konularda alacağı mesafeye uygun kendi bütçesini yapmalı ve buna uygun bu sorunu kalıcı ve uzun vadeli bir çerçevede çözebilmelidir ve bu sorunda da mutlaka uzmanlaşmayı tutturmalıdır.

8. Parti, Sağlıklı Bir Kadın Ve Gençlik Politikasına Sahip Olmalıdır

Sekizincisi; böyle bir parti, kadın ve gençlik sorunlarında da sağlıklı bir politikaya sahip olmalıdır. Kadın ve gençlik sorunlarını özetleyerek iki sık halinde netleştirmek gerekiyor.

Bilindiği gibi toplumumuzun yarısını kadınlar oluşturmaktadır. Kürt kadınları, toplumun yarısını oluşturan Kürt erkekleri gibi sadece ulusal ve sınıfsal baskı altında değil; ayrıca cinsel baskıyla da karşı karşıyadırlar. Kadınların üçlü baskıyla karşı karşıya kalmaları ve toplumumuzda mevcut olan erkek egemen toplum anlayışı tarafından arka planda bırakılmaları, kendi yaşam koşullarına uygun mücadele ve örgütlenme yaratmalarını gerekli ve zorunlu kılmaktadır. Bu öznel ve nesnel koşullardan ötürü kadınların demokratik düzeyde ayrı örgütlenmeleri en istenilen bir doğrudur. Bu konuda parti bir kadın politikasını saptamalı ve bunu pratik yaşama da geçirebilmelidir. Sözü ettiğimiz koşullardan ötürü, ulusal ve sınıfsal mücadeleye çekilebilen kadın sayısı ne yazık ki azdır. Öncelikle bunu aşmanın maddi koşullarını doğru koymak ve buna uygun pratik sergilemek gerekiyor. Bunun gerçekleşmesi için de öncelikle erkeklere önemli görevler düşmektedir. Şurası çok açık ki sosyalist olarak kendini kabul eden erkeklerimizin büyük bir kesimi kadın sorununda iyi bir pratik sergileyememişlerdir ve deyim yerindeyse bir kesimi kadın sorununda tam bir feodal gibi davranabilmektedir.

Bunların bir kısmı, teorik olarak kadın erkek eşitliğini savunmakta ve pratikte ise söylemlerinin tam tersini sergilemektedirler. Adeta bunlar, sosyalist teorinin kadın konusundaki bölümünü sokak kapısında bırakarak evin içine girmesine izin vermemektedirler. Bu da onların erkek egemen toplum anlayışından kaynaklanmaktadır. Bu yüzden erkeklerin öncelikle kendi kendileriyle mücadele etmeleri ve daha fazla kadınların aktif mücadeleye katılmasını engelleyen koşulları ortadan kaldırmaya çalışmalıdırlar. Zira kadın sorunu, aynı zamanda da erkek sorunudur. Unutmamak gerekir ki kadınlar bu mücadeleye yeterince katılmadan Kürt halkının kurtuluşu mümkün değildir. Aynı şekilde kadınlar da bu mücadeleye kendi kimlikleriyle katılmadan ve Kürdistan'ın kurtuluşu sağlanmadan onların da kurtuluşu mümkün değildir. Bu anlayışla hareket etmesi gereken parti, parti program ve tüzüğünde de bu sorunu net olarak koymalı ve örneğin sözünü ettiğimiz anlayışın kırılmasında ilk adım olarak parti yönetim organlarında onlara belirli bir kontenjan ayırabilmelidir. Bu, kadınların aktif mücadeleye katılımını sağlayacak tek ve kalıcı yöntem değildir kuşkusuz, ancak onların mücadeleye daha fazla katılmasını kamçılayacak diye düşünüyorum.

Böylesi bir parti, kadınların bu mücadeleye aktif katılımını sağlamak için yoğun pratik çalışma sürdürürken; bu konuda son on yılda PKK'nın aldığı mesafeden de önemli dersler çıkarabilmelidir. Kürt kadınlarının gerilla mücadelesine katılması, önemli bir alt-üst oluşum yaşanması ve eski namus anlayışının kırılması; Kuzey Kürdistan'da PKK'nın kadın sorununda yarattığı değerler üzerinde önemle durmamız ve dersler çıkarmamız gereken önemli bir değişim olduğu inancındayım. Çünkü bu kadar kadın gerillanın mücadeleye katılması kendiliğinden gerçekleşmemiştir ve bu bağlamda da üzerinde önemle durulması gereken bir gelişmedir.

Gençlik sorununa gelince, kadın sorunu gibi gençlik de önemli bir sorundur ve partinin bu soruna da sağlıklı yaklaşım göstermesi ve gençliği kucaklayabilecek perspektifler sergilemesi gerekiyor. Belirtmeye gerek yok ki gençlik, toplumumuzun en dinamik ve gelişmeye en elverişli kesimidir ve geleceğin yöneticileri ve yaratıcıları konumundadırlar. Bu nedenle gençliği kucaklayamayan bir parti, geleceğin sahibi olamaz. Halkımızın özgürlüğünü ve ülkemizin bağımsızlığını önüne stratejik hedef olarak koyan ve bunu ancak bir devrimle gerçekleştirebilecek olan böylesi bir parti, açıktır ki geleceğin partisidir ve bu bağlamda da gençliğin partisidir. Ülkemizin özgül koşullarında egemen güçlerin gençliği istediği doğrultuda yönlendirebilmek için ellerindeki tüm imkanları seferber

ettikleri her zaman görülmüştür. Bu durumu da gözönünde bulundurmak zorunda olan bu parti, gençliğin partinin tüm organlarında yer alabilmelerine özen göstermeli ve buna uygun pratik adımlar atabilmelidir. Bu bazda da kadınların demokratik düzeyde ayrı örgütlenme ihtiyacında olduğu gibi gençliğin de aynı şekilde ayrı örgütlenmesine yardımcı olmalı, onları bu konuda teşvik edebilmeli ve hatta deyim uygun düşerse bunun politik yönlendiriciliğini de sağlayabilmelidir.

Ayrıca bağımsız kadın ve gençlik örgütlenmelerini yaratma konusunda çalışmalar yapılırken; toplumumuzun en geniş katmanlarını içine alabilecek genişlikte olmasına dikkat edilmelidir. Bunu şu şekilde formüle etmek mümkündür: Kürdistan Kadınlar Birliği, Kürdistan Gençler Birliği. Kuşkusuz bunları başka isimler altında da örgütlemek mümkündür. Önemli olan, tüm siyasi yapılara mensup insanlarla bağımsız kişilerin de içinde yer alabilecekleri genişlikte bunların örgütlenmeye gitmeleridir. İzlenmesi gereken sağlıklı politika budur. Bu, her siyasi hareketin kendine bağlı ayrı ayrı gençlik ve kadın kollarını veya örgütlerini yaratmamalı anlamı çıkarılmamalıdır. Tersine her siyasi örgütün bu konuda çizgi temelinde ayrı örgütlenmelere gitmesi; sözü edilen en geniş ulusal demokratik örgütlenmeler önünde engel değildir ve olmamalıdır.

9. Devrimci Çalışma Tarzı Ve Teori-Pratiğin Uygunluğu Tutturulmalıdır

Dokuzuncusu; sergilemeye çalıştığımız böylesi bir partinin temel renklerini ortaya koymak, temel ilkelerde netlik kazanmak; elbetteki bu ilkeleri hayata geçirecek kadroların sergileyebilecekleri militan bir örgütlenmenin yaratılmasına bağlıdır. Eğer bu militanlık tarzı tutturulmazsa, teorik olarak savunulan düşüncelerin yaşam bulması düşünülemez. Çünkü en doğru ve "mükemmel" şeyleri de savunsak, bir çok doğru kararlar da alsak, bu, sadece yapmak istediğimiz işlerin bir saptamasıdır. Bu teorinin hayat bulabilmesi için bunların pratik yaşamın içinde örgütlenilerek maddi bir güce dönüştürülmesi gerekmektedir. Bu da partinin, teori ile pratiğin diyalektik birliğini yakalayabilmesi ve bunları devrimci bir çalışma tarzıyla hayata geçirmesine bağlıdır.

Sözünü ettiğimiz niteliklere sahip parti, bilimsel sosyalizmin temel bir ilkesi olan teori ve pratiğin birliğini, diğer bir deyişle teori ile pratiğin birbirleriyle uyumluluk arzemesine öncelikle önem vermelidir. Ülkemizin mücadele tarihinin yakın geçmişinde görülen önemli bir eksiklik de kendi anlayışları çerçevesinde de olsa teoriye önem verip pratik sorunlarda

gerekli olan önemin ve titizliğin gösterilemediği ya da teori ile pratiğin diyalektik birliğinin tutturulamadığı ve bu anlayışın sergilenmesi sonucu da kendiliğindenciliğin sürekli ağır bastığı görüldü. Oysa teoriyi de sınımadan geçiren ve doğruluğunu sergileyen pratiğin ta kendisidir. Bu yüzden de teori-pratik bütünselliği nasıl ki önemli bir ilke ise, pratiğin çoğu zaman ve özellikle de ülkemizin ağır ve zorlu mücadele koşullarında daha da önem kazanmakta olduğu ve öne geçtiği çok açıktır. Bunun yerine getirilmesi de kuşkusuz ki pratik taktiksel önderliğin her zaman elde edilmesiyle mümkündür. Değişen koşullara uygun bir biçimde stratejik tespitlere uygun olarak taktiklerin sürekli olarak hayata geçirilmesi yaşamsal önem taşımaktadır.

Ülkemiz pratiğine de ışık tutması açısından bazı pasajları buraya aktarmada yarar vardır:

“Pek çok kez önce pratik, sonra teori gelir. Bizim halkımız da bunun örneğidir. Bugün gururla kendilerini Marksist-Leninist diye adlandıranların büyük çoğunluğu, Marksizm-Leninizmde devrimci mücadele yolundan geçerek ulaşımlardır.” (12)

“Tersine, birinci planda her zaman mutlaka pratik propaganda ve ajitasyon çalışması bulunur ve çünkü birincisi teorik çalışma yalnız ikincisinin öne sürdüğü soruları yanıtlar.” (13)

Ülkemiz mücadele koşullarında sözünü ettiğimiz partinin çalışma tarzı, diğer bir deyişle devrimci çalışma tarzı çok önemli ve hayati bir yer teşkil ediyor. Bu yüzden de bu çalışma tarzı üzerinde biraz durmak gerekiyor. Bu nitelikteki partinin devrimci çalışma tarzı ile ima ettiğimiz durum, gerçek anlamda sosyalist militan bir çalışma, örgütlenme ve mücadele hattını yaratma ve bu hata uygun düşecek pratiğin sergilenmesidir. Açıktır ki bu da militan sosyalist insan tipleriyle gerçekleşecektir. Bu çalışma tarzının temelinde yatan felsefenin temellerini de şöyle özetlemek mümkündür: Eski geleneksel köleliğe, verimsiz alışkanlıklara, dar pratikçilik anlayışlarına, tutuculuğa, yobazlığa, eylemsizliğe, zihin durgunluğuna karşı amansız ve sürekli mücadele ve yeni perspektifler doğrultusunda eskimiş tüm olumsuzlukları, hastalıkları bir bir parçalamaktır. Yaşamın tüm alanlarında ve en ağır koşullarda bile ileriye atılmak, olayların ve gelişmelerin gerisinde kalmamak, zamanla yarışmak ve müdahaleci rolünü oynayarak pratik önderliği ele geçirmektir. Yine bu anlayışa göre en zor ve imkansız gibi gözükten işlerin başarılması mümkündür ve bu bağlamda hiç bir engel tanımama, tüm engelleri devrimci ve fakat verimli bir tarzda aşım yok etme temel bir düşünce haline getirilmelidir. Bu felsefenin pratiğe

yansıması sonucu olarak da önemi ve kapsamı ne olursa olsun alınan bir kararın ve başlatılan bir işin mutlaka, ama mutlaka yerine getirilmesi ve partinin tüm organlarında, tüm çalışma alanlarında sistemli bir hale getirilmesi için; örgütlenmeyi ve sayılan ilkeleri hayata geçirecek temel ve belirleyici olan malzeme, kuşkusuz insan malzemesidir. Bu bazda sorun irdelendiğinde, kadroların belirleyici rol oynayacakları, açıktır. Kadroların belirleyiciliği öylesine önemlidir ki bu, salt mücadelenin belirli bir aşamasında değil; mücadelenin başından itibaren tüm ulusal demokratik devrim süreci boyunca, hatta Bağımsız Birleşik Kürdistan Demokratik Cumhuriyeti Devleti kurulduktan sonra da bir süre devam eder.

Pratik önderliğin elde edilmesi ve ülkemiz koşullarında kendini dayatan militanlık konusunda PKK ve onun 10 yıldır sürdürdüğü mücadelesinden dersler çıkarmamız gerekmektedir. Başka bir deyişle, PKK pratiğini kendimize örnek almamız gerekmektedir. PKK saflarında düşmana karşı kelleyi koltuğa alıp seve seve ölüme giden militanların gösterdikleri sınırsız fedakarlık örnekleri, bu militanların kendiliğinden yetişmediklerini görebilmeliyiz.

Bu çerçevede yukarıda kısmen değindiğimiz gibi birlik kongresinde böylesi militan bir siyasal yapılanmaya uygun kadroların, özellikle de öncü kadroların ülke bazında görev üstlenmeleri; yurtdışı parti birimlerinin de buna bağlı olarak çalışma yürütmesi netleşmeli ve bu, hayata geçirilmelidir. Unutmamak gerekir ki sözünü ettiğimiz bu parti, Kürdistan işçi sınıfının, yoksul köylülüğün ve diğer geniş emekçi katmanların ihtiyaç duyduğu bir alternatif partidir. Yurtdışında yaşayanların bir partisi değildir. Bu, herkesçe sağlıklı bir biçimde algılanmalıdır. Bunu başarabildiğimiz ölçülerde alternatif parti yaratma sorunu kolaylaşacaktır. Bu bazda program ve tüzük taslaklarında görülen eksiklikler kongrede giderilmelidir.

BÖLÜM: II

ÜLKEMİZ DEVRİMİNDE ÖRGÜTLENME VE MÜCADELE BİÇİMLERİ

I- ÖRGÜTLENME BİÇİMLERİ

a) Ortak Sorunların Çözümünde Örgütlenme İhtiyacının Doğuşu

İnsanlık tarihinde örgütlenmenin geçmişi İkel Komünal Topluluk dönemine kadar eskilere dayanmaktadır. İkel komünal topluluktaki insanlar, doğaya karşı zayıftı ve savunmasız bir durumdaydı. Tarihin bu dönemlerinde insanoğlu henüz yerleşik yaşama da geçmemiştir ve bulduğunu yiyerek ve sürekli yer değiştirerek yaşamını sürdürüyordu. Henüz hayvan beslemeyi, bitki yetiştirmeyi öğrenmemiştir. Bu dönemde toplumsal emek mevcuttu. Çünkü mevcut olan iş aletlerinin çok ikel olması, yaşam güçlükleri vb. etkenler; insanları ortak emek harcayarak birlikte hareket etmeye zorluyordu. Örneğin; vahşi hayvanların saldırılarına, fırtına vb. doğa tehlikelerine karşı olan insanlar, birlikte hareket ederek tehlikeleri göğüslemeye çalışıyorlardı. Aynı biçimde avlamayı da ortaklaşa gerçekleştiriyorlardı. Sözü ettiğimiz bu ortak davranış, tarihte ilk örgütlenmenin maddi zeminini oluşturuyordu. İnsanoğlunun bu ilk örgütlenmesi sayılan ortak

davranışı; aynı zamanda insanın somut yaşamından kaynaklanan toplumsal koşulların ürünü olarak insanları doğal bir biçimde ortak tutum almaya itiyordu. Bu yüzden de sözünü ettiğimiz bu ilk örgütlenme; aynı zamanda doğal örgütlenme olarak da adlandırılabilir. Yani insanlar, bilinçli ve programlı bir biçimde bu ilişkilere girmedi ve sözkonusu örgütlenmeyi yaratmadı. Daha sonraki süreçte ise göçebelikten yerleşik yaşama geçildi.

Fakat süreç içinde üretim araçlarında görülen ilerlemeler ve meydana gelen değişiklikler; insanları daha ileri ve bilinçli ortak hareket etmeye ve bunun sonucu olarak da yeni örgütlenmelere götürdü. Ok, yay, ateş gibi insanların yaşamında önemli birer katkı olan buluşların keşfedilmesi; bir bütün olarak toplumsal değişikliğe ve dolayısıyla toplumsal evrimleşmeye neden oldu. Daha bir üst örgütlenme olan gens ortaya çıktı. Tarihin bu evresinde tarım ile hayvancılık birbirinden ayrılarak tarihte ilk kez toplumsal işbölümü gerçekleşti. Daha sonraki gelişmeler, zanaatkarlığın ortaya çıkmasıyla birlikte ikinci büyük toplumsal işbölümü gerçekleşti.

Üretim araçlarında görülen gelişmeler, diğer bir deyişle emeğin üretkenliği daha bir üst aşamaya geldiğinde; artık toplumun günlük gereksiniminden daha fazla üretimde bulunma imkanları ortaya çıktı. Yaşanan bu yeni durum, bazı kişilerin fazla üretilen ürünlerin bir kısmını kendi özel mülkiyetine geçirmesini doğurdu. Bu da doğal olarak özel mülkiyeti doğurdu. Özel mülkiyet, ayrı sınıfların meydana gelmesine zemin oluşturdu. Bundan böyle önceki dönemde geçerli olan ürünlerin ortak mülkiyeti ve eşitçe bölüşümüne son verilmesine neden oldu. Böylece tarihte ilk kez sınıfların ortaya çıkması gerçekleşmiş oldu. Bir tarafta üretim araçlarına sahip olan ve toplumun yeni yöneticileri olan ayrıcalık sahibi sınıfı, yani köle sahipleri sınıfı; öbür taraftan da üretim araçlarından yoksun olan ve toplumun ezici çoğunluğunu oluşturan köleler sınıfı. İlk sınıflı toplumun oluşumuyla birlikte toplumsal örgütlenmede de niteliksel bir değişim meydana geldi. İlk sınıfların ürünü olarak devlet organizasyonu da ortaya çıktı. Zaten köleci toplumun en önemli ve üst bir örgütlenmesi olan devletin oluşumu, beraberinde ordu, adliye, hapishane vb. örgütlenmeleri de yarattı. Çünkü devleti esas ayakta tutan silahlı güçlerdi ve devlete bağlı oluşturulan tüm örgütlenmeler artık sınıfsal bir özellik taşıyordu.

Yukarıda kısaca özetlediğimiz örgütlenme sorununu şöyle bir sonuca bağlamak mümkündür: İnsanlar, birey olarak karşılaştığı sorunları çözmede yetersiz kalıyor ve dolayısıyla

üstesinden gelmek istediği sorunlarını çözemiyordu. İnsanoğlunun karşı karşıya kaldığı ve çözümlenmek zorunda olduğu sorunlar karşısında güç ve yeteneklerini birlikte yaşadığı diğer insanlarınkiyle birleştirme ihtiyacını doğurdu ve bu, ilk kez örgütlenmenin çekirdeğini meydana getirdi. Doğal örgütlenme ve işbölümü olarak isimlendirilen bu oluşum; toplumun yerleşik olmayan evresinden yerleşik yaşama geçişte ve yukarıda saydığımız birinci ve ikinci büyük işbölümü düzenlerinde de devam etti. Yani, sınıflı topluma geçinceye kadarki örgütlenmeler; bir doğallık ve ortak üretim-ortak ve eşit bölüşüme hizmet ediyordu. Bu da o zamanki toplumsal yapıya uygunluk arz ediyordu. İlk kez sınıflı topluma geçişle birlikte, toplumdaki doğal işbölümü ve örgütlenme de sona erip; sınıfsal bir özellik taşıyan yeni örgütlenmelere yerini bıraktı. Tarihte ilk kez sınıflı toplum olan köleci toplumla birlikte meydana gelen sınıfsal örgütlenmeler; köleci toplumdan feodal topluma ve oradan da kapitalist topluma kadar öz olarak varlığını aynen sürdüregeldi.

Köleci toplumla birlikte ortaya çıkan en karmaşık örgütlenme olan devlet örgütlenmesinde görüldüğü gibi en büyük örgütlenmeleri sağlayan ve dolayısıyla muazzam imkanlara sahip olan sınıf, kuşkusuz ki üretim araçlarına sahip olan egemen sınıflardır. Egemen sınıflar, sahip oldukları örgütlenmeler ve diğer imkanlar sayesinde uzun yıllar kendi baskı ve sömürü düzenlerini sürdürebildiler. Bu durum, hemen tüm sınıflı toplumlarda böyle oldu. Çünkü onların kurdukları toplumsal sistemin kendisi de muazzam bir örgütlenmedir ve ekonomik altyapıdan, hukuk, etik, siyasal, kültürel vb. bir çok üstyapı kurumlarını da kendi sınıfsal çıkarları doğrultusunda örgütlemişlerdir. Bunların oluşturdukları tüm örgütlenmelerin tek bir ortak amacı vardır. Bu da egemenlerin sömürü ve baskı düzenlerini sürdürmeleridir. Egemen sınıfların bu uygulamaları karşısında çaresiz kalan ezilen sınıflar da zamanla örgütlenmek zorunda kaldılar. Çünkü ezilenlerin de kendi sorunlarını kökten çözmek veya adım adım bunları hafifleterek kolaylaştırmak ve dolayısıyla kendi yaşam koşullarını düzeltmek için örgütlenmekten başka bir yol bulamadılar. Bu yüzden de hemen tüm sınıflı toplumlarda, her sınıfın en büyük silahı, onun sahip olduğu örgütüdür. Bu, hem ezilen sınıflar için, hem de ezen sınıflar için değişmez bir kuraldır. Bu nedenlerledir ki örgütlenme sorununu iyice algılamak ve çözümlenmek zorunda olduğumuz soruna denk bir örgütlenmenin yaratılması hayati önem taşımaktadır. Bunu aşağıda değişik boyutlarıyla irdeleyeceğiz.

b) Burjuva Toplumunda Politik ve Ekonomik-Demokratik Örgütlenmeler

Kapitalist topluma geçişle birlikte, önceki toplumsal yapı olan feodalizme kıyasla üretim araçlarının niteliksel gelişmesi daha bir gelişti. Sermaye birikimi, yoğunlaşma ve merkezileşme arttıkça, tekelleşmenin zemini de oluştu. İşgücü piyasasının denetlenmesi, hammadde kaynaklarının temini, üretilen malların (meta) kitlelere ulaştırılarak dağıtımının sağlanması gibi bir çok alanda örgütlenme kendini dayattı. Bunlara paralel olarak kitlelerin ekonomik, siyasal, sosyal, kültürel vb. gereksinimlerinin karşılanması ihtiyacı, beraberinde yeni örgütlenmelere neden oldu. Kapitalizmdeki bu muazzam gelişmeler ve alt-üst oluşlar; hem egemen sınıfların, hem de ezilen sınıfların bir çok alanda örgütlenmelerine neden oldu. Kuşku yok ki bu örgütlenmelerin en üst aşaması, politik örgütlenme dediğimiz siyasal partilerin oluşumudur. Politik örgütleri diğer demokratik ve ekonomik örgütlerden ayıran en önemli özellik; bunların siyasal iktidarı ele geçirmeyi ve iktidar olmayı hedeflemeleridir. Siyasal iktidara gelme ve iktidar olmayı hedefleyen politik örgütler, yani siyasal partiler; adına politika yaptıkları sınıf ve katmanlarının ekonomik ve siyasal çıkarları doğrultusunda programlarını yapar ve bu programlar doğrultusunda örgütlenme yaparlar. Toplumun değişik sınıf ve katmanların ekonomik, demokratik, toplumsal, kültürel vb. sorunlarının çözümünü hedefleyen ve bu yüzden de daha fazla güncel olan sorunlarla ilgilenen kitlesel demokratik-ekonomik örgütler ise siyasal iktidara gelmeyi hedeflemezler ve bu bağlamda da bu örgütleri siyasal örgütlerden net bir biçimde ayırmak ve bunları birbirine karıştırmamak gerekiyor. Ama bunu yaparken de bunlar arasında varolan ortak sorunları da gözönünde bulundurma gereği vardır.

Örneğin; herhangi bir fabrikada yada özel veya kamuya ait bir iş kolunda çalışan işçi ve memurların ekonomik sorunlarını ve yaşam koşullarını düzeltmeyi hedefleyen, onların sendikalarıdır. Bir üniversitede veya herhangi bir okulda okuyan öğrencilerin eğitim ve akademik sorunlarını çözmeyi amaçlayan öğrenci dernekleri ile buralarda öğretmenlik ve öğretim görevlisi olarak çalışanların sorunlarını çözümlenmeyi hedefleyen eğitim emekçilerinin dernekleri; basın-yayın alanlarında çalışan gazeteci-yazarlarla, değişik meslek sahipleri olan avukat, doktor, hukukçu, mühendis vb. teknik elemanların sahip oldukları mesleki derneklerle sendikalar, federasyonlar ve konfederasyonlar, cemiyetler, birlikler vb. kitle örgütlerine birer örnekler. Bu örgütlere köylü kooperatifleri, gençliğin kendine özgü sorunlarını çözümlenmeyi hedefleyen gençlik

örgütleri; kadınların özgül sorunlarını çözümlenmeyi hedefleyen ve erkek egemen toplum anlayışına karşı çıkararak cinsler arasındaki ayırımın ortadan kaldırılmasını isteyen çeşitli kadın örgütleri ve daha isimlerini belirtmediğimiz bir çok kitle örgütlerini ekleyebiliriz. İsimlerini belirttiğimiz bu tür dernek ve kuruluşlara sermaye çevrelerinin oluşturdukları kuruluşları da katmak gerekir. Ayrıca dil, kültür, edebiyat, müzik, folklor, spor vb gibi özel uzmanlık gerektiren alanlarda kurulan enstitüler, vakıflar, birlikler, federasyonlar da sözünü ettiğimiz kitlesel örgütlere ilave etmek mümkündür. Kısacası her toplumun gelişen ekonomik, siyasal, sosyal, kültürel vb. sorunlarına bağlı olarak bir çok alanda çok değişik kitle örgütlerinin kurulduğu ve bunların her birinin kendi sorunları alanında özel çalışma yürüttükleri görülmektedir. Bir de son yıllarda Türkiye’de görüldüğü gibi özel sömürge savaşından ve genel olarak insan haklarının çiğnenerek adeta yaşama koşullarının ortadan kaldırılmaya çalışılmasından ötürü bir çok dernek ve kuruluşun oluşumuna tanık olmaktadır. Örneğin; insan hakları derneği, insan hakları vakfı, tutuklularla dayanışma ve sorunlarına çözüm bulma amacıyla kurulan tutuklu ailelerinin kurdukları dernekler, savaş karşıtları, barış dernekleri vb. kuruluşlar sayılabilir. Örneğin; savaş koşullarının olmadığı, insan haklarının ihlal edilmediği, işkencenin yaşanmadığı ve siyasi tutsaklara insan muamelesinin yapıldığı toplumlarda; açıktır ki isimlerini saydığımız bazı derneklerin kurulmasına bile gerek olmayacaktır. Ama Türkiye örneğinde görüldüğü gibi özel koşullardan kaynaklanan ve belirli sürelerde de olsa mevcut sorunların çözümünü hedefleyen bu tür derneklerle kuruluşların yaratılması, yine yaşam koşullarından kaynaklanmaktadır.

Yukarıda belirttiğimiz kitle dernekleri ile siyasal partilerin aynı amaçlar için kuruldukları ve aynı hedefleri oldukları gerçeği; bunlar arasında Çin Seddi gibi kalın bir duvarın olduğu anlamına gelmiyor, gelmemelidir. Tersine, ekonomik vb. sorunlardan ötürü kurulan derneklerle siyasal partiler arasında da ayrılıklar olmasına rağmen, sorunların ortak ve aynı kökenden kaynaklanıyor olması açısından benzerlikler de vardır kuşkusuz. Çünkü toplumdaki ekonomik, toplumsal, kültürel, siyasal vb. sorunlara kaynaklık eden düzenin kendisidir ve bunun siyasal ifadesi olan devletin özünden kaynaklanan yönleri de vardır. Yani sömürü ve baskının olduğu tüm toplumlarda mevcut bu örgütlenmelerin nedeni, toplumsal yapıdan kaynaklanmaktadır. Bu yüzden de genellikle güncel sorunlarla ilgilenen ve iktidarı amaçlamayan ekonomik, demokratik örgütlerin sahip oldukları sorunlar direk mevcut

düzenle bağlantılı olduğundan; siyasal iktidarı almayı hedefleyen siyasal partilerin de bu tür güncel sorunlarla ilgilenmeyecekleri anlamına gelmiyor, gelmemelidir. Tersine, siyasal partiler de programlarına bu tür sorunlara yer vermekte ve günlük çalışmalarında da bunlarla ilgilenmektedirler. Siyasal partiler, mevcut programları doğrultusunda kitlelerin desteğini alıp iktidar olduklarında; seçim meydanlarında kitlelere vaad ettikleri değişiklikleri yapmak zorunda kalıyorlar. Kitlelerin özlem ve taleplerini yerine getirmeyen siyasal partiler ise, bir sonraki seçimlerde aynı kitlelerin güvenini alamayacakları ve dolayısıyla da tekrar tek başlarına iktidar olamayacakları ortadadır. Özellikle sivil toplum denilen yukarıda isimlerini saydığımız dernekler, sendikalar, birlikler, cemiyetler, federasyonlar, konfederasyonlar vb. türden örgütlerin güçlü oldukları toplumlarda bu böyledir. Çünkü demokrasinin geliştiği ve sivil toplum geleneğinin güçlü olduğu bu tür toplumlarda bu örgütler; siyasal iktidarlar üzerinde birer kontrol ve baskı mekanizması görevini de yerine getiriyorlar. Bu yüzden sözünü ettiğimiz örgütlerin istemlerini dikkate alamayan siyasal partiler, kitle desteğini kaybedeceklerinden bunların tek başına kolay kolay iktidar olamayacakları besbellidir. Hatta bunun da ötesinde, siyasal perspektiflerinde işlevsiz kalan ve kitlelerin özlem ve taleplerini yerine getiremeyen kimi siyasal partilerin süreç içinde kitle desteğini tamamen kaybederek siyasal sahneden çekildikleri; yani eriyerek yok oldukları bile pratikte görülmektedir.

Yukarıda bu örgütlenmeler üzerine vurgu yaptığımız, amaçladıkları hedefler itibariyle bunların birbirlerine karıştırılmamasıdır. Çünkü, bu sorunlara kaynaklık eden bu oluşumları birbirine karıştırmak, geçmişte ülkemizde ve Türkiye'de de defalarca yaşandı. Her şeyden önce siyasal partilerin sahip oldukları siyasal programları ve hedefledikleri perspektifler itibariyle örgütlediği kitlenin homojenliği ile kitle örgütlerinin sahip olduğu heterojen kitle yapısı arasında da önemli farklılıklar vardır. Bunların amaçları aynı olduğu için sahip oldukları kitle bileşiminin ayrı olması da kaçınılmaz olacaktır. Örneğin; bir fabrikada çalışan ve aynı ortak amaçlar doğrultusunda aynı sendikada sendikal faaliyet yürüten burjuva, feodal, dinci, sosyalist gibi çok ayrı siyasal düşüncelere sahip işçilerin olması gayet normaldir. Zira ayrı siyasal düşüncelere sahip işçileri bir araya getiren ortak sorunlar; bunların çalışma koşullarının düzeltilmesi, çalışma saatlerinin azaltılarak uygun yaşam koşullarına göre normal ölçülerde düzenlenmesi, sosyal haklarının elde edilmesi, toplu sözleşmeli, grev hakkının kullanılabilmesi vb. bir çok ortak sorundur. Halbuki aynı sendikadaki bu işçilerin siyasal

tercihleri, ayrı ayrı partilere olacaktır ve belki de bunların her biri doğal olarak ayrı partilere mensupturlar. Bundan daha doğal bir şey olamaz. Ama siyasal partilerdeki bileşim öyle değildir. Örneğin; sosyalist düşünceye sahip bir insan; sosyalist bir parti dururken, bir burjuva vb. partiye üye olmaz ve onun siyasal faaliyetlerine katılmaz. Aynı durum, diğer siyasal düşüncelere sahip insanlar için de geçerlidir. Bu da anlaşılır bir durumdur.

Ayrıca bu örgütlenmeleri birbirine karıştıranlar; bazen bir dërneğin veya sendikanın omuzlanmaması gereken sorunların altına sokabildikleri de görülmektedir. Örneğin; bir dernek veya sendika, siyasal iktidarı hedeflemedikleri halde, bunlara öyle bir misyon yüklemek, bu yanlış anlayışın ve yaklaşımın sonucudur. Buna benzer başka bir yanlış yaklaşım da sözünü ettiğimiz bu kitle örgütlerinin siyasal iktidarı hedeflemedikleri ilkesi ileri sürülerek bunların siyasal sorunlarla ilgilenmesini istememekte veya bunu engellemeye çalışmaktadırlar. Demin de belirttiğimiz gibi bu sorunların siyasal zemini vardır ve mevcut politikalar da zaten bu toplumsal yapıdan kaynaklanmaktadır. Örneğin; haksız ve kirli bir savaşın durdurulması amacıyla grev eylemine giden bir sendikanın yaptığı, kuşkusuz ki siyasal bir eylemdir ve bu, sendikanın ekonomik vb. sorunlarını direk belki ilgilendirmemektedir. Ama öyle bir savaşın durdurulmasını istemek de açıktır ki savaştan yana olmayan ve barışı, kardeşliği savunabilen bir sendikanın yapabileceği en iyi bir eylem olacaktır. Kitle örgütleri siyasetle uğraşmasınlar diyenler, aslında burjuva düşüncesini savunanlardır. Burjuvazinin kitleleri yanlış yerlere yönlendirmesi ve onlara yanlış hedefler göstermesi; onların sahip oldukları sömürü ve baskı düzenlerinden kaynaklanmaktadır ve bu onların sınıfsal çıkarlarına da uygundur. Aynı biçimde onlarla uzlaşmaz çelişkisi bulunan emekçi yığınlar da kendi siyasal düşünceleri doğrultusunda hem politik, hem de ekonomik ve demokratik düzeyde ve yaşamın hemen tüm alanlarında örgütlenmeleri ve örgütlenme silahları aracılığıyla bir sömürü ve baskı düzenlerini alaşağı etmeleri çalışmalarından başka yapabilecekleri bir şey yoktur. Çünkü, sömürü ve baskı düzeni devam ettikçe, mevcut sorunların köktenci bir biçimde çözümlenmesi mümkün değildir. Ancak sözünü ettiğimiz sorunların köklü çözümü, bir devrimi gerektirecektir. Bu ise uzun vadeli bir çalışmanın ve mücadelenin ürünü olacaktır. Halbuki bu gerçeklikten hareket edilerek güncel ekonomik, siyasal, sosyal, kültürel vb. sorunlarla uğraşmayı ve bunun mücadelesini vermeyi küçümseyenler de vardır ki bu da yanlıştır. Bu yanlış düşüncede olanlar, kitle örgütlerini, omuzlaması gereken

iktidara gelme ve iktidar olma gibi siyasal partilerin misyonlarını yüklemeye çalışırlar. Diğer bir yanlış anlayış da güncel sorunların hafifletilerek mesafe alınması ve reformlar yoluyla bunların asgariye indirgenerek, siyasal bir devrime gereksinim olmadığını savunanların düşünceleridir. Birbirine tamamen zıt gibi gözükse de bu anlayışların tümünün yanlış olduğu ve belirli konaklarda bu iki anlayışın çakıştığı ve son tahlilde mevcut burjuva düzeninin sürdürülmesine katkı sundukları da ayrı bir gerçekliktir ve bu bizde yaşandığı gibi bir çok ülkede defalarca görülmüştür.

Ayrıca kısaca çizgi derneklerinden de söz etmek gerekiyor. Siyasal partiler iktidara gelmeyi hedeflediklerinden, geniş kitle desteğine sahip olmak zorundadırlar. Çünkü bir partiyi iktidar yapan kitlelerdir. Bu, burjuva partileri için olduğu gibi devrimci, sosyalist partiler için de böyledir. Siyasal partiler, bir taraftan parti saflarında siyasal çalışma sürdürürken; öbür taraftan da yukarıda sözü edilen kitle örgütlerinde de parti çalışmalarını yapmak suretiyle bu örgütlerdeki kitlelerin desteğini kazanmaya çalışırlar. Siyasal partiler, bunun dışında kendi siyasal perspektifleri doğrultusunda hareket eden ve fakat bir partiyle özdeş olmayan çizgi derneklerini de yaratırlar, yaratmak zorundadırlar. Gelişmiş burjuva toplumlarına bakıldığında, hem siyasal iktidarda olan ve hem de muhalefette bulunan güçlü partilerin çizgi dernekleri vardır. Hatta bunlar, salt birer çizgi derneklerini oluşturmakla bile yetinmemekteler; bununla birlikte kendi toplumlarının özel koşullarına göre kadın, gençlik vb. örgütler bile yarattıkları görülmektedir. Yine bu partilerin yönetim organlarında yer alanların hemen hemen tümü, çizgi derneklerinde ve sözü edilen diğer örgütlerde yıllarca çalışarak eğitildikleri, deneyim kazandıkları ve birer politikacı kadro olarak aşama aşama yönetime geldikleri görülmektedirler. Daha sonra da detaylandıracağımız gibi hem kitle örgütleri, hem de çizgi dernekleri, kadroların eğitilmesi ve deneyim kazanmasında özünde birer okuldurlar ve bu yüzden de bunlardan sonuna kadar yararlanılması, ihtiyaç olmanın da dışında bir zorunluluktur.

Bir de burjuva demokrasininin gelişmediği, örgütlenme ve düşünce özgürlüğünün olmadığı, sivil toplum kültürünün gelişmediği veya zayıf olduğu ülkelerde, başta politik örgütler olmak üzere demokratik düzeyde dahi bir çok kitle örgütünün bile kurulmasına izin verilmediği ve egemen sınıfların koydukları anti-demokratik yasalarla bunların yasaklandığı görülmektedir. Buna çok somut örnek ise, kuşkusuz ki Türkiye'dir. Türkiye'de görüldüğü gibi burjuva demokratik

geleneklerinin hiç gelişmediği ve öyle bir kültürün yerleşmediği toplumlarda başta komünist ve sosyalist partiler olmak üzere, egemen sınıfların resmi devlet ideolojisi dışında siyasal çalışma yapmak isteyenler; partileri kapatılabilmekte, hatta açılmasına bile izin verilmemekte, yöneticileri hakkında ağır hapis cezaları verilebilmektedir. Türk devletin kuruluşundan beri Türkiye’de kurulan bir çok partinin kapatılması ve yöneticilerinin ağır cezalara çarptırılması defalarca görülmüştür. Belirli yönleriyle sosyalizm düşüncelerini savunan TIP, TSİP, SP gibi bir çok partinin kapatıldığı ve aynı anlayışın halen devam ettiği bilinmektedir. Son yıllarda kurulan ve kapatılan HEP ve DEP buna somut örneklerdir. Üstelik bu partilere mensup yönetici ve milletvekillerinin de aralarında bulunduğu yüzlerce üyeleri en canî yöntemlerle katledilmişlerdir. Kuşkusuz HEP ve DEP’in başına gelenler, bu partileri kuranların Kürt olmaları, kitlelerinin ezici çoğunluğunun Kürt olmaları ve Kürt sorununa demokratik ve barışçıl çözüm istemelerinden kaynaklanıyor. Halen Ortaçağ zihniyetiyle Türkiye’yi idare etmek isteyen sömürgeci Türk egemen çevreleri, salt düzen dışı partilerin kurulmasını yasaklamakla kalmamış; aynı zamanda demokratik düzeyde değişik kitle örgütlerinin de faaliyet göstermesini engellemiş, yasaklamış ve kurulanlar üzerinde de ağır baskılar uygulayarak bunların kapatılmasını sağlamışlardır. Aynı anlayışla hareket eden egemen güçler, halen Türkiye’de memurlara toplu-sözleşmeli, grev hakkına sahip sendika kurmalarını, memurların, öğretim görevlilerinin siyaset yapmalarını yasaklamışlar.

Türkiye’de yaşandığı gibi örgütlenme ve ifade özgürlüğünün olmadığı yerlerde özellikle politik örgütlerin illegal olarak kurulmaları ve bu temelde çalışmalarını sürdürmek zorunda kaldıkları da ayrı bir gerçekliktir. Nasıl ki her bir örgütlenme, belirli toplumsal koşullardan ve ihtiyaçtan doğmuşsa; aynı şekilde bu örgütlenmelerin yaratılma koşulları varsa, bunların legal bir biçimde çalışma yürütmeleri en doğal ve en istenilen bir durumdur. Tersine bu örgütlenmelerin şartları ortadan kaldırılmışsa, elbetteki bunların illegal olarak faaliyet yürütmelerinden başka yapabilecekleri bir seçenekleri yoktur. Kısaca şu kadarnı belirtmeliyiz ki günümüz koşullarında en gelişmiş batı toplumlarındaki başta komünist partiler olmak üzere legal çalışma yürütebilen bir çok politik ve ekonomik-demokratik örgütlenmeler; daha önceleri legal çalışma koşulları elde edememişlerdi ve bu yüzden de illegal örgütlenme yaratıp uzun soluklu ve çetin mücadele vererek ağır bedeller ödeyerek legal çalışma koşullarını yarattılar. Yani

buralarda da bir dönemler, her türlü örgütlenme koşulları ve özgürlüğü mevcut değildi. Ancak uzun yıllar sürdürülen mücadeleler sonucu örgütlenme özgürlüğü; insanların vazgeçemeyecekleri bir hak olarak kazanıldı. Diğer bir deyişle, hemen her toplumda egemen sömürücü sınıflar; kendilerine karşı olan sınıf ve katmanların örgütlenmelerine kolay kolay izin vermedi. Bu da onların sınıfsal doğasına uygundu. Çünkü egemenler, kendilerine karşı olan ve aralarında sınıfsal çelişkiler bulunan sınıf ve katmanların örgütlenerek ciddi bir güç haline gelebileceklerini ve bu çalışmalar sayesinde hedeflerine ulaşabileceklerini biliyorlardı ve bu doğrultuda çalışarak kendi sömürü ve baskı düzenlerini sürdürebildiler. Kısacası hemen hepsi barbarlık aşamasından geçerek bugünkü gelişmiş aşamaya ulaşabildiler. Türkiye vb ülkeler ise, henüz barbarlık noktasını aşamadıklarından, polisiye yollarla militarizme dayalı ceza, zor ve baskı yöntemlerini uygulayarak düzen dışı ve düzen karşıtı her türlü örgütlemeyi yasaklayageldiler. Bugünkü aşamada da mevcut Türk resmi ideolojisine karşı olan her türlü sınıfsal ve ulusal örgütlenmeler; başta anayasa olmak üzere ceza yasalarıyla yasaklanmıştır. Bu nedenle Türkiye’de mevcut çağdışı düzeni kökten değiştirmek isteyen örgütlenmeler; illegal örgütlenmek ve legal örgütlenme olanaklarını da zorlayarak bunlardan yararlanmak göreviyle karşı karşıyadırlar. Bu bazda hem sınıfsal örgütlenmeler ve hem de varlığı dahi yasaklanan ve inkar edilen Kürt halkının ulusal ve toplumsal kurtuluşunu hedefleyen örgütlenmelerin esası illegal olmak zorundadır. Bu, aynı zamanda kısa vadeli bir taktik sorun değil, tersine uzun vadeli stratejik bir sorundur ve devrim süreci boyunca devam edecektir. Diğer bir deyişle ifade edersek; bağımsız Kürdistan’ı hedefleyen Kürt siyasal örgütleri, sömürgeciliği Kürdistan’dan tasfiye edinceye kadar illegal örgütlenmeyi temel almak zorundadırlar. Diğer legal, yarı legal vb. örgütlenmeler ise, değişen koşullara uygun olarak gündeme gelebilecek taktik sorunlardır ve bunların bir bütün olarak stratejik bir sorun olan illegal örgütlenmeye bağlı olması kaçınılmaz bir zorunluluktur. Aynı şekilde Türkiye’de köklü bir devrimi hedefleyen sınıf temelindeki örgütlenme de illegal olmak zorundadır. Çünkü bunun legal örgütlenme koşulları egemen sınıflarca yasaklanmıştır ve bu politikalar devam ettikçe de bu örgütlenmenin temel niteliği değişmeyecektir.

Buna benzer örgütlenmelerin bir parçası da bunların önüne koydukları mücadele biçimleridir. Elbette legal mücadele koşullarının olduğu, demokrasi kültürünün tamamen yerleşerek sonuna kadar kullanıldığı toplumlarda şiddete

başvurma temelinde zor kullanmanın maddi koşulları da yoktur. Tersine, bu koşulların olmadığı toplumlarda ise zora başvurma yöntemi temel alınarak diğer her çeşit mücadele yöntemlerine başvurmak kaçınılmaz bir hak olacaktır. Özellikle Kürtler açısından zora başvurmanın zorunluluğu ve gerekliliği tartışma götürmez bir gerçekliktir. Bu bölümün daha sonraki kısmında mücadele biçimlerinden detaylı olarak sözedeceğimiz için burada sadece vurgu yapmakla yetiniyoruz..

c) Kitle Örgütlerinde Çalışma Yöntemleri

Yukarıda özetleyerek belirttiğimiz kitle örgütleri; buralarda sağlıklı çalışma yaparak geniş kitlelerin güvenini kazanmak ve onları siyasal mücadele alanlarına da kanalize ederek sömürü ve baskı düzenine karşı güçlü bir mücadele hattını oluşturabilmek için iyi imkanlar yaratırlar. Bu nedenlerle de bu alanlarda sağlıklı çalışma yürütmek çok önemlidir.

Öncelikle şunu belirtmeliyiz ki sömürücü egemen sınıflar kendi iktidarlarını tüm halkın ve toplumun iktidarıymış gibi göstermeye çalışır ve bu yüzden de geniş emekçi yığınların hedef şaşımalarına neden olur. Bunu yapmak için egemenlerin elinde hayli imkanlar da vardır. Başta eğitim ve basın yayın kurumları olmak üzere kendi egemenlikleri altında bulunan bir çok örgütü harekete geçirir ve kitleleri yanlış bir biçimde şartlandırmaya çalışır. Bu yüzden de henüz sınıfsal bilinç varmamış emekçi yığınlar da burjuvazinin etkisinde kalırlar. Sosyalist, devrimci kesimlere ve bilinçli-örgütlü kadrolara düşen görev ise başta sendikalar olmak üzere bir çok kitle örgütünde siyasi, ekonomik ve demokratik çalışma yürüterek kitlelere gerçek kurtuluş yolunu göstermeye çalışmalarını önem kazanıyor. Devrimci kesimlerin bulunmadığı bu alanlarda ise doğal olarak egemenlerin her çeşit kesimlerinin mensupları, kendi gerici emelleri için çalışarak kitleleri kendi etkisi altına alırlar. Bu anlaşılır bir durumdur ve her sınıf ve temsilcilerinin kendi sınıfsal çıkarları doğrultusunda örgütlenme çalışmaları yürüterek kitle desteğini kazanmak istemelerinden kaynaklanan doğal bir sonuçtur.

Sözü edilen bu örgütlerde başarılı çalışma yapabilmek için, bu çalışmaların programlı ve kollektif bir biçimde yürütülmesi gerekmektedir. Her şeyden önce bu örgütleri oluşturan kitlelerin heterojen bir yapıya sahip olması ve değişik düşüncelere mensup olma özellikleri; bu örgütlerin programlı ve kollektif çalışmalarını daha bir zorunlu kılıyor. Bu örgütlerin en geniş katılımıla gerçekleşen kongrelerinde seçilecek yönetim organlarının en geniş anlamda kitleyi temsil

edebilmesi ve kucaklayabilmesi önemlidir. Bu nedenle yönetim organlarının geniş tutulmasına ve değişik düşüncelerin temsiline özen gösterilmelidir. Kuşkusuz bu da tek başına yetmiyor. Yönetim organlarının sağlıklı ve isabetli seçilmesine paralel olarak örgüt tabanında da bir çok insanın aktif çalışmalara katılmasını sağlamak için çeşitli dallarda insanlar görevlendirilmeli ve her çalışma kolundaki işler kollektif bir biçimde sürdürülmelidir. Ancak bu şekilde değişik sorunların üstesinden gelinebilir ve istenilen mevzilere varılabilir, Bunun da sağlıklı ve isabetli bir kollektif çalışmadan geçtiği çok açıktır.

Kitle örgütlerinde yer alan insanların tümünden aynı düşünceleri, aynı davranışları ve aynı disiplinleri beklemek doğru değildir. Bu durum, onların heterojen yapılarından kaynaklanan doğal bir özelliktir. Bu tür yönelimlere girmek; bu örgütleri oluşturan değişik düşüncelere mensup insanları ürkütür ve bunların örgütten uzaklaşarak örgütsel yapının daralmasına ve giderek zayıflamasına neden olur. Bu yüzden, bu örgütlerde yer alan kitlelere, çizgi derneklerinde veya siyasi partilerdeki katı disiplin uygulanamaz ve fazla fedakarlıklar beklenilemez.

Yukarıda da değindiğimiz gibi bu örgütlerde sağ reformist anlayışla "sol" sekte anlayışlar her zaman kendini gösterirler. Yine parmak bastığımız gibi bu anlayışlar, çoğu zaman kitle örgütleri ile politik örgütleri birbirine karıştırır veya birbirinden tamamen soyutlamaya yönelirler. Önemli olan, bu örgütlerde her zaman kendini gösterebilen sağ ve "sol" sapmalara karşı tutarlı ve kararlı ideolojik mücadele sürdürülerek sözkonusu örgütün kucakladığı kitlenin, bunların etki alanlarında bırakılmamasıdır. Geçmişte Türkiye'de ve Kürdistan'da sendikal ve diğer kitle örgütlerinde (öğretmen, memur, öğrenci vb. örgütlerde) kendini gösteren bu eğilimlerin örgüt yönetimini ele geçirerek kendi siyasal düşünceleri doğrultusunda hareket ettikleri ve bundan da hayli zarar görüldüğü hatırlardadır. Bunların dar grup çıkarını önde tutmaları ve belirli eğilimleri tamamen dışlamaları sonucu, sözkonusu kitle örgütlerinin önemli taban kaybına uğradıkları, asıl hedeflerinden uzaklaşarak işlevsiz hale geldikleri de yine hatırlardadır. Elbette ki bu tür örgütlerde belirli siyasi eğilimlerin yönetime talip olmalarını garipsemiyoruz. Bu örgütlerde çalışan değişik düşüncelere mensup siyasi eğilimlerin yönetime gelme istemleri doğaldır. Ancak, demokrasinin de bir gereği olarak, birden fazla düşüncenin ortak yönetimini hazmetmek ve dışlayıcı tutumlara girmemek gerekir ki asıl birbirine karıştırılmaması gereken önemli nokta budur. Zaten kendi siyasal ve ideolojik düşüncesine güvenen siyasal yapılanmaların, bu tür yanlış ve

sekte anlayışlara girme ihtiyaçları da yoktur. Çok sesliliği esas alan ve birlikte çalışmayı hazmedenler, açıktır ki bu tür örgütlerde sağlıklı çalışma yürüterek, içinde yer aldıkları örgütün giderek güçleneceği ve hedeflediği amaçlara varabilecekleri kuşku götürmüyor. Özellikle ülkelerimiz pratiğinde sol hareketin bir bütün olarak sergilediği önemli bir yanlışlık, kuşku yok ki bu yanlış anlayışların egemen kılınmasıdır. Bunun temelinde de demokrasi kültürünün kıt veya hiç yerleşmemiş olmasıdır. Özellikle sol hareketin bu yanlışlardan kendilerini arındırmaları ihtiyacı olduğu ise acı bir gerçekliktir. Aslında bu tür örgütlerde aynı siyasal düşüncelere mensup insanların çalışma yürütmeleri; aynı zamanda bunların demokrasi kültürünü de buralarda edinmelerini beraberinde getirecektir ve bu anlamıyla da bu alanlar önemli olup birlikte ortak iş yapmanın ve demokrasi kültürünü özümsemenin birer yuvalarıdır.

ç) Çizgi Dernekleri Ve Kimi Yanlış Yaklaşımlar

Esas olarak çizgi dernekleri, belli bir politik örgütün sahip olduğu siyasal perspektifleri doğrultusunda faaliyet yürütürler. Bu örgütlerin en önemli özellikleri; örgütsel olarak bağımsız olmaları, fakat ideolojik ve politik olarak belirli bir siyasal çizginin düşünceleri doğrultusunda faaliyet göstermeleridir. Sözünü ettiğimiz bu derneklerin bu özellikleri, aynı zamanda bunların bileşimlerini de meydana getirir. Bunların bu bileşimi gözönüne alındığında, bu tür derneklere yer alan insanların çoğunluğunun belirli bir politik örgüte sempati duyan ve en azından taraftar olanlardan oluştuğu görülmektedir. Bu örgütlerde çalışan politik örgüt üyeleri (duruma göre sayısı az veya çok olabilir), bağlı buldukları politik örgütün siyasal perspektifleri ve alınan kararlar-direktifler doğrultusunda ve belirli bir program çerçevesinde siyasal, kültürel vb. konularda çalışma yürütürler. Özellikle bu örgütlerde yürütülecek sağlıklı bir eğitim çalışması; bir çok taraftar ve sempatizanın, o örgütün ideolojik-politik ve örgütsel yapısı hakkında düşünceler edinmesine ve bunları özümleyerek teorik çalışmalarını pratikle bütünleştirip politik örgüte üye olabilecek duruma gelmelerine neden olabilir, olmalıdır da. Zaten bir bakıma bu örgütlerde çalışan insanların bir parti üyesi olma hazırlığının yapıldığı alanlardır ve bu bazda da bu örgütler partiye kadro yetiştiren iyi birer ilkökul görevini üstlenirler. Bu okulda teorik ve pratik bütünselliği çerçevesinde ne kadar iyi ve sağlıklı, programlı bir çalışma yürütülebilirirse; o oranda partiye de kadro yetiştirilebilir.

Fakat bu örgütlerde amaçlanan nitelikte kadroların yetişebilmesi için, sözkonusu partinin bu soruna sağlıklı yaklaşım göstermesi çok önemlidir. Bu konuda geçmişte ülkemizde ve Türkiye pratiğinde sık sık yaşanan ve halen de şu veya bu düzeyde varlığını sürdürebilen yanlış bir tutumdan söz etmek gerekiyor. Siyasi örgütler, çoğu zaman bu örgütlerin örgütsel bağımsızlığını tamamen veya kısmen ortadan kaldırmaktadır. Yaşanan bu hatalı tutumlar sonucu bu örgütlerde sorunlar çıkmaktadır ve bazen bunların yeni bölünmelere ve dolayısıyla örgütün zayıflamasına ve istenilen randmanı vermemesine neden olmaktadır. Örneğin; bu derneklerde iyi bir teorik ve pratik eğitimden geçmiş, bilgi ve deneyim kazanmış bazı kadroların dernek kongrelerinde yönetim organlarına seçilmeleri engellenmekte ve politik örgütün bu tepeden inmece ve "ben merkezci" anlayışı sonucu yönetim organlarında çalışmayı hak etmemiş yeteneksiz insanların yer almalarına neden olmaktadır. Bu yanlış yaklaşımlar sonucu yapılan dernek kongreleri de özünde bir formaliteden öteye geçmemektedir. Çünkü sözümona yeni yönetim organları da perde arkasında ve dernek tabanının görüş ve eğilimlerini hesaba katmadan hazırlanmakta ve kongre gününde formalite olarak insanlara evet ya da hayır dedirterek sonuç alınmaya çalışılmaktadır. Açık ki bu yanlış yaklaşım, politik örgütlerin önderliklerinden kaynaklanmaktadır. Çoğu zaman bürokratik merkezi örgütlenmelerden kaynaklanan bu yanlış yaklaşımlar; adına politika yaptığı politik örgüte yeni kadroların kazanılmasını ve yetiştirilmesini engellenmekle kalmamakta; aynı zamanda politik örgüt üyesi olan bir çok militan ve gelecek vaad eden üyelerin de tirpanlanmasına neden olmaktadır. Bu örgütlerde bürokratik yönetimi oluşturanlar, açıktır ki partinin kendini sürekli olarak yenilemesini ve ileriye yönelik atılımlar yaparak kendini geliştirmesini ve mevcut sorunları kucaklayarak aşması diye bir sorunları yoktur. Besbelli ki bu tür partilerin devrim yapma durumları da sözkonusu değildir. Çünkü gelecek vaad eden ve sürekli atılım yaparak gelişme gösterebilen bir parti, sözünü ettiğimiz çizgi derneklerindeki gençliği ve ileri üyeleri kucaklayarak harekete geçirmesi gerekmektedir. Halbuki sözünü ettiğimiz niteliğe sahip parti yöneticileri buna devamlı engel olmaktadır ve bu nedenle de böyle yönetimlere sahip partilerin kitleselleşmesi, güçlenmesi ve devrim yapması mümkün değildir. Pratik yaşam bunun canlı örnekleriyle doludur.

Özellikle politik "sol" örgütlerde yıllarca demokratik-merkeziyetçilik adına hareket edilerek egemen hale getirilen bu yanlışlardan en başta bu örgütler olmak üzere genel olarak

sosyalist ideolojiye de büyük zararlar verildi. Reel sosyalizmin 70 yılı aşkın pratik deneyimi de bunun örnekleriyle doludur. Bu anlayışın egemen kılınmasıyla ki parti yönetimleri, bürokratlaşarak kendi diktatörlüklerini egemen kılabilirler. Doğu Blokunda iktidar olan bu partiler, bu kez bu bürokratik diktatörlüklerini devlet yönetimini elinde bulunduran birer diktatörlüklere çevirdiler. Üstelik, bilinçli bir çarpıtma ile buna proletarya diktatörlüğü dediler. Halbuki buralarda yaşamın sergilediği gerçeklik ise proletaryanın devlet yönetiminde olmadığı; tersine süreç içinde partiden ve dolayısıyla devletten de uzaklaştıklarını gösteriyor. Özellikle günümüz koşullarında çizgi derneklerindeki politik çalışmalar yapılırken; geçmişin hatalarından, yanlışlarından öğretici derslerin çıkarılması ihtiyacı olduğu çok açıktır. Bu yanlışlardan dersler çıkarıldığı ölçülerde sözü edilen derneklerde iyi çalışmalar yapılarak okul işlevini yapan bu yapılardan iyice yararlanılabilir. Kitleleşerek devrim yapmayı önüne koyan böylesi politik örgütler, bu derneklere önem vermek ve sağlıklı bir yöntemle buralarda çalışma yürütmek görev ve sorumluluğuyla karşı karşıyadırlar.

d) Legal-Ulusal Kurumların Birlikte Yaratılması Gerekli ve Zorunludur

Yukarıda genel hatlarıyla örgütlenme ihtiyacının ortaya çıkışı ve geçirdiği evrelerden söz etmiştik. Ayrıca, örgütlenmede karşılaşılan çizgi dernekleri ile yığınsal kitle örgütlerinin üstlenmesi gereken misyonları ve bunlara yaklaşım yöntemlerini de kaba hatlarla sergilemeye çalıştık. Burada ise ulusal bazda ele aldığımız legal ulusal örgütlenmelerin zorunluluğu ve bunların tüm ulusal demokratik siyasal güçlerin birlikte yaratma ihtiyaç ve yararları üzerinde kısaca duracağız.

Kürtlerin, henüz sömürgeci boyunduruğu parçalayamamış ve özgürleşememiş köle bir ulus olarak; öncelikle ulusal demokratik devrimi gerçekleştirerek bağımsızlığa ve özgürlüğe kavuşması gerekmektedir. Bu yüzden Kürt siyasal örgütleri bir bütün olarak ulusal demokratik devrim sürecinin başından itibaren ortak ulusal kurumlar yaratma ve bunları yaşatma görev ve sorumluluğuyla karşı karşıyadırlar. Halkımızın bağımsızlık ve özgürlük mücadelesinde, toplumumuzun çeşitli sınıf ve tabakalarının ortak sorunlarının ulusal bazda çözümlenmesi doğrultusunda örgütlenmeye ihtiyaç duyduğu bir gerçekliktir. Örneğin, işçi ve emekçilerin bağlı oldukları

sendikalar, memur, öğrenci, gençlik, kadın, teknik eleman, öğretmen, yazar, esnaf vb. çeşitli meslek sahipleri dernek, birlik, federasyon ve konfederasyonları ile Kürt dili, tarihi, kültürü gibi konularda özel uzmanlık gerektirecek enstitü, vakıf, üniversite vb kurumların ortak örgütlenilmesi hem gereklidir, hem de zorunludur. Sözü ettiğimiz bu ulusal demokratik örgütler, aynı zamanda geleceğin bağımsız demokratik Kürdistan Cumhuriyeti'nin de ulusal kurumları olarak gerekli ve zorunludur ve bunlar şimdiden bu işlevlerini yerine getirebilmelidirler.

Ancak şu bir acı gerçeklik de olsa bir bütün olarak Kürt siyasal örgütleri ortak iş yapma ve bunların birer eseri olan ortak ulusal kurumlar yaratma geleneğinden yoksundur. Bu yüzden de şimdiye kadar ulusal ve toplumsal mücadelenin ulusal ve uluslararası ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikte ve düzeyde ulusal kurumların yaratamamıştır. Bu konuda atılan adımlar ve elde edilen olumlu sonuçlar, bir elin parmak sayısını dahi bulmayacak kadar azdır. Aynı zamanda atılan bu adımlar, bu yüzden de cılız ve yetersizdir. Bunun çok yönlü nedenleri var kuşkusuz. Ancak belli başlı temel nedenlerini şu şekilde özetlemek mümkündür: Siyasal örgütlerimizde birlikte çalışma kültürü denilen ve çok sesliliği esas alan demokrasi kültürü hiç gelişmemiştir. Bu anlayışın sonucu olarak siyasal yapılar birbirlerinin varlığına ve birlikte çalışmayı hazmedememektedirler. Ayrıca, ezici çoğunlukla ulusal hareketler, kendi dar grup çıkarlarını ulusal çıkarların önünde görmekteyiz. Halbuki ulusal çıkarların dar grup çıkarlarının önünde tutulması gerektiği tartışılmazdır. Bu olumsuzluklara, ülkemizi sömürgeleştiren sömürgeci bölge devletleriyle kurulan ilişkiler de sözü edilen ulusal kurumların yaratılmasına birer engeldir. Çünkü çoğu zaman kurulan ve sözümona taktik ilişkiler denilen bu ilişkiler, bazen bağımlılık ilişkilerini bile doğurmaktadır. Bu da ulusal örgütler arasında ciddi ve kalıcı güç birliklerini ve birlikte ulusal kurumlar yaratma çalışmalarını engellediği gibi; sömürgecilerin böl-ezdir-yönet politikalarının hayata geçirilmesi sonucu örgütler arası iç çatışmaların çıkmasına, kardeş kavgasının ve giderek kan davasına dönüşen düşmanlıkların meydana gelmesine bile neden olmaktadır. Özellikle şimdiye kadar ulusal hareketin bu konuda mesafe alamaması ve kendilerinden beklenen ulusal misyonlarını yerine getirememiş olması, gelecekte de bunların aynı rotayı izleyecekleri anlamına gelmiyor, gelmemelidir. Öncelikle ulusal hareketin bu önemli çıkmazdan ve yanlıştan arındırılması gerekmektedir. Bunun için de siyasal ve ideolojik düşüncesi ne olursa olsun tüm ulusal güçlerin bir daha kendi muhasebelerini yapmaları ve kendilerini bu yanlıştan

alıkoymaları gerekmektedir. Besbelli ki bu yanlış ve hatalı tutumlardan vaz geçilmediği sürece, ulusal kurumların ortak yaratılması ve ihtiyaçlarımıza cevap verebilmesi beklenilemez. Bu sorunları biraz açarak irdeleme ihtiyacını duyuyoruz.

Ulusumuzun çeşitli sınıf ve katmanlardan oluşması, bunların ayrı çıkarlarını savunan ayrı siyasal örgütlenmelerin kendilerini politik sahnede göstermelerini doğurmuştur ve bu, anlaşılır bir durumdur. Ancak, halkımızın kendi geleceğini kendi elleriyle belirleyebilme hakkı, kendi bağımsız devletini kurmaktan geçmektedir. Bunun da başarılması, sözü edilen değişik sınıf ve katmanların çeşitli örgütlenmelerinin yaratılarak örgütlü bir biçimde mücadele yürütmeleri ve bunları da ulusal bazda ortak bir eksen etrafında birleştirmekten geçeceği de çok açıktır. Sözü ettiğimiz bu örgütlerin yaratılması, her siyasal hareketin kendi çizgi derneklerini kurmasını veya bu konudaki çalışmalarını rafa kaldırsınlar demiyoruz. Tam tersine, her siyasal örgüt için çizgi derneklerini oluşturmaları ve bu konudaki çalışmalarını, birlikte yaratılacak diğer kitlesel örgütlerin yaratılmasına engel olmamalıdır. Bu konuda çarpıcı bir örnek, İsveç'te yaşayan Kürtler arasında yaşandı. Özellikle 12 Eylül faşist askeri darbesinden sonra İsveç'te siyasi iltica talebinde bulunan Kürt siyasi mültecileri tarafından bir çok dernek çalışmaları yürütüldü. Bunun sonucu olarak önce belirli çizgi dernekleri bir araya gelerek federasyonlaşmaya gittiler. Böylece 6 Haziran 1981'de İsveç'te kurulan ve temelini çizgi derneklerinin oluşturduğu İsveç Kürdistan Dernekleri Federasyonu, çalışmalarını aynı esas üzerinde 1985 yılına kadar sürdürdü. Ancak 1986 başlarından itibaren federasyonun niteliğinde köklü değişimler oldu. Komün dernekleri denilen, herhangi bir siyasi çizgiye bağlı olmayan ve belediyelere göre örgütlenme yapan yeni dernekler kuruldu ve bunlar federasyona yeni şekil verdiler. Bundan böyle aralarında bağımsız insanların ve değişik siyasi düşüncelerin bulunduğu belediye dernekleri, Kürdistan'ın her dört parçasındaki Kürtleri (Lübnan Kürtleri de bunun içindedir) kitlesel olarak kucaklama aşamasına gelmiş oldu ve on yıla yakın süredir bu yapıyla varlığını sürdüren bu federasyon, Kürtlerin demokratik düzeyde ulusal kurum yaratma konusunda olumlu ve iyi bir örnek teşkil etti. Şu anda da sürekliliğini koruyabilen İsveç Kürt Federasyonunda PKK dışındaki tüm siyasal örgütler güçleri oranında buldukları belediyelerde çalışmalarını sürdürmektedirler. Elbetteki bu konudaki çalışmalarda eksiklikler, yetmezlikler vardır; bu ayrı bir irdeleme konusudur. Buna benzer bir dernek de yine İsveç'te 1985'te çalışmalarına başlayan Kürdistan Demokrat Kadınlar Derneği

gösterilebilir. Halen çalışmalarını sürdüren bu dernek, çalışmalarını daha da genişleterek 1992'den beri de Kürdistan Kadınlar Birliği olarak varlığını sürdürmektedir. Bu yapının bünyesinde de dört parçadan Kürtler mevcuttur. Buna benzer bir örgütlenme de federasyon bünyesinde kurulan gençlik derneğidir. Yine 1994'te Stockholm'de kurulan Kürt Yazarlar Derneği örnek olarak gösterilebilir.

Sözü edilen legal demokratik kitle örgütleri, özellikle ülkemizin kuzey parçasında henüz kurulamayan siyasal bir cephenin de kurulmasına yardımcı olacaktır. Çünkü birlikte siyasi güç-eylem birlikleri ile cephesel birliklerde birlikte çalışma alışkanlıklarını kazanamayan örgütlerimizin sözü edilen bu örgütlerde birlikte çalışarak çoksesliliği esas alan alışkanlıkları, demokrasi kültürünü de edinmiş olurlar. Ayrıca bu tür kitle örgütleri, ileride kurulacak ulusal bir cephenin de birer üyeleri olarak kitle tabanını da oluşturacaklardır.

II- ÜLKEMİZ DEVRİMİNİN MÜCADELE BİÇİMLERİ

Ülkemizin en büyük ve jeopolitik bakımdan en önemli parçası olan Kuzey Kürdistan ulusal demokratik devriminde kullanılacak mücadele biçimlerinin tespiti son derece önemlidir. Çünkü mücadele biçimlerinin çok çeşitli olması ve bunlardan hangisinin başa alınacağı; hangilerinin buna bağımlı kılınacağı tespitinin sağlıklı ve isabetli yapılması bir önkoşuldur. Bunun da, her ülkenin somut tarihi ve siyasal koşullarına uygun olma zorunluluğu olduğu nesnel bir gerçekliktir. Ayrıca bunun, ülke devriminin karakterine ve gelişme yoluna sınımsız bağlı olacağı da çok açıktır. Bu nedenlerle ülkemizin siyasal ve tarihsel durumunu kısa ve kalın hatlarla da olsa gözönünde bulundurmak gerekiyor.

Her şeyden önce ülkemiz Kürdistan, sömürgeci bölge devletleri (Türkiye, İran, Irak, Suriye) arasında ve batılı emperyalist ülkelerin onayı ve çıkarları doğrultusunda dörde bölünüp sömürgeleştirilmiştir ve bu yapısı halen devam ediyor. Kürdistan'ın bölünmesi ve sömürgeleştirilmesi sürecinde değişik parçalarda ve dönemlerde halkımızın defalarca başkaldırısına ve destansı direnişlerine neden olmuştur. Ne var ki halkımızın sergilediği her ulusal direniş ve başkaldırı hareketi; emperyalistlerin de aktif yardımları ve desteğiyle sömürgeci bölge devletleri tarafından en kanlı ve barbar yöntemlerle bastırılmıştır. Ülkemizin sömürgeleştirilme süreci tamamlandıktan sonraki dönemlerde ise, özellikle Kuzey

parçamızda kendi kimliğiyle, yani Kürt ulusal kimliğiyle yaşamının güvencesi ve koşulları bile kalmamıştır. Bunun en açık ve somut örneği ise; salt bu parçada 20 milyona varan nüfusuyla halkımızın anadili olan Kürtçenin bile devletin yasalarınca yasaklanmasıdır. Bunun da yeryüzünde en onur kırıcı bir uygulama olduğu tartışma götürmez bir gerçekliktir. Uzun yıllar ülkemizde uygulanıp halen devam eden asimilasyon, eritme, yok etme, jenosit, sürgün, inkar, katmerli baskı ve sömürü politikalarına son yıllarda halkımıza dayatılan ve uluslararası hiç bir savaş kuralını dahi tanımayan sömürge savaşının olduğu boyutları da eklemek gerekiyor. Kürdistan'da oluşturulan sömürge valiliği, özel hareket timleri, yeni Hamidiye Alayları olan koruculuk sistemi, özel ordu birlikleriyle bir bütün olarak sayıları yarım milyonu geçen sömürgeci silahlı güçler; çağımızın en modern silah, araç-gereçleriyle donatılarak tam bir seferberlik içinde topyekun bir sömürge savaşı sürdürülüyor. Son yıllarda sürdürülen bu barbarlık savaşı sonucu binlerce köy haritadan silindi, "faili meçhul" cinayetlerle binlerce yurtsever hunharca katledildi ve milyonlarca insanımız evini barkını terkederek göçmek zorunda kaldı. Kısacası ülkemiz tam bir cehenneme, kan gölüne çevrilmeye ve insansızlaştırılmaya çalışılıyor. Son dönemde bazı DEP milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılarak tutuklanmaları ve DEP'nin de kapatılmak istenmesi; sömürgecilerin bütün demokratik ve legal çalışma koşullarının kapılarını da kapatmaya çalışmasının somut ve son örnekleridir.

Ana hatlarıyla değindiğimiz noktalar, Kürdistan'ın kolay bir biçimde sömürgeleştirilemediğini ve dörde bölünerek "sınır"larının çizilemediğini gösteriyor. Yani sömürgeci bölge devletleri ülkemizde defalarca kan dökerek, soykırımı vardırılan katliamlar gerçekleştirip yüzbinlerce insanımızı katlederek ve yüzbinlercesini de sürgün ederek, halkımızı kölelik zincirine vurdular. Tüm bunların zorla, şiddetle gerçekleştiği çok açıktır. Diğer bir deyişle halkımızın bu tarihi dilimi kanla yazılmıştır. Ve günümüzde bile acımasız savaş sürecinin ülkemizi baştan başa adeta bir kan gölüne çevirmesi; halkımızın en asgari demokratik ve insani taleplerinin dahi baskıyla, şiddetle ve kanla bastırılmaya çalışılması, sömürgeci düşmanlarımızın sürekli olarak şiddetten yana barbarlık niteliklerini sergilemeye yetecek açıklıktadır. Diğer bir deyişle Kürdistan'daki sömürgeci politikalar; soykırımı varan katliam, zorla eritme, asimilasyon, sürgün ve sindirilerek boyun eğdirme temelleri üzerinde şekillenmiştir. Bu bakımdan ülkemizin Kuzey parçasında mücadele yöntemlerini seçerken; hem

ulusumuzun ve ülkemizin sömürge statüsü ile günümüzdeki savaş sürecini bir bütünlük içinde ele almak ve aralarındaki diyalektik birliği yakalamak ve bu somut gerçeklikten hareket edilerek başa alınması gereken esas mücadele biçiminin tayininde ana halkayı bulmak gerekeceği besbellidir.

Karşılıklı olarak hem Kürdistan'ın içinde bulunduğu somut siyasal ve tarihsel durumu, hem de sömürgecilerin çağdışı binbir türlü vahşi uygulamalarla Kürdistan'ı boyunduruğunda tutma çabaları ve politikaları, tespit edeceğimiz mücadele hattını aydınlatıyor. Yani diğer bir deyişle belirleyici olan öznel niyetlerimiz veya düşüncelerimiz değil; diyalektiğin temel yasası olan zıtların birliği yasasıdır. Sözünü ettiğimiz zıtların birliği yasası da mevcut olan devrimci sürece denk düşen mücadele hattımızı açıklığa kavuşturuyor. Bu somut ve temel durum gözönünde bulundurulduğunda; direniş ve şiddete başvurma temelinde illegal örgütlenme ve mücadelenin esas olarak kendini dayattığı kuşku götürmüyor. Ayrıca bu, bağımsız bir vatan yaratma; bir ulusu kurtuluşa götürme ve bir halkı özgürleştirme devrimini temel siyasi strateji olarak önüne koymak zorunda olacak yeni birlik hareketimizin ulusal demokratik devrim mücadelesinde ve devrimi başarıya götürüp iktidar yapma ve onu koruma mücadelesinde de baz alınması gereken temel bir zorunluluktur. Bu somut tarihsel ve siyasal gerçeklikten hareket edildiğinde, sömürgeciliği ülkemizden kovup atma mücadelesinde silahlı mücadelenin zorunluluğu tartışmalara yer vermeyecek açıklıkta kendini dayattığı ve bunun da yakıcı bir ihtiyaçtan doğduğu kendiliğinden ortaya çıkıyor. Üstelik bu yakıcı gerçeklik, devrimimizin belirli bir aşamasında değil; ülkemizin sömürge yapısı devam ettiği sürece kendini sürekli olarak dayatan ve gündemden düşmeyecek olan devrimin tüm aşamalarında geçerli olan bir zorunluluktur. Dünyadaki ulusal kurtuluş devrimlerinin mücadele tarihlerinde şiddete başvurma temelinde silahlı mücadeleyi zorunlu ve gerekli kılan bu durum, o halkların mücadele tarihlerinde yazılıdır. Fazla uzaklara gidip başka halkların ve ulusların ulusal kurtuluş mücadelelerini örnek göstermemize bile gerek yoktur. Çünkü bunun somut örnekleri, halkımızın mücadele tarihinde mevcuttur. Kürdistan'ın Güney, Doğu ve Kuzey parçalarında verilen silahlı mücadelenin bizler açısından yeterli derecede öğretici ve eğitici derslerle dolu olduğu ortadadır. Çarpıcı örnek olması açısından Güney Kürdistan'da otonomi için değişik aralıklarla 45 yıl süren silahlı mücadeleyi hatırlatmak yeterlidir.

a) Savaş ve Politika

Silahlı mücadele veya savaşın kendisi, politikanın şiddet araçlarıyla sürdürülmesi demek olduğu biliniyor. Bu genel tanımın; halkların, ulusların, sınıfların ve devletlerin temel politikalarından kaynaklandığı da biliniyor. Buna rağmen savaş ve politikanın diyalektik birliği hem uluslararası düzeyde, hem bölgemiz Ortadoğu'da ve hem de ülkemiz Kürdistan'da değişik boyutlarıyla ele alınıyor ve bunun sonucu olarak da önemli ve güncel tartışmalara neden oluyor. Bir bakıma bu tartışmaları doğal da karşılamak gerekiyor. Çünkü genel anlamda yeryüzünde yoksulluk ile zenginlik, bağımsızlık ve özgürlük ile sömürgecilik ve emperyalizm, emperyalizm ile yeni-sömürgecilik, insanlıkla çılgınca silahlanma, yumuşama ile gerginlik arasındaki kutuplaşmaların, zıtlıkların yapısında geliştirdiği patlamalar ve felaketler; köklü çözümler dayatıyor. Buna, somut verilerle birkaç örnek vermek gerekiyor. Örneğin; 5,5 milyarlık toplam dünya nüfusundan 1,4 milyarı mutlak bir yoksulluk içinde yaşıyor; hemen her gün 34.000 çocuk hastalıktan ve yetersiz beslenmeden ölüyor, yaklaşık 1,3 milyarı sağlığa uygun içme ve kullanma suyundan yoksundur, 1 milyarı okuma-yazma bilmiyor ve bunlar arasında kadınlar üçte iki oranını teşkil ediyor. Sadece zengin Avrupa'da 13 milyon insan işsizdir ve bu rakam gün geçtikçe yükselmektedir. Birleşmiş Milletlere üye 184 ülkeden 114'ünde işkence ve "kötü muamele" olayları yaşanıyor ve bunlar adeta günlük yaşamın birer parçası haline gelmiş durumdadır. Bunun yanında yılda sadece ABD'nin 259 milyar dolar olmak üzere toplam 850 milyar dolar askeri harcamalara gidiyor. Dünya nüfusunun %11'lik bölümünü oluşturan Batı Avrupa tek başına dünya ihracatının %48'ini gerçekleştiriyor. Latin Amerika ve Afrika birlikte dünya ihracatının sadece %6,5'ünü temsil ediyor. Toplam dünya nüfusunun %77'si dünya gelirinin GSMH (Gayri Safi Milli Hasıla) %15'ine sahiptir. 1981 verilerine göre dünya nüfusunun çoğunluğunu oluşturan Üçüncü Dünya Ülkelerinde askeri harcamaların toplamı 81.281 milyar dolardır. Ne acıdır ki aynı ülkelerde doğan her yeni çocuk beraberinde 260 dolarlık bir borç taşımaktadır. Yani bu ülkelerde insanlar borçlu olarak dünyaya gözlerini açıyor. Bu ülkelerin 1992 verilerine göre dış borçları 1662 milyar doları aşmış bulunuyor. Bu ülkeler ihracat gelirlerinin ortalama %18,7'sini dış borç ödemelerine ayırmak zorundadırlar. Latin Amerika'da bu oran %29,8'e yükseliyor. Türkiye 'de ise bu oran Latin Amerika ortalamasının da çok üstüne çıkmış bulunuyor. Öyle ki Türkiye, artık memur maaşlarını bile dışarıya borçlanmak suretiyle ödemek zorunda kalıyor. Türkiye'nin 821 trilyon lira

tutan 1994 bütçesinin 400 trilyon lirası Kürdistan'daki özel sömürge savaşı harcamalarına gidiyor. Sömürgelerin ise çok daha kötü durumda olduklarını ve buraların adeta her türlü yıkıcı silahın kullanıldığı kimyasal laboratuvar haline geldiğini vurgulamak gerekiyor. Bunun en son örneği ise, son yıllarda Güney Kürdistan'da onlarca kez kullanılan kimyasal silahlar sonucu onbinlerce insanımızın hunharca katledilmesi, bir bu kadarının yaralanıp sakatlanması ve yüzbinlercesinin de göçetmesi ile sonuçlanan olaylardır. Bunun da somut örneği Halepçe katliamıdır. Bilimsel ve teknolojik devrimin, modern askeri harcamalar yerine insanlığın hizmetine sokulması, ekonominin militarizm yerine toplumların refahına kullanılması, ulusal ve sınıfsal sorunlara yol açan antagonist ilişkilerin köktenci çözümlenmesi; dünyada gerçek anlamda barışın korunması ve kardeşliğin sağlanması her zamankinden daha fazla önem kazanıyor. Aynı zamanda bu, savaş ve politika sorunlarına da bir öz kazandırıyor. Özellikle Kürdistanlı sosyalistler ve genel olarak tüm ulusal yurtsever güçlerin, çağdaş politika sanatının doğru kavranmasını hem gerekli, hem de zorunlu kılıyor. Çünkü hemen her yerde olduğu gibi bizde de savaş ve politika sorunları tartışılırken, bazen "barışın korunması" adı altında haklı olan ulusal ve sınıfsal mücadelelerin taşıdığı önemlilik görmezlikten geliniyor. Bu yüzden sorunun iyice bilince çıkarılması gerekiyor. Yani özcesi, barış adına yada barışın korunması adına, ulusal ve sınıfsal kurtuluş mücadeleleri görmezlikten gelinemez. Bunun altını özellikle çizmek gerekiyor.

Doğu Bloku ve Varşova Paktı'nın çöküşünden sonra zafer sarhoşluğuna bürünen ve başını ABD'nin çektiği Batılı emperyalist devletler; şu anda sahip oldukları ekonomik, teknolojik ve silah üstünlüğü avantajlarını da kullanarak tek kutuplu bir dünyada ve rakipsiz bir şekilde dünyaya hakim olmak ve "Yeni Dünya Düzeni" (YDD) çerçevesinde sömürgeleri, yeni sömürgeleri ve geri bırakılmış ülkeleri kendilerine daha da bağımlı hale getirerek yeniden şekil vermek istiyorlar. Şurası açık ki başını eski Sovyetler Birliği'nin çektiği Doğu Bloku ülkeleri ve Varşova Paktı çökmeden önce, kapitalist-emperyalist sistemle aralarında caydırıcılık ve bir denge durumu sözkonusuydu. Aynı zamanda o dönemlerde emperyalist ülkelerin kendi yapılarında mevcut derin ilişkiler ve sorunlar bir dereceye kadar gizlenebiliyordu. Halbuki şimdi bu durum tamamen değişmiş bulunuyor. Bundan böyle artık emperyalistlerin dev boyutlara varan büyük ekonomik ve toplumsal sorunlarını, ilişkilerini gizlemenin de imkanı kalmamıştır.

Yukarıda çok kısa bir özetle sergilemeye çalıştığımız tablodan da açıkça anlaşılacağı gibi kapitalist-emperyalist sistem, insanlık alemine gerçek bir kurtuluşu, kardeşliği, barışı ve mutlu bir yaşamı getirmekten tamamen uzaktır. Bunun temel nedeni de sistemin bizzat kendi yapısında taşıdığı yapısal çelişkilerdir. Çünkü bir avuç tekel sahibinin istem ve özlentileri, daha fazla kar ve sömürüdür. Doğu Bloğunun çöküşü için, dünya kadar oralardaki yönetici klikleri açıkça destekleyip teşvik eden aynı emperyalist güçler; şimdi de çöküşten sonra oralarda başgösteren dev ekonomik, toplumsal ve siyasal sorunlardan kaygı duymaktadırlar. Üstelik eski Doğu Bloku tamamen emperyalist-kapitalist sistemle bütünleşmesine rağmen.. Yukarıda kısaca değindiğimiz ve her yerde yeni patlamalara dönüşecek büyük ve önemli sorunlar, emperyalistlerin Yeni Dünya Düzeni adına yaptıkları propagandaları boşa çıkarmakta, yerle bir etmektedir. Sömürge, yeni-sömürge ve geri bırakılmış toplumlarda boyveren önemli sorunların baş sorumluları ise besbellidir: Kapitalist-emperyalistler ve sömürgecilerdir. Çünkü bunların sergiledikleri en vahşi ve iğrenç suçlar buralarda hemen her gün kendini gösteriyor. Son 45-50 yılda meydana gelen silahlı çatışmaların hemen hemen tümü Üçüncü Dünya Ülkelerinde meydana geldi. Emperyalistlerin yeni düzenleme planlarıyla bu halklara dayatılan savaşlar sürekli kılınmak isteniyor. Zaten Ortadoğu, Latin Amerika, Asya, Afrika ve Üçüncü Dünya Ülkeleri bir bütün olarak yeni patlamalara gebe bir çok sorunu yapısında barındırıyor. Güney Afrika'da yapılan seçimler ve Nelson Mandella'nın devlet başkanlığını kazanması, Filistin ile İsrail arasında başlatılan barış girişimleri, İngiltere ile İrlanda arasında barış kapılarının aralanması; bu sorunları çözmeye yönelik önemli gelişmelerdir. Ancak başta Kürdistan sorunu olmak üzere, Bask, Yeni Kaledonya, Sih ve Tamil gibi halkların zorlu direnişleri; ulusal kurtuluş savaşlarının "çağını doldurduğu" savlarını tamamen çürütüyor. Bu durum emperyalizmin, sömürgeciliğin ve ırkçılığın korkulu rüyalarına giriyor, onları derinden düşündürüyor. Gelişmekte olan ülkeler arasındaki dayanışma süreçlerini yansıtan Bağlantısızlar Hareketi, Afrika Birliği Örgütü, Latin Amerika Ekonomik Sistemi vb. de kendini gösteren ulusal kimlik arayışı ve inisiyatif sahibi olma eğilimleri, halkların lehine yaşanan süreci güçlendiriyor. Başarıya ulaşan her ulusal ve sosyal devrim, dünya güçler dengesinde yeni ve ciddi değişimlere neden oluyor ve barışın güçlendirilmesine, haksız savaşların teşhirine ve giderek tecrit olmasına ivme kazandırıyor. Tüm bu gelişmeler karşısında emperyalistler de hiç boş durmuyorlar. Üstelik emperyalistler yaptıkları bunlarla da yetinmiyor. Geri

biraktırılmış bir çok ülkede yaşandığı gibi askeri-faşist darbelerin planlanmasında, işbaşına getirilmesinde, karşı-devrimci kontra hareketlerinin örgütlenmesinde, eğitilmesinde ve finanse edilmesinde bunlarda aktif yer aldıkları bilinen somut gerçekliklerdir.

Özellikle Ortadoğu'da Kürdistan'ı aralarında bölüştürüp sömürgeleştiren sömürgeci bölge devletleri ile Kürt ulusu arasında gerçek anlamda barışın ve kardeşliğin sağlanması; Kürtlerin ulusal boyunduruktan kurtularak kendi bağımsız devletini kurmasıyla mümkündür. Hatta Kürdistan'ın uluslararası sömürge statüsü gözönünde bulundurulduğunda; rahatlıkla denilebilir ki Kürt ve Kürdistan sorunu adil bir biçimde çözüme kavuşturulmadan Ortadoğu'da ve uluslararası planda gerçek barıştan söz edilemez. Halbuki sorunun bu şekilde kangren bağlamasına neden olan Kürt halkı değil; Kürt halkını esaret altına alan sömürgeci bölge devletleri ile batılı emperyalistlerdir. Emperyalizmin bölge devletlerine sağladığı ekonomik ve silah yardımı olmasa, her bir sömürgeci devlet tek başına boyunduruğu altında tuttuğu Kürdistan parçasını kolayca muhafaza edemez. Emperyalizm, aynı zamanda bölgemizin zayıf bir halkasını da oluşturuyor. ABD ve kimi müttefikleri bu zayıf halkanın elden gitmemesi için, "kurtla beraber oturup kuzu yiyor, sahibiyi birlikte oturup ağlıyorlar". Onların bir yandan Türkiye'ye; "Kürt halkının varlığını tanıyın... azınlık haklarını verin" (Kürtlerin ulusal haklarını azınlık hakları olarak görüyorlar) diye telkinlerde bulunmaları ve öbür taraftan da Türkiye'ye her çeşit askeri ve ekonomik yardım sağlamaları ve Kürdistan'ı NATO'nun bir üssü haline getirme çabaları, bunun açık göstergesidir.

İşte kısaca değindiğimiz hızlı değişimler, alt-üst oluşlar, Doğu Blokunun dağılarak emperyalist sistemle bütünleşmeleri; kapitalist-emperyalist sistemin en az şimdilik de olsa dünyanın tek egemen güçleri haline gelmeleri, genel olarak en fazla dünya devrimci hareketini ve özel olarak da ülkemiz sosyalist-devrimci hareketini daha ciddi güçlüklerle karşı karşıya getiriyor. Bu ciddi güçlüklerle birlikte, Kürt ulusunu bağımsızlaştırma ve özgürleştirme gibi köklü devrimci çözüm bekleyen görev ve sorumlulukları da bizleri bekliyor. Genel olarak dünya devrimci hareketinde; geçmişte yaşanan hatalar, yetmezlikler, yanlışlıklar ve sapmalar, radikalleşmeyi de frenliyor ve hem ulusal, hem de sınıfsal mücadelede yeni yeni sapmaların boy vermesine, devrimci harekette meşruiyet arayışı içinde olan bazı eğilimleri de müzminleştiriyor. Fakat tüm bunlara rağmen, yakıcı çözüm bekleyen halkımızın somut durumu ortada duruyor ve bizleri tarihsel sorumluluklarla

başbaşa bırakıyor.

b) Ülkemiz Devrimi Silahlı Mücadele Üzerinde Gelişecektir

İşçi sınıfı bilimi olan bilimsel sosyalizm, zengin ve çeşitli mücadele biçimlerini kabul ediyor. Şu ya da bu mücadele biçiminin başa alınmasında ya da temel mücadele biçimi olarak kabul edilmesinde, toplumsal gelişmelerin ışığında ve somut tarihi şartların belirleyiciliğini esas alıyor ve tespit edilen mücadele biçimine göre örgütlenme, savaşımın biçimi sorununa sımsıkı bağlı olduğunu bizlere gösteriyor. Diğer yandan bu, hangi mücadele biçimini başa almamızı sağlamakla da kalmıyor; önem kazanan diğer mücadele biçimlerini de aydınlatıyor ve tüm bunların devrimin gelişme seyrini etkilediğini de gün yüzüne çıkarıyor. Bu aynı zamanda devrimi ve iktidar olmayı hedeflemeyen ya da kavramak istemeyen kolaycı, belirsiz ve muğlak yaklaşımları da yadsıyor.

Tespit edilecek mücadele biçimlerinin, aynı zamanda ülkemizde yaşanan savaş sürecini de dikkate almak zorunda olduğunu yukarıda da belirtmiştik. Bu, aynı zamanda halkımıza dayatılan sömürge savaşını kabullenmek anlamına gelebileceği çok açıktır. İşgalci sömürgeci düşman güçleri tepeden tırnağa kadar çağımızın en modern silah, araç-gereçleriyle donatılmıştır ve bugünkü şartlarda bu yönüyle de geçici de olsa belirli bir üstünlüğü elinde tutmaktadır. Ancak sömürgecilerin bu üstünlüğü geçicidir. Ulusal kurtuluşçu güçlerde mevcut bazı zayıflıklar, açmazlar ve yetmezlikler bulunsa da bunları gidermek; devrimci şiddet temelinde mücadeleyi geliştirerek siyasal örgütlenmeyle bütünleştirmek, varolan güçlü dinamikleri harekete geçirmek, halkın özgücüne inanmasını ve kendine olan güveni sağlamasını kazandırmak; değişik türlerde toplumsal mücadele biçimlerini örgütlemek, bunların tümünü birleştirmek, düşman saldırılarını göğüslemek ve şartlara uygun karşı saldırılar düzenlemek gerekli ve zorunludur. Yani her şeyden önce mevcut zayıflığı kuvvete dönüştürmek gerekiyor. Sürdürülen savaş, ulusal hareketin yapısında ve geniş halk kitlelerinde yeni dinamiklerin gelişmesine, kin ve öfkenin kabarmasına ve devrimci süreci geriye çekmeye ya da yumuşatmaya elvermiyor. Gelişen ulusal kurtuluş mücadelesi karşısında düşmanın vereceği ödünlerle sorunu, belirli birtakım kültürel reformlarla çözmeye yetmiyor. Düşmanın merkezi otoritesinde açılan her gediğin, ulusal kurtuluşçu güçlerin bundan yararlanacağı açıktır. Düşman bunu bildiği için yaşamın tüm alanlarında savaş hali

yasalarını uyguluyor. Bu yüzden savaşı süreklileştiriyor. Ama bunun da kendi sonlarını daha bir yakınlaştıracığı ortadadır.

Kürdistan ulusal demokratik devriminin; Çin, Vietnam, Küba, Cezayir, Angola, Mozambik, Nikaragua ve Gine Bissau devrimlerine hem benzeyen, hem de benzemeyen yönleri vardır. Elbetteki dünyadaki tüm ulusal ve toplumsal kurtuluş devrim deneyimlerinden yararlanır. Kürdistan devriminin Üçüncü Dünya Ülkelerindeki devrimlerden esinlenmesi; onun kendine özgü devrimin nesnel durumunu bir tarafa bırakma anlamına gelmiyor, gelmemelidir. Şunun altını çizerek belirtmek gerekir ki ülkemiz devrimi kendine özgü bir hatta ilerleyecektir. Kürdistan, El Salvador ve Nikaragua gibi Latin Amerika ülkelerinden daha geri; fakat Çin, Vietnam, Cezayir, Angola ve Gine Bissau gibi ülkelerden ise daha ileri bir toplumsal farklılaşma sürecini yaşıyor. Çin ve Vietnam gibi ülkelerde mücadelenin temel dayanağı köylülük olduğu halde; bizde köylülük, işçi sınıfının en yakın müttefiği olarak devrimimizin ağırlıklı bir dayanağını oluşturuyor. Kapitalist üretim ilişkilerinin hakim olduğu Kuzey Kürdistan'da işçi sınıfı, köylülük, kent emekçileri, aydınlar ve öğrenciler, işsizlerin durumu; şehirleşme sorunu, nüfusun şehirlere ve kırlara göre dağılımı ve yoğunlaşması gibi toplumsal farklılaşmanın sağlıklı bir analizi, bunların taleplerinin programlaştırılması ve bu ekseninde mücadelenin örgütlenmesi hayati önem taşıyor. Çünkü kır ile şehir bağlantısının önemi, silahlı mücadele ile toplumsal örgütlenme ve savaşım biçimlerinin diyalektik birliği ekseninde somutlaşan devrimci gelişme; devrimimizin gelişme yolunun da özünü ortaya çıkarıyor. Bu temel çizgiler, politika ve askeri stratejimizin de ana hatlarını oluşturuyor. Besbelli ki bu, genel devrim sürecine denk düşen ayrı aşamalarda önem kazanabilecek mücadele biçim ve araçlarını ustaca kullanmayı dışlamıyor. Tersine, ulusal, bölgesel ve uluslararası koşulları da dikkate alacak çok çeşitli mücadele biçim ve araçlarından yararlanmayı da öngörüyor. Ancak tüm mücadele biçimlerini birarada kullanmak ve bunları devrimin gelişme yoluna uyarlamak konusu, yetenekli ve gerçekçi olmamızı önemli kılıyor.

Ülkemiz devriminde silahlı mücadeleyi başa almamızı zorunlu kılan diğer belirleyici bir sorun da bir halk ve ulus olarak bağımsız bir devlet kurma ihtiyacımızdan kaynaklanıyor. Köleci toplumla birlikte ortaya çıkan devlet olgusunu silahlı kuvvetlerden, yani ordudan ayrı olarak düşünemeyiz. Diğer bir deyişle asıl devleti ayakta tutan en temel güç, ordudur. Yani ordu ile devlet, birbirinden ayrılması mümkün olmayan ve birbirine etle tırnak gibi bağımlı olan iki

olgudur. Kürtlerin de devlet kurma ihtiyaçları olduğuna göre, devletin kuruluşuna temel teşkil edecek altyapısının, mücadele sürecinin başından itibaren atılması gerekmektedir. Bu da politik mücadelenin bir biçimi olan silahlı mücadeleyi başa almamızı ve ona göre örgütlenme yaratmamızı hem gerekli, hem de zorunlu kılıyor. Bu zorunluluk, militarist işgal güçleri olan sömürgecilerin Kürdistan'dan atılması için de vazgeçilemeyecek bir ihtiyaçtır. Hem de öyle bir ihtiyaç ki sömürgecilere ait en küçük kurumlar bile Kürdistan'da varolduğu sürece sürekli olarak gündemden düşmeyecek olan bir gerekliliktir.

Silahlı mücadeleyi başa alma zorunluluğundan dolayı ortaya çıkacak askeri politikanın saptanması da son derece önemlidir. Askeri politikanın tespiti, başlı başına bilimsel bir araştırmayı gerektireceği besbellidir ve bu yüzden de ayrı bir irdeleme yazısıdır. Ancak burada şu kadarını belirtmeliyiz ki askeri politika saptanırken; düne kadar ülkemizin kuzey parçasında geçerli olan kır gerillasının temel alınması ve bunun şehir gerillasıyla bağlanması ihtiyacı, bugünkü koşullarda tamamen değişmiştir. Çünkü son on yılda PKK'nın sürdürdüğü kır gerillası ve TC'nin buna karşı halkımıza dayattığı topyekün sömürge savaşı sonucu binlerce köyün yakılıp yıkılmak suretiyle tamamen ortadan kaldırılması; Kürdistan kırlarının boşaltılarak şehirleşme sorununu gündemin başına koymuştur. Bu nesnel gerçeklik, bundan sonraki mücadele süreci için, şehir gerillasının temel alınmasını zorunlu kılıyor. Şehir gerillasının bir diğer ayağı ise, daha sonra da sözünü edeceğimiz gibi bunun, Türkiye metropollerine kaydırma ihtiyacının kendini özellikle dayatmasıdır. Kısacası şehir gerillasına dayalı silahlı mücadele Türkiye metropollerine kaydırılmadan, bu ağır yükün altından kalkmak ve Kürt halkına nefes aldirmek mümkün değildir. Bunun da ciddi bir araştırmayı gerektireceği çok açıktır.

Ayrıca teknolojik bir çağda yaşadığımızı, dünya genelinde çok hızlı değişimlerin olduğunu ve tüm bunların bizleri de yakından ilgilendirdiğini unutmamak gerekiyor. Bu yüzden düşmanlarımızın üstün teknolojik donanımlarına karşı, ata yadigarı klasik mücadele araçlarıyla silahlı savaşımı başarıya götürmek mümkün olmuyor. Bunun en son yeni örneği Körfez Savaşı akabinde Güney Kürdistan'da yaşandı. G.Kürdistan'da yaşanan genel ayaklanma sonucu Kürdistan'ın birçok alanını terketmek zorunda kalan Irak ordusu, ardında orduya ait birçok silah ve askeri mühimmat Kürtlerin eline geçti. Ne var ki sonraki günlerde Irak silahlı kuvvetlerinin havadan ve karadan yapılan saldırıları karşısında Kürtler kendilerini koruyamadılar ve bilinen çağımızın en geniş trajik göç olayı yaşandı. Halbuki

başta peşmergeler olmak üzere bir bütün olarak Kürtler, ellerine geçen silahları kullanabilme yeteneğine ve tekniğine sahip olsalardı, Saddam'ın saldırılarına karşı kendilerini koruyabilirlerdi. Dolayısıyla yaşanan göç de olmayabilirdi. Otonomi için de olsa Güney Kürdistan'da aşağı yukarı 45 yıldan beri yürütülen bir silahlı mücadele deneyimi vardı. Buna rağmen peşmergenin her çeşit silahı kullanabilme tekniğine sahip olmadıkları acı gerçeği ortaya çıktı. Bu örnek tek başına bile özellikle biz Kürdistanlı sosyalistler açısından oldukça öğretici olmalıdır. Yani kısacası siyasal, demokrafik, diplomatik vb. alanlarda olduğu gibi silahlı mücadele alanında da çok yönlü uzmanlaşabilmemiz hem bir gerekliliktir, hem de bir zorunluluk. Her gün yeni gelişen tekniği, yeniliği öğrenebilmeli ve kendimizi yeniden ve yine yeniden örgütleyebilmeli; çağa ve uluslararası koşullara uygun olarak mücadele biçim ve araçlarını kullanabilmeliyiz. Bunun da askeri, siyasi, diplomatik, demokratik vb. tüm alanlarda yürütülecek mücadelede profesyonelleşmeyi ve uzmanlaşmayı zorunlu kıldığı bir gerçekliktir.

Silahlı mücadele konusunda önemli bir noktaya daha parmak basmak gerekiyor. Dünyanın en hümanist insanların sosyalistler olduğu tartışma götürmüyor. Yani gerçek anlamda eşitlikten, barıştan ve kardeşlikten yana olan ve hiç kan dökülmekten yana olmayanlar sosyalistlerdir. Bu, aynı zamanda onların sahip oldukları yüce ideolojilerinin niteliğinden kaynaklanmaktadır. Ne var ki bizim gibi köle bir ulusun sosyalistleri olarak, ulusumuza dayatılan acımasız savaşı kazanmak, sömürgeciliği toptan tasfiye ederek ülkemizden atmak; Bağımsız Birleşik Demokratik Kürdistan Cumhuriyeti'ni kurmak ve halkımızı özgürleştirmek gibi çok ciddi ve büyük sorunlarla karşı karşıyadırlar. Bu yüzden de topluma karşı en duyarlı olan sosyalistler, halkımızın somut tarihsel gerçekliğinden hareket ederek silahlı, silahlı olmayan, şiddete başvuran, barışçıl, demokratik, ekonomik, eğitimsel, psikolojik; illegal, legal, yarı-legal vb. tüm mücadele biçimlerini ve araçlarını kullanmak zorundadırlar. Ayrıca silahlı mücadelenin Kürtler açısından taşıdığı meşruluk ve zorunluluk ise tartışılmaz bir gerçekliktir. Silahlı mücadeleyi zorunlu görmemiz veya başa almamız, silahı sevdiğimizden veya her şeyi silahlar çözer anlayışında olduğumuzdan da değil; tam tersine yukarıda somut olarak sergilemeye çalıştığımız realitemizin zorunluluğundan kaynaklanıyor. Politika veya politik mücadelenin kendisi ise, devrimci mücadele sürecinin başından ta sonuna kadar temel yönlendirici bir rol oynadığı tartışılmazdır. Bu yüzden başta da belirttiğimiz gibi siyasal şiddetin veya diğer bir deyişle silahlı

mücadelenin kendisi, politik mücadelenin en üst bir biçimidir. Bunu tekrar belirtmemizin amacı, politik mücadaleye gerekli önemin verilmediği ya da temel mücadale biçimi olduğu konusundaki kuşku ve süpekülasyonların yersiz olduğunu vurgulamamızdan ötürüdür.

Türkiye'deki demokrasi mücadalesinin bir ayağı da Kürdistan sorununu yakından ilgilendiriyor. Bu bağlamda anti-sömürgeci, anti-faşist ve anti-empaeryalist mücadale ekseninde sendikalarda, mesleki kuruluşlarda, parlamentoda, insan hakları vb. hümaniter kuruluşlarda, belediyelerde, okullarda, kadın ve gençlik örgütlerinde vb. bir çok yığınsal kuruluş ve kurumlarda bizlerin de yer alması ve mevcut demokratik legal çalışmaların tümünden santim santim yararlanması gereklidir. Bu alanlarda başta Türk halkına mensup devrimci-demokrat ve anti-şövenist kesimler olmak üzere en geniş tabanlı yığın örgütlerinde omuz omuza mücadale verilmelidir. Unutmamak gerekir ki Kürt halkının fazlasıyla dostlara ihtiyacı vardır ve buralarda yürütülecek iyi ve sağlıklı bir çalışmayla, kullanılacak uygun mücadale araçlarıyla; sömürgeci burjuvazinin yıllar boyu halklarımız arasına ektiği düşmanlık tohumlarının kırılmasına ve ortadan kaldırılmasına, Kürt halkının haklı ve en asgari demokratik talebi olan kendi geleceğini belirleme hakkının meşruluk kazanmasına ve bu yönde de iyi bir kamuoyu ve potansiyelin oluşmasına da hizmet edecektir, etmelidir de. Bu, aynı zamanda halklarımız arasında karşılıklı güvenin sağlanıp güçlenmesine, her iki halkın devrimci-yurtsever saflarının devrimci bir kanala aktarılmasına, kalıcı güç-eylem birlikleriyle cephesel birliklerin kurulmasına ve giderek kokuşmuş baskıcı, çağdışı sömürgeci burjuva düzeninin yıkılmasını da kolaylaştıracaktır. Bu çalışmalar, aynı zamanda halklarımızın mensubu olan sosyalist, devrimci-demokrat güçlerin karşılıklı enternasyonalist görev ve sorumluluklarını yerine getirmenin de bir gereğidir.

Ulusal kurumları yaratma konusunda Türkiye'de atılabilecek adımlardan bir tanesi de bir cephe özelliği taşıyabilen Kürdistanî kimlikle bir Kürt partisinin kurulabilmesidir. Türkiye'de mevcut yasalar çerçevesinde Kürt kimliğiyle parti veya dernek kurmanın bile yasak olduğu biliniyor. Ancak sömürgeci burjuvazinin sahip olduğu yasaları zorlamak ve onları işleyemez bir duruma getirmesini sağlamak için, bu doğrultuda kararlı mücadale yürütmek ve her şeyi burjuva icazeti çerçevesinde düşünmemek gerekiyor. Bu konuda son dönemlerde oluşturulan HEP ve DEP deneyimi eğitici ve

öğretici olmalıdır. Kapatılan HEP ve hakkında dava açılıp kapatılmak istenen DEP, birbirinin devamı olarak düşünecek olursak, bu partilere mensup biri milletvekili olmak üzere parti yöneticilerinin de aralarında bulunduğu toplam 70'i aşkın üyesi hunharca katledilmiştir. Üstelik bir Tür kimliğiyle ve de mevcut potansiyeli tamamen kucaklayamayıp burjuva parlamenter mücadele çerçevesinde kendisinden beklenen fonksiyonu tamamen ve layıkıyla yerine getiremediği halde; bu kadar şehit verilebiliyor ve anayasaca kapatılabiliyor. Halbuki en geniş tabanlı ve fakat Kürt kimlikli bir partileşmeye gidilebilseydi; sömürgeci burjuvazinin mevcut açmazları daha da derinleştirilebilir ve sağlıklı ve kararlı bir mücadeleyle hedeflenen amaca daha rahat varılabiliyordu. Demokratik düzeyde yapılan bir örgütlenmeyle ölümü göze alabilenler; rahatlıkla gözlatına alınmayı, işkenceden geçmeyi ve hapis cezasına çarptırılmayı göze alabilirler, bu tartışılmaz. Çünkü Kürt kimliğiyle bir parti kurulduğunda, bütün parti kurucuları, yöneticileri ve her olasılığa karşı üyelerinin tutuklanabilmesini hesaba katarak bunu söylüyoruz. Halbuki bizim vurgu yaptığımız sorun, bu konuda bazı yurtsever güçlerin net ve kesin politikalarının olmamasıdır. Bu bağlamda da yeni perspektiflere ihtiyaç olduğu kanısındayız. Çünkü mücadele süreci boyunca yaşamın tüm alanlarında adım adım ulusal kurumlarımızı yaratarak sömürgeci düşmanla aramızdaki köprüleri bir bir atmamız gerekiyor. Bu çalışmalarımızı bilinmeyen bir tarihe veya devrim sonrası döneme erteleyemeyiz. Bunları gücümüz oranında ve mücadelenin seyrine uygun bir şekilde yaratma görev ve sorumluluğuyla karşı karşıyayız. Kaldı ki mevcut Kürt potansiyeli, sözü edilen böylesi örgütlenmeleri yaratabilecek güç ve kapasiteye de sahiptir. Fakat kimi siyasi yapılanmalar, bilerek özellikle bundan kaçınmaktadırlar. Bu sorunu başka bir bölümde irdelediğim için burada ayrıntılarına girmiyorum.

Mücadele biçim ve araçlarından birisi de legal düzeyde yayın çıkarma faaliyetleridir. Bir kitle yayın organının, kadroların ihtiyaçlarını karşılayabilecek teorik yayın organının ve bunlarla birlikte Kürt dili, edebiyatı, tarihi, kültürü vb. konularda basılacak bilimsel çalışmaların önemli ve belirli ihtiyaçları karşılayabilecek durumları tartışılmazdır. Ayrıca örgütlü mücadelede çeşitli yayınların propaganda-ajitasyon ve örgütlenme konusunda yükümledikleri fonksiyonların önemi biliniyor. Fakat Türkiye'de devrimci bir yayın çıkarmanın bile ateşten gömlek giymekle özdeşleştiğini de biliyoruz. Ancak tüm güçlülere ve rizikolara rağmen bu alanlardan sonuna kadar yararlanmak gerekli bir ihtiyaçtır. Ayrıca sömürgeci

merkezi otoritenin halkımıza uyguladığı asimilasyon ve yasaklama politikalarının başta politik insanlarımız olmak üzere genel olarak halkımız üzerinde bıraktığı olumsuzlukları ve bunun sonucu olarak da dilimizin basın-yayın planında yeterince gelişip serpilmediği de bir gerçeklik olarak ortadadır. Bu yüzden de basın-yayın düzeyinde yürütülecek faaliyetlerde de Kürtçenin gelişip serpilmesine ve gittikçe geniş bir okur çevresi edinmesine hizmet edilmelidir. Genel olarak Kürt siyasi hareketinin asimilasyona karşı fazla duyarlı olmadığı, hoşumuza gitmese de nesnel bir gerçekliktir. Bu durumun aşılması konusunda yeni oluşacak birlik hareketinin kendi içinde resmi dil olarak Kürtçeyi seçmesine özen göstermelidir. Bunun beraberinde taşıyacağı zorlukları bilmiyor veya anlamıyor değiliz elbet. Ancak bu konuda kararlı ve ısrarcı davranıldığında, mesafe alınabilecek ve belirli zorlukları süreç içinde aşabileceğimiz görülecektir. Bu konuda da gerçekçi olmamız, ama öncelikle kendi kendimizle kararlı bir biçimde mücadele etmemiz gerekecektir.

Mücadele biçim ve araçlarından birisi de yurtsever güçler arasında yürütülecek ideolojik mücadeledir. Bunun da ulusumuzun toplumsal yapısına ve ülkemizin içinde bulunduğu coğrafik ve jeopolitik durumuna uygun düşmesine özen gösterilmelidir. Öncelikle şunu belirtmeliyiz ki genel olarak ulusumuz ve özel olarak da onun en büyük parçası olan Kuzey kesimi de sınıflı bir toplumdur. Sınıflı toplumlarda ayrı sınıf ve tabakaların siyasal temsilcilerinin olması, bunun doğal sonucudur. Bu yüzden de ülkemizin bu parçasında sosyalist, burjuva, küçük-burjuva, dinci siyasal güçlerin sahneye çıkması ve kendi siyasal düşünceleri doğrultusunda mücadele yürütmeleri, toplumsal yapımızın bir gereğidir. Ulusal Demokratik Devrimde de tüm sınıf ve katmanların ve onların siyasal temsilcilerinin mücadelede yerlerinin olduğu tartışma görürmez bir durumdur. Düşmana karşı aldıkları konum itibariyle dini inançları ve siyasi düşünceleri ne olursa olsun bunların tümünün oluşturacakları güç-eylem birlikleri ve cephesel birliklerle devrimimizin ancak başarıya ulaşabileceği de kuşku götürmüyor. Diğer bir deyişle, devrimimizin başarıya ulaşması, tüm sınıf ve katmanların eseri olacaktır. Ancak bu güçlerin varlığı, bunların birbirlerine karşı ideolojik mücadele vermelerini istesek de istemesek de beraberinde getirecektir. Bu, devrimimiz başarıya ulaştıktan sonraki süreçte de hem iktidar partileri arasında olduğu gibi, iktidar ve muhalefet partileri arasında da sürekli olacaktır. Bunun kaçınılmazlığı ortadadır. Fakat yakalanması gereken ana halka, ideolojik mücadelenin politik dostluk temelinde olmasına özen gösterilmesidir. Unutmamak gerekir ki ulusumuzun kurtuluşu ve dünya

çapındaki ulusal aileler topluluğu içinde onurlu yerini alması; sömürgecilğe karşı olan tüm sınıf ve katmanları mutlaka ortak hareket etmeleri gerekeceği gerçeğinden hareketle ideolojik mücadele adına birbirlerine karşı politik düşmanlık veya politik mücadele yanlısına düşülmemelidir. Geçmişte yurtsever saflarda bu tür durumlar yaşandığı ve aynı yanlış anlayışların halen de şu veya bu düzeyde varlığını koruduğu; kardeş kavgası dediğimiz örgütlerarası çatışmaların halen varlığını şu veya bu parçada gösterebilmesi bunun sonucudur. Bu yüzden ideolojik mücadelede bile kullanılacak üslubun seviyesi ve niteliği bile önemli olup bunun düşmanlarımıza malzeme vermeyecek olgunlukta olmasına dikkat edilmelidir. Hem tek tek parçalarda, hem de parçalar arası ilişkilerde; örgüt içi ve örgütlerarası çıkabilecek olası sorunların barışçıl ve demokratik yöntemlerle çözümlenmesine özen gösterilmeli ve bu anlayış tamamen egemen kılınmalıdır. Bu, aynı zamanda düşmanlarımızın zaaflarımızdan yararlanarak örgütleri birbirine düşürme ve "böl-ezdir-yönet" politikalarını da boşa çıkaracaktır. Çok kaygan bir zemin olan Ortadoğu'da yaşadığımızdan özellikle sözünü ettiğimiz politikanın sürekli olarak yaşama geçirilmesi; hem ulusumuzun kurtuluşu ve geleceği için gereklidir, hem de zafer halkasını yakalamamız için gereklidir.

Mücadele yöntem ve araçlarının kullanılacak alanlara göre iyi tespit edilmesi ve isabetli olması da önemlidir. Geçmişte Kürdistan'dan İç Anadolu'ya çok sayıda Kürd'ün sürgün edildiği ve bu yüzden de oralarda önemli miktarda Kürt nüfusun yoğunlaştığı biliniyor. Ayrıca son yıllarda Kürdistan'da sürdürülen sömürge savaşı sonucu büyük bir göç olayının yaşandığı; bunun sonucunda da Türkiye'nin bir çok şehrinde büyük bir Kürt potansiyelin oluştuğu bilinen bir gerçekliktir. Bu somut durumun gözönünde bulundurulması ve buralarda yaşayan Kürt kitlesi arasında yapılması zorunlu olan siyasi çalışmaların iyice tespit edilmesi bir gerekliliktir. Birlik hareketimizin bu konuda da sağlıklı politikalar üretmesi ve buna denk düşecek mücadele yöntem ve araçlarının; onların özgül koşullarına uygun düşecek bir biçimde yürütülmesi zorunludur. Bu alanlar kesinlikle boş bırakılmamalı ve sömürgecilerin tezgahlayabileceği olası senaryolar boşa çıkarılmalıdır.

1961-1975 dönemleri arasında Mustafa Barzani'nin önderlik ettiği Güney Kürdistan Ulusal direnişi sonucu Irak'ta defalarca askeri darbeler gerçekleşti, hükümet değişiklikleri yapıldı. Ama sonunda Kürt sorununu da demokratik ve adil bir biçimde

çözümleyebilecek bir hükümet işbaşına gelmedi. Bunun imkanları yoktu, oluşturulmamıştı. Çünkü Arap kesimlerinde hem elle tutulur devrimci bir muhalefet yoktu, hem de Kürtler silahlı mücadeleyi Arap metropollerine taşıyamadılar veya öyle bir uğraş içine bile giremediler. Günümüz Türkiye'si de biraz Irak Araplarının durumunu andırıyor. Çiller hükümetinin son açıkladığı 5 Nisan ekonomik paketiyle birlikte zamlar bir seferinde yüzde yüzleri buldu ve enflasyon üç haneli bir rakama fırladı. Bunun da ekonomik ve siyasi çıkmazın derinleşerek tam bir krize girdiğini Türk burjuva kalemşörlerin de teslim edilen gerçekliklerdir. Bu yüzden de şimdiden (özellikle yerel seçimlerden sonra) yeni hükümet formülleri arayışına girildiği; mevcut koalisyon hükümeti de içinde olmak üzere Türkiye'de kurulabilecek yeni mutabakat savaş hükümetlerinin de hiç birisinin mevcut siyasi ve ekonomik sorunların altından kalkamayacakları gün gibi ortadadır. Çünkü enflasyonun hemen yarısı, hatta yarısından da fazlası Kürdistan'daki savaştan kaynaklanıyor. İşsizlik, hayat pahalılığı, yerinde infazlar, işkenceler, katmerli sömürü ve baskı, artık Türkiye'de bile yaşamın çekilemez noktalara getirdiğini gösteriyor. Mecliste bekletilen ve yasalaşma olasılığı bulunan İller İdaresi Yasası, yürürlükteki "anti-terör" yasasının daha da ağırlaştırılmak istenmesi çalışmaları; Kürdistan'da olduğu gibi tüm Türkiye çapında da "olağanüstü hal yasası" denilen özel savaş yasalarının egemen duruma gelmesi demektir. Yani Türkiye ve Kürdistan bundan böyle bir bütün olarak savaş yasalarıyla yönetilecektir. Ve en kötüsü de Türkiye'de işçi sınıfı ve bir bütün olarak demokrasi güçlerini harekete geçirebilecek, kokuşmuş sömürü ve baskı düzenini alaşağı edebilecek ve alternatif olabilecek bir devrimci muhalefet mevcut değildir. Bu yüzden de Kürdistan'da sergilenen çağımızın en kural tanımaz barbar savaşı karşısında Türkiye kamuoyundan ses çıkmamaktadır, tepki gelmemektedir. Bu nedenlerden ötürü de Kürdistan'daki savaşta yaşamını yitiren asker ve polislerin cenazeleri bizzat hükümet ve muhalefet partilerince ordu ve polis eşliğinde sömürülerek ırkçılık kokan törenlere çevrilmekte; bu törenlerde daha fazla şövenizm körüklenmekte ve son tahlilde "anti-Kürt" bir kamuoyu oluşturulmaya çalışılmaktadır. Bu gidişle de gelişmelerin seyri değişmedikçe, sömürgeci güçler yeni Mehmetçikler daha bulmakta güçlük çekmeyecekleri ortadadır. Kaldı ki özel ordu kurma çalışmaları durmuş değil ve bunun bir kesimi de zaten şu anda savaşmaktadır. Daha da önemlisi Genel Kurmay Başkanının son Diyarbakır'daki açıklaması, halkımızı açıkça kimyasal silah kullanmakla tehdit etmektedir. Şimdiye kadar dar kapsamlı da olsa Türk ordusunun defalarca kimyasal

silah kullandığı da biliniyor. Şimdi hedeflenen ise, bunun Halepçe türü daha geniş kapsamlı olarak kullanılmak istenmesidir. Tüm bu nedenlerden ötürü dayatılan savaş Türkiye'ye kaydırmak ve bunun yükünü Türkiye halkına da maletmek gerekecektir. Öyle çok yönlü ve zengin mücadele biçim ve araçları ustalıklı geliştirilebilinmeli ki bu, sömürgecilerin yatak odalarına kadar götürülebilinsin. Savaşın bu alanlara kaydırılması , halkımıza da biraz olsun nefes alma olanağını verecektir. Olası büyük kırımların ve felaketlerin önüne ancak böylece geçilebilecektir. Ayrıca savaşımın sivri uçlarının Türkiye'ye kaydırılması, hem devletin ekonomik ve askeri temel kaynaklarını da zayıflatacak ve hem de sömürgecileri de siyasi çözüme daha fazlasıyla mecbur edecektir. Bunun dışınd burada üzerinde duramayacağımız bir dizi mücadele araç ve yöntemlerinin olabileceği besbellidir. Örneğin; askere gitmeme, vergi vermeme, Türk dilini boykot etme vb. Ancak sergilenecek her tutuma karşı ulusal alternatif sunarak kitlelere gerçek kurtuluş yolunu göstermek de son derece önemlidir. Diğer bir deyişle alternatifsiz eylem biçimleri geliştirilmemelidir.

Özellikle günümüz dünya konjoktüründeki değişiklikler de gözönünde bulundurulduğunda, diplomatik plandaki çalışmalar ve mücadele her zamankinden daha fazla önem kazanmaktadır. Bu yüzden bu alanlarda yürütülen mücadele de çok önemli olup Kürdistan sorununun uluslararası resmi platformların gündemine girmesi, meşruluk kazanması ve uluslararası yaptırım gücü olan platformlarda karara bağlanması gerekli ve zorunludur. Haklı bir konumda olmasına rağmen Kürt sorununun bugüne kadar yeterince uluslararası destek ve dayanışma göremediği bilinen bir gerçekliktir. Ancak son yıllarda Kürt sorununun uluslararası platformlara girerek tartışılmaya ve güncellik kazanmaya başlanması, elbette ki yetersiz de olsa olumlu bir gelişmedir. Bu gelişmeleri daha da ilerletmek ve uluslararası platformların gündemine sokmasını sağlamak; Kürdistanlı devrimci-yurtsever, sosyalist güçleri bekleyen önemli görevler arasındadır. Uluslararası düzeyde insan hak ve özgürlükleri mücadelesinin etkinlik kazandığı, en az şimdilik de olsa soğuk savaşın sona erdiği, tek kutuplu oluşundan ötürü barış ve yumuşamanın derinleştiği bir döneme girilmiştir. Bütün bu durumları hesaba katarak Kürt ulusal hareketi bir bütün olarak düne kadar bünyelerinde taşıdıkları zaafı, eksiklikleri de aşarak diplomatik mücadeleyi yükseltebilmeli ve halkımızın hak ettiği platformlarda kendi onurlu yerini almasını sağlayabilmeliyiz. Bu konuda yurt dışında yaşayan Kürdistanlı yurtsever devrimci güçlere ve tüm kesimlere önemli görev ve sorumlulukların düştüğü besbellidir.

Diplomatik çalışmalar yürütülürken de özellikle titizlikle üzerinde durulması gereken bir nokta, uluslararası koşulların özgül durumu gözönünde bulundurularak gerçekçi ve sağlıklı mücadele biçim ve araçlarının kullanılmasına özen gösterilmelidir. Halkımızı tecrite götürecektir veya ona zarar verecek mücadele biçimlerine başvurulmamalıdır. Ülke zemininde başvurulabilecek doğru bir mücadele biçimi, uluslararası düzeyde ve dünya kamuoyu nezdinde haklı olmasına rağmen yanlış olabilir, özellikle bu tür durumlara dikkat etmek ve yanlışlara, hatalara düşmemek gerekiyor. Ayrıca diplomatik araç ve gereçlerini kullanırken de komünistlerden kiliselere kadar iktidar veya muhalefetteki tüm siyasi partilerle, demokratik kuruluşlarla, hatta tek tek etkin bağımsız şahsiyetlerle en geniş bir çerçevede ilişkiler kurulmalı, geliştirilmeli ve çalışmalar yürütülmelidir. İdeolojik veya siyasi bazda bazı tercihler yapılmamalıdır..

Ancak bu ilişkilerde dikkat edilmesi gerekli olan başka bir noktayı da açmak gerekiyor. Sözü edilen ilişkiler sürdürülürken, Kürdistan devriminin genel çıkarları önde tutulmalı ve bu bağlamda bağımsız ve kişilikli bir politikanın yürütülmesinde gerekli titizlik elden bırakılmamalıdır. Bu çalışmalarda bir devlet gibi davranılmalıdır. Unutmamak gerekir ki devletler arasındaki ilişkiler karşılıklı çıkarlara dayanıyor. Bu yüzden de özellikle devletler düzeyinde kurulacak ilişkilerde bu temel ilke elden bırakılmamalıdır. Bu konuda şimdiye kadar görülen çalışmalarda Kürtlerin bir bütün olarak başarılı çalışmalar yürüttükleri söylenemez. Bu başarısızlığın başında da Kürtlerin ulusal bir otorite etrafında ulusal birliklerini yaratamamaları ile ne istedikleri konusunda net olmamaları ve kendilerini ifade edememeleri gelmektedir. Örneğin; diplomatik çalışma ve ilişki kurma adları altında Kürtlerin bir ulus ve halk olarak asgari ulusal demokratik talepleri bir tarafa itilmekte ve deyim uygun düşerse adeta bir dilenci konumuna girilmektedir. Öncelikle Kürtlerin bu çıkmazdan kurtulmaları gerekmektedir. Özellikle Kürt ulus gerçekliği ile Kürdistan ülke gerçekliği çok net bir biçimde uluslararasılaştırılmalı ve bunun; bağımsız Kürdistan devletinin yaratılmasından geçeceği gerçeği dünya kamuoyuna da kavratılmalıdır. Yani sorunun özü, BM kararlarında da yer alan bağımsız devlet kurma çerçevesinde ele alınmalıdır. Kültürel haklar, kültürel özerklik, otonomi, federasyon gibi hakların da bağımsız devlet kurma mücadelesinde yer alacak belirli konaklar olabileceği ve bunlardan da yararlanmak gerekeceği gerçeği de unutulmamalıdır ve sorun öze uygun bir biçimde sergilenmelidir.

Ayrıca Ortadoğu'da Kürdistan'ı aralarında paylaşan sömürgeci bölge devletleri ile kurulacak ilişkilerin niteliğini de altını çizerek açmak ve net bir biçimde ortaya koymak gerekiyor. Kürdistan coğrafyası, siyasal yapıların ayrı parçalarda yürüttükleri mücadelede karşılaştıkları güçlükler; ulusal güçleri ayrı ayrı sömürgeci devletlerle istemeyerek de olsa ilişkiler kurdurmaya götürdükleri bilinen bir gerçekliktir. Sömürgeci bölge devletleri arasında varolan çelişkilerden yararlanmak elbet gereklidir ve bu bazda bunlardan yararlanarak bazılarıyla da zaman zaman ilişkiler de kurulabilir. Ancak unutmamak gerekir ki sözü edilen sömürgeci dört devletin de ortak ve en önemli sorunu Kürt sorunudur. Bu yüzden de herhangi bir parçada gelişen ulusal mücadele, güçlenip bölge devletleri için bir tehlike haline geldiğinde; sömürgeci bölge devletleri aralarındaki çelişkileri de bir tarafa bırakarak ortaklaşa Kürt ulusal hareketini ezmeye çalıştıkları sıkça görülmüştür. Bu da sömürgeci bölge devletleri için doğal bir davranıştır. Çünkü bunlardan hiç biri Kürtlerin ulusal demokratik taleplerinin demokratik ve barışçıl bir biçimde çözümlenmesinden yana değildir. Bu yüzden ulusal güçler, sözünü ettiğimiz ülkelerle taktik düzeyde ilişkiler kurarken, bu devletlerin hiç birisinin Kürtlerin dostu olmadıklarını ve elamayacaklarını özellikle gözönünde bulundurmalı ve zaman zaman tarihimizde yaşandığı gibi bağımlı ilişkilere girmekten kaçınmalıdır. Kürt hareketi şimdiye kadar bu yanlış ilişkilerden hayli zarar gördü ve ne yazık ki günümüzde bile bu ilişkilerin doğuracağı tehlikeler gündemdedir. Bir de bu ilişkilerde Kürdistan devriminin genel çıkarlarının önde tutulmadığı ve bunun sonucu olarak da başka parçalarda sürdürülen mücadeleye de zararlar verdiği yine acı gerçekliklerdir. Özellikle bir bütün olarak Kürt hareketinin bu tür yanlış ve tehlikeli ilişkilerden kendini kurtarmalı ve parçalar arası yurtsever güçler arasındaki güç-eylem birliklerine ve buradan hareketle de ortak bir otorite yaratmaya önem vermelidir. Böylesi ortak politikalar ve bir otoritenin yaratılması; sözünü ettiğimiz bölge devletlerinin "böl-ezdir-yönet" politikalarını ve ortak saldırılarını da boşa çıkaracak ve ortak direniş ve savunma mekanizmalarını da yaratacaktır. Ancak yurtsever-devrimci güçler açısından sömürgeci bölge devletleriyle kurulacak ilişkilerde; Ankara, Tahran, Bağdat ve Şam'a hiç bir zaman bel bağlanmamaları gerekmektedir. Hele hele bu başkentlerden herhangi birisine sırtını dayatmak, ya da oralardan ülke devrimini yönlendirmeye çalışmak, tamamen bağımlılaştırmayı doğurur ve beklenmedik felaketlere de neden olabilecektir.

Kürdistan'ın dörde bölünerek sömürgeleştirilmesi sürecinden

itibaren batılı emperyalistlerin süreki olarak sömürgeci bölge devletleri yanında yer aldıkları somut gerçekliği ile bunların sınıfsal konumları; Kürdistan sosyalistlerinin anti-emperyalist bir mücadele perspektifinde konum almalarını gerektirmiştir. Bu nesnel konumun halen de devam ettiği kuşku götürmüyor. Ancak bu somut durumumuz, yarın uluslararası platformlarda emperyalist ülkelerle de bir araya gelebilmemizi ve sorunumuzu siyasi çözüm doğrultusunda belirli bağlayıcı anlaşmalara bağlayabilmemizi dışlamıyor. Diğer bir deyişle ifade etmek gerekirse; sorunlarımızın karşılıklı çıkarlar doğrultusunda çözüme kavuşturulması doğrultusunda emperyalistlerle bir araya gelmekten ve belirli anlaşmalar yapmaktan çekinmemeliyiz, korkmamalıyız. Çok ince bir sanat olan siyasetin cilvelerinden birisi de budur kuşkusuz. Körfez Savaşı akabinde Güney Kürdistan halkını sözde de olsa Saddam saldırılarından korumak amacıyla konumlandırılan Çekiç Güc'ün, emperyalist batı ülkelerinden oluştuğu bilinmektedir. Böylesi bir konuda halkımızın çıkarları ile emperyalistlerin çıkarlarının çakıştığı ve bu nedenle de Kürdistanlı sosyalistlerin de bu nedenlerden ötürü Çekiç Güce karşı çıkmadıkları bu yüzdendir. Türkiye'de sol adına politika yaptığını iddia eden kimi sol çevrelerle neokemalistler de bu konuda en fazla Kürt halkını ve Kürdistanlı sosyalistleri eleştirmeleri oldukça düşündürücüdür. Çünkü bunlara göre Saddam diktatörü anti-emperyalistti ve Kürtler de emperyalistlerin kucağına düşmüştü. Halbuki yaşamın kendisi, bu tür düşüncelerin tamamen yanlış olduğunu ortaya koymaktadır. Örneğin; bugünkü haliyle BM'in ağırlıklı olarak Batılı emperyalist devletlerin denetiminde olduğu, hoşumuza gitmese de bir gerçekliktir. Kürt sorunu da siyasi bir sorundur ve son tahlilde bunun BM'de siyasi çözüme kavuşabileceği gerçeğini unutmamamız gerekiyor. Bu bağlamda da yakıcı bir biçimde kendini dayatan ulusal sorunumuzun çözümlenmesi; bağlayıcı ve yaptırımcı bir biçimde BM'in ve diğer uluslararası resmi platformların onayından geçebilmesi, bu konuda ciddi, akılcı, tutarlı ve gerçekçi politikalar üretmemize ve buna uygun mücadele araç ve yöntemleri kullanmamızı zorunlu ve gerekli kılıyor. Sorunumuzun siyasi çözümü için sömürgeci düşmanla da eninde sonunda bir araya gelerek görüşmeler ve anlaşmalar yoluyla bir sonuca gidebileceğimiz apaçıktır. Yani kısa ve özcesi; sorunun çözüme kavuşabilmesinde nasıl ki özgüç ve mücadele belirleyici bir rol oynuyorsa da bu, tek başına başarıyı elde etmeye ne yazık ki yetmiyor. Özgücümüzü esas alan mücadelenin çok boyutlu bir şekilde kendini hem sömürgeci düşmana, hem de uluslararası kurum ve kuruluşlara kabul ettirilmesi gerekeceği çok açıktır. Bunu sağlamamız,

başta Kürdistanlı sosyalistler olmak üzere tüm yurtsever güçlerin sağlıklı ve akılcı çalışmaları ve mücadelesiyle mümkün olacaktır.

Ulusal kurtuluş mücadelesinde ekonomik sorun da kilit bir sorundur. Ekonomik sorunun taşıdığı önem, ulusal kurtuluş mücadelesine soyunan örgütlerin bu sorun üzerine ciddi olarak eğilmesini bu yüzden gerekli kılmaktadır. Çünkü ekonomik bağımsızlığını elde edemeyen, diğer bir deyişle ekonomik sorununu çözemeyen siyasal bir hareketin bağımlılık ilişkilerine girebileceği ve bu yüzden de bağımsız bir siyasal hat olarak kendini koruyamayacağı tartışma götürmez bir gerçekliktir. Hele hele sosyalistler açısından bu sorunun taşıdığı önem daha bir artmaktadır. Çünkü, emekten yana siyasal tavrını koyan bir siyasal parti, açıktır ki üyelerinin ezici çoğunluğu da emekçi insanlar, yani yoksul insanlar olacaktır ve bu yüzden de böyle bir partinin verebilecekleri üyelik aidatları ile bağış, kampanya gibi çalışmalardan elde edilen gelirlerle parti çalışmalarının finanse edilmesi mümkün değildir. Bu yüzden böyle bir parti, mücadele sürecinin başından itibaren finansman sorununu ele almalı ve sağlıklı tespitler ve politikalarla buna çözümler bulmalıdır. Diğer bir deyişle, diğer tüm mücadele yöntemlerinde olduğu gibi ekonomik konularda da uzmanlaşma ve süreklilik esas alınmalıdır.

Ana hatlarıyla sergilemeye çalıştığımız mücadele yöntemleri ve araçlarının sağlıklı bir biçimde tespit edilmesi; mücadelenin başarıya ulaşması için tek başına yetmiyor. Açıktır ki bunun sağlıklı bir örgütlülüğe kavuşması gerekecektir. Bunun da direk olarak oluşacak örgütün önüne koyacağı mücadele ve çalışma hattıyla kendini pratikte göstermesi, maddi bir güç haline dönüşmesi ve ulusal demokratik devrimimizin karakterine ve gelişme yoluna denk ümesi gerekeceği çok açıktır. Asıl belirleyici olan görev; yapılacak somut tespitler doğrultusunda pratik çalışma sergilemek ve düşüncelerimizi hayata geçirmektir. Aksi halde, teorik belirlemeler doğrultusunda pratik örgütlenme yaratılamazsa; en iyi ve sağlıklı tespitler de yapsak, doğru programlar ve tüzükler de yapsak ve bu konuda bir çok karar da alsak, bunların kağıt üzerinde kalacağı ve bu anlamıyla da birer karalama olmaktan kurtulamayacağı tartışılmaz gerçekliklerdir.. Çünkü, doğru tespitler ve kararlar, yapmak istediğimiz işlerin sadece bir istemidir. Asıl önemli ve belirleyici olacak, bu istemler doğrultusunda kararlı adımların atılması ve buna denk düşecek örgütlenmenin yaratılarak gerekli olan araç gereçlerle donatılmasıdır. Bunlar yaratılınca, zafere giden yolda mesafe alınabilir; ileri hamleler yapmada karşılaşılan ciddi engellerin ortadan kalkabileceği rahatlıkla anlaşılır.

BÖLÜM: III

LEGAL KÜRT PARTİSİ SORUNU

Giriş

Halkımızın gelişen ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi Kuzey Kürdistan'da önemli bir radikal dinamizmin oluşmasını sağlamıştır. Ancak bu radikal dinamikleri sağlıklı bir kanala kanalize ederek örgütlemek ve bu temelde halkımıza dayatılan çağımızın en kirli, en kural tanımaz barbar sömürge savaşını göğüsleyerek kazanmak gerekiyor. Ülkemizi insansızlaştırmayı ve halkımızı tamamen teslimiyete götürmeyi hedefleyen bu çok yönlü savaş kazanmak için örgütlü mücadeleden başka silahımız ve seçeneğimiz yoktur. Fakat günümüz koşullarında halkımızın içinde bulunduğu mücadele biçim ve araçları ile önüne konulan siyasal perspektifler açısından önemli handikaplarla karşı karşıyadır. Çünkü halkımızın mücadelesinde barındırdığı hatalar, zaafılar, yanlışlıklar ve saplantılar bir bütün olarak mücadelenin seyrini ve niteliğini olumsuz yönde etkiliyor. Önümüzdeki acil görev, mevcut yetmezliklerden, hata ve saplantılardan önemli dersler çıkararak bunları bir bir aşmak ve mevcut siyasal tıkanıklığı sağlıklı bir kanalda açmaktan geçiyor. Bunun için de öncelikle var olan sorunları gün yüzüne çıkarmamız gerekiyor. Mevcut tıkanıklık iyice aydınlanmadan, önümüzü açabilecek yeni perspektifler sunulamaz.

Kuşkusuz burada vurgu yaptığım, Kürdistan ulusal demokratik mücadelesini bağımsızlık veya federasyon temellerinde ele alan ve illegal örgütlenmek zorunda olan Kürdistanlı siyasal yapılanmaların içinde taşıdıkları sorunlardır. Çünkü, bir taraftan kendi parti programına

bağımsızlığı koyan kimi partiler; uluslararası planda sözüme kamuyu oluşturmak ve haklı mücadeleye destek bulabilmek adına; "biz bölücü değiliz, Türkiye'yi bölmek istemiyoruz, biz Türkiye'de legal siyaset yapmak istiyoruz, Türkiye'nin sınırlarına saygılıyız vb" türünden insanı adeta çıldırtacak ve Kürt halkını da bir dilenci konumuna sokacak ve bu tür yönelimlerle adeta kendi programlarını bile ayaklar altına alabilecek "politika"lar sergilenmektedir. Halbuki haklı konumda olan Kürt halkı ve onun mücadelesi, bu tür yönelimlerle tamamen sömürgeci TC'nin de yıllardır savundukları "Misak-i Milli" sınırlarına hapsedilmekte ve batılı çevrelerin "kültürel haklar" çerçevesine indirgemeye tamamen yardımcı olmaktadır. Özellikle Kürt ve Kürdistan siyasal sorununun bu çıkmazdan kendini kurtarması gerekmektedir. Bu sorunlar aşılabildiği ölçülerde, legal demokratik düzeydeki izdüşümlerin de aynı ölçülerde mevcut handikaplardan kurtulabilmesi mümkün olacaktır. Ancak, araştırmamın bu bölümünde sorun, sadece legal demokratik düzeyde sürdürülen mücadele ile sınırlı olacaktır. Çünkü, sözü edilen siyasal yapıların irdelenmesi, bu yazımın konusu değildir. Bu düzeyde görülen handikapları dile getirirken; okurun, asıl eleştiri konumuzun muhataplarının illegal örgütlenme temelinde mücadele sürdüren siyasal yapılarımızı anlamalıdır.

Araştırmamın bu bölümünde legal Kürt partisi sorununu, belirli yönleriyle Türkiye demokrasi mücadelesi çerçevesinde görülen Kürt ulusal dinamiklerinin mücadelesi ile sınırlı tutacağım. Fakat legal Kürt partisinin gerekliliği konusuna geçmeden önce son dört yılda yaşanan HEP ve DEP deneyimlerini bazı yönleriyle özetleyerek irdelemeyi gerekli görüyorum. Bu yüzden önce sorunu HEP ve DEP deneyimleriyle başlamak gerekiyor. Çünkü bu süreci irdelenmeden ve bundan öğretici dersler çıkarmadan önümüzdeki süreçle sağlıklı köprüler kurmak ve ona göre doğru bir perspektif sergilemek mümkün değildir.

1) HEP Ve DEP Deneyimi

Bilindiği gibi Kürtler açısından Türkiye'de legal parti kurma sorunu, son dört yıllık bir geçmişe sahiptir, yani oldukça yeni sayılmaktadır. 1989 sonlarında Fransa'da yapılan "Paris Kürt Konferansı"na katılan 7 "Kürt kökenli" SHP milletvekillerinin ihracıyla başlayan süreçte birlikte yeni bir parti kurma sorunu ivme kazandı. Sömürgeci Türk devletinin kurucusu olan SHP'nin (eski CHP'nin devamı) sözü edilen milletvekillerini ihraç etmesi ardından Kürdistan'ın birçok il ve ilçe teşkilatları toplu istifaya geçtiler ve kısa sürede SHP Kürdistan'da bir tabela

partisi konumuna geldi. SHP'deki bu ayrışmalar, yurtsever, devrimci-demokrat Kürt çevrelerinde legal parti kurma arayışlarını hızlandırdı. Kürdistan'da ulusal demokratik mücadelenin vardığı boyut, Türkiye ve dünyadaki genel gelişmeler ile Türkiye'de iflas eşliğine gelen sömürgeci düzen partilerinin yeni alternatifler sunamamaları ve eski ırkçı-şöven tutumlarını inatçı bir biçimde sürdürmeleri; legal-demokratik mücadelede Kürt dinamiklerini daha bir hareketlendirdi. Ve bu gelişmeler bir bütün olarak HEP'in kuruluşuna nesnel zemin hazırladı. Böylece 1989 sönlerinde HEP kuruldu.

HEP'in bünyesinde birçok siyasi yapılanmanın taraftarları ve "bağımsız" şahsiyetler yer aldı. Yani HEP, bünyesinde ayrı düşünceleri barındıran cephe türünden bir kitle partisi olarak kuruldu ve doğrusu da buydu. HEP'in kuruluşunu izleyen süreçte Kürdistan'ın birçok il ve ilçesinde ve metropollerin bazı alanlarında teşkilatlanma çalışmaları tamamlandı ve kısa sürede HEP bünyesinde muazzam bir radikal dinamizm toplandı. HEP, böylece ilk olağan kurultayını 1991 Haziran'ında gerçekleştirdi. Derken 20 Ekim 1991 Milletvekili erken genel seçimleri yapıldı. Seçim yasasında yapılan bir değişiklikle HEP'in seçimlere katılması engellendi. Birçok seçim bölgesinde güçlenen HEP'in radikal tabanı ve teşkilat yönetimleri; HEP'in bağımsız bir seçim politikası doğrultusunda tutum almasını istiyordu. Ancak o dönemki HEP yönetiminin SHP ile kurdukları ilişki ve pazarlıklar sonucu oluşturulan tablo, HEP tabanının genel eğilimini bir tarafa bıraktı ve kamuoyunda bilinen şekliyle SHP-HEP "ittifak"ı sağlanarak seçimlere gidildi. Kamil Hesar, bunu o dönem Vatan Güneşi'nde şöyle dile getiriyordu:

"HEP'in seçimlere sokulmaması sonucu aldığı tutum da ilginçti. HEP, sahip olduğu dinamikleri ve radikal tabanını hiç sayarak devlet partisi SHP ile "ittifak" yapıp seçimlere girdi. Halbuki çoğu HEP parti teşkilatlarının eğilimi, seçimlere bağımsız adaylarla girmektir. HEP yönetimi kliği ise kısa vadeli özel çıkarlarını öne çıkararak Kürdistan'da iflas eden SHP'nin kucagına oturdu. Aslında HEP'in seçimlere SHP ile birlikte girmesi bir ittifaktan ziyade bir devlet operasyonuydu. Diğer bir ifadeyle HEP, ameliyat masasına yatırıldı. Zaten şimdiye kadar hangi prensiplerle, nasıl bir protokolle SHP ile ittifak yaptıkları da HEP yöneticilerince, özel olarak da Fehmi Işıklar'ca açıklanmış değildir. Seçimlerden sonra Fehmi Işıklar'ın bazı açıklamalarından da anlaşılacağı gibi HEP, SHP'ye iltihak etmiştir. Bu klik, İnönü'nün deyimiyle "Yuvaya döndüler".

HEP'in politikasızlığı ve seçimlerde içine girdiği çıkmaz

konusunda Kürt solundan iki eğilimim yaklaşımını da kitlelere sunmak gerekiyor. Bu iki eğilimden en ilginç "sol" radikal eğilimdir. Bu eğilimi savunan kimi kalemler önce SHP ve diğer düzen partilerini haklı ve doğru bir şekilde eleştirdiler ve HEP'in bağımsız adaylarla seçime girmesinin en iyi tavır olduğunu belirttiler. Ancak bu kalem sahiplerinin döktükleri mürekkep henüz kurumadan bir hafta sonra 180 derece çark yaparak HEP'in SHP ile yaptığı "ittifak"ı; "Genelde oluşan bu devrimci demokratik sol ittifak ve blokla Türk ve Kürt emekçi halkına uygun zemin ve ortam hazırlayarak, Kürt ve Türk halkının özgürlük ve demokrasi mücadelesine önemli yararlar sağlanması hedefleniyor." şeklinde "değerlendiriler". 70 yıllık devlet partisi olan SHP, meğer "sol" bir partiymiş de bizim haberimiz yokmuş. Bu baylarımız, HEP'e yapılan ve tüm demokrasi güçlerinin bilinen bu devlet operasyonunu haklı göstermeye çalışırken tamamen gerçekleri inkar ettiler ve kitlelere yanlış hedef gösterdiler. Bunlara göre bu koşullarda Kürdistan'da bağımsız aday göstermenin can güvenliği yokmuş. Kürt sorununu parlamenter mücadele ekseninde de olsa savunmanın başlı başına büyük riskler gerektirdiğini herkes biliyor. Türkiye'de Kürt sorununu savunanlar, telörgülü mayın tarlalarında bir yürüyüşü göze almak zorundadırlar.

Günü geldiğinde Kürt halkını sömürgeci düzen partilerine karşı boykota götürmenin zemininin kendiliğinden oluşmayacağı biliniyor. Böyle bir zemini oluşturmanın yolu da her şeyden önce halka doğru, sağlıklı ve bağımsız bir politika göstermekle; halkı bu yolda örgütleyip harekete geçirmekle mümkündür. Yoksa düzen partilerinin Kürdistan'da yıllardır sürdürdükleri sömürgeci politikalarını teşhir etmek, geniş halk yığınlarından tecrit etmek mümkün değildir. İttifaklar sorununda da Türkiye demokrasi güçlerini iyi saptamak gerekiyor. SHP'ye "sol" bir misyon vermenin hiç bir bilimsel izahı yoktur.

Sağ reformist eğilime gelince, bu eğilimin yıllar boyu CHP kuyrukçuluğu yaptığı biliniyor. Zaten böyle bir çizginin sağlıklı politika üretmesi, halk kitlelerini kendi özgücüsüyle mücadeleye sürüklemesi diye bir sorunu yoktur. Bu seçimlerde de SHP-HEP pazarlığında, bu eğilim dışarda kaldı. Daha doğrusu sarfedilen çabaları boşa gidince, kendilerini bunun dışında buldular ve akabinde bağımsız aday gösterme faaliyetlerine girdiler. Bu eğilime mensup kalem sahiplerinin "değerlendirme"lerine de baktığımızda, bunlar biraz daha ince politika yaparak yakayı ele verdiler. Bunlar; HEP'in, bizim de eleştirdiğimiz seçim politikasını uzun boylu eleştirdikleri bir yazıda asıl yaklaşımlarını şu satırlarda dile getiriyorlar:

"Oysa koşulları uygun bir partiyle, ya da SHP ile, HEP'in ilkelerine ters düşmeyen, Kürt halkının ve demokrasi güçlerinin

onurunu koruyan, SHP'den aday olacak HEP'lileri zor durumda bırakmayan bir ittifakın koşulları yaratılabilirdi. Bu da Türk ve Kürt halklarının çıkarına olurdu.”

Sağ ve "sol" sapmaların dünyanın birçok ülkesinde zaman zaman ortak noktalarda anlaştıkları ve bir araya geldikleri bilinen bir şeydir. Bu, bizde de bir sürpriz olmamalıdır. Bizde bu durum, bu seçimlerde koşullara göre biraz daha değişik biçimde kendini gösterdi. Başka türlü ifade edersek; teorik olarak aynı şeyi savunan bu iki eğilimin pratikte de birlikte hareket etmesi en doğal olandı. Ancak HEP içindeki güçler dengesi radikal eğilimden yana ağır bastığı için sağ eğilim dışlandı. Hepsisi bu kadar... SHP ile "ittifak" yapma eğilimindeki iki ayrı yaklaşım arasında "ayrılık" gibi görünen fark ise; radikal eğilimin biraz daha acemice "teori"sini formüle etmesi; sağ eğilimin ise daha ustaca ince bir politikayla bunu formüle etmesidir. Biri diyor SHP "sol"dur; öbürü de SHP ile ittifakın yapılabileceği, ancak ilkelerde anlaşmak kaydıyla...

Bilmem belirtmeye gerek var mı? Türkiye'de demokrasi mücadelesinde Kürt halkının asgari demokratik talebi olan ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı ilkesi; iki ayrı partinin ittifak için temel bir ilke olduğuna itiraz var mı? Türk ve Kürt halklarına mensup yurtsever-devrimci güçlerin bu ilkeye hiç bir itirazlarının olamayacağını biliyoruz. O zaman sormak gerekiyor; Kürtleri bir halk olarak görmeyen, Kürt halkını TC vatandaşı olarak kabul eden ve bu devletçi geleneğinden hiç şaşmayan bir SHP ile Kürt halkının ulusal demokratik taleplerini savunan bir HEP, hangi ilkelerde bir araya gelecekler, "ittifak" yapacaklar ya da "sol ittifak" oluşturacaklar. Doğrusu buna kargalar bile güler.”(14)

Yukarıda aldığım Kamil Hesar'ın bu tespitlerine katılmamak elde değildir ve O'nun pasajlarında ima edilen iki eğilim, yani SHP ile birlikte seçimlere gidilmesini savunan eğilim Özgür Halk ve Yeni Ülke çevresiydi ve yapılan pazarlıkların dışında kalmasından ötürü bağımsız aday gösterme tercihinin yapmak zorunda olan eğilim ise Deng çevresiydi.

Seçimlerden sonraki süreç ise anahatlarıyla biliniyor. Kürdistan'da tamamen bir tabela partisi durumuna gelen SHP, böylece HEP'i basamak yaparak bir çok milletvekili çıkardı ve Türkiye çapında oyların %20'sini alarak 88 milletvekili ile üçüncü parti oldu ve DYP ile koalisyon kurarak "Milli Mutabakat Hükümeti"ni oluşturdu. Bu hükümet de kuşkusuz ki eski düzen hükümetleri gibi bir savaş hükümetiydi. Ancak SHP listelerinden Milletvekili seçilen HEP mensupları, bu hükümete güvenoyu vererek SHP içinde kalmayı yeğlediler. Koalisyon

Hükümeti'nin ilk dönemlerinde Demirel ve İnönü'nün öncülük ettikleri hükümet heyetine eşlik ederek Kürdistan illerine geziler düzenlendi. HEP Milletvekillerini basamak yapan hükümet, bu gezilerle aslında Kürdistan'da iflas eden kendi düzenlerini tekrar inşa etmenin ilk adımlarını oluşturuyordu ve bunda da belirli mesafeler aldıkları, süreç gösterdi. Böylece HEP yönetimi sayesinde sadece SHP değil, onunla birlikte DYP'nin de tekrar Kürdistan'a taşınmaları sağlanmış oldu. HEP'in "Milli Birlik Hükümeti" olarak da adlandırılan SHP-DYP Koalisyon Hükümetine güvenoyu vermesi ve belirli bir süre de olsa SHP'de kalması; aynı zamanda hem Kürdistan'da sürdürülmekte olan kirli sömürge savaşına alet oldular, hem de dünya kamuoyu karşısında "Türkiye'de demokrasi vardır" ve "Kürtler de kendi milletvekilleriyle mecliste temsil ediliyorlar" türünden sömürgeci Türk partilerinin ve hükümetlerinin ileri sürdüğü propagandaların da meşruiyet kazanmasına ne yazık ki yardımcı oldular. HEP'in bu yanlış tutumu 1992 Newroz katliamına kadar devam etti. Kürt dinamiklerinden ve genel olarak demokrasi güçlerinden gelen yoğun tepkiler ve eleştiriler karşısında SHP'den ayrılmak zorunda kalan HEP, birkaç milletvekili fire vererek eski yapısına döndü. Tabii ki büyük bir yara alarak...

HEP'lilerin DYP-SHP Koalisyonu olan savaş hükümetine güvenoyu vermeleri ve SHP'de kalmaları, zaten başlı başına tarihi bir hataydı. Bunu herkes görmelidir. Ayrıca HEP Milletvekilleri SHP'den ayrıldıkları tarihe kadar SHP içinde de gerekli olan politik perspektifleri sergileyemediler. Deyim uygun düşerse adeta politikasız kaldılar. Halbuki o dönem SHP içinde önemli ağırlıkları vardı. Buna somut örnek ise Mahmut Alınak'ın SHP Grup Başkan Vekilliğine seçilmesi gösterilebilir. Üstelik başta İnönü olmak üzere SHP'nin gedikli Kemalist yöneticilerinin karşı çıkmalarına rağmen Mahmut Alınak'ın Grup Başkanvekili seçilmesi, HEP'lilerin etkinliğini gösteriyordu. SHP'den Milletvekili seçilen HEP'lilerin bu politikasızlığı, onların SHP'den ayrılma zamanı ve yöntemine de yansdı. Şöyle ki bir taraftan Mehmetçik basın olanca gücüyle HEP Milletvekillerine saldırırken ve SHP yöneticilerini bu konuda sıkıştırırken; öbür taraftan da savaş hükümetinin Nusaybin, Cizre ve Şırnakta düzenlediği Newroz katliamı gerçekleşti. Ayrıca Newrozdan önce PKK lideri Abdullah Öcalan'ın halkı ayaklanmaya davet etmesi ve Newroz katliamından sonra da HEP'lilerin SHP'den ayrılmaları gerektiği yönünde kamuoyunda çıkan demeçleri, sözkonusu ettiğimiz olumsuzluklara ve yetmezliklere tuz biber kattı. HEP'lilerin SHP'den plansız ve programsız bir şekilde ayrıldıkları görüldü. Önce Adıyaman Milletvekili Mahmut

Kılınç, Batman Milletvekili Nizamettin Toğuç, Diyarbakır Milletvekili Sedat Yurttaş, Mardin Milletvekilleri Ahmet Türk, Mehmet Sincar ve Ali Yiğit, Muş Milletvekilleri Sırrı Sakık, Muzaffer Demir ve Mehmet Emin Sever, Siirt Milletvekilleri Zübeyir Aydar ve Naif Güneş, Şırnak Milletvekilleri Orhan Doğan ve Selim Sadak, Van Milletvekili Remzi Kartal olmak üzere ondört (14) kişi ilk aşamada SHP'den ayrıldılar. Ardından da Diyarbakır Milletvekilleri Leyla Zana ve Hatip Dicle ayrıldılar. Oysa HEP Şırnak Milletvekili Mahmut Alınak halen SHP Grup Başkanvekilliğini sürdürüyordu; yine HEP Milletvekilleri Fehmi Işıklar, Salih Sümer, Adnan Ekmen, Mahmut Uyanık gibi isimler halen SHP'de kalmayı sürdürüyorlardı. Halbuki kamuoyuna yansıyan şekliyle HEP'lilerin sayısının 20-22 kişi oldukları ve bunların da rahatlıkla TBMM'nde grup kurabilecekleri idi. Bu tek örnek bile HEP'lilerin, şartlara uygun taktik geliştiremediklerini ve SHP'den ayrılmayı da yine uygun bir plan ve program dahilinde gerçekleştiremediklerini açıkça sergilemeye yetiyor. Bunu izleyen iki aylık süre sonra yani 29 Mayıs 1992 günü de Şırnak Milletvekili Mahmut Alınak ve Diyarbakır Milletvekili Mahmut Uyanık SHP'den istifa ettiler. Ancak, kamuoyunda da bilindiği gibi SHP'den taksitler halinde ayrılan HEP milletvekilleri 20'nin altında kalarak grup kuramadılar; çünkü SHP'ye birkaç kişi kaptırarak zayıf verdiler, üstelik büyük yaralar alarak. Bu süreci biraz daha değişik yönleriyle irdelemeyi gerekli görüyorum.

Newroz katliamı gerçekleşikten sonra SHP tabanında yoğun tepkiler yaşandı. Kamuoyunda ve basında da yoğunluklu olarak katliamın tartışılması ve yoğun tepkilerin oluşması sonucu SHP yönetimi, olayların yaşandığı bölgede bir araştırma yapma kararını almak zorunda kaldı. O dönem, SHP Genel Sekreter Yardımcısı Mustafa Gazalcı başkanlığında İstanbul Milletvekili Ercan Karakaş, Malatya Milletvekili Mustafa Yılmaz ve Sivas Milletvekili Ziya Halis'ten oluşan katliamı araştırmakla görevlendirilen heyet; Nusaybin, Cizre ve Şırnak'ta incelemeler yapıp raporlarını SHP Grubuna verdiler. Hazırlanan rapor bile yaşanan katliamda hükümetin sorumluluğunu dile getiriyordu. Bu rapor, SHP grubunun özel olarak kendi bakanları hakkında ve genel olarak da hükümet hakkında güvensizlik önergesi verme aşamasına gelmişti ve HEP'lilerin etkinliğiyle bile olsa sözkonusu güvensizlik önergesi verilebilirdi. Bu şekilde SHP'nin de hükümetten çekilmesi sağlanabilirdi. HEP'lilerin böyle bir taktik izlemesi halinde medyada ve genel olarak da kamuoyunda tartışılarak gündeme yerleşen katliam karşısında kendilerini daha uygun bir

konumda SHP'den daha haklı bir çekilme zemini yakalanabilirdi. Çünkü, o zaman bunun koşulları vardı Ne var ki tüm bunlar gerçekleştirilemedi. Yukarıda sözünü ettiğim HEP'lilerin bu şekilde ayrılmaları; hükümet hakkında düşünülen güvensizlik gensorusunun verilmesini de engelledi. Çünkü, düşünülen gensoru, artık SHP içinde de yeterince taraftar bulamadı ve dolayısıyla bu da gerçekleştirilemedi. Öbür taraftan da kamuoyunda tartışılan katliam, HEP'lilerin bu şekilde ayrılmaları sonucu gündemin de tamamen değişmesine ve "HEP'lilerin SHP'den ayrılmaları" yerine bırakmasına neden oldu. Kısacası, HEP'lilerin politikasızlığı sayesinde kamuoyu gündemi böylece tersyüz edilerek değiştirildi.

Oysa altı aya yakın bir süre SHP'de kalmayı yeğleyen ve bu bağlamda da kayıtsız şartsız DYP-SHP savaş hükümetini destekleyen HEP Milletvekili kardeşlerimiz; İnönü-Baykal çekişmesinin geçtiği SHP Kurultayında "bölge delegeleri"ni Ankara'daki Belga Restorant'ta toplayıp şartsız olarak İnönü'ye destek olmalarını sağladılar ve böylece İnönü'nün Genel Başkan olmasını gerçekleştirdiler. Bu kardeşlerimiz belki de sergiledikleri bu tutumla onları TBMM'ne getiren İnönü'ye olan "vefa borcu"nu böylece ödemiş oldular. Halbuki sözkonusu kurultayda bile, grup olarak bir öneriler paketini hazırlayıp iki adayın önüne koyabilir ve bu önerileri kabul eden adayı bu şartla destekleyebilirlerdi. Ne var ki HEP yönetimi, bir çok konuda olduğu gibi bu konuda da ilkesiz ve politikasız davrandı.

14 HEP Milletvekillerinin bu şekilde SHP'den ayrıldıkları tarih; Mehmetçik Türk basınına çıkan dikkat çekici bazı manşetler şöyleydi (1992 Nisan'ın ilk haftası tarihli gazetelere bakılabilir) :

"14 HEP'linin beklenen istifası sonunda geldi, SHP rahatladı.", "SHP'den koptular.", "APO, HEP üzerinde etkili mi?", "APO'nun emrine mi uydular?" vb.

Kuşkusuz HEP'lilerin SHP listelerinden Milletvekili olmaları, Mecliste yemin etmeleri, hükümete güvenoyu vererek katliamlara ortak edilmeleri ve yukarıda sözünü ettiğim biçimde SHP'den ayrılmaları; bir bütün olarak eleştirilmesi ve bunlardan önemli dersler çıkarılması gereken önemli sorunlardır. Bu konuda sağlıklı değerlendirmeler yapılmadan ve geçmişte yaşanan hatalardan dersler çıkarılmadan; önümüzdeki süreçte legal demokratik mücadelede isabetli politikalar üretilmez. Örneğin; TBMM'nde and içerek Milletvekili Mazbatasını almayı ve bu şekilde Milletvekili olmayı nasıl değerlendireceğiz. Sözkonusu yemin metni neyi içeriyor, bunun iyice ve çok yönlü olarak irdelenmesi gerekiyor. Yemin metninin Türk demokratları ve Kürt halkı açısından

taşıdığı önem nedir vb. bir çok sorunun yanıtlanması gerekiyor. Leyla Zana ve Hatip Dicle örneklerinde yaşandığı gibi Milletvekili seçilen bir insanın önce metne bir ilave yapması ve ardından oluşan tepkiler sonucu sözü edilen ilave sözlerin geri alınması, insanı hangi yerlere götürüyor vb. bir çok sorunu aşağıda "legal Kürt partisi" kısmında irdelleyeceğiz.

SHP'ye kaptırdığı milletvekili ve yöneticiler dışında bir bütün olarak HEP ve yönetimi, cılız kalsa da tamamen teslim olmadı. Fakat HEP yönetimi, kendisine yönelik devlet saldırıları ile kuşatmaya, baskılara, Kürdistan'daki köy boşaltmalarına, sürgünlere, zorunlu göçlere, "faili meçhul" cinayetlere, sokak infazlarına karşı aktif ve tutarlı bir politika yürütmedi. Tüm saldırılara karşı hep savunma pozisyonunda kaldı. HEP, bu uygulamalar karşısında somut ve kitleleri kucaklayıcı taktik politikalar geliştireceği yerde; belirli sloganlarla, ajitatif söylemlerle yetindi ve bu konumuyla da omuzlaması gereken misyonu yerine getiremedi. HEP yönetiminin bu tutumu, gün geçtikçe onu biraz daha "yasallaşma"nın sınırlarına çekilmeye, kitle tabanının taleplerinden uzaklaşmasına ve kiderik kitlelerden uzaklaşmasına neden oldu.

Ne var ki HEP'in yukarıda sözünü ettiğim bu heterojen yapısı uzun süre devam edemedi ve gittikçe gelişeceğine yeni ayrışmalara ve dolayısıyla kan kaybına neden oldu. HEP'teki bu ayrışma ve gelişmeler çok yönlüdür. Ancak asıl belirleyici neden, dışarıdan yapılan ve kısmen de bu alanı tabir caizse paçavraya çeviren yanlış ve deşifre edici müdahaleler, ayrı düşüncelere sahip yapılanmaların birlikte çalışma alışkanlıklarının olmayışı ve çok sesliliğe dayalı demokrasi kültürünü bir türlü hazmedip bunu hayata geçirememeleri ve bunun sonucu olarak dar grup çıkarlarını önde tutma gibi anlayışlar, sözünü ettiğim bu gelişmelere neden oldu. HEP süreci bir bütün olarak irdelendiğinde, ayrışmalara neden olan asıl sorunların ideolojik ve siyasal olmadığı rahatlıkla görülecektir. Zaten HEP'teki ayrışmaların bir kısmı, SHP ile birlikte seçimlere girmesiyle yukarıda sözünü ettiğim DENG çevresinin ilk ayrışmasını beraberinde getirdi. Bir de sözüm ona demokrasi adına yola çıkan HEP ve onun bir sonraki süreçteki türevi olan DEP çalışmaları ve politikaları bir bütün olarak gözönünde bulundurulduğunda; açıkça görüleceği gibi kendi büyük kurultaylarında bile konuşma kürsüsünde kimi delegelerin sözü kesilerek, kendi düşüncelerinde olmayan delegelere konuşma özgürlüğünün bile verilmediği örnekleri görülmektedir. Bu sorun Kürt basınına da yansdı. Sözümüne kendi halkının ulusal talepleri ve özgürlükleri adına yola çıkan siyasal bir partinin, kendi kongresinde bile ayrı düşüncelere

sahip delegelere konuşma özgürlüğünü vermeyen ve çoksesliliği bir türlü kendi içlerine sindiremeyen bir parti yönetimi, hangi bir anlayışla özgürlükler elde edecektir. Bu da "tek parti", "tek şef" mantığının hakim kılınmaya çalışılmasının açık bir ifadesiydi. Böyle bir anlayışın parti saflarında egemen olması, aynı zamanda ayrı düşüncelere sahip ve gerçekten de böyle bir partinin yönetim organlarında çalışılmasında büyük yararları olan kadroların yönetici olmalarını engellemekte ve dolayısıyla yetenekli böylelerinin de süreç içinde parti saflarından uzaklaşmasını sağlamaktadır. Zaten HEP ve DEP süreçlerinde bu tür örnekler yaşandığı gibi her iki parti de belirli sloganlar düzeyinde olmadık toyluklar sergiledikleri ve kendilerinden istenilen misyonu layıkıyla yerine getiremedikleri rahatlıkla söylenebilir. Hatip Dicle'nin Genel Başkan sıfatıyla Tuzla'daki bombalama olayı karşısında basında çıkan; "askeri hedef" türünden toyca açıklamaları ile kimi yerlerde parti il/ilçe yöneticilerinin Newroz kutlamalarını korsanvari yürüyüşler eşliğinde düzenin direk sivri şimşeklerini üzerlerine çekenilecek sloganlara sarılmaları örnek gösterilebilir. Tüm bunlar, süreç içinde HEP ve DEP'in marjinelleşmelerini de beraberinde getirdi ve istenilen bir moment yakalanamadı.

2) "Soykırımı Önleme Komitesi"nden "Kürt Hak ve Özgürlükleri Girişimi"ne, Avrupa'da "Legal Toplu Dönüş" Hazırlıklarından "Kürt Hak ve Özgürlükler Vakfı"na

Bilindiği gibi Körfez Savaşını izleyen süreçte sömürgeci Irak devletinin Kürtlere saldırması sonucu Güney Kürdistan'da büyük bir göç olayı yaşandı. Güney Kürdistan'dan kitleler halinde yüzbinlerce savunmasız sivil Kürt, ülkemizin Kuzey ve Doğu sınırlarına yığıldılar. Bu trajik olay, dünya kamuoyunun gündemine girdi. Hastalık, yorgunluk, açlık ve soğuk kış şartları karşısında perişan bir halde bekletilen bu kitlelere yardım etmek ve onlarla dayanışma göstermek amacıyla ülke içinde ve metropollerde çeşitli kampanyalar açıldı. Bu çalışmalardan biri de İstanbul'da kendini gösterdi. Değişik politik anlayışlara mensup kişi ve çevreler, İstanbul'da "Soykırımı Önleme Komitesi"ni oluşturdular. Komiteye egemen olan sağ anlayışa sahip aydınların sergiledikleri tutum sonucu belirli bir çerçeve ve bağlayıcılık açısından da belirli bir sınırlama getirilmemişti. Bunlara göre komite, salt göç olayı ile ilgilenen ve mağdur durumdaki Kürtlere belirli insani yardımlar yapacak ve bu doğrultuda kamuoyu oluşturacaktı.

Ancak bunların başka bir amacı daha vardı ve bunu özellikle de gizli tutuyorlardı. Bu da onların siyasal düşünceleri doğrultusunda Türkiye’de yeni bir yapılanmanın çalışmalarına bu komitenin bir basamak olarak kullanılmasındı. Zaten yaşanan süreç te bunu açıkça gösterdi. Çünkü, göç olayı gündem maddesinden düştükten sonraki süreçte de komitenin kendini feshetmediği, arasıra bir araya gelerek toplantılar düzenledikleri görüldü. sonuçta bu çalışmalar, Mayıs 1991’de İstanbulda geniş katılımlı bir toplantı düzenlenerek "Kürt Hak ve Özgürlükleri Girişimi Komitesi"ne dönüştü.

Bu toplantıda bir "Kürt Konferansı"nın yapılması kararı da alındı. "Kürt" ismini kullanan bu girişim, kamuoyuna açıkladığı Kürtçe-Türkçe-İngilizce bir metinle kuruluş amacını belirtti. Kamuoyuna dağıtılan metinde; Türkiye’de Kürt kimliğinin tanınması, Kürt dili-kültürü üzerindeki baskıların kaldırılması, Türklerin sahip olduğu her hakta Kürtlerin de sahip olması gerektiği şeklinde belirtiliyordu. Kısacası; "ulusların kendi geleceklerini özgürce belirlemeleri hakkının Kürtlere de tanınması" şeklinde kendilerini ifade etmeye çalıştılar. Kuşkusuz ki sözünü ettiğim metinde dile getirilen düşünceler; komiteyi oluşturan bileşimin ortak payda olarak kabul ettiği makul şeylerdi, bunu anlayışla kabul etmek gerekiyor. Ancak "Soykırım Önleme Komitesi"nde olduğu gibi "Kürt Hak ve Özgürlükleri Girişimi"nde de sağ anlayışa mensup aydınların temel politik yaklaşımları; Türk "burjuva icazeti" çerçevesinde "siyaset yapma"kla kendilerini sınırlandırıyorlardı. Elbette ki Kürt diline, kültürüne, ulusal kimliğine sahip çıkmak önemli bir şeydir ve bu küçümsenemez. Ancak bunu yaparken, sömürgecilerin insafına sığınmak ve sorunu bu çerçevede ele almak tamamen başka şeydir. Kuşku yok ki sömürgeci bölge devletlerinin ve onların akıl hocaları olan batılı emperyalistlerin, Kürt ve Kürdistan sorununu sadece "kültürel haklar" derekesine indirgeyerek Kürtlere verilecek bir sadaka şeklinde sorunu ele almaları; Kürt siyasal yapıları ve çevreleri açısından kabul görülecek çözümler değildir. Ulusal kimliğe sahip çıkmak ve bunun mücadelesini vermek; Kürt halkının başkasına devredemeyeceği en asgari demokratik talebi olan kendi bağımsız devletini özgürce kurabilme talebi ve mücadelesinin bir parçası olarak ele almak gerekiyor. Başını ABD’nin çektiği Yeni Dünya Düzeni (YDD) çerçevesinde radikal bağımsızlıkçı Kürt dinamiklerini ehlileştirerek Ortadoğu’nun statükocu merkezi sömürge devletlerinin "iç sınırları"na hapsetmek; Kürt dinamiklerini birer dilenci konumuna sokmakla özdeştir. Özellikle vurgu yaptığımız en önemli ana noktalardan biri budur.

Kuşkusuz, Kürt ve Kürdistan sorununu "Misak-i Milli"

sınırları içinde gören ve sorunu salt kültürel haklar derekesine indirgeyenler; sadece ülkede ve Türkiye metropollerindeki sözünü ettiğim kardeşlerimiz değil, aynı düşünceleri savunanlar yurtdışında da bulunuyorlardı. Bunlar arasında bağımsız birleşik hatta sosyalist Kürdistan tezlerini formüle eden bir dönemlerin "Öncü" kadroları da vardı. Doğu Bloğunun yıkılması ve altüst oluşların yaşanması, yerküremizin tek kutuplu bir konuma gelmesi; bu kardeşlerimizin de dünyasını büsbütün yıktı ve bunlar sadece sağa savrulmakla kalmadılar tamamen davadan da uzaklaştılar. Kürdistan ulusal demokratik devrim mücadelesi açısından elbette ki bu bir kayıptır ve üzücüdür. Ancak üzülsük de var olan somut gerçeklikler ve kimi "Kürt aydınları" ile siyasi çevrelerinde yaşanan bu savrulma olayı, yaşanan bir gerçekliktir. Sözünü ettiğim bu kardeşlerimize göre bağımsızlığı, silahlı mücadeleyi ve anti emperyalist mücadeleyi savunmak artık geçersizdir, bunun da ötesinde yanlıştır. Tek kutuplu dünyada ABD'nin başını çektiği "Batılı Devletlerin YDD çerçevesinde Kürt sorunu da çözülecektir," zaten bunun "ilk adımları Güney'de şimdiden atılmıştır" vb. yaklaşımlar sürekli olarak tekrarlanmaktadır. Bu yaklaşım sonucu dönemin Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın "federasyon da tartışılabilir" açıklaması; bu kardeşlerimize de adeta büyük bir cesaret, heyecan ve umut vermişti. Bunlara göre Özal'ın bu sözleri, "Türkiye'nin demokratikleşeceği" ve Kürt sorununun da bu çerçevede "çözüleceği" tezlerini daha bir güçlendiriyordu. 1989 sonlarında yapılan Paris Kürt Konferansı ve daha sonraları da Stockholm'de yapılan Kürt Konferansı; bu kardeşlerimizin de Türkiye'ye "Legal Toplu Dönüş" kapılarını aralıyordu. Hatta kimileri, çantalarını bile hazırlamışlardı; sıra vedalaşmaya gelmişti. Fakat evdeki hesap çarşıya uymadı ve istenilen gelişmelerin tersi devam edegeldi. Yine sokak infazları, faili bellilerin listesinin gittikçe kabarması, köy boşaltmalar, sürgünler alabildiğine ilerliyordu ve derken HEP Diyarbakır İl Başkanı Vedat Aydın'ın Temmuz 1991'de öldürülmesi ve cenaze töreninde açık bir kitle katliamının gerçekleştirilmesi; bu kardeşlerimizin hayallerinin yıkımına neden oldu. Bu da en az şimdilik de olsa bu kardeşlerimizin sözkonusu girişimden geri adım atarak vazgeçtikleri sonucunu doğurdu. Çünkü bu kardeşlerimiz, legal demokratik düzeyde bile olsa rizikolu ve dişe diş bir mücadeleyi göğüsleyebilmekten tamamen uzaktılar. Çünkü Vedat Aydın'ın cenaze töreninde yaşanan katliam olayı bile tek başına Türkiye'de legal çalışmanın bile telörgülü mayınlı bir tarlada yürümekle özdeş olduğunu bir kez daha gösterdi. Bunu izleyen süreç ise kalın hatlarıyla biliniyor. "Üniter Devlet" ve inkar politikasını inatla sürdüren sömürgeci TC, devlet içinde bu

sorunun artık militarist savaş yöntemleriyle çözülemeyeceğini ileri süren Özal klığının de tasfiye edildiklerini açıkça gösterdi. Eşref Bitlis, Bahtiyar Aydın, İ. Cem Ersever gibi aralarında generallerin de bulunduğu bir çok subayın "faili meçhul" biçimde birer birer ortadan kaldırılmaları, buna somut birer örnektirler ve bu çokyönlü topyekün savaş süreci en kanlı yöntemlerle halen devam ediyor.

Yurtdışından ülkeye legal toplu dönüş sorununu biraz daha açmak gerekiyor. Bilindiği gibi daha önceleri Türkiye solundan TKP ve TIP yöneticileri ile bazı üyeleri ülkeye toplu geri dönüş eylemini gerçekleştirdiler. Ancak onların sergiledikleri siyasal tablo, oldukça açık olup hiç de içaçıcı değildir. Zaten yaşanan süreç, sözü edilen parti yöneticilerinin, uzun yıllar savundukları siyasal düşüncelerini terk ettiklerini ve bunun sonucu olarak kokuşmuş sömürgeci burjuva düzeniyle uzlaştıklarını gösterdi. Ülkeye dönüşü savunan Kürt kardeşlerimizin de sergilemek istedikleri siyasal tablo, aynen TKP ve TIP mensuplarının sergilediklerinin bir benzeriydi. Bu bağlamda oldukça düşündürücüdür. Çünkü, sözünü ettiğim ülkeye dönüşün mantığı ve özüdür, onun biçimi değildir. Zten eleştiri konusu yaptığım, bunların sömürgeci TC'ye özeleştirisi yaparak teslim olmak istemeleridir. Eğer bunun tersine, ülkeye dönülerek legal demokratik bir düzeyde kokuşmuş sömürü ve baskı düzeniyle dışı dış mücadeleyi göze alabilselerdi ve bu düşüncede olsalardı; elbetteki bu satırların yazarı da onları onaylayarak takdir ederdi. Halbuki bunların düşünceleri ve sergilemek istedikleri; yukarıda da değindiğim gibi sömürgeci burjuvazinin insafına sığınmak ve resmi ideolojinin çizdiği sınırlarda "politika" yapmaktır.

Avrupa'daki bir kısım Kürt aydınlarının ülkeye toplu legal dönüş çalışmalarının sürdürüldüğü dönemde, yukarıda sözünü ettiğim "Kürt Hak ve Özgürlükleri Girişimi" Komitesi de belirli aralıklarla toplantılar yaparak çalışmalarını sürdürdü. Bunların birbirleriyle ilişkileri zaten vardı. Bu toplantıların en genişletilmiş de 1992 Şubatında Ankara'da yapılması planlandı ve bunun için bir çağrı yapıldı. Bu toplantıya Kürdistan'dan gelenler, önceki toplantılarda olduğu gibi yine legal Kürt partisinin kurulmasını savundular. Ancak katılımcıların çoğunluğunca bu düşünceler onaylanmadı. Fakat bu toplantıda "Kürt Hak ve Özgürlükler Vakfı"nın kurulmasına karar verildi ve bunun için de bir hazırlık komisyonu kuruldu. Sözü edilen bu toplantı sonucunda hazırlanan "sonuç bildirgesi"nde; Kürt ulusunun Ortadoğu'nun en eski ve mazlum halklarından biri olduğu; Kürt sorununun uluslararası bir

niteliğe sahip olduğu ve sorunun "ulusların kendi geleceklerini tayin hakkı" çerçevesinde çözülebileceği ve bu hakkın da kayıtsız-şartsız kabul edilmesi ve bu doğrultuda tüm yöntemlere başvurmanın meşru olduğu, Kürdistan üzerindeki örgütlü devlet terörüne ve sömürgeci devletlerce Kürt halkına dayatılan haksız savaşa hemen son verilmesi, halkların kardeşliğine ve tam eşitliğe dayalı birlikteliklerin sağlanması, Kürt sorununun demokratik bir şekilde çözümüne katkı olacağı şeklindeki bağımsızlıkçı düşüncelerin yer aldığı görüldü. Zaten "Kürt Hak ve Özgürlükleri Girişimi"nden beri, hatta "Soykırımı Önleme Komitesi"nden bu yana radikal düşüncelerle reformist düşünceler sürekli çatışma halindeydi ve bu durum "Kürt Hak ve Özgürlükler Vakfı" sonuç bildirgesine kadar da varlığını koruyarak devam etti. Bu yüzden komisyonda yer alanların çoğunluğu reformist düşüncede olduklarından, "sonuç bildirgesi"nde yer alan doğru düşüncelerin yer almasını istemiyorlardı.

Hazırlık Komisyonu inisiyatifinde Mayıs 1992'de bir toplantı düzenlendi. Bu, aynı zamanda Vakfın kuruluşu toplantısıydı. Bu toplantıda isim konusunun resmi mercilerce sorun yapılması halinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuracakları yönünde sonuçlandı. Bu toplantıdan sonraki sürede de resmi işlemlere başlandı. Ne acıdır ki hem 92 Newroz katliamı, hem de aradan geçen sürede Kürdistan'da sürdürülen katliamlar ve topyekün savaşın yol açtığı sonuçlar hakkında şimdiye kadar Vakıf yönetiminden bir tepki çıkmamıştır. "Vakfımız henüz yasallaşmadı, şimdiden bazı açıklamalar yapsak, kapatılırız" vb. tutumların hiç bir kıymeti harbiyesi yoktur. Vakıf yönetiminde mevcut olan bu sakat anlayış, onun bünyesinde yer alan radikal düşüncelere mensup kişilerin bulunması gerçeğini pek değiştirmiyor. Diğer bir deyişle Vakıf, kendi program ve tüzük ilkelerine uygun olarak bir misyon yüklemeli ve bu misyonu layıkıyla yerine getirebilmelidir. Ancak bu şekilde mevcut pasif anlayış kırılarak aktivite kazanılabilir. Yok eğer mevcut bu atıl yapı devam ederse, o zaman da vakfın varlığı ile yokluğu arasında bir değer kalmaz ve haklı olarak yurtsever kamuoyunun eleştirilerine muhatap olur. Şimdiden önemli olan, sözünü ettiğim vakfın atıl yapısına bir son vermek; ona gerekli olan düzenlemeyi yeniden yapmak ve gerçekten kendi kimliğine layık bir şekilde aktif çalışmalar yapmaktır. Sözünü ettiğim ve haklı olarak eleştirdiğim bu vakfın uzun çalışmalar sonucu önemli emekler sarfedilerek kurulduğunu yakından biliyoruz ve bunun için de bu ulusal kurumun aktifleştirilerek yaşaması inancını taşımak istiyorum.

3) Legal Kürt Partisi Sorunu

Yukarıda özet olarak HEP ve Kısmen de DEP süreçlerinden söz etmiş ve bunların süreç içinde kitlelerin taleplerine cevap veremediklerini ve kendi içinde izledikleri grupsal anlayış sonucu bu partilerde ayrışmaların yaşandığını belirtmiştim. Bir de sorunu başka bir açıdan, yani Kürt ulusal kimliği ile legal çalışma yapma ya da buna soyunma açısından irdelemeyi burada gerekli buluyorum. Bilindiği gibi HEP ve DEP, ısrarla Türkiye partileri olduklarını sık sık söylediler. Aynı zamanda bu partiler, salt söylemde de olsa köktenci değişimleri fazla gerektirecek çok radikal düşünceler de ileri sürmediler. Her ikisi de mevcut TC'nin üniter yapısı içinde Kürtlerin insani haklarını savunageldiler. Tüm bunlara rağmen iki parti de Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılmaktan kurtulamadılar. Bu iki partiyi de kapatmaya neden olan asıl sorun, onların savundukları siyasal çizgi olarak düzen dışında kalmalarından kaynaklanıyordu. Ayrıca, bu satırların yazıldığı 1994 sonbaharına kadar aradan geçen sürede HEP Mardin Milletvekili Mehmet Sincar'ın da aralarında bulunduğu 70'ten fazla HEP ve DEP parti yöneticisi ve üyeleri en canî yöntemlerle katledildiler. Aslında Mehmet Sincar'ın öldürülmesi, sıradan bir insanın öldürülmesi olayı değildir. Seçimlerde ona oy verip TBMM'ne Milletvekili olarak gitmesini sağlayan 25-30 bin seçmenin de bir seferinde öldürülmesi demektir. Kısacası, Mehmet Sincar'ın öldürülmesi, hafife alınacak bir öldürme olmayıp düpedüz bir kitle katliamıydı. Bu yüzden de Türkiye ve Kürdistan'da çok önemli bir olay olan M. Sincar'ın öldürülmesiyle birlikte HEP Milletvekillerininin TBMM'ni terkederek Sine-i Millete dönmeleri gerekirdi. Fakat yukarıda da yer yer değindiğim gibi HEP'te egemen olan yanlış politika ve günü kurtarma eğilimi; yurtsever kamuoyunun ve demokrasi güçlerinin de istemi olan bu haklı ve doğru tutumun sergilenmesi de bu yüzden gerçekleşemedi. Diğer önemli bir olay da SHP listelerinden Milletvekili seçilen HEP Milletvekilleri, 2 Mart darbesiyle yaka-paça Meclisten polis zoruyla götürülerek gözaltına alındılar; bazıları da yurtdışına kaçtılar. Gözaltına alınan Kürt Milletvekilleri, daha sonra tutuklandılar. Güçlü bir ihtimalle bunların ağır cezalara çarptırılacakları şimdiden biliniyor. Çünkü, bu olay, maddi suçlamalardan tamamen yoksun olup siyasal bir tutumdur ve bu siyasal tutumun sürdürüleceği besbellidir. Bu anlayışla tutuklanan Kürt Milletvekillerininin ağır cezalara çarptırılacaklarını şimdiden görmek için kahin olmamız gerekmiyor. Bu sürecin ortaya çıkardıkları bazı sonuçları kısaca özetlemek gerekiyor.

Birincisi; Türkiye’de Kürtlerden sözedemeyen ve onların insani-kültürel haklarını savunan tüm siyasal partiler (1960’ların TIP’i ve sonraları kurulan TSİP buna somut birer örnektirler), istisnasız olarak Anayasa Mahkemesince kapatılmışlardır; yöneticileri hakkında davalar açılmış, çeşitli ağır hapis cezalarına çarptırılmışlardır. Bu, Türkiye’nin başta Kürt ulusu olmak üzere boyunduruğu altına alıp köleleştirmeye çalıştığı tüm halkları ve azınlıkları inkar ve yasaklamasından kaynaklanmaktadır. Bu bakımdan sömürgeci TC, boyunduruğu altında tuttuğu Kürdistan parçasında yaşayan 18-20 milyon nüfusa sahip Kürtlerin varlığını dahi kabul etmemektedir. Bu ise eşine belki de hiç rastlanılmayan dünyanın en katmerli ırkçılığı olduğu tartışılmaz bir gerçekliktir. Bu araştırmamın, “Kürdistan’da bağımsızlık sorunu” bölümünde de irdelediğim gibi bu katmerli ırkçılık politikası, Güney Afrika’da Apartait olarak adlandırılan ırk ayırımı politikasıyla bile kıyaslanamaz. Çünkü Apartait politikası, sadece beyazlarla siyahların içiçe ve birlikte yaşamasını yadsıyordu. Siyahların varlığını inkar etme veya onları asimilasyona tabi tutarak eritme diye bir politik öngörü ileri sürmüyorlardı. Kaldı ki Güney Afrika da artık eski Güney Afrika değildir. Orada ırk ayırımı politikası olan Apartait artık tarihe karışmış bulunmaktadır. Bunun yerine, ayrı halkların ve ulusların kardeşliğine, eşitliğine ve özgürlüğüne dayanan ve demokrasinin de asli unsurları olan düşünceler hayata geçmektedir. Halbuki Türkiye’de sergilenen ırkçılık ise çok daha geri ve barbarlık derecesine varılan bir uygulamadır. Bunun kısa ifadesi ise inkar, zorla asimilasyon ve eritme, yasaklama, katliam ve mecburi iskandır. Bu politikanın 70 yıldan fazla bir süredir uygulanması sonucu Kürt ve Kürtçe sözcükler, Kürdistan sözcüğü tamamen yasaklanmıştır ve bu sözcükleri kullananlar hakkında mutlaka koğuşurma ve soruşturmalar açılmakta ve çeşitli cezalara çarptırılmaktadırlar. Bu aynı zamanda TC’nin 70 yılı aşkın sürdürdüğü Kürtleri ve Kürdistan ülkesini tamamen statüsüz bırakmasının da bir sonucudur. Bunun da dünyada eşine rastlanamayan en katmerli bir ırkçılık olduğu apaçık ortadadır. O halde Kürt partisi olmamalarına rağmen Kürtlerden ve onların ulusal kimliklerinden sözedemeyen onlarca parti kapatılabilmektedir. Bu gerçekliklerden yola çıkılarak mevcut yurtsever Kürt dinamikleri, Kürt kimliğiyle açık bir parti kurabilmeleri gerekmektedir. Bunun nesnel koşulları vardır. Yeter ki bu konuda netleşebilelim ve eskimiş bazı kalıpları, tabuları kırabilelim. Şimdiye kadar HEP ve DEP’te verilen şehitler, bu soruna soyunanların, en büyük fedakarlıklara katlandıklarını da sergilemektedir. O zaman sormak gerekiyor: Aynı fedakarlığı Kürt kimlikli bir parti için niye

göstermeyelim?

İkincisi; kuşkusuz ki bu çağdışı barbarlık politikası, TBMM ve Anayasa tarafından temelleri atılmıştır. Bu bağlamda TBMM, Türk ırkçılığının inşa edildiği bir kurum olmasıyla önemlidir. HEP Milletvekillerinden Leyla Zana ile Hatip Dicle'nin yemin metnine ilave ettikleri birkaç sözcük bile bir bütün olarak mecliste Milletvekili bulunduran tüm siyasal partilerin ve Milletvekillerinin yoğun tepkilerine neden olmuş ve bu, aylarca kontra basını tarafından da yoğunluklu olarak işlenmiştir. Üstelik, sözünü ettiğim bu iki milletvekili, ilk yemin metinlerinde kullandıkları ilave sözlerini geri almalarına rağmen - Ancak gerekçe ne olursa olsun hatip ve Leyla kardeşlerimizin kendilerini küçük düşürecek ve pişmanlık duyulacak bir konuma sokmamaları gerekirdi ve bunun için de bir daha yemin ederek ilk yemine kullandıkları sözleri geri almamaları gerekirdi - bu kadar curcuna koparılmıştır. Oysa yemin sırasında metne ilave sözler ekleyen RP'ne mensup Milletvekillerine karşı benzer bir tepki sergilenmemiştir. Böylesi çifte standar bir politik tercihin TBMM'nde sergilenmesi; Meclisi oluşturan siyasal bileşimin Kürt sorunundaki şöven-ırkçı niteliklerini bir kez daha gözler önüne sergilemiştir. Sonraki süreçte de HEP milletvekillerinin defalarca meclis kürsülerinden indirilmeleri, konuşmalarına izin verilmemeleri, hakaretlere uğramaları ve sonunda da meclisten atılarak cezaevine yollanmaları; hem bu meclisin gerçek niteliğini ortaya koymuş, hem de Kürtlere legal siyasal mücadele olanaklarının bırakılmadığını ve milletvekili de çıkarsalar mecliste yerlerinin olmadığını açıkça sergilenmiştir. Bu yüzden, TBMM'ne Milletvekili yollama hesaplarının yanlış olduğunu; bunun yerine Kürt kimliğiyle ortaya çıkmanın ve bunun kavgasının meclis dışında vermesinin nedenlerini irdelemek gerekiyor.

Sözünü ettiğim Kürt partisini kurma düşüncesinin ileri sürülmesi demek, milletvekili seçilmeyi, barajı aşmayı vb. hesapları hiç yapmamak demektir. Çünkü milletvekili çıkararak TBMM'ne girme üzerine hesap yapılmamalıdır. Sorunu, bir de bugünkü koşullarda ve Milletvekili Mazbatasını alarak Milletvekili olmanın ilk koşulu sayılan andiçme metninin içeriğini ele alarak iredemeyi ayrıca bu bazda bir zorunluk görüyorum.

Bilindiği gibi andiçme metni; "Devletin varlığı ve bağımsızlığını, vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğünü... koruyacağıma" sözleriyle başlıyor ve "... Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı kalacağıma;..." şeklinde devam ediyor. "Türkiye'de demokrasi mücadelesi" bölümünde bu metnin tümünü alıp sorunu irdelediğimden, burada tekrardan kaçmak

için sadece bu metnin "Üniter Devlet" ve "Misak-ı Milli" sınırlarını temel alan ırkçı ve Türklerin dışında kalan başta Kürt halkı olmak üzere Laz, Çerkez, Arap, Ermeni, Asuri gibi tüm halkları inkar eden bir yemin metni olduğunu vurgulamakla yetineceğim. Açıktır ki bu metni kabul ederek okuyup Milletvekili olmayı benimseyen bir insanın; daha sonra TBMM'nde söyleyebileceği fazla sözleri kalmayacaktır. Özellikle bu, kendi ulusal kimliğini sahiplenen sıradan bir Kürt yurttaşı için böyledir. Yani hem Kürt ulusal kimliğine sahip çıkacaksınız ve bunun mücadelesini vereceksiniz; hem de varlığınıza tamamen inkar eden ve bununla da yetinmeyip yasaklayan ve bunu Milletvekili Mazbatasını alabilmek için şart koşan böyle bir yemin metnini okuyarak resmi devlet ideolojisini kabul edeceksiniz. Bu çok derin bir çelişkidir ve sıradan bir Kürt yurtseverinin bile kabul etmemesi gerekir. Ayrıca, bu metni Türk demokratlarının da okumamaları gerekiyor diye düşünüyorum. Çünkü Türkiye gibi çok uluslu bir ülkede demokrat (siz bunu burjuva demokrasi çerçevesinde anlayın) olmanın bile asgari ölçüsü, başka halkların ulusal varlıklarını ve onların kendi geleceklerini özgürce belirleyebilme hakkını savunmaktan geçiyor. Bu bağlamda 1960'lı yılların TIP'ı ve TBMM'ne yolladığı 15 Milletvekilinin sözkonusu edilen yemin metnini okuyarak mecliste kalmaları oldukça düşündürücüdür. Hem de sosyalistlik adı altında bu yanlış politik tavrı sergilenmiştir. Bunu şimdiden eleştirmek; geleceğin Türkiye'si açısından gerekli ve zorunludur. Çünkü bu, hafife alınabilecek bir davranış değildir. Tarihi sorumluluğu büyük olan bir hatadır. Sorun bu bazda ele alındığında, sözü edilen böylesi bir partinin olası gelişmeler sonucunda Milletvekili çıkarabilmeleri halinde bile bu milletvekillerinin, böylesi ırkçılık kokan bir metni asla okumamaları gerekmektedir. Diğer bir deyişle, böyle bir partiye mensup Milletvekili adayları, Meclis yemini metnini reddedecek nitelikte ve cesaretle olmaları temel bir koşul olmalıdır. Çünkü, sözünü ettiğim yemin metnini okuyan Türkler dışındaki halklara mensup kimseler; her şeyden önce metindeki yazı çerçevesi gereğince kendi varlıklarını inkar ederek kendi zıddına dönüşmeyi ve yüksek sesle Türk olduğunu ve ilelebet Türk kalacağını belirterek, dünyanın en onur kırıcı bir konuma girecekleri ortadadır. Zaten bu, aynı zamanda Kürt kimliğini çok net ve ikircimsiz bir biçimde savunabilecek bir partinin temel politikalarından birini teşkil edebilmelidir. Yoksa Kürt kimliğinin meşruiyetini sağlayabilmenin öyle kolay ve bedelsiz olabileceğini kimse sanmasın.

Üçüncüsü; Türkiye'de ve Kuzey Kürdistan'da mevcut olan Kürt dinamikleri, HEP ve DEP deneyimlerinde görüldüğü gibi

legal bir Kürt partisini kurabilecek ve onun yükü altından kalkabilecek bir kapasiteye sahiptir. HEP ve DEP deneyimlerinde görüldüğü gibi, düzen içinde olmayan partilere yaşam hakkı verilmemektedir ve mevcut yasalar bu niteliktedir. Aynı şekilde Kürt kimliğiyle bir partinin de kurulmasının yasak olduğu ortadadır. Ancak, kimlik kavgasında sadece Kürt ulusal kimliğinin meşruiyetini savunmak çerçevesinde bile olsa bunu hararetli bir biçimde ve inatla savunmak gerekiyor. Bunun yolu da partinin direk kapatılmasına ve kurucularının da cezaevine konularak ağır hapis cezalarına çarptırılmalarına bakılmaksızın böyle bir düşüncüyü savunmak ve bunun hayata geçirilmesi için gerekli örgütlenmeyi yaratmak gerekiyor. Böyle bir düşüncenin yaşama geçirilmesi; kokuşmuş sömürgeci TC'nin barbarlığını daha bir açığa çıkaracak ve mevcut çıkmazları, içinde buldukları çelişkileri daha bir derinleştirecektir. Ayrıca böyle bir parti, son derece mutevazi olmalı ve Kürdistan'ın kurtarılması veya Kürtlerin kendi geleceklerini özgürce belirlemesi gerektiği sorunlarını da dile getirmesine gerek yoktur ve zaten böyle bir parti için de bu yanlıştır. Çok basit gibi gözükse ama çok ciddi olan Kürt kimliğinin tanınması çerçevesinde politika üretmesi yeterlidir. Böyle bir politika yürütülebildiği ölçülerde, bağımsız demokratik Kürdistan Cumhuriyeti'ni stratejik hedef olarak önüne koyan illegal temelindeki ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesine hizmet edebilecektir.

Böyle bir partinin program ve tüzüğü Kürtçe hazırlanmalı ve müracaat dilekçesi Kürtçe olmalıdır. Bu partinin kurucu ve yöneticileri, mümkün olduğu kadar Kürtçe konuşmalı. Basın açıklamalarını, polis ifadelerini ve mahkeme savunmalarını sadece Kürtçe yapmalıdırlar. Özellikle parti sözcüleri konumunda olan yönetici kişiler için bu ölçü mutlaka tutturulmalıdır. Adım adım sömürgeci devletle ulusal Kürt dinamikleri arasında köprülerin atılması için de bu gerekli ve zorunludur.

Dördüncüsü; sözünü ettiğim böyle bir parti, salt belirli bir siyasi çevrenin dar sınırlarıyla kalmamalı; mümkün olan en geniş siyasi çevreleri ve tek tek bireyleri bünyesinde toplayabilmelidir. Açıktır ki böylesi bir parti, çoksesliliği esas alan ve demokrasi kültürünü kendi içinde sonuna kadar uygulayabilen bir kitle partisidir. Bu anlamda da HEP ve DEP deneyimlerinden önemli dersler çıkarabilmelidir.

Böyle bir partinin kurulmasına şiddetle karşı çıkabilecek bazı Kürt çevrelerinin olduğunu biliyorum. Özellikle Kürt ve Kürdistan sorununu, kültürel haklar çerçevesinde ve "Misak-i Milli"ye endeksi olarak görenler için bunu normal

karşılıyorum. Çünkü, bu kardeşlerimizin istedikleri, son tahlilde bir köle ile köle sahibinin evliliğidir. Böyle bir evliliğin özgür olamayacağını ve yürümeyeceğini ise belirtmeme gerek bile yoktur. Ben bir Kürt sosyalisti olarak, bağımsız birleşik ve oradan giderek sosyalist bir Kürdistan Demokratik Cumhuriyeti'nin kurulmasını istiyorum ve bu hakkı, başkasına devredilemeyecek ve belirli tarihlere ertelenemeyecek mazlum Kürt halkının en doğal hakkı olarak görüyorum. Ancak böyle bir istemi dile getirmek, tek başına yetmiyor. Bunun, sağlıklı bir politikayla örgütlendirilmesi ve mücadelesinin de bu ekseninde ikircimsiz olarak verilmesi bir ihtiyaç olmanın da ötesinde vazgeçilemez bir zorunluluktur. Kürtlerin kendi bağımsız devletini kurma hakkını mutlak bir hak olarak görüyorum. Buna ilişkin araştırmamın başka bir bölümünde listesini sunduğum ilginç bir siyasal tabloyu burada da sadece anmak istiyorum. 1978-1994 yılları arasında aradan geçen 16 yıllık sürede toplam 34 devlet kurulmuştur; daha doğru ve isabetli bir tanımlamayla kurdurulmuştur. Sözü edilen bu 34 devletin toplam nüfusu ise 2,5 milyon kadardır. Avrupa, Asya, Okyanus ve Afrika'da kurulan bu devletlerin çoğunluğu birer köy büyüklüğünde olup isimlerini de belki ilk kez telaffuz edebiliyoruz. Bunların çoklarını dünya haritası üzerinde görmek bile mümkün değildir. Bunların bir kısmı Birleşmiş Milletlere bile üyedir. Birer köy, kasaba veya şehir büyüklüğünde olan bu tür devletler; açıktır ki Birleşmiş Milletler (BM), Avrupa Birliği (AB) veya Avrupa Güvenliği ve İşbirliği Kuruluşu (AGİK) gibi uluslararası kuruluşlarda 30 milyonu aşkın bir nüfusa sahip Kürt halkı ile 550 bin kilometrekare yüzölçümüne sahip Kürdistan ülkesi hakkında karar verebilme hakkına sahiptir. Bunun, devletler hukuku, uluslararası hukuk yada evrensel insani hukuk kurallarının neresine yerleşebileceğini değerli okurlarımın takdirine bırakıyorum. Bu örnek bile tek başına, biz köle Kürtler için önemli ve öğretici dersler vermesi gerektiğine inanıyorum. İleri sürdüğüm legal Kürt partisini savunanların, bu örnekleri iyice algalamaları, belirli sonuçlar çıkarmaları ve hem Türkiye ve Kürdistan coğrafyasında, hem de dünya coğrafyasında kendi haklı kimlik mücadelesini verirken ve buna destek sağlamaya çalışırken; dünyadaki bu tür gelişmeleri ve uygulamaları da sürekli gündemlerinde tutmalıdırlar. Bu bağlamda sözü edilen legal Kürt partisi, adım adım sömürgeci boyunduruğu kırma mücadelesinde birer kilometre taşı olacak küçük bir adım olduğunu, ama bunun ise son derece ciddi bir adım olduğunu Türkiye ve Kürdistan kamuoyunda da bu nedenle etraflıca tartışılması gerektiği kanısındayım.

Bugünkü koşullarda, Kürt kimlikli bir legal partiyi

savunanların sayısı hiç de küçümsenemez. Ancak bunlar ayrı ve dağınık olduklarından ve şimdiye kadar belirli bir örgütlenmeye gidemediklerinden istenilen adımlar atılamamıştır. Ayrıca, en büyük potansiyele sahip olan siyasi çevrelerin ise böyle bir düşünceyi savunmadıkları ve şimdiye kadar defalarca görüldüğü gibi özellikle "Türkiye Partisi" düşüncesinde inat etmektedirler. Bu konuda özellikle "Türkiye Partisi"nde ısrar edenlerden en fazla eleştiriyi hak eden çevreler, Özgür Halk ve Deng Dergileri çevreleridir. Bundan böyle artık bu sorunu hem teorik hem de pratik olarak değişik boyutlarıyla tartışmaları yapılmalı ve o kardeşlerimiz de ikna etme temelinde eleştirilmelidirler. Bunların yanlışlığı ise yazının çerçevesi bütününden de açıkça anlaşılmaktadır. Öyle görünüyor ki bir çok alanda olduğu gibi bu alanda da en büyük görev ve sorumluluk, Kürdistanlı sosyalistlere düşmektedir. Sosyalistler, öncelikle demokrasi ve legal mücadele çerçevesinde bu sorunu detaylı bir biçimde analiz etmeli ve belirli somut sonuçlar çıkararak örgütlenme adımlarını atmalarıdır. Bana göre bunun koşulları vardır. Hiç kimse "yasaklar" mazeretini kendine gerekçe yapmamalıdır.

Beşincisi; sözünü ettiğim parti, kendi ulusal kimliğini hem sömürgeci düzen açısından, hem de Kürt ulusal hakları adına siyaset yapmayı burjuva düzenine endeksleyen ve son tahlilde köleliği savunan teslimiyetçi Kürt kesimlerinden de kalın hatlarla ayırım noktalarını ortaya serbilmelidir. Aynı şekilde düzen dışı olduğunu ileri süren Kürdistan ve Türkiyeli devrimci, demokrat, sosyalist güç, çevre ve kişiler, demokrasi ve legal mücadele perspektifini çok net olarak ortaya koymalı ve en küçük bir hesabı "Meclise Gitme" üzerine yapmamalıdır. Bu kesimler, aynı zamanda halklarımız için- özellikle de Kürtler için- başta TBMM ve Anayasa olmak üzere mahkemeler vb kurumları meşru görmemelidir ve legal mücadeleyi "sömürgecilerin bir lütfü" olarak algılamamalıdır. Demokrasi mücadelesinin asıl ayaklarının meclis dışındaki alanlar olduğunu, özellikle HEP Milletvekillerinin başına gelenlerden dersler çıkararak eski yanlışlarından vazgeçmelidirler.

Böyle bir Kürt partisi, demokrasi mücadelesinin neresinde olduğunu ve demokrasinin Kürt halkına neler kazandırabileceğini çok açık ortaya koymalı ve bunun mücadelesini de kendi ulusal kimliğine yaraşır bir biçimde pratikte sergileyebilmelidir. Çünkü, "Türkiye'de demokrasi mücadelesi" bölümünde de değişik yönleriyle gerekçelendirdiğim gibi demokrasi sorunu ve mücadelesi; Kürt halkının asli temel sorunu olmadığını, Kürtlerin asıl

sorununun sömürgeci boyunduruğu kırarak kendi bağımsız devletini kurmaktan geçtiği algılanmalıdır. Zira Türkiye ve Kürdistan gerçekliğinin siyasal statüleri bir bütün olarak gözönünde bulundurulduğunda; demokrasinin gerçek anlamda Türkiye'ye gelebilmesi ve yerleşebilmesinin de temel önkoşullarının, Kürtlerin bir halk ve ulus olarak kendi özgürlüğüne kavuşabilmesinden geçeceğini hiç unutmamak gerekir. Bunun için öncelikle Kürtlerin bağımsız devletini kurarak kendi toprağında özgürce yaşaması sağlandığında; Türkiye'ye de demokrasinin ancak o zaman yerleşebileceği gerçeğini gözlerden uzak tutmamak gerekiyor. Kürt ve Türk halklarının gerçek kardeşliği ve eşitliği de ancak böylesi koşullarda sağlanabilir. Bu yüzden böyle bir parti, demokrasi mücadelesi çerçevesinde Kürt ulusal kimliğini kararlıca savunurken; Kürt ve Kürdistan ulusal sorununun bu çerçevede köklü olarak çözülemeyeceğini de kavrayabilmeli ve kendi mücadele çizgisini de ona göre tespit edebilmelidir.

Altıncısı; yukarıda bazı yönleriyle özetleyerek irdelediğim böyle bir partinin kendi politikasında başarılı olabilmesi için, bunun; bağımsız demokratik Kürdistan Cumhuriyetini önüne stratejik hedef olarak koyan ve siyasal zor temelinde illegal mücadele sürdüren alternatif bir siyasal yapının sergileyebileceği sağlıklı bir mücadelenin desteğini sağlamaktır. Eğer böyle bir siyasal destek ve zemin sağlanamazsa; açıktır ki salt legal düzeyde sürdürülecek bir parti çalışmasının hedeflediği çalışmalarda başarılı olması mümkün değildir. Çünkü, Türkiye koşullarında legal siyasal mücadelenin güvencesi, sözünü ettiğim diğer mücadele araç ve gereçleriyle beslenmesi ve ona güç katmasını gerekli ve zorunlu kılıyor. Bu somut gerçeklik, sözü edilen legal partinin, örgütsel ve siyasal bağımsızlığı olmayacağı anlamı çıkarılmamalıdır. Tam tersine bu parti, hem siyasal düşünceleri itibarıyla, hem de örgütsel olarak bağımsız ve net bir çerçeveye oturtulmalıdır. Bu bazsa sorun ele alındığında; sözkonusu olan parti, dışarıdan talimatlarla kesinlikle yönlendirilmemelidir. Bu tür eğilim ve yanlış yönelimlere kapısını kesinlikle kapalı tutmalıdır. Zaten genel olarak Kürtlerin önemli bir eksikliği, hatta çıkmazı da legal demokratik mücadele ile illegal mücadele arasındaki farkı yeterince görememeleri veya bunlar arasında somut şartlara uygun ustaca politikalar yürütememeleridir ya da diğer bir deyişle bunları ustalıklı birleştirebilme yeteneğine sahip olamamalarıdır. Benim vurgu yaptığım nokta; böyle bir partinin, illegal mücadele temelindeki örgütlenme ve mücadelelerle karşılıklı dostluk ve dayanışma içinde olmalarıdır. Yoksa birbirlerinin türevleri değildir.

BÖLÜM: IV

TÜRKİYE'DE DEMOKRASİ MÜCADELESİ

I- Demokrasi Mücadelesinin Kökeni ve Anti-Militarist Zorunluluğu

a) Sınıfların Ürünü Olarak Demokrasi ve Kısa Tarihçesi

Sözcük olarak demokrasi; Yunancada (Grekçe) demokratia olan ve halk anlamına gelen demos ile iktidar anlamına gelen kratos sözcüklerinden oluşmuştur ve kısaca halkın egemenliği temeline dayanan yönetim biçimi demektir. Fransızcada Démocratie sözcüğü de aynı anlama gelmektedir. Bu yönetim biçiminin özü; azınlığın çoğunluk iradesine bağımlılığını kabul eder ve vatandaşlar arasında eşitlik ve özgürlüğü sağlar. Demokrasi, toplumun siyasi düzeninin bir biçimi olarak son tahlilde üretime hizmet eder ve o toplumun üretim ilişkileri tarafından belirlenir. Fakat burjuva bilimi, kendi anlayışına uygun bir biçimde demokrasi tanımını, formel nitelikleri gözönünde tutup toplumun sosyo-ekonomik şartlarından soyutlayarak ele alır. Reformist kesimler de saf demokrasi dedikleri kavramı, bu soyut tanımlama sonucu ele alıp burjuva çerçevede değerlendirirler. Bu nedenlerledir ki demokrasinin tarihsel gelişmesini, sınıf mücadeleleri içinde taşıdığı özelliği ve sosyo-ekonomik gelişmelerle olan direk bağlantıları bir bütünlük içinde ele alma ihtiyacı vardır.

Sınıflı toplumlarda demokrasi, egemen sınıf tarafından yürütülen bir diktatörlük biçimidir ve bu bazda da demokrasi; yönetici sınıfların damgasını taşır ve bu yüzden de buna sınıf demokrasisi demek daha gerçekçidir. En gelişmiş burjuva toplumlarında bile demokrasinin kapsadığı içerik, yani demokrasinin özü irdelendiğinde; egemen konumda olan yönetici sınıfların egemenliği yasalarla korunduğu ve ezilen sınıflar üzerinde hakimiyetin sürdürülmesine yaradığı görülecektir. Bu nedenlerle de egemen sınıfların diktatörlüğü olarak ele alınan demokrasi; sözkonusu edilen toplumlarda tek partinin egemenliği şartını da aramamak gerekir. Zaten dikkat edilirse, sözkonusu ettiğimiz bu toplumlarda çok partili bir sistemin olduğu; bu yüzden de tek parti veya birden çok partiden oluşan koalisyonlar yönetimi ile muhalefet eden partilerin varlığı, sözkonusu olan diktatörlüğün özünü değiştirmiyor ve bir çelişki yaratmıyor. Bu sorunu, yani en gelişmiş ve demokrat olarak nitelenen yönetimlerin olduğu bu toplumdaki demokrasi sorununun taşıdığı sınıfsallık ve diktatörlük konumunu iyice algılamak ve bunları birbirine karıştırmamak gerekir. Yani demokrasinin sınıfsal niteliği gözönünde bulundurmadan, onun gerçek niteliği ortaya konulamaz. Aşağıda, demokrasinin bu özelliklerinden ve tarihsel kökeninden ana hatlarıyla sözedeceğiz.

Tarihte demokrasi sorunu ve demokrasi mücadelesi, binyıllarla, onbinyıllarla ifade edilebilecek kadar eskilere dayanmaktadır. Örneğin; baskı ve sömürünün olmadığı ilkel komünal toplulukta doğaldır ki demokrasi sorunundan da söz edilemez. Çünkü, insanlık tarihinin en eski ve en ilkel topluluğu olan bu toplumda böyle bir gereksinim duyulmamıştır. En ilkel biçimde de olsa toplumun doğal gelişimi ve akışı içinde insanlık buna ihtiyaç duymamıştır. Ancak tarihte ilk kez sınıfların ortaya çıktığı köleci toplumla birlikte, yani ezen ve ezilen sınıfların ve dolayısıyla sömürü ve baskının ilk kez ortaya çıkmasıyla birlikte; ilkel komünal dönemdeki doğal gelişkinlik ve akış süreci de ömrünü doldurup yerine yeni bir tarihsel sürece bırakmıştır. Bu süreçle birlikte sınıflar arasında meydana gelen dış dış mücadele ve ölüm-kalım savaşları; aynı zamanda demokrasi mücadelesinin de tarihsel başlangıcına maddi bir zemin hazırlamıştır. Bu nedenle de denilebilir ki demokrasi mücadelesinin tarihsel kökenleri, köleci toplumun ortaya çıkmasına dayanmaktadır ve köleci toplumun ortaya çıkması kadar eskidir.

Bilindiği gibi köleci toplumla birlikte sadece tarihte ilk kez sınıflar ortaya çıkmamış; aynı zamanda sınıfların ortaya çıkmasıyla birlikte sınıf egemenliğine dayalı en üst örgütlenme olan devletin de ortaya çıkması gerçekleştirilmiştir. Bir taraftan

Üretim araçlarına sahip ve egemen konumda olan köle sahipleri sınıfı; öbür taraftan da üretim araçlarından yoksun ve toplumun ezici ounluunu oluşturan ezilen sınıf olan köleler bulunuyordu. Kle sahipleri sınıfı, kendi sömürü ve baskı düzenini sürdürebilmesi için yeni bir örgütlemeye ihtiyaç duydular ve bu ihtiyaç sonucu devlet örgütlenmesi ortaya ıktı. Tarihte ilk kez ortaya çıkan devletin en önemli işlevi, egemen sınıfların sınıf iktidarlarını pekiştirmek ve devam ettirmektir. Burada devletin oluşumundan sztmemiz nedensiz değildir. Çünkü, ilk kez ortaya çıkan devlet; daha sonraki süreçlerde de, yani feodal, kapitalist ve bir yönüyle de sosyalist (sosyalist devletin diğer devletlerden ayırdedici temel farklılığı, sınıf egemenliğini ortadan kaldırmayı hedeflemesidir. Bu bağlamda da sosyalist devleti diğer sınıflı toplumlardaki devletlerle özdeş görmemek gerekir.) devlet de hep aynı işlevi grmştir. Devlet, egemen sınıfların baskı ve sömürülerini devam ettirmelerini sağlayan en yüksek ve karmaşık örgütlenme aracıdır. Devletin temelini oluşturan ve onu ayakta tutan en önemli g ise silahlı kuvvetlerdir, yani ordudur. Diğer taraftan da polis teşkilatı, mahkemeler, hapishaneler vb. kurumlar hepsi devletin ayakta kalmasını sağlayan kurumlardır. Devletin bu temel ve değişmez işlevi, her toplumda gelişen toplumsal, ekonomik, siyasal, hukuksal ve kültürel değişimlere paralel olarak öz itibariyle değişime uğramadan fakat biçimsel olarak değişiklik göstererek varlığını devam edegelmiştir. Diğer bir deyişle devlet, öz itibariyle değişikliğe uğramadan varlığını srdregelmiştir. Bu yüzden devlet ve sınıf egemenliğine dayalı mevcut toplumsal düzen iyice irdelenmeden; bu süreçlerde sürdürülegelen demokrasi mücadelesi ve özünün yeterince sağlıklı kavranılması mümkün değildir.

Köleci toplum, aynı zamanda tarihte en azgın ve sınır tanımaz katmerli baskı ve sömürünün hakim olduğu bir toplumsal düzendir. Çünkü köle sahibi efendiler, kölelerini satabilir, diri diri gmebilir, hatta ldrebilirlerdi; kısıcası akla hayale gelebilecek her çeşit insanlık dışı baskı ve ktlğu yapabilirlerdi. Kölelerin ise hiç bir yasal hakları yoktu. Barbarlık düzeyinde olan bu baskı ve sömürüye karşı kölelerin de amansız mücadelesi sürekli olarak devam edegeldi. Tarihte en büyük köle isyanı olarak bilinen ve Köleci Roma Devletinde başını Spartaküs'n çektiği köle isyanı anılabilir. Kölelerin efendilerine karşı yürüttükleri mücadele ve zaman zaman da isyan derecesine varan hareketleri, aynı zamanda eşitlik ve zgrlğu hedeflediğinden bu, demokrasi mücadelesi olarak da adlandırılabilir. Demokrasi mücadelesi, aynı zamanda iktidar da hedefleyen ve köklü bir devrimi ngren devrimci

mücadelenin de kopmaz bir parçasıdır. Bu nedenlerledir ki köleci toplumdaki bu yana sürdürülen demokrasi mücadelesi, aynı zamanda sınıflar arasında eşitliği ve sömürü ile baskının ortadan kaldırılmasını hedeflediği ölçülerde sosyalist mücadele ile de içiçedir ve her toplumsal koşula uygun olarak yeni biçimler aldı. Her toplumsal değişimle birlikte, yani köleci toplumdaki feodal topluma ve oradan da kapitalist topluma geçişle birlikte meydana gelen ekonomik alt yapıya paralel ve onun emrinde birer üst yapı oluşur ve bu bazda da devletlerin biçimlerinde de değişiklikler oluştu. Kuşkusuz ki meydana gelen bu değişimler tesadüfi ve kendiliğinden oluşmadı. Başta toplumsal gelişmelerin motorunu oluşturan ekonomik gelişme, diğer bir deyişle üretim araçlarında görülen gelişmelere bağlı meydana gelen siyasal, ekonomik, kültürel, hukuksal vb. gelişmeler, altüst oluşlar uzun tarihi süreçlerde gerçekleşebildi. Bu süreçlerin tümünde de demokrasi mücadelesinin hemen her toplumda verildiği ve bu uğurda binlerce, onbinlerce, hatta milyonlarca bedeller ödendiği ve ödenen bu ağır bedeller sonucu ezilen sınıf ve katmanların belirli haklar elde edebildikleri bilinen gerçekliklerdir.

Şunu da vurgulayarak belirtmeliyiz ki tüm sınıflı toplumlarda sürdürülen demokrasi ve sınıf mücadelesi; egemen durumda olan sınıf ve katmanların kendi iktidar olanaklarını ve özellikle de zora baş vurma yöntemlerini uygulayarak bunları bastırmaya çalıştıkları, bunların tarihlerinde kanlı sayfalarla yazılıdır. Ezilen sınıfların mücadelelerini ezmek ve kendi sömürü ve baskı yönetimlerini devam ettirebilmek için egemen sınıflar zor durumda kaldıklarında başta polis ve askeri güç olmak üzere kendi mahkemelerini, hapishanelerini vb. tüm olanaklarını sonuna kadar kullanmışlardır. Öyle ki bazan ezilenlerin mücadelesi kitleleşerek ciddi bir güç haline geldiğinde ve egemenlerin iktidarlarını sallama tehlikesi ortaya çıktığında; iktidar sahiplerinin yardımına koşan ilk güç, silahlı kolluk kuvvetleri olmuş ve bazen bunları bastırmak için jenosit düzeyinde katliamlar bile gerçekleştirilmiştir. Bu da egemen sınıfların kendi sınıfsal çıkarları doğrultusunda yaptıkları ve tarihe barbarlık olarak geçen olaylar olarak adlandırılrsa da bunlar, yaşanmış birer gerçekliklerdir. Bu nedenlerdendir ki sınıf mücadeleleri tarihi, aynı zamanda kanlı mücadeleler tarihidir. Aynı biçimde ulusal kurtuluş mücadeleleri tarihi de kanla yazılmıştır. Kısacası sınıfsal ve ulusal mücadelelerin temelinde yatan temel nedenler, sömürü ve baskıdır.

Demokrasi mücadelesi, köleci toplumdaki kapitalist topluma gelinceye kadar aradan geçen uzun tarihi süreçte bir çok değişik ve karmaşık aşamalardan geçerek günümüz koşullarında en üst

düzyeyde bir seyir izlemektedir. Özellikle kapitalist üretim ilişkilerinin özgür koşullarda gelişerek damgasını vurduğu burjuva toplumlarında demokrasi mücadelesi en üst bir seviyeye ulaşarak varlığını güçlü bir biçimde sürdürebilmiştir. Kapitalist toplumda da iktidarı elinde bulunduran egemen sınıf olan bir avuç burjuva ile ezilen sınıf olan ve toplumun çoğunluğunu oluşturan başta işçi sınıfı olmak üzere geniş emekçi yığınlar arasında sürekli bir mücadele sözkonusu olmuştur. Bunda da şaşılacak bir durum yoktur. Çünkü burjuvazinin saltanatı, sömürü ve baskı üzerine inşa edilmiştir. Onun emrinde emeğini satmak zorunda olan milyonlarca işçi ve diğer emekçiler en katmerli bir biçimde sömürölmektedir. Bu baskı ve sömürü düzeni, iki sınıf arasındaki sınıfsal çatışmalara ve ölüm-kalım mücadelesine sahne olmuştur. Sözüünü ettiğimiz bu sömürü ve baskı düzeninin niteliği, yukarıda da belirttiğimiz gibi hiç değişmemiştir. Ancak belirli dönemlerde bazı toplumlarda görölen ve tek sefliğe dayanan diktatörlükler ile burjuva demokrasisinin en gelişmiş olduğu çok partili toplumlardaki ekonomik, siyasal, toplumsal, hukuksal ve kültürel sorunların biçimi ve düzeyi kuşkusuz ki çok değişmiştir. Günümüz koşullarında en gelişmiş burjuva toplumları bile bir dönemlerin en barbar baskılarını uygulayan birer diktatörlüklerdi. Örneğin; bu ölkelerde de tüm emekçilerin önce genel oy hakkı ve daha sonraları da giderek insan hakları ve yurttaşlık haklarını elde edebilmeleri, işçi sınıfı ve diğer emekçi yığınların uzun yıllar sürdürdükleri zorlu mücadeleler ve ağır bedeller sonucu elde edilmiştir. Aynı sorun, bu ölkelerde kadınların elde ettiği haklar için de sözlönusudur. Bu toplumlarda erkek egemen toplum anlayışına karşı mücadele yürüten ve yaşamın tüm alanlarında yönetimin erkeklerle ortak paylaşılmasını ve cinsler arasındaki sömürü ile baskının son bulmasını hedefleyen değişik kadın hareketlerinin halen değişik boyutlarda sürdürdükleri haklı kavganın vardığı boyut, anılmaya değer niteliktedir. Örneğin; uzun yıllar sürdürölen haklı mücadele sonucu İsveç Sosyal Demokrat Parti ile Sol Parti yönetim organlarında %50 oranında, yani erkeklerle kadınlar arasında yönetimde eşitliğin sağlanması gösterilebilir. Sözkonusu bu iki partide kadınların elde ettikleri bu haklar, aynı biçimde Avrupa Parlamentosunda eşit miktarda milletvekili bulundurmaya da yansımıştır. Sözüünü ettiğimiz bu iki partide kadınların yürüttükleri mücadele; bu sefer eşit miktarda milletvekili seçilme aşamasına gelmiştir. Çünkü, toplumun yarısını oluşturan kadınlar olduğuna göre, her alanda eşitliğin sağlanması gibi haklı bir talebin ileri sürölmesi ve bunun kavgasının verilmesi kadar daha doğal ne olabilir ki! İnsan hakları ve demokrasi konularında alınan bu mesafeler hiç

de küçümsenemez önemli gelişmelerdir. Çünkü, binyıllardan beri erkek egemen toplum anlayışının sürdürüldüğü tüm toplumlarda erkeklerin kadınlarla yönetimi paylaşması kolay kolay gerçekleştirilmediği rahatlıkla görülmektedir.

b) Devletin Ürünü Olarak Militarizm ve Anti-Demokratik Özelliği

Bu özet genel bilgilendirmeden sonra günümüz koşullarındaki burjuva devlet mekanizması ve militarizm sorununu kısaca irdelemekte yarar vardır. Militarizm olgusu, her ne kadar egemen burjuva sınıfı tarafından dış saldırılara karşı kendi ülke güvenliğini korumak olarak lanse edilmeye çalışılsa da aslında bu sorun, bir devletin iç ve dış politikası bütünlüğü içinde ele alınması gereklidir. Çünkü, öncelikle feodaliteyi tarih sahnesinden tasfiye eden genç burjuvazinin kurduğu burjuva devleti, egemenliği altında bulundurduğu işçi sınıfı ve diğer emekçi yığınların toplumsal mücadelesine karşı bir zor unsur olarak kullanıldığı sık sık görülmüştür. Örneğin; 1905'teki Rus Devrimini bastıran Çarlık ordusudur. Aynı şekilde 1848 Fransız Devrimi ile 1871'deki Paris Komünü'nü kanlı bir biçimde ezen Fransız ordusudur. Bu örnekleri çoğaltmak elbette mümkündür, ancak buna fazla gereksinim yoktur. Demek ki öncelikle bu sorun iç politikadan kaynaklanmaktadır. İkinci bir faktör olarak da sözkonusu devletin diğer devletlere karşı korunması ihtiyacını karşılamak için orduya ve dolayısıyla militarist bir politika gütmeye ihtiyaç duyulmuştur. Kapitalizmin henüz tekel öncesi aşamada olsun, tekelci aşamada, yani emperyalist aşamada olsun bir çok devlet arasında sömürü alanlarını paylaşmak temelinden kaynaklanan sorunlardan ötürü bir çok savaşın çıktığı ve bu savaşların tümünde ordular kullanıldığı da bilinen bir şeydir. Buna somut örnek olarak bir çok ülke ekonomisinin tahrip olmasına, hatta bazılarının yıkımına neden olan, milyonlarca, onmilyonlarca insanın yaşamını yitirmesine ve bir bu kadarının sakat kalmasına neden olan I. ve II. Dünya Savaşları gösterilebilir. Sözkonusu bu iki savaşa da Paylaşım Savaşları denilmesinin nedenleri de bundandır. Bu iki temel olgu, devletin askerileştirilmesi, yani diğer bir deyişle militarizm olgusunu meydana getirmiştir.

Gelinen aşamada sivil toplum olarak adlandırılan ve burjuva demokrasisinin en gelişmiş devletlerde bile, devlet bütçesinin önemli bir kısmı askeri harcamalara ayrılmakta olduğu, bunların devlet bütçelerinden de anlaşılmaktadır. Yine bu devletlerin icraatlarından ortaya çıkan bir diğer önemli sorun

da, bunların düzenli ordu olarak adlandırılan silahlı kuvvetlerde asker sayısını önemli oranda arttırdıkları, askerlerin devlet politikasında önemli roller oynadıkları, askeri araç-gereçlerinin gelişen teknolojiye paralel olarak yenilediği ve devletin silahlanma yarışının esas olarak güdülen askeri politika sonucu benimsendiği görülmektedir. Ayrıca, teknik silahların geliştirildiği ülkelerde, oralandaki asker sayısını azaltma ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Çünkü, teknolojinin ve dolayısıyla da teknik silahların henüz fazla gelişmediği dönemlerde, sayısal olarak orduların güçlenmesi kendini dayatıyordu; oysa teknik silahlar bu ihtiyacı ortadan kaldırdı. Ancak emperyalist ülkelerin bir kısmı süreç içinde gelişme göstererek birer sivil toplum haline gelebilmişlerdir. Bu sivil toplumu oluşturan devletlerde bile bunların militarist yanlarını hiç bir zaman unutmamak gerekir. Bunlara örnek olarak öncelikle Fransa, İngiltere, ABD gibi ülkeler gösterilebilir. Bir dönemler dünyanın en büyük sömürgeci imparatorlarından olan İngiltere, bütün militarist özelliğine rağmen sivil liderler ve hükümetler tarafından yönetilmiştir. Fransa burjuva devlet tarihi süresince devlet ve hükümet başkanlarından sadece üçü asker kökenlidir. Bunlar, Napoleon Bonapart, Mareşal Petain ve Charles De Gaulle'dür. Amerikan bağımsızlık hareketinin hem askeri, hem de politik lideri olan ama asıl mesleği de askerlik olmamasına rağmen kendisine general unvanı verilen George Washington ile II. Dünya Savaşında Amerikan Ordularının Başkomutanı olan ve savaş kahramanı ilan edildiğinden ötürü cumhurbaşkanlığına seçilen David Eisenhower dışında ABD'nin ikiyüz yılı aşkın tarihindeki tüm cumhurbaşkanları ve hükümet liderleri sivilidir. Verilen bu örnekler, bu ülkelerin birer sömürgeci ve emperyalist oldukları gerçeğini değiştirmiyor. Örneğin; ABD, başta Latin Amerika ülkeleri olmak üzere bir çok ülkede (Şili ve Türkiye'de olduğu gibi) faşist askeri darbelerin tezgahlanmasında ve desteklenmesinde aktif rol aldıkları ve bugün de uluslararası militarizmin başını çektiği unutulmamalıdır. Fransa, daha önceleri Vietnam, Sahra ve Cezayir'de sömürgeci politika yürüterek buralarda asker bulundurduğu ve bu ülkelerin ulusal kurtuluş devrimlerini bastırabilmek için elindeki tüm imkanları kullandıkları biliniyor. Fransa, eski sömürgelerindeki kimi işbirlikçi yönetimleri halen destekleyerek onlara karşı verilen mücadeleleri bastırmak için başta asker göndermek olmak üzere her çeşit yardımı yapıyor. Bugün bile Çad ve Katanga'daki gerici rejimleri ayakta tutan da yine Fransız askerleridir. En eski sömürgeci devletlerden biri olan İngiltere de Fransa ve ABD gibi sömürgeci bir devlettir ve daha yakın geçmişte Falkland Adalarına yaptığı askeri çıkarmada görüldüğü gibi sürekli

yayılmacı ve militarist bir karakter gösteriyor. İngiltere'nin yıllardır süren ve adeta kanayan bir yara gibi kendini dayatan İrlanda sorununa siyasi çözüm bulma kapılarını daha yeni aralamış bulunduğu bilinmektedir. Ayrıca İngiltere ve Fransa, I. Büyük Paylaşım Savaşını izleyen süreçte Ortadoğu'da yeni haritaların yapılarak Kürdistan'ın sömürgeci dört bölge devleti tarafından bölüşerek paylaşılması ve sömürgeleştirilmesinde aktif yer aldıklarını da hatırlamak gerekiyor.

Militarizmin en azgın olduğu dönemler, ülkelerin savaş halinde olduğu dönemler olduğu kuşkusuzdur. İsimlerini andığımız ABD, İngiltere ve Fransa, I. Paylaşım Savaşında bile sivil hükümetlerle yönetilmiştir. Aynı dönem, asıl mesleği askerlik olan ve İttihat ve Terakki İktidarının da önderleri olan Enver-Talat-Cemal Paşalar da Osmanlı devletini yönetiyorlardı. Bu örnekleri göstermemiz, Osmanlı kalıntıları üzerinde şekillenen Türk devletinin militarist niteliğini ve nasıl bir yönetime sahip olduklarını aşağıda detaylarıyla göreceğimiz gibi bunlar arasında belirli mukayeseler yapmak istememizden kaynaklanıyor. Çünkü, yıllardır Avrupa Birliğine (AB) üye olmak için bir dilenci gibi sırada bekleyen ve kendini Avrupa üyesi göstermeye çalışan Türk devletinin kuruluşundan itibaren nasıl bir karakter taşıdıkları ve nasıl yönetildiğini somut örneklerle aşağıda irdeleyeceğimiz gibi bunu Avrupa devletleriyle mukayese etmemiz zorunlu bir ihtiyaçtan kaynaklanıyor. Burada örnek olarak gösterdiğimiz ABD, İngiltere ve Fransa'nın dünyanın en azılı sömürgeci emperyalist ülkeleri olmaları ve dünya genelindeki militarist politikanın da başını çekmelerinden kaynaklanıyor. Elbetteki bu ülkelere artık olarak başka emperyalist ülkeleri de göstermek ve bunları çoğaltmak mümkündür. Ancak bu örneklerle yetinmeyi yeterli görüyoruz.

Militarizmle ilgili bir diğer sorun da, militarizme damgasını vurmuş toplumların şekillenme sorunudur. Öncelikle şunu belirtmeliyiz ki militarizm, askeri bir hiyerarşi olarak en üstten en alta kadar çok sıkı bir hiyerarşik yapıyı zorunlu kılmaktadır. Bu hiyerarşik yapı gereği her şey emir-komuta zinciri çerçevesinde yürütülüyor. Militarizme damgasını vurmuş devletlerdeki siyasal şekillenmenin de askerileştirilmesi ve sözünü ettiğimiz emir-komuta zinciri çerçevesinde toplumun askeri disiplin ve otorite ile yönetilmesi olarak kendini gösteriyor. Modern burjuva toplumunda ordu denilince; mesleği askerlik olan ve geçimleri devlet tarafından karşılanan subaylar ve assubaylardan oluşan yönetici kesim ile onların emrindeki geçici askerlik görevini yapan ve asıl mesleği sivil olan halk çocuklarının oluşturduğu er ve eratlar ve askerlik için ihtiyaç

duyulan tüm araç-gereçlerden oluşan hiyerarşinin tümü anlaşılıyor. Burada askeri hiyerarşinin, asıl görevi askerlik olan ve profesyonel olan askeri kademelerin oluşturduğu yapı anlaşılmalıdır. Asıl görevi askerlik olmayan, fakat belirli bir süre askerlik hizmetini yaparak terhis olan erler, toplumun değişik kesimlerinden olan halk çocuklarıdır. İç ve dış savaşlarda kuşku yok ki asıl boy hedefi olan ve bu tür olaylarda en barbarca kırıdılan rütbesiz asker denilen erler oluyor. Burada asıl açılması gerekli olan askeri hiyerarşidir. Emir-komuta zincirinden oluşan askeri hiyerarşiye göre en üst komutanlardan alta iletilen her emir harfiyen ve tartışılmaksızın yerine getirilmesi zorunluluğu vardır. Bu hiyerarşik yapının oluşumu, her devletin yapısına ve politikasına uygun olma koşuluyla askeri kuvvetlerin en üst sorumlu ve yönetici organı olarak bilinen Genel Kurmay tarafından saptanır. Askeri eğitim, savaş vb. bir çok stratejik ve taktik konulardaki politikaların saptanmasında Genel Kurmay üyelerinin tartışmalara katılarak katkılarını sunmaları yanında en son kararı verecek olan Genel Kurmay Başkanı oluyor. Oradan çıkan emirler, basamak basamak en alt askeri birliklere kadar iletilir ve her bir askeri birlik, üstten iletilen emirlere itiraz edemez, bunları tartışamaz. Bu disipline uymayanlar, en sert biçimde cezalandırılır. Kısacası, bu hiyerarşiye göre bir alt konumdaki subay ve assubayların, verilen emirler konusunda soru sormaları veya tartışma yapabilmeleri hakları bile yoktur ve verilen her emre kesinlikle ve tam olarak uymak ve bunları yerine getirmek dışında herhangi bir yükümlülükleri yoktur. Bu bağlamda burjuva ordusu, burjuva devletini oluşturan kurumlar içinde en gerici, anti-demokratik ve tutucu olanıdır. Bu yapı, düşünebilen insanların ortak katılımı ve demokrasinin gereği olarak çok sesliliği istememektedir. Ordunun bu temel özelliği ve hiyerarşik yapısı gereği, bir çok toplumsal sorun karşısında egemenlerin istemleri doğrultusunda hiç ikircimliğe girmeden ezilen işçi ve geniş emekçi yığınların haklı taleplerini ve eylemlerini en kanlı bir biçimde ezmekten geri kalmamaktadır. Bu nedenle de demokrasiden yana olan ve modern bir sivil toplum oluşmasını savunan her insan, militarizme karşı olmalı ve ordunun sivil hükümetin emrinde ve asıl görevi dış saldırılara karşı devleti koruma göreviyle sınırlandırmayı istemelidirler. Bu bağlamda militarizme karşı olmayanlar, niyetleri ve öznel düşünceleri ne olursa olsun gerçek anlamda bir burjuva demokrasisini de istememektedirler.

Kısaca sözünü ettiğimiz ordunun bu temel özelliği, ordu içinde ilerici subay ve assubayların olmadığı anlamına gelmiyor, gelmemelidir. Burjuva ordularında bile ilerici kesimlerin olması başka şeydir; bu durumdan hareketle burjuva

ordusunu ilerici göstermek apayrı bir şeydir. Özellikle bunu birbirine karıştırmamak gerekiyor. Ne var ki sol saflarda da bu konuda tamamen yanlış ve son tahlilde burjuva kuyrukçuluğu konumuna düşen siyasi yapılanmalar hemen tüm ülkelerde vardır; bunun bir örneği de 12 Eylül askeri faşist cuntası konusunda yanlış politik yaklaşım gösteren TKP gösterilebilir. Açıktır ki o dönemde TKP'nin orduyu ve onun yaptığı darbeyi yanlış değerlendirmesi ve ona ilerici, hatta devrimci bir misyon yükleyerek sözümona orduyu "sol"a çekmeye çalışması, onun reformist ve oportünist niteliğinden kaynaklanıyordu. Zaten böylesi bir sapma içinde olan siyasi kesimlerin devrim yapma diye bir dertlerinin de olmadığı, dünyanın bir çok bölgesinde sergilenen örnekleriyle yaşanmıştır. Devrimci, sosyalist güçlerin ordu konusundaki tutumları net ve sağlıklı olmalı ve yapabildikleri ölçülerde ordu içindeki ilerici-devrimci öğeleri örgütleyebilmelidir. Böylesi bir örgütlenme yaratılabildiği ölçülerde, ordu üzerinde etkileyici bir politika sürdürmek mümkün olabilir.

Tarihte ilk kez Morgan tarafından kullanılan ve ilk devletin ortaya çıktığı dönemlere tekabül eden Askeri Demokrasi'den de burada söz etmeyi yararlı görüyorum. Köleci toplumla birlikte ortaya çıkan ilk devletin oluşması sırasında oluşan toplumun siyasi organizasyonunun ilk biçimlerinden olan Askeri Demokrasinin başlıca temel özellikleri; iktidarın giderek şefler, komutanlar ve ruhani liderlerin elinde toplanmasıdır. Bu dönemlerde yağma savaşları adeta bir sanat haline gelir ve bazı imtiyazlardan yararlanan askeri bir kast meydana gelir. Askeri Demokrasi, M. Ö. XII-IX. yüzyıllarda Yunanlılar, VIII-VI.yüzyıllarda da Romalılar uygulamışlardır. Ayrıca İskitler, Keltler, Normandiyalılar ve eski Germen kabileleri de Askeri Demokrasiyi uygulamışlardır. Gentil düzenin siyasal organları olan Askeri Demokrasinin bu karakteristik özelliğinden ötürü Marx ve Engels; "halk iradesinin araçları olmaktan çıkıp, halkı yöneten ve ezen, kendi başına buyruk organlar haline gelirler." (16) belirlemesini bu yüzden yapmışlardır. Daha sonra göreceğimiz gibi Türkiye vb. ülkeleri de bir yönüyle Askeri Demokrasi kategorisinde değerlendirmek ve bunları birer askeri cumhuriyet olarak nitelendirmek isabetli bir tespit olacaktır. Çünkü bu tür ülkelerde gerçek anlamda yönetim erkini elinde bulunduranlar askerlerdir. Bürokrat olarak da nitelenebilen sivil politikacılar, onların emrinde çalışan birer memurdurlar. Bu ülkelerdeki ordular adeta kutsal birer kurum olarak kitleler tarafından algılanmaktadır.

Askeri otoritenin ya da diğer bir deyişle militarizmin tamamen hakim olmadığı toplumlarda ise sivil otorite sözkonusudur.

Açıktır ki batı dillerinden gelen sivil sözcüğü, askeri sözcüğün karşıtıdır. Bir niteleme sıfatını taşıyan sivil sözcüğü, Latincedeki civitas, yani kent sözcüğünden türemiş olup civilis, yani yurttaşa ait sıfattan gelmez ve köken olarak köleci toplumda kurulan site devletine dayanmaktadır. Yurttaşa ait olan bu niteleme sıfatı, aynı zamanda askeri olmayan ve uygar olan anlamları da bağrında taşımaktadır. Ancak bu nitelendirme, köleci toplumdaki köleler için de kullanılmıyordu ve o zamanki yurttaşlar köle sahibi olan veya onların devletinde, ordusunda, bürokrasisinde çalışan ve fakat köle olmayanlar için kullanılırdı. Bu durum, feodal toplumda da devam etti. Fakat burjuva toplumunun kurulmasıyla birlikte, daha önceleri kentli anlamında kullanılan yurttaş sözcüğü değişikliğe uğrayarak kentli işçilerin, sanatkar, esnaf ve tüm emekçilerin, hatta feodal beyin boyunduruğundan kaçıp kente yerleşmiş serflerin de bu kapsama girmesi sonucunu ortaya çıkardı. Başlangıçta burjuvazi, geniş emekçi kesimleri yurttaş olarak görmediğinden bunların oy kullanma ve seçme-seçilme hakları da yoktu. Yani göstermelik seçim hakkı bile belirli bir azınlığa tanınıyordu. Ancak bu durum, süreç içinde değişik ülkelerde ve değişik dönemlerde geçerliliğini yitirdi. Çünkü buralarda verilen çetin mücadele, çoğunluğu oluşturan işçi ve diğer geniş emekçi yığınların da yurttaş olarak kabul edilmesi ve seçme-seçilme hakkının elde edilmesi sonucunu doğurdu. Bunu izleyen süreçte de ezilen sınıf ve katmanların mücadeleleri sonucu toplu sözleşme, sendika kurma, grev, sekiz saatlik iş günü gibi bir çok ekonomik, sosyal ve siyasal alanda yeni kazanımlar elde edildi. Kısacası demokratik hak ve özgürlükler, seçme ve seçilme, örgütlenme, düşüncelerini yayma, politika yapma vb. bir çok alanda epey mesafe alındı ve giderek bu ülkelerdeki eşitlik ve özgürlük konularındaki kazanımlar en üst seviyeye ulaştı. Ancak tüm bu kazanımların kolay elde edilmediği ve bu uğurda ağır bedeller ödendiği ise, yukarıda da belirtildiği gibi bunların tarihlerinde yazılı olan gerçekliklerdir. Sözü ettiğimiz burjuva demokrasisinin en gelişmiş ve sivil topluma geçişi sağlamış bu kapitalist-emperyalist ülkelerin tümü, kuşku yok ki barbarlık dönemlerinden geçerek günümüz aşamasına gelebilmişlerdir. Şüphesiz ki bu ülkeleri bugünkü konuma getiren temel belirleyici neden, bu ülkeleri oluşturan toplumların iç dinamiklerinden kaynaklanıyor. Diğer bir deyişle bu toplumlar, başta ekonomik alt yapı olmak üzere toplumun itici gücünü oluşturan iç dinamiklerin özgür bir biçimde gelişmesi ve giderek mesafe katederek bugünkü uygarlık seviyesine ulaşabilmeleridir. Sözü edilen bu ülkelerde demokratik parlamenter sisteme dayalı çok partili bir sivil otorite

sözkonusudur. Her şeyden önce de buralarda kuvvetler ayrılığı (yasama, yürütme ve yargı) ilkesine dayalı demokratik yönetim sözkonusudur. Bu ilkeler temelinde mevcut anayasa, diğer yasalar, siyasi partiler toplumun vazgeçilemez kuruluşları olarak kabul ediliyor. Yine topluma sivil damgasını vuran sendikalar, üniversiteler, barolar, tabipler, kooperatifler, basın-yayın, gençlik, kadın, öğrenci kuruluşları gibi toplumun her kesiminden oluşan demokratik örgütlenmeler; başta ülkenin ekonomik ve siyasal konuları olmak üzere sosyal, kültürel vb. tüm alanlarda hükümetlere öneri ve taleplerde bulunurlar ve mevcut hükümetler de toplumun değişik kesimlerinden gelen talep ve istekleri gözönünde bulundurmamak zorunda kalıyorlar. Sözünü ettiğimiz güçlü ve köklü bir örgütlenme geleneğinin olduğu bu toplumlarda hükümetler, bu örgütlerden gelen öneri ve talepleri doğrultusunda hareket etmediklerinde, bunların sert tepki ve kitlesel protesto ve değişik eylem biçimleriyle karşılaştıkları ve bunun sonucunda geri adım attıkları defalarca görülmüştür. Örneğin; cüzi miktarda da olsa ekmeğe yapılan zam karşısında ilk geceyi caddelerde geçirmek suretiyle protesto eylemini yapan yüzbinlerce insanın eylemi karşısında ertesi gün zamları geri almak zorunda kalan bir hükümet, buna çok somut bir örnektir. Köklü sivil toplum geleneği olan bu toplumlar, askeri darbelere de kolay kolay izin vermezler. Zaten bu toplumlardaki ekonomik, siyasal, toplumsal, kültürel vb. koşullar; askeri darbelere zemin olacak maddi temelleri de ortadan kaldırmışlardır. Kısacası sözü edilen bu kuruluşların tümü birer baskı ve kontrol kuruluşları olarak hükümetler üzerinde etkileyici rol oynayabiliyorlar. Tüm bunlar örgütlenme ve ifade özgürlüğü olarak bilinen toplumun vazgeçemeyeceği temel hak ve özgürlüklerdir. Kuskusuz ki bu ülkelerin bugünkü aşamaya gelmeleri kısa bir süreçte gerçekleşememiş; uzun bir mücadele sonucu bu aşamaya gelebilmişlerdir.

Bu ülkelerin dış politikalarında da militarizme ağırlık verdikleri, bir çok geri bıraktırmış ülkenin de iç politikalarına müdahale ederek bunları kendilerine bağımlı hale getirdikleri, buralarda askeri darbelere başvurdukları, bunları sonuna kadar silahlandırarak bura toplumlarının açlık ve sefaletle boğuşmalarına neden oldukları bilinmektedir. Fakat toplumun iç dinamikleri yerine oturduğu ve istikrarlı bir yaşam sürdürdükleri için bu ülkelerde örneğin askeri darbelere başvurarak demokrasinin kesintiye uğratmaya gereksinimleri de kalmadığı başka bir gerçekliktir. Bu ülkelerde aynı zamanda bilinçli bir anti militarist büyük potansiyel bulunduğu da kuşkusuzdur. Tersine, demokratik hak ve özgürlüklerin gelişmediği ve sivil toplum kesimlerinin ağırlığının

bulunmadığı toplumlarda ise; sözünü ettiğimiz toplum kesimlerinin örgütlenme özgürlüğü engellenmekte ve yer yer varolan siyasal partiler dahil tüm örgütlenmeler de belirli bir dar sınır içine bapsedilerek çalışmaları kontrol altında tutulmaktadır. Bu ülkelerde, görünürde serbest seçim, kuvvetler ayrılığı, siyasi partiler vb. sivil toplumun vazgeçemeyeceği temel hak ve özgürlükler olsa da, bunlar, birer formaliteden ibarettir. Bu ülkelerde asıl damgasını vuran silahlı kuvvetlerdir. Buralarda cumhurbaşkanları, başbakan ve hükümetler, siyasi partiler, özünde birer kukla kuruluşlardır. Bu ülkelerin, yani militarizmin ağırlıkta olduğu veya tamamen damgasını vurduğu ülkelerde yaşanan bir diğer ilginç anti-demokratik gelişme de, buralarda zaman zaman askeri darbelerin yapıyor olmasıdır. Bunun en somut örneği ise Türkiye'dir. Aşağıda Türkiye özgürlüğünü irdelediğimiz bölümde de göreceğimiz gibi başta Türkiye, İran, Suriye ve Irak olmak üzere Kürdistan'ı aralarında bölüşerek sömürgeleştiren sömürgeci bölge devletleri ve Ortadoğu'nun (İsrail hariç) hemen tüm ülkelerinde demokrasi ve sivil toplum geleneği yaşanmamıştır, demokrasi kültürü hiç gelişmemiştir ve bu gidişle de buralarda demokrasinin yerleşmesi uzun sürecek olan çok çetin bir mücadele ve köklü değişimlerle mümkün olacaktır.

Sonuç olarak şunu belirtebiliriz. Köleci toplumdaki başlayarak günümüze kadar demokrasi mücadelesi; insan oğlunun en temel ve vazgeçilemez hakkı olan yaşama hakkı, diğer bir deyişle insan hakları çerçevesinde sürekli gelişme göstererek ve insanlığın içinde bulunduğu koşullara uygun ve ihtiyacını karşılayacak bir seviyeye gelmiştir. Bu yüzden de insan hakları çerçevesinde ele alınan demokrasi mücadelesi; bir çok uluslararası anlaşmalarla resmi birer belge haline de getirilmiştir. Fakat uluslararası birer belge niteliklerini de taşısalar; sözkonusu edilen belgelere imza atan bir çok devlet tarafından da sözünü ettiğimiz insan haklarının en pervasız biçimlerde çiğnendiği de ayrı birer gerçekliktir. Demokrasi ve insan haklarını en fazla çiğneyen ülkelerin başında da Türkiye'nin geldiği, tartışma götürmez bir gerçekliktir.

II- Türkiye'de Demokrasi Mücadelesi Kemalizme Karşı Olmak Zorundadır

a) Türk Devleti Başka Halkların Kırımı ve İnkari Üzerinde Kurulmuştur

Batı Avrupa'da kapitalizm, kendi iç dinamikleri üzerinde

gelişip burjuva devletlerini oluşturdu. Batıda burjuva devletlerinin iç dinamiklerle doğuşu ve özellikle de 1789'daki Fransız burjuva devrimini izleyen süreçte bir çok Avrupa ülkesinde burjuva devrimci dönüşümler radikal bir biçimde gerçekleşti. Bu dönemlerde Osmanlı İmparatorluğu henüz feodalizmi yaşıyordu. Kapitalizmin Osmanlı devletine girmesi, kendi iç dinamikleriyle değil, batıdan getirildi. Bu nedenlerle de kapitalizm, batıya bağımlı bir biçimde ve cılız olarak gelişme gösterdi. Bu durum, M. Kemal'in öncülük ettiği "Türk Kurtuluş Savaşı"(!) dönemine kadar da devam etti. Osmanlı kalıntıları üzerinde şekillenen Türk Devletinin kuruluşu, sözünü ettiğimiz bu nedenlerle, burjuva sınıfına dayalı sivil bir otoritenin damgasını taşımaktan uzak kaldı ve bunun sonucu olarak askeri kesimin buna öncülük etmesini doğurdu. Türk devletinin kuruluşunda öncülük rolü oynayamayan ve batıya bağımlı bir şekilde cılız bir gelişme gösteren Türk kapitalizmi; bu sürecin başından itibaren askeri paşaların otoriter bir güç olarak rol almasını sağlayarak günümüze kadar devam edegeldi. Türk burjuvazisinin bu cılız ve batıya bağımlı karakteri, onun kendi iç pazarına sahip çıkmasını ve Avrupa burjuvazisine karşı durmasını da engelledi ve bundan ötürü de ulusal burjuvazi özelliğinin de yitirmesine neden oldu. Türk burjuvazisinin bu özelliği ve militarizmin oynadığı rolü iyice algılamadan, Türkiye'deki demokrasi mücadelesinin sağlıklı irdelenmesi mümkün değildir.

Türk kapitalizminin bu sancılı ve bağımlı gelişmesi, daha TC'nin kuruluşundan itibaren devrimci bir rol oynayamadı; bu yüzden de kapitalizm öncesi üretim ilişkilerini radikal bir tarzda tasfiye edemedi. Türk burjuvazisinin sürecin başından itibaren bu çarpık gelişimi ve militarizme dayalı emeklemesi, topluma demokratik geleneklerin de gelmesini engelledi. Türk burjuvazisinin bu anti demokratik özelliğinin bir diğer nedeni de Türk devletinin kendine sınır olarak kabul ettiği ve "Misak-i Milli" olarak adlandırdığı topraklarda yaşayan başta Kürt ulusu olmak üzere Laz, Çerkez, Arap, Ermeni, Asuri gibi bir çok halkın kölelik zincirine vurularak inkar edilmesi temelinde kurulmasıdır. Burjuva demokratik bir sorun olan ulusal sorunun Türkiye'de çözümlenememesi, Türk burjuvazisinin bu anti-demokratik ve militarist karakterinden kaynaklanmaktadır. Aslında Türk devletinin 24 ayar ırkçı bir karaktere sahip olması; diğer bölümlerde de örneklerle gösterdiğimiz gibi Güney Afrika'daki ırk ayırımı olan "Aparthait" politikalarıyla bile mukayese edilemeyeceğini bir kez daha vurgulamalıyız. Türk devletinin Kürdistan ülke gerçekliği ile Kürt ulus gerçekliğini bile inkar etmesi; salt ırkçılıkla bile açıklanamaz.

Bu, düpedüz beyaz bir katliam ve bir halkın soykırımı demektir. Bu politikalar sonucu Osmanlılar döneminde bile varlığı inkar edilmeyen Kürdistan bölgelerini Türk resmi çevreleri "Doğu Anadolu" ve "Güneydoğu Anadolu" bölgeleri olarak adlandırdılar. Türkiye Cumhuriyeti Devleti (ki özünde buna askeri cumhuriyet demek lazım. Bundan sonra bunu böyle adlandıracağız. Türkiye'deki demokrasiye de yukarıda belirttiğimiz gibi Askeri Demokrasi olarak adlandıracağız.)'nin resmi devlet ideolojisi, sadece Kürt ulus gerçekliği ile Kürdistan ülke gerçekliklerini yasaklayarak bunu değiştirmekle kalmadılar; bu politikanın bir uzantısı olarak Kürdistan'daki köy vb. yerleşim alanlarının Kürtçe olan eski isimlerini de değiştirdiler. Devletin bu uygulamaları başta Kürtlere ve Kürtçeye yönelikti. Daha sonraki uygulamalarında Kürtçenin yanısıra Ermenice vb. isimleri de değiştirdiler. Bilindiği gibi Türk Askeri Cumhuriyetinin daha ilk yıllarında Kürtlere karşı yürüttükleri çağdışı şiddetli baskılar; başta Kürt dili olmak üzere, Kürt tarihi, edebiyatı, müziği, folkloru, kültürü üzerindeki görülmemiş baskılar ve yasaklama politikası yaşamın tüm alanlarında kendini gösterdi. Öyle ki kendi aralarında Kürtçe konuşanlara bile para cezası getirildi. Bu eritme ve zorla asimilasyon politikası değişik düzeylerde günümüze kadar devam edegeldi. Resmi ideolojinin bu yaptıklarıyla hedefledikleri çok açıktır. Bu, bir halkı, bir ulusu tamamen tarih sahnesinden silmektir. Bu uygulamaların başka türlü izah edilmesinin mümkünü yoktur. Fakat şunu da özellikle belirtmek gerekir ki devletin köy vb. yerleşim isimlerini değiştirmelerine karşı Kürtler, inatçı bir tutumla eski isimleri kullanmaktadırlar. Türk resmi ideolojisinin bu ortaçağ mantığıyla bir halkı ortadan kaldırmayı hedefleyen politikasına benzer örnekler dünyada belki de hiç yoktur.

Bu nedenlerdir ki Türk devletinin kurulması aşamasına deng düşen ilk Kürt ulusal ayaklanması olan Koçgiri ulusal hareketi başta olmak üzere daha sonraları 1938'lere kadar devam eden cumhuriyet dönemindeki Kürt ulusal hareketlerinin hemen tümü katliamlara varan imha hareketleriyle bastırıldı. Cumhuriyet Halk Fırkası'nın Tek Şeflik dönemi olarak bilinen Kemalist diktatörlük döneminde yaşanan bir kaç örnekten sözetmeden geçemeyeceğim. 1925'te patlak veren ve tarihte Şeyh Sait hareketi olarak bilinen Kürt ulusal direniş hareketi bastırıldıktan sonra başta Şeyh Sait olmak üzere 47 Kürt seçkini 28/29 Haziran 1925'te Diyarbakır'ın Dağkapı semtinde kurulan darağaçlarında bir seferinde idam edildiler. "İsyan" hareketine "katıldığı gerekçesiyle Lice'nin Aşağı Dêrçam ve Yukarı Dêrçam köylerini basan Türk ordusu, köyde hazır

bulunan kadın erkek, yaşlı genç gözetmeksizin tüm insanları ipe birbirine bağlayarak otomatik tüfeklerle kurşuna dizerler. Bu olaydan kaçmayı başaran Yukarı Dêrçam'dan genç bir anne, kucağındaki bebeğine sımsıkı sarılarak saklanmak amacıyla ağaç yaprakları yığını içine girer. Onu gören bir asker, durumu komutanına iletir. Bunun üzerine yaprak yığınının etrafını saran askerler, kadının oradan çıkması için ısrar eder; fakat kadın çıkmamakta direnir. Bunun üzerine yaprak yığınının benzin döken askerler, kibrit çakarak yaprak yığınına ateş verirler. Yaprak yığınıyla birlikte kadın ve kucağındaki çocuk cayır cayır yanarlar. Böylece, baskın sırasında köyde bulunan kundaktaki çocuklar dahil hiç bir canlı sağ olarak kurtulamaz. Aynı dönemde yakalanan 50 yaşlarında bir vatandaş, Lice şehir merkezinde ve halkın gözleri önünde en kaba işkence yöntemleriyle konuşturulmaya çalışılır. İşkenceyle konuşturulamayan bu yaşlı insan; ateş ocağında kaynar halde bulunan büyük bir kazan suyuna bırakılır ve haşlanarak öldürülür. Dedelerimizden ve ninelerimizden defalarca dinlediğimiz bu ve buna benzer köleci toplum dönemini aratmayan tüyler ürpertici bir çok barbarlık örneklerini, yani yukarıda sözünü ettiğimiz örneklerin aynısını 1978'de Türkiye metropollerinden birinde bir dostumun aracılığıyla tanıştığım yaşlı bir Türk dededen de dinlemiştım. Şeyh Sait hareketi döneminde Lice'de karakol komutanlığını yapan ve ölüm döşeginde bulunan bu eski assubay emeklisi dedenin gözyaşları arasında bana iletlediği ve bir vasiyet olarak kabul ettiğim bu son sözlerinin bir kısmını buraya aktarıyorum:

"Bak evladım, senin Liceli olduğunu öğrenince, kendimi birden 1925'teki katliamın içinde buldum ve Lice'de yaptığımız vahşet aniden sinema şeridi gibi gözlerimin önünden geçti. Bu yüzden de yaptıklarımızı sana itiraf etme ihtiyacımı duydum. Sen henüz gençsin ve sana anlattıklarımı hiç bir zaman unutma. Biliyorum, mutlaka bunları dedelerinden, ninelerinden, yani tüm yaşlılardan da duymuşsundur. Ama gerçeği bir de benden dinlemeni istiyorum. Yaptıklarımızdan ötürü halen vicdan azabı çektiğimi bilmeni isterim... Bak evladım, bunları anlatınca, Türk devletinin yaptığı o korkunç vahşeti hatırlıyorum ve bu yüzden de ağlayarak azap çekiyorum. Bu korkunç ve vahşi katliamda ben de bir emir kulu olarak bulundum ve bir çok masum Kürt öldürdüm. Şunu aklından hiç çıkarma. Kürtler, kendi aralarında ciddi bir birlik kurmayınca ve aralarındaki hainleri dıştılamayınca kadar Türk devletiyle başedemezler. Kürtlere iyi bir ittifak ve örgütlenme gereklidir. Hakları haktır, ben yarın-öbür gün bu dünyadan göçüp gideceğim, inşallah onlar da haklarını Türklerden alırlar..."

Bu, Dêrçam ve daha değinme ihtiyacını duymadığımız bir çok insanlık dışı barbarlık olayını yakından yaşayan bazı askerlerle iki rütbeli subay akli dengelerini kaybederler. Bu olaylar karşısında intihar eden askerler bile olduğunu, sözünü ettiğim Türk dededen dinlemiştim. Buna benzer bir çok olay da Dersim ve Ağrı direniş hareketlerinde yaşanmıştır. Örneğin; Ağrı hareketinin bastırılması akabinde Zilan mıntukasında hamile bir Kürt anası üzerine şart tutan iki mehmetçikten biri, kadının karnındaki çocuğun kız, öbürü de erkek olduğunu söylerler. Bunun üzerine sözü edilen iki asker kasaturalarla kadının karnını yararak çocuğuyla birlikte öldürürler. Yine Dersim'de askerlerin eline esir düşmemek için yüksek kayalıklardan Munzur çayına atlamak suretiyle kendi yaşamlarına son veren yüzlerce genç Kürt kadını ve kızlarını da burada anmak gerekiyor. Dersim'de askerlerden kaçıp mağaralara sığınan yüzlerce genç-yaşlı, kadın-erkek ve çocukları gören askerler; mağaraların ağzını kapatıp bu insanların gaz dumaniyla boğdurulmalarına neden oldukları bilinmektedir. Kuşkusuz ki isimlerini andığımız Şeyh Sait, Ağrı, Dersim vb. bir çok ulusal başkaldırı hareketlerinde Türk devletinin yaptığı dillere destan binlerce barbarlık uygulamalarını saymak mümkündür. Ancak yazının çerçevesi buna müsait olmadığı ortadadır. Zaten gösterdiğimiz örnekler de sorunun aydınlatılması için yeterlidir.

Türk devletinin öncüleri sayılan ve asıl görevleri askerlik olan Talat-Enver-Cemal Paşaların öncülük ettikleri İttihat ve Terakki İktidarından da söz etmek gerekiyor. Bilindiği gibi 1909'da dönemin Osmanlı Padişahı II. Abdülhamit tahttan indirildi ve yerine İttihatçıların iktidarı kuruldu. Osmanlı devletinde bu olaydan bir yıl önce, yani 1908'de Kanun-i Esasi ve meşrutî rejim kurulmuştu. Padişahın, yani hükümdarın, halkın temsilcilerinden oluşan meclisle yetkilerini paylaşmak olduğu meşrutî rejimin temel sloganları "özgürlük-kardeşlik-eşitlik", yani o zamanki deyişle "hürriyet-uhuvvet-musavat" idi. Aynı ilke ve şiarlarla iktidara elkoyan İttihat ve Terakki İktidarı, böylece 33 yıllık II. Abdülhamit'in despot yönetimine son verdiler. Ancak aradan kısa süre geçmeden, İttihatçıların uyguladığı baskı ve zulüm politikası, II. Abdülhamit yönetimini fersah fersah geride bıraktı ve adeta eski yönetimi aratır duruma geldiler. Örneğin; II. Abdülhamit döneminde siyasal düşüncelerinden ötürü hiç bir Kürt şahsiyeti idam edilmezken; bu iktidar döneminde 1913'te Bitlis'te bir seferinde 18 Kürt önder kadroları idam edildiler. Yine bu iktidar döneminde büyük bir Kürt göçü yaşandı. Kürdistan'dan sürgün edilen yarım milyon dolayındaki Kürt nüfusundan 418.504

kişinin sağ olarak batıdaki yeni yerleşim alanlarına yetiştirdikleri; bu sürgün sırasında binlercesinin de yollarda kırıldığı bilinmektedir. Aynı iktidarın izlediği maceracı politika sonucu Osmanlı devleti I. Dünya savaşına sokuldu. Ruslara karşı Allahüekber Dağlarında yenilgi alan İttihatçılar, binlerce ölü arkasında bırakarak geri çekildiler. Ayrıca bu dönemde yaşanan kıtlık ve Ermeni-Kürt sorunu da halkımızın başına gelen katliamlara tuz biber kattı. Yine bu iktidar döneminde, tarihte "1915 Nisan Jenosidi" olarak bilinen Ermeni soykırımını gerçekleştirdi. Bu katliamda bir milyon civarında Ermeni hunharca katledildi ve geriye kalanlar da yurtlarını terketmek suretiyle ancak ölümden kurtulabildiler. Dört yıllık I. Dünya Savaşı süresinde yaklaşık olarak 1,5 milyon Kürd'ün kırımdan geçirildiğini haklı olarak anılarında belirten Dr. Nuri Dersimi, yaptığı bu tahmini tespitle abartıya kaçmadığı kanısındayım. Şeyh Sait ve diğer Kürt ulusal başkaldırı dönemlerinde Kemalistler, bir taraftan Kürdistan'da kitlesel katliamlar ve sürgünler gerçekleştirirken; öbür taraftan da aynı İstiklal Mahkemeleri'nin devamını batıda da harekete geçirerek kendilerine muhalefet eden onlarca, yüzlerce savunmasız insanı darağaçlarına yolladılar.

Verdiğimiz bu örnekler, bir asra yakın önceki sömürge Kürdistan'da yaşanan insan manzaralarının sadece bir kaçını gösteriyor. Kuşku yok ki eski fotoğrafları hiç te aratmayacak cinsten insan manzaraları günümüz koşullarında da hayli çoktur. Kasaplar Deresi örneğinde olduğu gibi Kürdistan'da ve Türkiye'de bir çok toplu mezar yapılmıştır. Kürdistan'da adeta kelle avcılığına çıkılmaktadır. Kısmen basına da yansıdığı gibi öldürülen bir çok gerillanın ve savunmasız sivil insanın gözleri oyulmakta, kafa, kol, kulak vb. organları kesilmekte ve bunlar kamuoyunda bile teşhir edilmektedir. Digor'da yaşandığı gibi aralarında bayan gerillaların da bulunduğu onlarca ceset çırılçıplak soyularak traktörlerin arkasında sürüklenmek suretiyle şehirde dolaştırılıp halka teşhir edilmektedir. İnsanlık o kadar ayaklar altına alınmış ki cesetleri parçalanmış gerillaların kafa ve vücutlarına ayak basarak poz veren sakalı yeni terlemiş mehmetçikler, bu yamyamlık örneği fotoğrafları basına göstermekte ve belki de birer "zafer hatırası" olarak ceplerinde taşımaktadırlar. Aynı yamyamlık anlayışla hareket eden bu katil grup, kesilmiş kulaklardan tespih yapmışlardır. Bir toplumda, cesetlere bile saygı gösterilemiyorsa; o toplumun ne hallere düştüğünü irdelemek bile güçleşmektedir. Bunu hayvanlık olarak nitelenecek bile doğru değildir. Çünkü, böyle bir nitelendirme, bir çok yararlı ve kendi hemcinslerine zararı olmayan hayvanlara bile hakaret olacağını kabul etmek gerekir. Bir ülke ki her gün Başbakanı halkın gözleri içine baka baka "bu

kadar terörist öldürdük, kökünü kazıyacağız vb.” nutuklarını atarak ne kadar “başarılı” olduklarını göstermekte ve basını da bunu överek baş manşetlerde verebilmektedir. Kısacası, yamyamlaşmış böyle bir toplumun insanlıktan çıktığını ve tamamen çürüdüğünü gözler önüne sermektedir.

İttihat ve Terakki İktidarı ile Kemalist iktidar arasında burjuva bir toplum kurma bağlamında benzerlikler vardır. Hatta benzerlikten ziyade bunlar, birbirinin devamıdır ve M. Kemal’in de aynı ekipten olduğunu burada hatırlamak gerekiyor. Her iki iktidar da batılılaşmayı, uygarlaşmayı, eşitlik, özgürlük ve kardeşliği öngörmektedir. Fakat ikisinde de ortak olan başka bir nitelik daha vardır. Her iki iktidar da başta Kürtleri ve Türkiye olarak adlandırılan coğrafyada yaşayan Türkler dışındaki bütün halkları bir bütün olarak tarih sahnesinden silmek istiyorlardı ve bu düşünceleri doğrultusunda Kürdistan’da nice katliamlar gerçekleştirdiler, halkımızı sürgüne yolladılar ve Kürdistan’ı baştan başa kana bulayarak, yakıp yıkarak harabeye çevirdiler. Yine bu politikalar sonucu Ermeniler kırimdan geçirildi ve toprakları onlardan arındırıldı; Lazlar, Çerkezler, Asuriler, Araplar vb. bir çok halk tamamen sindirilerek etnik kimliklerinden pek eser bırakılmadı. Diğer bir deyişle bu halklar, tamamen takattan düşürüldü. Bunların şimdiye kadar aradan geçen uzun bir tarihi süreçte kendi ulusal kimliklerine sahip çıkamamaları ve devlete tamamen boyun eğerek Türkleşmeyi kabul etmeleri; bu söylediklerimizi kanıtıyor. Ermeni sorunu daha önceleri soykırımıyla bastırıldığından geriye sadece teslim alınamayanlar, yani sindirilemeyenler Kürtler kaldı. Bu yüzden de Türkiye’nin gündeminde Kürt sorunu, kanayan bir yara olarak hep kaldı. Türkiye’de 27 Mayıs 1960, 12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980’de gerçekleştirilen askerî darbelerin tümü irdelenirse; bunların gerçekleştirmelerinin önemli nedenlerinden birinin hep Kürt sorunu olduğu rahatlıkla görülecektir. Barbarlık hamuruyla şekillenen ve 2000 yıllarına girmek üzere olduğumuz bir dönemde bile halen bunu bir türlü aşmak bilmeyen, tersine bu barbarlıkta oldukça inatçı bir biçimde direnen Türk egemen sisteminin demokrasi anlayışı ile ilerçilik düşüncelerinin çarpıklığını daha iyi algılamak için, cumhuriyet döneminin başlangıcından itibaren izlenen ve devlet ideolojisi haline gelen Kemalist ideolojiyi biraz daha irdelemek gerekiyor.

b) İrkçılığın ve Şovenizmin Temelleri Olarak Anayasa ve TBMM

Türk devletinin anti demokratik ve ırkçılık temelinde

kurulduğuna somut örnek olarak şimdiye kadar mevcut tüm Türk anayasalarında yer alan maddelerde de görmek mümkündür. Soruna anayasa başta olmak üzere türk ceza yasaları sistemini örneklerle irdelemek gerekiyor.

Türkiye’de yapılmış bütün anayasalar ırkçılık kokan belirlemelerle doludur. "Örneğin; sadece 1961 ve 1982 anayasalarının başlangıç bölümlerinde tam ondört (14) kez Türk sözcüğü geçiyor." (17) Aynı anayasalarda "Türk varlığının devleti ve ülkesiyle bölünmezliği esası", "demokrasîye aşık Türk evlatları", "Türk milletinin menfaatları", "kutsal Türk devletinin varlığı", "egemenliğin kayıtsız şartsız Türk milletine ait olduğu", "Türk vatani ve milletinin bütünlüğü" ve daha fazla sayma gereksinimi duymadığım bir çok belirlemeler; Atatürk ilke ve inkılapları olarak kabul edilen birer şiar, birer slogan olarak yer almaktadırlar. İrkçılık kokan ve temelini Atatürk ilke ve inkılaplarından alan bu belirlemeler; kaynağını Atatürk cumhuriyetinin ilk yıllarından almaktadır. Cumhuriyetin kuruluşu yıllarında Atatürk’ün ortaya attığı; "Ne mutlu Türküm diyene", "Bir Türk dünyaya bedeldir", "Türk öğün, çalış, güven", "...damarlarındaki asil kanda mevcuttur" gibi Türk milliyetçiliğinin bu ilkelerini başka türlü izah etmek mümkün değildir. Üstün ırk teorisine dayanan ve başka halkların inkarı üzerinde şekillenen Türk ırkçılığına verdiğimiz bu örnekler, okullarda daha ilk sınıflardan itibaren öğretilmekte ve adeta bunları birer temel ilke olarak kabul etmektedirler. Bu konuda 70 yılı aşkın Türkiye Cumhuriyeti tarihi bunun binlerce örneğiyle doludur ve bu ırkçılık kokan inkar politikasından halen vazgeçilmiş değildir.

Türk milliyetçiliğinden hız ve ilham alındığı kolayca görülen Türk ırkçılığına yine anayasadan bir örnek vermek gerekiyor. Anayasamın "Andiçme" başlıklı 81. maddesi şöyledir:

"Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, göreve başlarken aşağıdaki şekilde andiçerler."

"Devletin varlığı ve bağımsızlığını, vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğünü, milletin kayıtsız şartsız egemenliğini koruyacağıma, hukukun üstünlüğüne, demokratik ve laik cumhuriyete ve Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı kalacağıma; toplumun huzur ve refahı, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde herkesin insan haklarından ve temel hürriyetlerden yararlanması ülküsünden ve Anayasaya sadakatten ayrılmayacağıma; büyük Türk milleti önünde namusum ve şerefim üzerine andiçerim."

Bu metinde sloganlaşmış bazı belirlemeleri burada açma

ihtiyacını duyuyorum. "Vatanın ve devletin bölünmez bütünlüğü...", "...Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı...", "...büyük Türk milleti..." gibi belirlemelerin hemen tümü birbirine bağlı, birbirini tamamlayan bir zincirin halkalarıdır. Önce sözü, "...büyük Türk milleti" sloganından başlayarak konuyu biraz açalım. Bu belirlemeyle gönderme yapılan, Türk milletinin büyüklüğü ve üstünlüğüdür. Bunun temelinde yatan ise üstün ırk, üstün millet (ulus) teorisidir ve çağdışı,ırkçı, şöven bir teoridir. Yukarıya aldığımız ve Atatürk'ün 1923'te cumhuriyeti ilan etmesiyle birlikte ortaya attığı "Ne mutlu Türküm diyene" ve "Bir Türk dünyaya bedeldir" şiarları da bu temelde ortaya atılmış ve topluma sırına edilmeye çalışılmış üstün ırk teorisidir. Yani Anayasada yer alan bu ırkçı belirlemelerin baş mimarı Mustafa Kemal Atatürk'tür. Diğer bir deyişle bu belirlemeler, kaynağını "Atatürk ilke ve inkılapları"ndan almaktadır. Atatürk'ün üstün ırk teorisi, Almanya'da Hitlere de yolgöstericilik yapmıştır. Hitler, Alman toplumunda "üstün Alman ırkı" teorisini ortaya attığında ve faşist ırkçı ideolojiyle şekillendiğinde, yeryüzünde M. Kemal Atatürk ve Musollini olmak üzere kendine iki büyük öğretmen seçtiğini ve bunların ona ilham kaynağı oluşturduklarını belirtmesi de bu yüzdendir.

Her ulusun kendine özgü ulusal marşları, ulusal antları vardır. Fakat çağımızda ne Amerika'da, ne Afrika'da, ne Avustralya ya da Avrupa'da Türkiye'dekine benzer böyle belirlemelere Anayasada rastlamak mümkün değildir. Bir Alman, İngiliz, Fransız, Rus ya da Amerikan kendi andiçme metinlerinde "büyük Alman milleti", "büyük İngiliz milleti", "büyük Fransız milleti", "büyük Rus milleti" ya da "büyük Amerikan milleti" deme ihtiyacını duymuyorlar ve duymazlar da. Çünkü bunun ırkçılık olduğunu ve dünya çapında artık çağdışı kalarak mahkum edildiğinin bilincindedirler. Bu somut gerçeklik, her ülkede ırkçılığı savunan belirli grupların olduğu gerçeğini deçıştirmiyor. Her ülkede ırkçılığı savunan bazı grupların olması başka şeydir; bir ülkenin ırkçılığı resmi devlet ideolojisi olarak savunması tamamen başka şeydir. İşte sözünü ettiğimiz Türk devleti, ırkçılığı bu denli resmi devlet ideolojisi olarak kabul etmesi ve bunu 70 yılı aşkın süredir inatçı bir biçimde savunması, dünyada eşine çok az rastlanabilen bir durumdur. Bunun temelinde yatan neden ise boyunduruğu altına aldıkları Kürt, Laz, Çerkez, Arap, Ermeni, Asuri gibi bir çok ulusu inkar ederek yasaklamasıdır. Yukarıya aldığımız Anayasa metinlerinde de görüldüğü gibi sürekli olarak "Türk varlığının devleti ve ülkesiyle bölünmez bütünlüğü" esası hep savunulmuştur. Buna karşı çıkanlar ise hapishaneleri, işkenceyi ve darağaçlarını boylamışlardır. Çünkü, Türk Ceza Kanunu da

aynı ırkçı ve çağdışı temeller üzerinde hazırlanmış olup; bu maddelere muhalefet edenler, yani resmi ideolojiyi benimsemeyenler, sözkonusu bu maddelere göre ağır hapis cezalarına çarptırılmakta, sürgün edilmekte ve duruma göre bazen ömür boyu kamu çalışmalarından men edilebilmektedirler. Buna, yaşanmış yüzlerce, binlerce örnek gösterilebilir. Örneğin; düşüncelerinden ötürü TCK'nun 141, 142 ve 163'ten ağır cezalara çarptırılanlar sık sık yaşanmıştır. Yurtiçi ve yurtdışı baskılar karşısında ANAP Hükümeti, uzun yıllar yürürlükte olan ve Türkiye'de düşünce özgürlüğü olmadığını ayyuka çıkaran sözkonusu ettiğimiz bu maddeleri yürürlükten kaldırıp yerine çok daha ağır ve anti-demokratik olan Terörle Mücadele Kanununu getirdiler. "Türkiye de düşünce özgürlüğü ve demokrasi vardır" demagojisiyle hareket eden bu ortaçağ düşüncesi sahipleri, yeni yürürlüğe koydukları TMK ile bu sefer düşüncelerinden ötürü ağır hapis ve para cezasına çarptırılanlara terörist damgasını vurdular.

Anayasa metninden aldığımız "andiçme" metnine göre milletvekili seçilebilmek için, milletvekili adaylarının kendi seçim bölgelerinden yeterli oyları almaları yeterli değildir. Çünkü, yeterli oy da alsalar, bu metni okumak zorundadırlar. Yani oy alarak meclise gelen bir milletvekili, öncelikle andiçerek Türk olduğunu ve ilelebet buna bağlı kalacağını söylemek zorundadır. Kısacası Kürtler, Lazlar, Araplar, Çerkezler, Ermeniler ve Asuriler için kendi seçim bölgelerinden oy alarak meclise gelenler; öncelikle andiçerek kendi ulusal kimliklerini reddedip Türkleştiklerini yüksek sesle söylemeleri, yani kendi zıddına dönüşmeleri temel bir ön koşuldur. Bunun ise yeryüzünde en onur kırıcı bir şey olduğu, insan onurunu ayaklar altına alarak kişinin tamamen düşürüldüğünü göstermektedir. Sözü edilen andiçme metnini okumayanlar, milletvekili mazbatasını alamayacakları gibi işkenceli sorgulamadan geçebilecekleri ve "vatana ihanet" suçlamasıyla ağır cezalara çarptırılacakları, hatta idam bile edilebilecekleri çok açıktır. Bu konuda HEP Milletvekillerinin başına gelenler, halen tazeliğini koruyor. Bilindiği gibi 1991 Genel Seçimlerinde SHP listesinden Meclise seçilen HEP Diyarbakır Milletvekillerinden Leyla Zana ve Hatip Dicle'nin andiçme törenleri sırasında ilave ettikleri birer cümle, meclisteki tüm siyasal partileri ayağa kaldırmıştı. Bu iki Kürt Milletvekillerinin sonradan geri aldıkları sözleri, Türkiye'de aylarca tartışma konusu yapılmış ve başta mecliste bulunan tüm siyasal partiler olmak üzere tüm gerici-ırkçı çevrelerin boy hedefleri haline gelerek Türkçülük alabildiğine şahlandırılmaya çalışılmıştı. Oysa bu kadar kıyameti koparmanın anlamı

yoktu. Hem L. Zana'nın, hem de H. Dicle'nin sözleri gayet masumane demokratik taleplerdi. Andıçme törenleri sırasında L. Zana Kürtçe olarak, "Ben bu yemini Kürt ve Türk halklarının kardeşliği için okudum.;" H. Dicle de, "Ben ve arkadaşlarım, bu metni Anayasal baskı altında okuyoruz." demişlerdi. Ve bu sözlerinden dolayı andıçme törenlerine ara verilmiş ve başta Meclis Oturumunu yönetenler olmak üzere tüm partili milletvekillerinin ısrarlı protesto ve itirazları sonucu yeminleri kabul edilmemiş; bilahare ikisi de ilk yemin sırasında söyledikleri sözleri geri alıp yeniden andıçme metnini okuyarak milletvekili mazbatasını almaya hak kazanmışlardı. Yani, diğer toplam 450 milletvekili gibi onlar da ırkçı-faşist bir metin olan ve başta Kürtler olmak üzere Türkler dışındaki tüm halkları inkar eden yukarıda sözkonusu edilen andıçme metnini okuyarak milletvekillikleri tescil edilmişti.

Burada küçük bir hatırlatma yapmak gerekiyor. Sözü edilen L. Zana ve H. Dicle, ilave ettikleri cümleleri geri almamaları gerekirdi. İkinci kez yemin ederek tepkilere neden olan cümleleri geri almaları; her şeyden önce bununla kendilerini küçük düşürerek pişmanlık derekesine düşürdüler. Aslında HEP adına SHP'den Milletvekili seçilen tüm bölge Milletvekilleri, ne pahasına olursa olsun; sözkonusu andıçme metninin ırkçı bir metin olduğunu ileri sürerek okuyamayacaklarını belirtmeleri gerekirdi. Doğru olan tutum budur. Kendi kendini inkar eden böyle bir metni okuduktan sonra sisteme yönelik eleştirilerin ciddi bir maddi temeli kalmıyor. Bu yüzden bu metni okumayı kesin olarak reddetmek gerekiyor ve bu bağlamda bu kardeşlerimiz ve bu arada da Zana ve Dicle kardeşlerimiz eleştirilmelidirler.

Yukarıda Türk ırkçılığını savunan ve üstün ırk teorisini dile getiren pasajlardan da görülebileceği gibi başka halkları inkar etmenin temel ideolojisi Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) denilen Türk devletinin en yüksek yasama ve yürütme organı olan yerde inşa edilmiştir. Bu, TBMM'nin başka halkları Türkleştirme aracı olarak en önemli bir kurum olduğunu göstermektedir. Türkiye'de demokrasi mücadelesini vermek isteyen ve kendine en azında burjuva demokratıyım diyen herkesin, öncelikle mücadelenin sivri uçlarını bu kuruma yöneltmeleri temel bir koşuldur. Diğer bir deyişle, Anayasaya, Atatürk İlke ve İnkılaplarına karşı tavır alamayanlar; demokrat olamayacakları gibi onurlu bir demokrasi mücadelesi de veremezler. Çünkü sorunun asıl kaynağına inmek gerekiyor. Türkiye'de anti-demokratik olan ve demokrasi mücadelesi önünde tamamen bir kalın set gibi duran militarizmin de askeri şokillenmenin de önüne geçebilmek ve demokrasi kapılarını

açabilmenin en önemli yolu, Kemalizme karşı olmaktan geçer. Zira devlete resmi ideolojiyi şekillendiren kemalizm engeli aşılmadan, demokrasi mücadelesinde mesafe de alınamaz. Çünkü, öncelikle bu duvarın yıkılması şarttır. Bu kokuşmuş çürük duvar yıkılmadan, aynı duvar üzerinde yapılacak her türlü restorasyon çalışmalarının hiç bir kıymeti harbiyesi olmayacaktır. Çünkü bu çürük duvar yıkılmadan ve onun yerine sağlam bir temele dayalı yeni bir duvar yapılmadan, bu sağlam duvar üzerinde demokrasi de inşa edilemez. Zaten şimdiye kadar Türk halkının başına musallat olan ve halkın sırtında adeta bir kanser uru gibi duran asıl bu ana halkayı yakalamak gerekiyor. Bu ana halka yakalandıktan sonra öbür sorunların üstesinden gelmek daha bir kolaylaşacağı çok açıktır. Bu yüzden yukarıda sözü edilen andiçme metnini sadece Kürtler değil; kendi bölgelerinden Milletvekili seçilen Türk demokratları ile Laz, Çerkez, Arap gibi başka halklara mensup Milletvekillerinin de kensinlikle bu metni okumamaları gerekmektedir. Böylesi bir aşamaya gelindiği zaman, Türkiye’de demokrasi konusunda belirli bir mesafenin alındığından söz edilebilir. Bunun tersi ise, şimdiki durumda olduğu gibi demokrasi konusunda mesafe alınmaz ve bu bağlamda TBMM’nde yapılan eleştiriler de biçimsel olmaktan öteye geçemeyecektir.

Ne yazık ki Türk devletinin şekillendiği 1920’den günümüze kadar aradan geçen bir asra yakın sürede sergilenen siyasal pratik, bir bütün olarak Türk halkının çözümlenmek zorunda olduğu hayli ağır sorunları olduğunu göstermektedir. Çünkü bu süre içinde bir avuç devrimci-demokrat kesim dışında toplumun tamamen teslim alınarak düşürüldüğünü görmekteyiz. Askeri bir darbeye 12 Eylül 1980’de iktidara elkoyan ve toplumu alabildiğine faşist ideolojiyle tahrip eden despot cuntanın başı Kenan Evren’in hazırlattığı ve Türkiye Askeri Cumhuriyetinin en gerici niteliğe sahip 1982 Anayasası’nın yapılan halk oylamasında %92 gibi toplumun ezici çoğunluğunun onayını alması, ileri sürdüğümüz bu tezimizi daha bir açıklığa kavuşturuyor. Bu korkunç insan tablosu karşısında şoke olmamak elde değildir. Bu kadar başeğış, militarizm korkusunun insanların iliklerine kadar aşılması ve toplumun tamamen sindirilerek adeta bir koyun sürüsü haline getirilmesi, elbetteki Türk halkına karşı yapılan ve yıllardır uygulanagelen en büyük hakarettir. Oluşan bu siyasal tablo sonucu Türkiye’de en fazla ayaklar altına alınarak çiğnenen ve tamamen kirletilen kavram ve değerlerin; adalet, eşitlik, kardeşlik, demokrasi, barış, özgürlük, insan hakları, hak ve hukuk, bilim, bilimsel araştırma, din ve vicdan hürriyeti, laiklik, düşünce ve

örgütlenme özgürlüğü, din, iman, vicdan, namus ve şeref vb. değerler olduğu, tartışmalara yer bırakmayacak açıklıktadır. Türk resmi ideolojisince bu kavramlar o kadar kirletilmiştir ki bir devlet yetkilisi adaletten mi söz etti, akla hayale gelebilecek hemen tüm adaletsizlikleri anlamak gerekiyor. Bir devlet sözcüsü barıştan mı söz etti, hemen savaş ve her çeşit vahşeti akla getirmek gerekiyor vb. vb.. Çünkü Türkiye, sözünü ettiğimiz bu kavramlar ve değerler konusunda yeryüzünde en fazla çifte standart bir politika yürüten ülkelerin başında gelmektedir. Türkiye'nin bu çifte standart politikasından halen en ufak bir değişiklik yapılmış değildir. Özgürlük, eşitlik, kardeşlik, uygarlık vb. şiarlarla ortaya çıkan Türk egemen güçleri; başta Kürtler olmak üzere egemenlikleri altında bulundurdıkları bir çok halkı zorla eritmeye ve yok etmeye çalışmaları, bu çifte standart politikalara somut örneklerdir. Sözünü ettiğimiz değerlerin kirletilmesine ve çifte standart politikalar uygulamasına öncülük edenler; en başta yukarıda sözünü ettiğimiz İttihatçıların öncüleri olan Talat-Enver-Cemal Paşalar ve Cumhuriyet döneminde de bunların takipçisi olan Mustafa Kemal'dir. Yukarıda İttihatçıların adalet-eşitlik ve özgürlük adına yola çıkarak Ermenileri katliamdan geçirip tamamen kendi topraklarından kopardıklarını ve Kürtleri de katliamlardan geçirerek yüzbinlercesini sürgün ettiklerini belirtmiştik. Bunların takipçisi olan Mustafa Kemal ve arkadaşları da tekrar katliam ve sürgün politikasını uygulayarak Kürtleri eritmeye ve zorla Türkleştirmeye çalıştığı; bununla da kalmayıp Kürtlere "dağlı Türkler" ve Kürtçeye de "Türkçenin bozulmuş bir şivesi" diyerek tamamen bir inkar politikasını yürüttü. Halen bile değişmemiş olan bu politikanın ise yeryüzünde en barbar bir uygulama olduğu kuşkusuzdur. Sorunun özüne inildiğinde, Türk halkının da 70 yılı aşkın süredir izlenen bu politika yüzünden özgür olmadığı, yani köleleştirildiği görülecektir. Çünkü başka halkları ezen, köleştiren bir halkın kendisi de özgür değildir. İşte Türk egemen sistemi olan Kemalizm'in özü budur. İnsan gibi yaşamının çağdaş normları olan bu değerlerin ve kavramların kirletilmesi ve toplumun düşürüldüğü konusunu biraz daha açmak gerekiyor.

c) Sivil Örgütler Resmi İdeolojiye, Faşizme, Emperyalizme Karşı Olmalıdırlar

Şimdiye kadar Türkiye'de cumhurbaşkanlığı koltuğuna oturan toplam dokuz kişiden sadece üçü sivilidir ve geriye kalan diğer altısı ise askerdir. Üç sivil cumhurbaşkanından ilki Celal Bayar,

diğer ikisi de bilindiği gibi Turgut Özal ve Süleyman demirel'dir. Turgut Özal'ın, 12 Eylül askeri-faşist cuntasının emrinde iki yıl ekonomiden sorumlu başbakan yardımcılığı yaptığı ve askerlerin tamamen denetiminde çalıştığını sadece hatırlamak yeterlidir. Süleyman Demirel'e gelince; Türkiye kamuoyunun yakından tanıdığı ve başka bölümlerde de detaylandırdığımız gibi askerler karşısında defalarca şapkasını alıp giden, muhalefette iken "konuşan bir Türkiye" isteyen, fakat tekrar iktidara geldiğinde askerlerin anayasasıyla Türkiye'yi idare etmekten, yani beyinleri tamamen kelepçelenerek susturulan bir Türkiye'den oldukça memnun olan ve "dün dündü, bugün bugündür" anlayışıyla hareket eden en pısrık ve en korkak biri olduğunu tekrar vurgulamakla yetiniyoruz. İlginçtir, Türkiye Askeri Demokrasisinde gelmiş geçmiş bütün düzen partileri - dinci kesimler de buna dahildir. Bunların laiklik konusunda Kemalizme karşı görünüyor olmaları, sorunun özünü değiştirmiyor. - Atatürk İlke ve İnkılapları ve "Misak-i Milli Sınırları" içinde icraat göstererek Atatürkçülük konusunda hep birbirleriyle yarışa durdular. Ne hikmetse, her askeri darbeye başvurarak iktidara elkoyan askeri klik de Atatürkçülük konusunda düzen partilerine papuç bırakmadılar. Örneğin, Süleyman Demirel, defalarca Başbakanlık yapmış ve Atatürk'e sarılmış Türk toplumunun yetiştirdiği sözüm ona en büyük politikacılardanđı. Ama, Demirel'i iktidardan uzaklaştırp zorla kendi iktidarını kuran Kenan Evren de en fazla Atatürk'e sahip çıktı ve yer yer de kendini Atatürk'e benzetti; çünkü Atatürk de bir askeri ve bu benzetme de tesadüf değildi. Yani Türkiye'de iktidarı silah zoruyla gaspedenler de iktidardan uzaklaştıran ve halkın oylarıyla iktidar olan sivil politikacılar da hep Atatürkçüler oldu. Kısacası Atatürk, her derde deva ve birbirini tasfiye etmek suretiyle yiyip bitiren bir cankurtaran simidi işlevini görmüştür. Bunun bir benzeri ve bir yönüyle de daha da çarpıcı örneği ise 27 Mayıs 1960'da yaşandı. 1960 Askeri Darbesi, yine Atatürkçülük adına Adnan Menderes- Celal Bayar yönetimlerine son verdi; onları Yassıada'da yargulayarak ipe gönderdi ve 1961 Anayasasını hazırladılar. Türkiye'de alışlagelen bir çok aydın ve ilerici-demokrat geçinen çevrelerin, 1961 Anayasasını övmeleri ve onu "en ilerici", hatta "devrimci" bir Anayasa olarak görmeleri, sözünü ettiğimiz demokrasiye darbe indiren (Menderes- Bayar ve arkadaşlarının idam edilmeleri ve kimilerinin de çeşitli cezalara çarptırılmaları örneğinde olduğu gibi) madalyonun öbür yüzünü bir türlü görmek istememeleridir. Bu Anayasayı yapan aynı ekip, genel af çıkararak bir çok insanın cezaevinden çıkmalarını sağlarken; İstanbul Harbiye Zindanlarında bulunan ve "49'lar Olayı" olarak bilinen 49 Kürt politikacısını bu genel af kapsamı

dışında tuttular. Sözü ettiğimiz çifte standart politikalar görülmeden, ilerencilik veya gericiilik konularında belirli tespitler yapmak ve demokrasinin özüne ters düşen tutum ve davranışları algılayıp gün ışığına çıkarmak mümkün değildir.

Genel anlamda Türkiye'deki eğitim sistemi de bilimsellikten uzak, resmi devlet ideolojisi olan sömürgeci, ırkçı, şoven ideoloji çerçevesinde yürütülmektedir. Bu sistem, ilk, orta ve yüksek öğrenimin tüm dallarında olmak üzere bir bütün olarak böyledir. Kısacası, Türk eğitim sistemi de kendi barbarlık karakterine uygun olarak ve çok ilkel bir biçimde ırkçılığın öğretildiği temel alanlardır. Buna en çıplak örnek Türk üniversiteleridir. Tüm dünyada üniversiteler, birer bilim yuvası ve bilimsel çalışma yapan yerler olarak biliniyor. Ama Türkiye'de üniversiteler, resmi Kemalist ideolojinin dışına çıkmış değildirler. Üniversitelerin bu hazin durumu, Türkiye toplumunun nasıl bir hamurla yoğrulduğunu göstermektedir. Çünkü Türkiye'de ilkokuldan başlayarak şovenizm hamuruyla yoğrulmuş insanların üniversite okuyarak sözüm ona toplumun en ileri, en fazla okumuş ve kendilerini birer aydın konumunda görmeleri, "bilim adamı" olmaları; şovenizmin ve ırkçılığın birer taşıyıcıları ve uygulayıcıları durumuna gelmelerine engel olamamıştır. Bunun çıplak bir örneği ise, üniversitede öğretim görevlisi olarak çalıştığı dönemlerde Kürtler üzerine yaptığı bilimsel bir araştırmadan dolayı görevinden atılan ve ömrünün büyük bir kesimini cezaevinde geçiren ve halen zindanda bulunan değerli bilimadamı sosyolog Doç. Dr. İsmail Beşikçi'nin başına gelenler karşısında birer kurum olarak üniversitelerin ve buralardaki öğretim görevlilerinin tepkisiz kalmalarıdır. Üstelik İ. Beşikçi, terörist damgasını yiyerek şimdiden 100 yıla varan ağır hapis ve 7 milyarı aşkın para cezasına çarptırıldı. Sözü edilen para cezasının hapse çevrilmesi halinde, bunun bin yılı aşkın toplam hapis cezası olacağını sadece hatırlatmakla yetiniyoruz. Kısacası, Türk eğitim sistemi bir bütün olarak asimilasyonun ve kafatasçı Kemalistler yetiştirmenin en önemli birer kurumlarıdır.

Türkiye'de sözümona en yüksek yargı organı olan ve bağımsız olduğu söylenen Anayasa Mahkemesi'nden de burada söz etmek gerekiyor. Başka bir bölümde bu kurumun başkanlığını yapan zattan, yani meşhur namıyla prof. Yekta Güngör Özden'in ırkçı bir politikacı edasıyla zaman zaman nutuklar attığını, değişik vesilelerle konuşmalar yaparak Kürtleri tehdit ettiğini belirtmiştik. Burada ise sadece bu zatın, 12 Eylül faşist cuntasının Şefi Kenan Evren'e ideolojik olarak sahip çıktığını, onu kutladığını ve desteklediğini belirtmekle yetineceğiz. Şimdi bir düşünelim. Birkaç general askeri darbe

yaparak, mevcut tüm siyasal partileri, meclisi kapatacak, çalışmalarını durduracak; bu arada anayasayı da rafa kaldırarak ülkenin yasama, yürütme ve yargı erkini bir bütün olarak kendi ellerinde toplayacak ve anayasa mahkemesi gibi sözde en yüksek bağımsız yargı organının başı da kalkıp böyle bir cunta şefini destekleyecek. Doğrusu bu, Türkiye toplumunun ve onu oluşturan insanların ne kadar düşürüldüğünü açıkça gözler önüne sermektedir. Bu kadar düşürülmüşlüğü ve askeri rejimlere karşı olan bağımlılığı, boyuneğışı, demokrasi ve sivil toplum geleneği olan hiç bir ülkede görmek mümkün değildir.

Çağdaş sivil toplumlarda iletişim araçlarının son derece önemli roller oynadığını belirtmemize gerek bile yoktur. Radyo, televizyon, sinema, gazete, dergi, kitap gibi yazılı, sözlü ve görsel iletişim araçlarının kamuoyu yaratmada ve toplumun tüm kesimlerinin şekillenmesinde oynadığı önemli roller tartışılmazdır. Sözümlü ettiğimiz bu toplumlarda da tekelleşme sorunu basını da kapsamına aldığı için, geniş okur kitlesinin doğru haber almasını sağlamak amacıyla anti-tröst (anti-tekelleşme) yasalar bile çıkarılmıştır. Türkiye’de ise devlet denetimindeki radyo, televizyon kanalları bir tarafa bırakılırsa; tüzel kişiliği olan ve sözde bağımsız oldukları söylenen radyo, televizyon, gazete vb. gibi iletişim araçlarının ezici çoğunluğu devlet ideolojisi denetiminde faaliyet yürütmekte ve adeta Milli İstihbarat Teşkilatı ve Askeri İstihbarat Teşkilatının birer yan kuruluşları olarak icraat göstermektedir. Fazla geçmişe ve uzaklara da gitmemize gerek yoktur. Son on yılda sürdürülen ve tamamen ülkemizin insansızlaştırmasını hedefleyen kirli sömürge savaşının Kürdistan ve Türkiye halklarında yarattığı yıkımlar karşısında özel olarak Türk basını ve genel olarak da Türk masmedyası adeta savaş hükümetlerinin birer sesi olarak görev sürdürdü. Bu sürede düzene muhalefet eden onlarca Kürt gazeteci demokrat insan, en alçakça yöntemlerle katledilmesi karşısında bile günlük Türk basını adeta kör, sağır ve dilsiz kesilerek savaş yanlısı bir politika yürüttüler. Türk basınının bu hale getirilmesi de nedensiz değildir. Her şeyden önce Türk basını özgür değildir. Yakın geçmişte “Genel Kumay Brifing”inde kendini tamamen satlığa çıkararak askerlere ve savaş hükümetine teslim olmuştur. Savaş Hükümetinin 1993’te Türk basınına vermiş olduğu 2,5 trilyonluk teşvikler, bunun somut bir göstergesidir. Bu parayı alan basından elbetteki özgür düşünmesini beklemek tam bir safdillik olur. Şövenizm hamuruyla şekillenen Türk basınının kendi basın ahlakını ve özgürlüğünü Türk tekeli sermayesine ve askerlere havale etmesi sonucu, bir dönemin Genel Kurmay Başkanı olan zatin; “Mehmetçik Basın” benzetmesi de nedensiz olmayıp tam da

isabetli bir yaklaşımla hak ettiği nitelendirmeye ulaşmıştır. Bu nedenledir ki her gün onlarca insan gözaltına alınıp sistemli işkenceden geçirilirken, faili belli cinayetler gün geçtikçe artarken, kayıplar listesi geçtikçe yükselirken, Kürdistan'da dağlar, ormanlar, bağ ve bahçeler, kısacası bir bütün olarak doğa ve insanlar katledilirken; Türk basını bu konuda tamamen yalanlara başvurmakta, sorunları çarpıtarak kitlelerin yanlış yönlendirmesini sağlayarak psikolojik savaşın yönlendiriciliğini yapmaktadır. Basın, her şeyden önce bilgi ve düşünceleri doğru ve tarafsız bir biçimde özgürce vermesi görev ve sorumluluğuyla karşı karşıyadır. Fakat belirttiğimiz gibi doğru ve gerçek haberciliği yapabilmesi için, öncelikle özgür olması gerekmektedir. Türkiye'nin de altında imzası bulunan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. maddesi olan; herkesin düşüncesini özgürce açıklama hakkına sahip olması gerektiği temel ilkesini, başta Türk basını ihlal etmektedir. Kısacası, demokrasiye karşı ve insan hakları ihlallerinin öncülüğünü ne yazık ki sözünü ettiğimiz nedenlerden dolayı Türk basını yapmaktadır. Vay o ülkenin haline ki özgür olması gereken basını bile kendi kendine sansür koyabilmekte ve insan hakları gibi kişinin en doğal ve vazgeçilemez olan yaşama hakkını bile ihlal edebilmektedir. Yine vay o ülkenin haline ki meydanlarda barış sloganları atan insanların enselerine polis copu insin ve sadece barışı istedi diye işkenceden ve koğuşturmadan kurtulmasın. Her yıl Eylülün ilk haftasında tüm dünyada çeşitli etkinliklerle kutlanan barış etkinlikleri; Türkiye'de daima olaylı geçmiştir ve başkent Ankara'nın göbeğinde, Kızılayda bile bunu kutlayan insanlar polis copundan ve her çeşit engellemeden kurtulamamıştır. Bu durum tek başına bile Türkiye'nin köleci topluma ait barbarlık düşüncesiyle yönetildiğini açıkça sergilemektedir.

Bir seferinde hükümetin yaptığı yüzde yüz gibi toplumsal yaşamı adeta altüst edebilen ve dargelirli emekçilere yaşamı zindana çeviren zamlar karşısında bile işçi sınıfının en önemli örgütlenme silahları olan sendikaların aldıkları tutumlar oldukça öğretici ve düşündürücüdür. Bu zamlar karşısında kimi sendika liderleri, işçileri protesto eylemleri doğrultusunda eylemlere hazırlamaları gerekirken; tam tersine işçilere "kemer sıkma" politikası aşılamaya çalışarak daha fazla "fedakarlık yapmaları" teskinlerinde bulunmak suretiyle hükümetin acımasız sömürü politikalarını desteklemiş oldular. Daha 12 Eylül 1980 askeri darbesine kadar Türkiye'de en ilerici sendika konumunda olan DISK'in başına eski grev kırıcılarından birinin getirilmesi; DISK'in de tamamen ölüm döşegine yatırılarak bitirildiğini göstermektedir. Şunu da belirtmeliyiz ki DISK de

dahil olmak üzere Türkiye'de hiç bir zaman kendi emeğine gerçekten sahip çıkarak egemen sınıflarla aralarında kesin bir sınıf hattı oluşturup sınıf sendikacılığı yaratılmadı. Halihazırda da her gün işten çıkarmanın alabildiğine yükseldiği, sayısal olarak milyonlarla ifade edilebilecek düzeyde olan işsizler odrusunun büyüdüğü; işçi, memur, dar gelirli tüm emekçilerin keselerinden çıkan paralarla acımasız bir savaşın sürdürüldüğü bir dönemde yaşıyoruz. Çünkü enflasyonun yarısı sürdürülen bu savaştan kaynaklanmakta ve Türkiye yıllık bütçesinin hemen yarısı bu savaşta heder edilmektedir.

Ne yazık ki Türkiye'de bu değerler ve kavramların bu derece kirletilmesi, sadece egemen güçler tarafından yapılmamıştır. Türk egemenlik sisteminin etkisinde kalarak yıllar boyu şovenizmi üzerlerinden atamayan Türkiye "sol" güçlerinin ezici çoğunluğunun izlediği aynı politikalar daha bir düşündürücü ve ibret vericidir. Yazımızın diğer bir bölümünde TKP'den başlayarak onun türevleri durumunda olan Türkiye "devrimci-demokrasi" güçlerinin ezici çoğunluğunda egemen olan şovenizmi kıramamaları ve Kemalizmle aralarında kesin ve net bir hat koyamamalarını eleştirerek irdemiştik. Yukarıda, Türkiye'de parlamenter olabilmek için ismini andığımız ırkçı-faşist anayasa metnini okumak zorunda olduklarından söz etmiştik. Burada, başka bir bölümde değindiğimiz TIP'in 1960'lı yıllarda 15 Milletvekili çıkardıklarını ve bunların da aynı anayasa metnini okuduklarını tekrar hatırlamak gerekiyor. Konumuz gereği, sosyalist geçinen ve kendi kişiliklerini bile sözkonusu metni okumak suretiyle ayaklar altına alan bu "devrimci" ve de "sosyalist" kesimlere ne demeli acaba? Böylesine kirletilmiş demokrasi anlayışı, acaba sosyalist öğretinin neresinde vardır? Bunun, sosyalizmle de bağdaşmadığı, tersine bu anlayışa girenlerin sosyalist değerleri de kirlettiklerini ve böylelerinin tek başlarına iktidar olmaları halinde bile Kürtlerin kendi geleceklerini belirleyebileceği ilkesini rahatlıkla çiğneyecekleri ve dolayısıyla da halkların eşitliğini sağlayamayacaklarını belirtmemize gerek var mı acaba? Buna gerek olmadığı çok açıktır.

Aşağıda değindiğimiz gibi Türkiye ve Kürdistan demokrasi güçleri, sömürgeci Türk devletinin bu anayasa metnini okuyarak milletvekili olma istemini kabul etmeleri; işin başından itibaren kendilerini egemenlere teslim etmeleri demek olduğu da ortadadır. Bu yüzden asıl demokrasi mücadelesini meclisin dışındaki platformlarda aramak gerekiyor. Yoksa şu andaki gibi Türkiye ve Kürdistan demokrasi güçleri, demokrasiye yaraşır sağlıklı bir mücadele yürütemeyecekleri gibi Türk sömürgecilik sisteminin gölgesinden kurtulmaları da mümkün olmayacaktır.

Sözü edilen çifte standart politika ve değerlerin kirletilmesi

kervanına ne yazık ki toplumun hemen hemen tüm kesimleri katılmıştır. Örneğin; Türkiye’de özellikle son yıllarda seslerini duyurmaya çalışan ve giderek güçlenen çevrecilerle (Yeşiller) kadın hareketine bir göz atmak yeterlidir. Doğanın kirletilmesine karşı çıkmayı temel bir felsefe olarak kabul eden çevrecilerin savundukları düşünceler haklı olup biz sosyalistlerin de savunduğumuz görüşlerdir. İlginçtir, on yıldır Kürdistan’da her gün bağ ve bahçeler, ormanlar, dağlar yakılıp yıkılıyor ve sözcüğün tam anlamıyla adeta ülkemiz yaşanamaz hale getiriliyor. Kısacası, insanı ve doğasıyla bir ülke, zaman dilimlerine ayarlanmış bir kırımdan geçiriliyor. Bu korkunç vahşet karşısında Türkiyeli çevrecilerin ne kadar tepki gösterdikleri ise ortadadır. Sanki Kürdistan onları hiç ilgilendirmiyor. Aynı şekilde tutum takınan ve bu yüzden de temel görevlerini yerine getirdikleri söylenemeyen Kadın Hareketi de; en haklı oldukları erkek egemen toplum anlayışına karşı yürüttükleri mücadelelerine tamamen gölge düşürüyor. Çünkü on yıldır sürdürülen kirli sömürge savaşında onbinlerce insan katledildi, binlercesi sakat kaldı. Onbinlerce ananın gözyaşları ve hemen her gün tecavüze uğrayarak kirletilen kızların, genç kadınların bu çağdışı en korkunç uygulamalarla başbaşa yaşaması; Türkiyeli kadın örgütlerini fazla ilgilendirmiyor. Doğrusu, bu örneklerin tümü oldukça hüznün vericidir.

Türkiye askeri cumhuriyetinde yapılan tüm bu çağdışı uygulamalar, mesleği askerlik olan ve Türk devletinin kuruluşuna öncülük eden ve toplumu iliklerine kadar askeri hiyerarşi ile yönlendiren Kemalizme ve onunla bağlantılı olarak militarizme karşı olunmayı bir zorunluluk halini aldığını tekrar vurgulamak gerekiyor. Elbette ki bu söylediklerimiz, salt devrimci demokrat, sosyalistler için değil; onlarla birlikte kendini burjuva demokrati olarak gören ve Türkiye’de gerçekten sivil bir toplum otoritesinin yerleşerek demokrasinin gelmesini isteyen herkesi kastediyoruz. Demek ki tekrarlırsak; Türkiye’de demokrasinin ilk koşullarından biri ve hatta en önemlisi, anti-şövenizme de kaynaklık eden anti-militarist ve anti-Kemalist olunmayı zorunlu kılıyor. İkinci bir diğer önkoşul ise; anti-faşist olma zorunluluğudur. Çünkü yukarıda kısaca sözünü ettiğimiz Askeri Cumhuriyet döneminin küçük bir kesiti hariç, geriye kalan tüm dönemlerdeki yönetimin bir diğer niteliği de faşist bir karakter de taşıyor olmasıdır. Şimdi olduğu gibi bazı dönemlerde bir çok siyasal partinin politik arenada gözüküyor olması, bizi belirli yanlışlara ve özellikle de uzun yıllar sol saflarda sık sık tekrarlanan; "faşizm, tekeli sermayenin en ırkçı, en şöven, en kanlı diktatörlüğüdür vb." hazır reçetecilik ve basma kalıp anlayışlarına götürmemelidir. 1920’den 1945-

46'lara kadar süren dönemde Atatürk ve İsmet İnönü'nün öncülüğünü yaptığı tek partili şeflik dönemi; en despot bir diktatörlük olmanın yanısıra faşist karakterli bir nitelik de taşımaktadır. Çok partili döneme geçişle birlikte, sistemin yapısında mevcut olan askerlerin sürekli olarak ağırlıklarını hissettirmeleri ve her on yılda bir askeri darbelere başvurması da bundan kaynaklanan bir durumdur. Son onbeş yıllık sürede de askerlerin politik yaşama tamamen egemen oldukları ve bunun özellikle de 1984'ten beri sürdürülen kirli özel savaşla da endeksli olduğu tartışma götürmüyor. Yani mevcut olan meclis, iktidar ve muhalefet partileri, özünde birer danışma kurumları olarak icraat göstermektedirler. Çünkü son sözü her zaman olduğu gibi şimdi de askerler söylemekte ve bunu hükümete, "tavsiye kararı" (siz bunu emir olarak anlayın) olarak iletmekte ve hükümet de bu doğrultuda hareket ederek icraat göstermektedir. Bu konuda tartışmalara yer vermeyecek açıklıkta olan örnek ise; HEP ve DEP Milletvekillerinin başına gelenlerdir. Başta HEP Milletvekili Mehmet Sincar olmak üzere onlarca parti yöneticisi ve üyelerinin en alçak yöntemlerle öldürülmeleri, parti binalarının bombalanması, başta parti genel merkezi olmak üzere bir bütün olarak parti teşkilatları üzerinde görülmedik baskıların sürdürülerek adeta çalışmalarının felce uğratılması; daha sonra HEP'in de Anayasa Mahkemesince kapatılması sonucu kurulan DEP'in de aynı akibete uğratılarak Milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılarak ağır cezalara çarptırılması; Türk devletini gerçekten yönetenlerin bir kaç üniformalı asker olduğunu ve TBMM ile hükümetin, cumhurbaşkanlığı makamının ve siyasal partilerin de birer kukladan ibaret olduklarını bir kez daha gözler önüne serdi. Sözde Türkiye'nin en yüksek yasama ve yargı organı olan TBMM'nde bile Kürt ve Kürdistan sorununun tartışılmaması, bu meclisin gerçek niteliğini ortaya koymaktadır. HEP ve DEP süreçleri bir bütün olarak irdelendiğinde; bu meclisin ne kadar aciz içinde olduğunu ve 24 ayar ırkçı-şöven bir hamurla yoğrulduğunu, apoletli bir kaç kişi tarafından yönlendirildiğini ve Kürtlerin en asgari demokratik taleplerinin bile önüne geçildiğini, tartışmalara yer vermeyecek şekilde ortaya koymuştur.

Türkiye'de demokrasi mücadelesinin diğer bir ayağı da anti-emperyalist bir nitelik taşıyor. Eğer TC'nin kuruluşundan itibaren geline nokta kadarki süreç objektif olarak irdelenirse; sömürgeci Türk devlet sisteminin emperyalizme bağımlı bir biçimde kurulduğu ve halen de bu bağımlılık ilişkilerinin artarak sürdürüldüğü görülmektedir. Bu durum o kadar belirgindir ki şimdiye kadar Türkiye'de gerçekleştirilen askeri darbelerin Pentagon patentli oldukları ve başta ABD

olmak üzere batılı emperyalistlerin onay ve desteğini aldıkları rahatlıkla görülecektir. Özellikle Türk egemenlik sisteminin Kürdistan'ın en büyük parçasını zorla işgal edip sömürgeleştirmesi ve halen bunu devam ediyor olması; yine emperyalist ülkelerin Türkiye'ye sağladığı her çeşit askeri, ekonomik, teknik, kültürel, diplomatik vb. yardımları sayesinde sağlanabilmiştir. Özellikle son on yılda sürdürülen sömürge savaşının ağır faturası hesaba katıldığında; Türkiye'nin bu faturanın altından kalkabilmesi için, Türkiye'nin ve Kuzey Kürdistan'ın bir çok değerini satılığa çıkardığını ve daha fazla kredi sağlayabilmek için de taviz üzerine taviz verdiğini ve bağımlılık ilişkilerini daha bir fazlaştırdığı görülmektedir. Kısaca sözünü ettiğimiz bu durum; Türkiye'de yürütülecek demokrasi mücadelesinin, anti-emperyalist bir nitelik de kazanması gerektiğini ortaya çıkarmaktadır. Bu yüzden de anti-Kemalist, anti-faşist ve anti-emperyalist nitelikler taşımayan demokrasi mücadelesinin sağlıklı yürüyemeyeceği ve gerçek anlamda Türkiye'de köklü değişimleri ve bu yüzden de gerçek sivil bir toplumun yerleşmesini sağlayamayacağını vurgulamalıyım. Kısacası Türkiye'ye demokrasinin gelebilmesi, insan haklarının yerleşebilmesi gibi temel konuların tümü Kürt ve Kürdistan sorunlarına endekslenmiştir. Bu somut gerçeklikler görülmeden ve buna uygun düşecek mücadele ve örgütlenmeler yaratılmadan, bu konularda mesafe alınması mümkün değildir. Bunun özellikle bilinmesi gereklidir.

III-Kürdistan'da Demokrasi Mücadelesi Ulusal Demokratik Devrimin Bir Parçasıdır

a) Anti-Sömürgeci Mücadelenin Bir Parçası olarak Demokrasi Mücadelesi

Yukarıda demokrasi mücadelesinin tarihsel kökenleri, sivil toplumlardaki anti-militarizm sorunu ile Türkiye özgülünde anti-Kemalist, anti-faşist ve anti-emperyalist koşulların; demokrasinin gereklerinden olduğunu özetleyerek dile getirdik. Türk sömürgecilik sisteminin Kürdistan'ın en büyük parçasını sömürgeleştirerek boyunduruğu altına alması ve halen bunu sürdürmesi; katliam, sürgün, zorla bastırarak sindirme, asimilasyon ve eritme politikalarıyla gerçekleştirmektedir. Bu politikanın bileşenlerini oluşturan temel etken ise, Türk sömürgeciliğinin işgalcı ordusudur, yani militarist güçleridir.

Her çeşit zora dayalı bu militarist işgal güçleri olmadan, Türk sömürgecilik sisteminin sürdürülmesi mümkün değildir. Onun için bu temel etken gözönünde bulundurmadan yapılacak her çeşit sağlıklı olmayan tespitler ve bu tespitler üzerinde yürütülecek mücadelenin başarıya ulaşma şansı yoktur. Özellikle altını çizerek vurguladığımız bu temel faktör, hem Türkiye demokrasi güçlerinin, hem de Kürdistan ulusal demokratik güçlerinin mutlaka, ama mutlaka hesaba katmaları gereken önemli bir sorundur.

Bu araştırmanın diğer bölümlerinde de yer yer vurgulandığı gibi Kuzey Kürdistan'ın içinde bulunduğu nesnel siyasal gerçekliği; Kürt ulusunun Türk sömürgeciliğini ülkesinden söküp atarak bağımsız devletini kurmasıdır. Diğer bir deyişle Kürt ulusu, öncelikle bu temel çelişkinin, yani ulusal çelişkinin çözümlemesi görev ve sorumluluğuyla karşı karşıyadır. Bu temel çelişki çözümlenmeden, Kürtlerin bir ulus olarak, bir halk olarak özgürlüklerine kavuşmaları mümkün değildir. Bu temel çelişkinin çözümlenmesi demek; Türk sömürgecilik sisteminin bir bütün olarak Kürdistan'dan sökülüp atılması demektir. Türk sömürgeciliğine ait en ufak bir kurum, hatta kalıntı dahi Kürdistan'da kaldıkça, bu temel sorunun gerçekten çözümlendiği ileri sürülemez. Başkalarına devredilemez ve bilinmeyen tarihlere ertelenemez olan Kürt halkının bu ulusal demokratik asgari talepleri; Kürt halkı tarafından karar verilebilecek mutlak bir haktır. Bu bağlamda Kürdistan'da demokrasi mücadelesini ele almak gerekiyor. Demokrasi mücadelesi bu perspektifle ele alındığında, Kürt halkının ulusal demokratik devrim stratejisinin bir parçası olduğu rahatlıkla görülecektir. Diğer bir deyişle, Kürtler açısından demokrasi sorunu ve demokrasi mücadelesi, temel bir sorun değildir. Kürt halkının temel sorunu, anti-sömürgeci ulusal demokratik devrimdir. Bunun nedenlerini biraz daha irdelemek gerekiyor. Her şeyden önce Türkiye'ye demokrasinin gelmesi ve sivil bir toplumun yerleşmesi; yukarıda sıraladığımız nedenlerden ötürü Kürt halkının gerçek kurtuluşunu beraberinde getiremez. Ama Kürtlerin Türk sömürgeciliğini yıkarak kendi bağımsız devletini kurması; Türkiye'ye de demokrasinin gelmesini ve yerleşmesini sağlayabilir, bu, pekala mümkündür. Bunun nedenleri ise yukarıda belirlediğimiz gibi Türk sömürgecilik sisteminin yapısından kaynaklanmaktadır. Öncelikle Türk toplum yapısının niteliğini bir daha vurgulamak ve gözler önüne sermek gerekmektedir. Yukarıda, İttihat ve Terakki hareketi'nin öncüleri olan Talat-Enver-Cemal Paşaların batılılaşmak adına geliştirdikleri hareketlerden ve onun bir devamı olan Kemalizm'in hangi temeller üzerinde TC'nin şekillendirdiğinden

sözetmiştik. Yine yukarıda, Türk sömürgecilik sisteminin ve toplumsal yapısının barbarlık niteliğini aşamadığını ve halen bunu en acımasız ve inatçı bir biçimde sürdürdüğünü tekrar tekrar vurgulamalıyız. Buna bir daha parmak basmamızın nedeni çok açıktır. Tamamen barbarlık kültürüyle yoğrulup şekillenen ve Osmanlıların akıncılık temelindeki talancı-gaspcı gelenekten hiç şaşmayan böyle bir topluma demokrasinin de kolay kolay gelemeyeceği, yerleşemeyeceği ya da yarım yamalak gelebileceği gün gibi ortadadır. Bunun gerçekleşmesi ise köklü demokratik dönüşümlerin, diğer bir deyişle köklü devrimci dönüşümlerin yapılmasıyla mümkün olabileceği ise ayrı bir gerçekliktir. Ayrıca Türkiye’de demokrasi mücadelesinin; anti-Kemalist, anti-faşist ve anti-emperyalist özelliklerini bir daha gözler önüne serdiğimizde, böylesi köklü dönüşümleri yapabilecek olan sınıf ve katmanların da niteliğini hesaba katmak gerekeceği çok açıktır. Çünkü, böylesi ciddi dönüşümleri burjuva sınıftan beklemek safdillik olur. Bu yüzden Türkiye işçi sınıfı ve memurlar başta olmak üzere diğer geniş emekçi yığınların devrimci-soyalist örgütleri bu yükü omuzlamak ve layıkıyla taşımak görev ve sorumluluğuyla karşı karşıyadırlar. Ancak şu andaki devrimci güçlerin durumu, sözü edilen alternatifi yaratmaktan uzaktır. Zaten mevcut siyasal, ekonomik ve toplumsal sorunlar bir bütün olarak gözönünde bulundurulursa; Türkiye’yi yöneten egemen güçlerin, kendi yasalarını bile çiğneyerek tamamen yeraltına indiğini, yani mafyalaştığını ve mafya usulü yöntemlerle devleti yönetmeyi sürdürdükleri görülmektedir. Egemen güçlerin içine girdikleri bu çokyönlü kriz; egemenlerin halklarımızı artık eski yöntemlerle yönetemez durumda olduklarını sergiliyor. Bu, kuşkusuz ki devrimci durumun bir şartıdır; fakat devrimin gerçekleşmesi için yeterli değildir. Çünkü, ezilenler de artık eskisi gibi yönetilmek istemediklerini ve bu uğurda örgütlü bir güç haline gelerek alternatif yaratmaları gerekmektedir. Asıl önemli olan, böylesi bir örgütlü alternatif güç yaratarak devrimin koşullarını olgunlaştırmak ve başarıya götürmektir.

Demokrasi mücadelesinin, Kürt ulusunun kendi bağımsız devletini kurma mücadelesi olan anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelesinin bir parçası olduğu ve bu nedenle de temel bir sorun olmadığı gerçeği; demokrasi mücadelesini küçümsediğimiz veya es geçtiğimiz anlamına gelmiyor, gelmemelidir. Tersine, Kürdistan coğrafyası ile Kürtlerle Türklerin komşuluğu, hatta bunun da ötesinde içiçeliği, demokrasi mücadelesinin Kürtleri de çok yakından ilgilendiren önemli bir sorun olduğunu rahatlıkla ortaya koymaktadır. Bu

bağlamda da Kürt halkı da Türkiye'deki demokrasi mücadelesini omuzlamalı; ama bunu sürekli olarak anti-sömürgeci mücadelenin bir bileşeni görmeli diye düşünüyorum. Elbetteki insan hakları ve demokrasi mücadelesi konularında devletin barbarlık sisteminden koparılan her hak, kazanılan her mevzi, Kürtlerin de yararınadır ve Kürtler de merkezi devlet yapısından açılan tüm gediklerden sonuna kadar yararlanmalıdırlar. Kuşkusuz ki Kürt halkı da bunun bilincindedir. Ne var ki demokrasi mücadelesini ve insan haklarını savunup bu konuda kendine düşen görev ve sorumlulukları yapmak, yerine getirmek başka bir şeydir; Kürt ve Kürdistan sorununun çözülmesini Türkiye'deki demokrasi mücadelesi çerçevesine indirgeyerek hapsetmek apayrı bir şeydir. Bizim açımızdan çok önemli olan bu iki sorunu birbirine karıştırmamak; ama bunlar arasındaki sıkı diyalektik birliği de ihmal etmemektir. Ne yazık ki Kuzey Kürdistanlı yurtsever güçlerin çoğunluğu bu konuda her zaman yeterli duyarlılığı gösterdikleri ve istikrarlı bir politik hat sergiledikleri söylenemez. İzlenen bu yanlış politikalar sonucu Kürtler haklı bir konumda olmalarına rağmen, kendi öz sorunlarını yeterince dile getiremiyor ve gerekli kamuoyunu yaratamıyorlar. Bu yüzden de adeta bir dilenci konumuna giriyorlar. Başta Kürdistanlı sosyalistlerden burjuva ve dinci kesimlere kadar bir bütün olarak tüm ulusal yurtsever güç ve siyasi çevreler; öncelikle stratejik olarak Kürdistan devriminin perpektiflerinde netlik sağlamaları ve bu doğrultuda da ulusal demokratik devrimimizin bir parçası olan demokrasi mücadelesinde aralarında belirli birliktelikler yaratabilmelidirler. Kürt siyasi çevreleri, bu konuda netlik sağlayabildikleri ve aralarında mücadele birliktelikleri yaratabildikleri ölçülerde önemli mesafeler alabilir ve Kürt halkına hakaret olarak kabul ettiğim dilencilik konumundan kurtulabilir, kurtulmalıdırlar. Bu konuda önemli görev ve sorumluluğun ise Kürdistanlı sosyalistlere düşeceği çok açıktır. Çünkü hem Kürdistan ulusal sorununu, hem de demokrasi mücadelesini ikircimliğe yer vermeyecek bir biçimde ve kararlıca savunanlar, sosyalistlerdir. Kürdistanlı sosyalistlerin bugünkü durumda dağınık olmaları ve çekim merkezi konumunda olmamaları ise biliniyor. Ancak, Kürdistan Sosyalist Birlik Platformu somutunda atılan siyasal birlik adımları, onları şimdiden ciddi görev ve sorumluluklarla karşı karşıya getiriyor. Örgütsel birlik ve tek örgüt disiplini yaratılmadan önce bile bunların (Platformu oluşturan KAWA, KUK, TS, TSK, YEKBUN), sözünü ettiğimiz demokrasi konusunda da net politikalar üretmeleri ve bu doğrultuda şimdiden ortak tutumlara girmeleri gerekeceği çok açıktır.

Alternatif yaratılabileceği konusunda iyimser olmamak için bir neden yoktur. Çünkü soruna günü birlik politikalarla değil; istikrar ve gelecek vaadeden uzun soluklu mücadele perspektifleriyle bakmamız gerekmektedir. Ayrıca, bu konuda somut adımlar atan isimlerini andığımız siyasal yapılanmaların beşinin de bağımsızlığı temel strateji olarak önlerine koymaları ve bu konuda çok net olmaları; belirtilen sorunlarda sosyalist bir perspektifle ve bağımsız bir vatan yaratma ekseninde alternatif olmaları şanslarını daha bir arttırıyor. Şimdiden önemli olan, sözünü ettiğimiz platformun mümkün olan en kısa sürede birlik çalışmalarını bitirerek örgütsel birliği sonuçlandırmaları ve sıcak mücadele alanlarını baz alarak militan bir sosyalist parti kurmalarıdır. Kurulması hedeflenen böyle bir parti, mevcut savaş sürecine müdahale edip siyasal süreci derinleştirerek ilerletebilir, ilerletmelidir de. Ayrıca böyle bir alternatif partinin yaratılması; yüzyıllardan beri esaret zincirlerine vurulmuş ve özgürlüğü, demokrasiyi hiç tadamamış olan halkımızın aydınlık geleceği ve demokrasi açısından da bir güvence olacaktır. Çünkü halkımız, demokrasiye en fazla gereksinim duyan halklardan biridir.

b) Başarının Koşulu, Demokrasi Kültürü Üzerinde Ulusal Birliklerden Geçer

Şimdiye kadar Kuzey Kürdistanlı ulusal demokratik güçler arasında halkımızın da temel istemi ve ihtiyacı olan cephesel birliğin kurulamaması önünde duran en önemli engellerden biri de; genel olarak örgütler arasında demokrasi kültürünün gelişmemesi, yeterince özümlememesinden kaynaklanıyor. Elbette bunun başka bir çok nedenleri vardır, ama demokrasi kültürünün olmayışı ya da çok zayıf olması; bunda önemli bir rol oynadığı bir gerçekliktir. Çünkü, karşılıklı tasfiyeci anlayışların, birbirine tahammülsüzlüğün, birbirini "hain", "işbirlikçi", "ajan" vb. maddi temeli olmayan ciddi ithamlarla nitelendirmenin irdelenmesi yapılırsa; bu yanlış anlayışların egemen kılınmasında rol oynayan faktörlerin başında demokrasi kültürünün zayıflığı veya hiç olmaması olduğu rahatlıkla görülecektir. Yurtsever güçler arasında yıllardır sürdürülen ve adeta bir kan davasına dönüşerek kangren bağlayan kardeş kavgasının da önemli bir nedeni, yine demokrasi kültürünün zayıflığı ve olmamasıdır. Eğer Kürtler arasında bu sorun aşılmazsa, açıktır ki şimdiden belirli putlar yaratılarak, diktatörlük kültürünün yerleşmesi zemini de oluşacaktır. Zaten tüm Ortadoğu toplumlarında diktatörlüklerin yerleşmesinin maddi koşulları vardır. Özellikle Kürdistan'ı aralarında sömürgeleştiren devletlerin

tümünde demokrasi kültürünün gelişmemesinin bir nedeni de budur. Sorun bu bazda da ele alındığında; Kürdistan sosyalistlerinin halkımızın gerçek kurtuluşu (ulusal ve toplumsal) ve özgürlüğü için alternatif olmaları çok önemli bir gereksinimdir. Bir yönüyle de geleceğin zaferi, demokrasinin gereği olan çok sesliliğe dayalı demokratik bir toplumun kurulmasının teminatı böylesi bir alternatifi yaratılmasına bağlıdır.

Özellikle şunu vurgulamalıyız ki Kürt ulusunun Türk sömürgecilik sistemine karşı ulusal bağımsızlık mücadelesi, Türk halkına karşı değildir. Bu temel ayrımı kalın bir hatla belirlemek gerekiyor. Çünkü Türkiye emekçi halkı ile Türk egemenlik sistemi apayrı iki olgudur ve bunları kesinlikle birbirine karıştırmamak gerekiyor. Bu mücadelenin başarıya ulaşarak Kürtlerin kendi devletini kurmaları, aynı zamanda Türk halkına karşı da yapılmış bir iyilik olmanın da ötesinde Türk halkını köle sahibi gibi çağımızın en büyük ayıbı olan bir yükten de kurtarmış olacaktır. Yeryüzünde gerçek anlamda halkların kardeşliğini sağlamanın yolu ise buradan geçmektedir. Eğer bugün Türkiye’de Kürtlerin siyasal sorunu ile ilgili Türkler arasında bir anket yapılırsa, toplumun çoğunluğunun mevcut sömürgeci sistemin devamından, yani Kürtlerin kendi ulusal haklarına kavuşmasını istememelerinden yana tavır koyacakları ve bu doğrultuda eğilimlerini göstereceklerini rahatlıkla söyleyebiliriz. Bu da, yukarıda kısaca belirlediğimiz Türk toplumunun militarist-Kemalizm tarafından beyinlerinin köreltildiğinden, diğer bir deyişle toplumun beyinlerinin prangaya vurulmasından kaynaklanmaktadır. Yani Türk toplumu militarize edilmiş bir toplumdur ve bu yüzden de kendi öz sorunlarına bile sahip çıkmaktan uzaktır. Bu nesnel gerçeklik, çok üzücü bir durum da olsa, hoşumuza gitmese de böyledir. Tüm bu söylediklerimiz, aynı zamanda Kürdistan ulusal demokratik devrim stratejisi ile Türkiye demokrasi mücadelesi stratejilerinin ortak bir paydada birleşip ortak bir devrimi gerçekleştirmelerini de engellemektedir. Bu nedenle de Kürt ve Kürdistan sorunu ile Türkiye’deki demokrasi mücadelesi çoğu zaman yanlış ele alınmakta ve bu yanlış hareketle kitlelere gerçekleşmesi mümkün olmayan yanlış hedefler gösterilmektedir. Bunu biraz daha açmanın yararlı ve zorunlu olduğuna inanıyorum.

Bu konuda Türkiye emekçilerine ve demokrasi güçlerine önemli görevler düşmektedir. Her şeyden önce Türkiye demokrasi güçleri, Türkiye’de demokrasi önünde en önemli ve hatta belirleyici engelin, Kürtleri kölelik zincirlerine vuran Türk sömürgecilik sisteminden kaynaklandığını; Kürtlerin bu kölelik

ilişkileri devam ettiği sürece de Türkiye'ye demokrasinin gelemeyeceğini kavramak ve ona karşı öncelikle ideolojik ve politik bir tutum takınmak zorundadırlar. Çünkü aynı egemenlik sistemi, Türk toplumunu iliklerine kadar militarize ederek köleleştirmiştir. Türkiye demokrasi güçlerinin öncelikle bu kamburdan kurtulmaları şarttır. Bir bütün olarak Türkiye demokrasi güçleri, kendileri için layık ve hak gördükleri her şeyi, Kürt halkı için de istemelidirler. Yani Türk halkı için bir devletlerinin olması nasıl ki doğal bir haksızlık; Kürtler için de aynı hak olmalıdır ve bunun gerçekleşmesi için mücadele verilmelidir. Bu yüzden Kürtlerin sömürgecilğe vuracakları her darbe, Türkiye demokrasi güçlerinin yararına olup demokrasi mücadelesinin ivme kazanmasına da katkı olacaktır. Bu temel istem gerçekleştirilmeden, Türk ve Kürt halkları arasında eşitlikten ve kardeşlikten de bahsedilemez. Bu temel tespit üzerinde şekillenen bir radikal mücadele hattı, aynı zamanda Kürt ulusal demokratik güçleriyle de halkların kardeşliği paydasında ittifak ve dayanışma kurabilir ve mücadeleyi başarıya götürebilir. Böyle bir enternasyonalist dayanışma ve ittifakın kurulması, aynı zamanda her iki halkın da mücadele yükünü daha bir hafifletecek ve zaferin garantisini de kolaylaştırmış olacaktır. Fakat bunun için de özellikle demokrasi mücadelesinin özünü iyi kavramak ve bunun Türkler ve Kürtler için taşıdığı önemin özünü yakalamak gerekmektedir. Sorunun özü kavranılmadan, her iki halk arasında örülmesi düşünülen sağlıklı güç ve eylem birlikleri ve mücadele birliktelikleri sağlanamaz. Bu nedenle de Türkiye demokrasi güçlerini oluşturan devrimci-sol siyasal güçler; kokuşmuş baskı ve zulüm düzenine karşı alternatif yaratmaları gerekmektedir. Bunun için de öncelikle var olan dağınkılığa son vermeleri ve anti-Kemalist, anti-faşist, anti-emperyalist mücadele ekseninde mümkün olduğu kadar en geniş bir emek alternatifini yaratma görev ve sorumluluğuyla karşı karşıyadırlar. Kuşkusuz bu bazda bir alternatif siyasal hat yaratma çalışmaları sürdürülürken; Kürt halkının kendi bağımsız devletini kurma da dahil olmak üzere kendi geleceğini özgürce belirleyebileceği temel ilkesinde de net olmaları gerekmektedir. Bu yüzden de sayılan temel ilkelere ulusların kendi geleceklerini kendilerinin belirleyeceği bazında anti-şövenist bir ilkeyi de ilave etmek gerekiyor. Çünkü sözkonusu edilen bu ilke savunulmadan ve bu konuda netlik sağlanmadan; Türkiye emek cephesiyle Kürdistan ulusal demokratik cephesinin ortak paydada ve yeni bir üçüncü cephede birleşmesi ve dolayısıyla mücadele birlikteliğinin sağlanması mümkün değildir. Bunu özellikle tekrar tekrar vurgulamamızın nedeni çok açıktır. Yakın dönemlere kadar Türkiyeli sol güçlerin

çoğunluğunda egemen olan; "önce Türkiye'de devrimi yapalım, sosyalizmi kuralım, sonra Kürt sorununu sosyalizm çerçevesinde çözeriz vb." anlayışıydı. Böylesi düşüncelerin yanlışlığı ve varolan ulusal ve toplumsal çelişkilerle uyumsuzluğu, bugün daha iyi ve net bir biçimde ortaya çıkmıştır. Şüphesiz sözünü ettiğimiz eski anlayışları bırakamayanlar, bugünkü koşullar için de; "önce demokrasiyi yerleştirelim, sonra Kürt sorununu çözeriz vb." saplantısına girebilecekleri tartışma götürmüyor. Demokrasi açısından da sorunun böyle konulamayacağını yukarıda belirtmiştik. Tekrar etmeliyiz ki Kürdistan sorunu çözümlenmeden, Türkiye'ye demokrasi gelemes; yani demokrasinin de Kürt ve Kürdistan sorununa direk endeksli olduğu gün gibi ortadadır. Aslında eski yanlışlarında inat edenler ve bir türlü somut gerçeklikleri görmek istemeyenler; başka bir bölümde de irdelendiği gibi sosyal şövenizmi kıramadıkları için Kemalizme karşı da politik tavır geliştiremiyorlar. Bu anlayışla da Türkiye'de bir emek alternatifini yaratamayacakları gün gibi ortadadır. Zaten 70 yılı aşkındır Türkiye devrimci-demokrasi güçlerinin sergiledikleri siyasal tablo da bunun somut kanıtıdır.

"... Doğudan şimdi doğacak olan güneşe bakınız. Bugün ufukta, güneşin doğduğunu nasıl görüyorsam, uzakta, bütün Doğu Uluslarının uyanışını da öyle görüyorum. Bağımsızlık ve özgürlüğe kavuşacak, daha çok kardeş ulus vardır. Onların yeniden doğuşu, ilerlemeye ve refaha yönelik olacaktır. Bu uluslar bütün güçlülere, bütün engellere karşın muzaffer olacaklar ve kendilerini bekleyen bağımsızlığa kavuşacaklardır.

Sömürgecilik ve emperyalizm yeryüzünden yok olacak ve yerlerine, aralarında hiç bir renk, din ve ırk farkı gözetmeden yeni bir uyum ve işbirliği çağı egemen olacaktır." (18)

Atatürk'ün Mart 1933'te söylediği bu sözler ile buraya aktarmaya gereksinim duymadığımız daha bir çok sözlerinin içeriği ile sergilediği pratik, birbirine tamamen ters düşmüştür. Bu da Kemalizmin iki yüzlü çifte sandart politikasından kaynaklanmaktadır ve ne yazık ki başta Türkiyeli sol güçlerin çoğunluğu tarafından bu sorunun özü algılanılmamıştır. Resmi ideolojiye göre Türkiye coğrafyasında olup bitenlerden haberleri olmayanlar ve TC'nin de hangi temeller üzerinde ve nasıl kurulduğunu bilmeyenler; yukarıya aldığımız pasajlara bakıp haklı olarak Atatürk'ü halkların dostu ve anti-emperyalist, anti-sömürgeci görebilirler ve bu, böyleleri için oldukça normaldir. Halbuki Kemalizmin pratiği, söylemlerinin 180 derecelik, yani tamamen zıddıdır ve kuşku yok ki Türkiyeli sol güçler de bunu iyi bilmektedirler. Buna benzer birçok

taktiğe başvuran Atatürk, aynı biçimde bir taraftan İngiltere, Fransa ve İtalya başta olmak üzere dönemin emperyalist devletleriyle ilişkiler kurup onların desteğini sağlarken; aynı dönemlerde izlediği bu ikiyüzlü politika yüzünden yeni Sovyetler Birliğinin yönetimini ele geçiren Lenin'in partisi Bolşevik Parti'den de yardım alabilmesi sağlanmıştır. Benzer biçimlerde kendisinin inisiyatifiyle bir taraftan sahte komünist partisi kurdurulurken, beri taraftan da komünist kesimler üzerinde yürüttüğü acımasız baskılar ve yoketme, sindirme politikalarıyla da komünist hareketin gelişmesini engellemiştir. Cumhuriyetin ilanı bile belirli bir hazırlık ve program çerçevesinde gerçekleşmemiştir. Öyle ki cumhuriyetin ilanından bir gün önce bu durumu Atatürk İnönü'ye anlatmıştır. Yani umhuriyeti ilan etme fikrini Atatürk sadece bir gün önce İnönü'ye söylemiştir, onun dışında da kimsenin bundan haberi olmamıştır. (19) Çünkü uzun yıllar Atatürk'ü anti-emperyalist, ant-sömürgeci görenler ve bu anlayışla Kemalizme sarılanlar; Kemalizmin bu iki yüzlü, yani çifte standart politikasını bir türlü göremediler. Halbuki, kurtuluş savaşı adına Helen ve Grek uygarlıklarının denize döküldüğü, aynı biçimde Ermeni uygarlığının toprağa gömüldüğü ve Kürt uygarlığının da ortadan kaldırılmağa çalışıldığı; İttihatçıların ve Kemalizmin somut pratiklerinden rahatlıkla görülebilir. Bu görülmediği gibi halen eski yanlış anlayışlarında inat edenler, Kemalizmin savunuculuğunu yapıp onun barbarlık düzeyine vardırılan uygulamalarını bir türlü görmek istememektedirler. Türkiyeli demokrasi güçleri, sözünü ettiğimiz bu sorunu netleştiremedikleri sürece de özgürlüğü ve demokrasiyi yakalayamayacaklardır.

Yukarıda özetlemeye çalıştığım çerçevede Türkiye devrimci-demokrasi güçleri, kendi cephesel birliklerini yaratmalıydılar. Kürt ulusal güçleri de kendi ulusal cephesini oluşturmaları ve bu iki ayrı cephe, üçüncü bir mücadele cephesinde buluşarak birliktelikler yaratabilmelidirler. Mücadeleyi başarıya götürmenin teminatı da buradan geçmektedir.

c) Türkiye ve Kürdistan Halklarının Acil Demokratik Güncel Talepleri

Türkiye ve Kürdistan'a demokrasinin gelmesi ve yerleşmesinin ön koşullarını güncel acil talepler şeklinde şu şekilde özetlemek mümkün:

- Öncelikle Kuzey Kürdistan'da sürdürülen ve ülkemizi adeta bir kan gölüne çevirerek harabeye dönüştüren çağdışı kirli

sömürge savaşının son bulması. Kürdistan'da konumlandırılan özel tim, özel ordu, Kürdü Kürde kırdırma aracı olan koruculuk sistemi vb. TC'nin özel savaş aygıtlarının tamamen lağvedilerek dağıtılması, temel bir önkoşuldur. Bu özel savaş sonucu oluşturulan ve günde onlarca yurtseverin en barbar yöntemlerle öldürülmesine neden olan kontr-gerillanın dağıtılarak bu katil güruhu hakkında kanuni işlem yapılarak hesap sorulması gerekmektedir.

- On yıldır sürdürülen bu savaş sonucu yakılıp yıkılan 2500'ü aşkın köy, mezra, kasaba gibi yerleşim alanlarının devlet tarafından tekrar inşa edilmesi; bu yıkımlar sonucu yerlerini terkederek göçetmek zorunda bırakılan milyonlarca insanın eski yerlerine dönmelerinin sağlanarak maddi ve manevi zararlarının karşılanması.

- Sivil bir demokratik anayasa yapılarak başta Kürt ulus gerçekliği ve Kürdistan ülke gerçekliği olmak üzere Türkler dışında varlıkları inkar edilen ve her çeşit zor yöntemleriyle eritmeye ve yok edilmeye çalışılan tüm halkların varlıklarının bu anayasada yer alarak ulusal demokratik haklarının; yani tüm halkların kendi geleceklerini kendilerinin belirleyebileceği demokratik ilkesinin güvence altına alınması gerekmektedir.

Sözü edilen bu anayasaya uygun ceza yasaları ve diğer tüm yasaların halkların refahı ve mutluluğuna hizmet edebilecek şekilde yeniden düzenlenmesi. Bu yeni yasalar çerçevesinde her halkın kendi ulusal kimlikleriyle parti kurmaları başta olmak üzere düşünce ve örgütlenme özgürlüğünün güvence altına alınması. Anayasa başta olmak üzere yasalardaki Türk ırkını övücü, başka halkları inkar etme temelinde ırkçılığı içeren tüm metinlerin çıkarılması gerekmektedir.

-Bu bağlamda ilkokullar başta olmak üzere tüm okullardaki tedrisat kitap, araç-gereçlerinin yeniden düzenlenerek bunların ırkçı düşüncelerden arındırılması gerekmektedir.

-DGM gibi tamamen anti-demokratik olan mahkemelerin lağvedilmesi, bağımsız bir yargı organının yeniden oluşturulması.

- Okul, radyo, televizyon, resmi daireler ve basın-yayın alanları başta olmak üzere yaşamın tüm alanlarında başta Kürtçe olmak üzere tüm ulusal dillerin serbest bırakılarak geliştirilmesine olanak sağlanması. Kürt dili, edebiyatı, tarihi ve kültürünün geliştirilmesine kolaylık sağlanması. Çağdışı olan faşist ve ırkçı düşüncelerin yasaklanması.

- Koşulsuz olarak siyasi bir genel affın çıkarılarak başta DEP

Milletvekilleri olmak üzere tüm siyasal tutuklu ve hükümlülerin serbest bırakılması. Vatandaşlıktan çıkarılanların bu haklarının geri verilmesi ve yurtdışında bulunan siyasi ilticacıların herhangi bir koşturmayaya uğramaksızın kendi ülkelerine geri dönmelerinin güvence altına alınması. Burada küçük bir noktayı da açıklığa kavuşturmak gerekiyor. Siyasal bir affın çıkarılmasını dile getirmemiz; siyasal düşüncelerinden ötürü zindanlarda ömür tüketenlerin suçlu oldukları anlamına gelmemelidir. Yani onlar suçlu oldukları için bir af talebinde bulunmuyor; tersine, bunların suçsuz olduklarına inandığımız için koşulsuz serbest bırakılmalarını istiyoruz.

- Başta vali ve kaymakamlar olmak üzere yerel yönetimlerin halk tarafından seçilmesi ve yetkilerinin genişletilerek gerekli olan devlet desteğinin sağlanması.

- Çalışan toplumun tüm kesimlerine İLO standartlarına uygun sendikal haklarının verilmesi.

- Mecburi askerlik yasaının ortadan kaldırılarak yeniden düzenlenmesi. Türkiye'de sivil toplum otoritesinin yerleşmesi ve askeri darbelerin önlenmesi için Türk Silahlı Kuvvetlerine tanınan ayrıcalıkların ortadan kaldırılması ve ordunun sivil hükümetlere bağlanması. Milli Güvenlik Kurulu'nun dağıtılması ve başta 12 Eylül generalleri olmak üzere şimdiye kadar Türkiye'de askeri darbe yapmış askeri komutanlar hakkında yasal işlem yapılarak cezalandırılması. Ayrıca Türkiye'de gerçekten yeni bir yapılanmanın gerçekleşebilmesi için bunun önünde tabu durumuna getirilen Kemalizmin de bilimsel temeller üzerinde ciddi bir analizden geçirilerek 1920-1938'ler arası dönemde, yani Atatürk'ün yaşadığı dönemde yapılan uygulamaların detaylı bir muhasebesinin yapılması ve bu muhasebe sonunda ortaya çıkan sonuca göre sınırsız baskılar uygulayan başta Atatürk olmak üzere eski yöneticiler hakkında objektif ve adil bir yargılanmanın yapılması.

- Sünni, Alevi, Yezidi, Hıristiyan vb. din, mezhep ve inançtan olanlar arasında tam bir inanç eşitliği ve özgürlüğünün sağlanması ve şu anda bazıları üzerinde var olan baskıların kaldırılması.

Kısaca maddeler halinde özetlemeye çalıştığımız acil istemler, Türkiye ve Kürdistan halklarının temel yaşam koşullarının vazgeçemeyeceği demokrasinin ve insan haklarının hiç kimseye devredemeyeceği temel hak ve özgürlüklerdir. Bu koşulların yaratılması demek, demokrasiye açılan kapıların aralanması demektir. Demokrasinin yerleşmesi ise daha değişik ve belirli bir süreçle bağlantılı olan bir durumdur. Çünkü,

böylesi şartlar yaratıldığında; demokrasinin temelini oluşturan sivil ve çağdaş toplumsal örgütlenmeler yaratılarak ve demokrasiye sahip çıkılarak ancak bunların hayata geçirilmesi ve güvence altına alınması gerçekleşmiş olacaktır.

Kürt ulusunun kendi bağımsız devletini kurması da dahil olmak üzere kendi geleceğini kendisinin belirleyeceği ilkesini içeren bu temel ilke; aynı zamanda Birleşmiş Milletler (BM) İnsan Hakları Evrensel Beyannameşi gibi uluslararası resmi belgelerde de kabul edilen burjuva demokratik bir ilkedir ve kuşkusuz bunun, sözünü ettiğimiz anayasada teorik olarak yer alması, tek başına yeterli değildir. Öncelikle bu düşüncelerin özgür bir ortamda örgütlenmeye geçirilerek yaşam bulması temel bir koşuldur. Örgütlenme özgürlüğü yaşam bulduğu takdirde, Kürt ulusunun kendi geleceğini özgür ve eşit koşullarda dile getirmesi ve bir ulus olarak kendi eğilimini ortaya koyacağı bir referandumla sonuca bağlanması en sağlıklı bir yöntem olacaktır inancındayım. İşaret ettiğimiz özgür ve eşit koşulların yaratılması sonucunda Kürt halkının kendi bağımsız devletini kurma istemi doğrultusunda tavırını ortaya koyacağı çok açıktır. Ki gerçek eşitliğin ve halklar arasındaki kardeşliğin yaratılmasının da buradan geçeceğine inanıyoruz. Şimdiye kadar bu konuda kimse Kürt halkına bir şey sormamıştır. "Türkiye'den ayrılmak istemiyoruz", "biz bölücü değiliz", "Türkiye'de sadece legal çalışmak istiyoruz", "kayıtsız şartsız anlaşmaya varız vb." türünden insanı usandıran "misak-i milli"ci anlayışları dile getiren Kürt siyasal çevrelerin böylesi sözleri, birer talihsizlik örnekleri olmanın da ötesinde Kürt halkına karşı yapılmış hakaretler olarak görüyorum. Gerçekten Kürt halkı, sadaka isteyen bir dilenci konumuna girmeyi hak etmemiştir. Öncelikle Kürt halkının bu konumdan kurtulması gerekir. Bunun için de Kürdistanlı ulusal güçler, kendi aralarında cephesel bir birliği sağlamaları ve kendi ulusal sorununu hangi çerçeveye koyduklarını net bir biçimde ortaya koymaları gerekmektedir. Unutmamak gerekir ki makyavelist ve günübirlik politikalarla bir yerlere varılmaz ve Kürt sorunu da çözümlenemez.

Kürtler açısından demokrasi mücadelesinin bir parçası da kendi ulusal kimlikleriyle demokratik ve siyasal kurumlarını oluşturmalarıdır. Şu anda Türkiye'de mevcut olan yasaların buna izin vermediği biliniyor. Buna rağmen Kürtler bir halk olarak, mevcut yasaların işlemezliğini ve delinmesini, sözünü ettiğimiz kurumlarını yaratmalarıyla sağlayabilirler ve halihazırda mevcut Kürt dinamikleri de bu yükün altından kalkabilecek kapasitededir. Ne yazık ki en fazla imkanı ve siyasal tabanı olan yurtsever çevreler, oldukça bundan

kaçınmaktadırlar. Bu konuda HEP'le başlayan ve DEP'le sürdürülen ve şu anda da yeni arayışlarla devam eden süreç bunun açık bir göstergesidir. Mevcut Kürt partisini kurabilecek kapasitede olmasına rağmen; ezici çoğunluk sürekli olarak "Türkiye Partisi" kimliğiyle politika yapmasını tercih etmektedir. Bizce bu, tamamen yanlıştır ve son tahlilde "Misak-i Milli"ci anlayışa hizmet etmektedir. HEP ve DEP sürecinde yüze yakın demokrasi şehidinin verildiği acı gerçeği; parmak bastığımız somut realitemizi değiştirmiyor ve ileri sürdüğüm savları daha bir gün ışığına çıkarıyor. İzlenen bu yanlış politikalar, Kürdistan devriminin stratejik tespitlerini yanlış yaparak ve sorunu demokrasi, insan hakları, kültürel özerklik, otonomi ve federasyon çerçevesinde çözmek istemelerinden kaynaklanıyor. Bu, bu uğurda binlerce şehit veren siyasi çevreler için de ne yazık ki böyledir. Halbuki, bağımsızlığı asıl strateji olarak önlerine koyanlar, bir taraftan temel örgütlenme ve mücadele biçimlerini yaratıp sürdürürken; beri taraftan da legal koşullarda ve demokrasi mücadelesi çerçevesinde de kendi ulusal kimlikleriyle mücadeleyi sürdürmek ve adım adım sömürgeci merkezi otorite ile olan köprüleri birer birer atmaktır. Hali hazırda Kürtlerin önemli bir sancısı da sözü edilen bu durumdur. Zaten yaşanan pratik, Türkiye partisinde direnenlerin de yanlışlığını açıkça ortaya koymaktadır. Çünkü, Türkiye partisi olmasına rağmen milletvekilleri öldürülebilmekte, meclisten atılabilmekte, ağır cezalara çarptırılabilen ve partiler kapatılabilmektedir. O halde sorunun, bu siyasi çevrelerce de bir daha ve yeniden değerlendirme yapılarak mevcut yanlışların aşılması kendini dayatmaktadır. Başka bir bölümde legal mücadele ve diplomatik çalışmalar konusu irdelendiğinden, sorunun bu kadarını belirtmekle yetiniyoruz.

HEP, DEP süreçlerinde yaşanan diğer bir yanlışlık da, bu partilerde demokrasinin tam işlememesi ve çokselsliliği baz alarak en geniş bir kitle partisinin yaratılamamasıdır. Anti-demokratik anlayışların egemen kılınması ve çok selsliliğin hazmedilememesi sonucu bu partilerde ayrışma ve hölünmeler yaşandı. Gelinek noktada DEP dışında da belirli odaklaşmaların boy verdiği biliniyor. Dikkat edilirse, DEP dışındaki yeni oluşumlar da aynı HEP ve DEP gibi "Türkiye Partisi"ni savunmaktadırlar. Yani bunlar arasındaki temel ayrılık noktaları siyasal değil; anti-demokratik anlayışların egemen kılınmasıdır. Bu yanlış düşünceleri savunanlar; uğruna ölümlere gittikleri bir halkı acaba nasıl bir özgürlüğe kavuşturabilecekleri besbellidir. Kısaca bu anlayışın da

beraberinde yeni bir köleliği getireceği kuşku götürmüyor. Aynen Kemalizmin "özgürlük-eşitlik-adalet" şiarları doğrultusunda Türkiye ve Kürdistan toplumlarını köleleştirdiği gibi!.. Ayrıca gelinen noktada başta DEP olmak üzere diğer oluşumların da marjinal kalarak gerekli olan kitle desteğini de yeterince alamayacağı ve dolayısıyla da istenilen etkinliği gösteremeyip demokrasi mücadelesini de başarıyla veremeyecekleri ortadadır. Şu anda yaşananlar, maalesef budur.

Kısaca Türkiye'de demokrasi ve Kuzey Kürdistan ulusal sorunu hakkında dile getirdiklerim, Kürdistan'ın diğer parçalarında yaşayan halkımızın ulusal özgürlük mücadelesi açısından da geçerli olan genel bir doğrudur. Bu yüzden diğer parçalardaki ulusal güçler de hem ulusal özgürlük mücadelesini ve ona bağlı demokrasi mücadelesini sürdürürken, hem de kendi içinde demokratik anlayışları egemen kılmayla karşı karşıyadırlar. Ayrıca daha da önemlisi, parçalanmış Kürdistan'ın her parçasındaki ulusal güçler, hem parçalar düzeyinde ulusal birliklerini yaratmalı; hem de parçalararası birliklerin yaratılmasına çalışarak ortak bir ulusal ototritenin inşa edilmesine hizmet etmelidirler. Bu, aynı zamanda parçalanmış bir ulusun ayrı bireyleri olarak ulusal birliğin ve giderek Bağımsız Birleşik Kürdistan'ın yaratılmasına da hizmet edecektir. Bu politikanın hayata geçirilmesi, aynı zamanda sömürgeci düşmanlarımızın "böl-zayıflat-yönet" politikalarını da boşa çıkaracak ve sömürgecilerin ortak saldırılarına karşı ortak savunma ve direniş birliklerinin yaratılarak püskürtülmesine de hizmet edecektir. Ancak böylesi düşüncelerin hayata geçirilmesinin önkoşulu da Kürdistan Devriminin genel çıkarlarının önde tutulmasını gerekli ve zorunlu kılıyor. Ulusumuzun genel çıkarları için, doğru olan da budur. Unutmamak gerekir ki başarının temel koşulu, ulusal birlikten geçer.

Dikkat edilirse, bu bölümde sorunu burjuva demokrasisi ile sınırlı tuttum. Ayrıca biz sosyalistler ve devrimci-demokratlar açısından sosyalist demokrasi sorunu da oldukça önemlidir. Fakat sosyalist demokrasi sorununu ayrı bir araştırma konusu olarak buraya almadım; bunun gözönünde bulundurulması gerekir.

BÖLÜM: V

KÜRDİSTAN'DA BAĞIMSIZLIK SORUNU

1. Uluslaşma Süreci Ve Çok Uluslu Devletlerde Ulusal Sorun

Bilindiği gibi 18. yüzyılın sonları ile 19. yüzyılın başları, dünya genelinde ulusal devletlerin kurulduğu bir dönem olmasıyla dikkat çekicidir. İlk burjuva demokratik devrim olarak kabul edilen Büyük Fransız İhtilali 1789'da gerçekleşti. Fransa'da meydana gelen ve burjuva demokratik devrimle sonuçlanan bu tarihi olay, dünyadaki bir çok ulusal hareketin ivme kazanmasına neden oldu.

Halkların uluslaşma sürecinin, kapitalizmle birlikte tarih sahnesine çıktığı biliniyor. Batı Avrupa'da aristokrasi ve kiliseye karşı başkaldıran genç burjuvazi; eşitlik, özgürlük, kardeşlik ve demokrasi sloganlarını kullanarak köylü ve işçilerin desteğini sağladı. Bu sloganlarla ortaya çıkan genç burjuvazi; "vatan"ın ve "ulus"un birliğini sağlayıp iktidara geldikten sonra bu şiarları terketmeye başladı. Yeni iktidar olan burjuvazi, bir taraftan sınıf çıkarlarını koruyup genişletmek için işçi sınıfı ve köylülük üzerinde bir baskı ve sömürü mekanizmasını çalıştırdı; öbür taraftan da yeni sömürü ve pazar alanlarını elde edebilmek için başka ülkeleri işgal etme ve sömürgeleştirme eylemlerine girişti. Bu temel ilke üzerinde Batı Avrupa'da birçok ulusal devlet ortaya çıktı. Açıktır ki feodalizmi tasfiye edip kapitalist topluma geçişi sağlayan burjuvazinin bu ilk eylemleri, toplumu daha ileri bir aşamaya götürmesi açısından ilerici ve devrimci bir nitelik taşıyordu.

Yeni kurulan kapitalist devletin ekonomik altyapısına uygun olarak üstyapıda da burjuva hukuku, kültürü, sanatı gelişerek egemen hale geldi ve böylece feodal döneme ait toplumun hem altyapısı, hem de üstyapıdaki kurumları ortadan kaldırıldı. Devrimci radikal dönüşümlerle gerçekleştirilen bu değişikliklerin de belirli bir uzun süreci aldığı bir gerçekliktir. Ancak burjuvazinin gerçekleştirdiği bu devrimci dönüşümler bir yere kadar devam etti ve ondan sonraki süreçte, yani kendi iktidarını sağlamlaştıırıp sömürü ve baskı düzenini kurumlaştırmasıyla birlikte onun devrimci karakteri ortadan kaybolup gericileşmeye başladı.

Doğu Avrupa'da kapitalizmin gelişmesi ve bunun bir ürünü olarak burjuva ulusal devletlerin doğuşu; Batı Avrupa'dakinden daha değişik bir seyir izledi. Örneğin; Avusturya, Macaristan ve Çarlık Rusya'sında görüldüğü gibi buralarda çok uluslu devletler ortaya çıktı. Kapitalizmin daha fazla geliştiği uluslar, daha geri düzeydeki ulusları kendi hegemonyalarına alarak çok uluslu ülkeleri meydana getirdi. Çok uluslu kategorisine giren ulusların bir kısmı ezilen ve bağımlı ulus statüsüne, diğer bir kısmı ise sömürge statüsüne girdiler. Dikkat edilirse, isimlerini andığımız bu üç örnek çok uluslu ülke de eski imparatorluklardı ve aynı kategoriye giren Osmanlı ve İran İmparatorluklarının da böyle bir niteliğe sahip olduklarını vurgulamak gerekiyor. Bu ülkelerde egemen durumda olan ve merkezi otoriteyi elinde bulunduranlar; kendine bağımlı hale getirdikleri uluslar üzerinde ulusal baskı uyguladılar. Bu niteliklerinden ötürü de ezilen bağımlı ve sömürge ulusların ayrılıp bağımsız birer devlet kurmalarını engelledikleri gibi; bu ulusların ekonomik, politik, kültürel gelişimlerini de önemli ölçülerde engellediler, hatta deyim uygun düşerse dumura uğrattılar. Ve doğal olarak oluşturulan bu siyasi tablo sonucu, tüm 19. yüzyıl boyunca ve 20. yüzyılın başlarında da (hatta Kürtlerde görüldüğü gibi tüm 20. yüzyıl boyunca ulusal hareketler devam etmiştir) ezilen ve sömürge ya da bağımlı ulus konumunda olan ulusların egemen uluslara karşı bağımsızlık mücadeleleri sergilemeleri kaçınılmaz oldu. Çünkü, bu çok uluslu ülkelerin bir özelliği de kendilerine bağımlı hale getirdikleri uluslar için adeta birer hapisane özelliğini taşıyorlardı ve bu durumun doğal bir sonucu olarak da ezilen ulusların bağımsızlık girişimleri kaçınılmaz olarak kendini gösteriyordu. Bu da ezilen ve kölelik zincirlerine vurulan ulusların egemen uluslara karşı geliştirdikleri en doğal ve haklı asgari talepleriydi.

Bu dönemlerde dünya genelinde meydana gelen burjuva demokratik devrimler dalgası, dünyanın hemen her tarafına yayılıyordu. At sırtında ve kılıç zoruyla Yemen çöllerinden

Viyana kapularına kadar üç kıtada hüküm sürdürmeye çalışan Osmanlı İmparatorluğu da bu dönemde içten içe kaynıyordu. İmparatorluğun sınırları içinde hapsedilmeye çalışılan değişik halkların bağrında taşıdıkları ulusal sorunlar, patlamaya hazır birer barut fıçısını andırıyordu. Yaşanan bu sorunlar sonucu 1815'te Sırbistan, 1829'da Yunanistan, 1852'de Karadağ, 1862'de de Romanya Osmanlı devletinden ayrılarak bağımsız devletlerini kurmak suretiyle özgürlüklerine kavuştular. Kısaca özetlemek gerekirse; Osmanlı İmparatorluğu egemenliğinde olan değişik halklardan önceleri Balkanlar, bunu izleyen süreçte de Rumeliler ve ardından Kuzey Afrika ülkeleri ayrılıp bağımsız devletlerini kurdular ve I. Büyük Paylaşım Savaşında da Arabistanı koptu. Bu bağımsız devletlerin bağımsızlıklarına kavuşmalarında başta Çarlık Rusyası olmak üzere Avusturya, Macaristan, İngiltere ve Fransa gibi dönemin güçlü devletleri Osmanlılara karşı tavır aldılar. Bu bağımsız devletlerin ortaya çıkışı, batılı ve doğulu büyük devletlerin çıkarına uygun düşüyordu ve bu yüzden de sözünü ettiğimiz devletler bu halkların bağımsızlık mücadelelerini desteklediler. Halbuki aşağıda sözünü edeceğimiz gibi aynı dönemlere denk düşen ve ikiyüz yıldır sürdürülegelen Kürt ulusal hareketlerine karşı aynı batılı devletlerin tavır ise; sürekli olarak sömürgeci bölge devletlerinin merkezi otoritelerinden yana olmuştur ve bu bağlamda da bu devletlerin sergiledikleri çifte standart politikalar, sömürgeci egemen bölge devletlerinin statükosunu korumak olmuştur.

Osmanlı İmparatorluğunun bağrında taşıdığı büyük sorunların başında da Kürtler geliyordu. Çünkü Kürtler, İdris-i Bitlisi ile Osmanlı Sultanı Yavuz Sultan Selim arasında 1514'te yapılan anlaşma ile bir çok yarı bağımsız beyliklere bölünmüş ve Osmanlılara bağlanmışlardı. Daha sonraki dönemlerde 1639'da Osmanlılarla İran arasında yapılan Kasr-i Şirin Anlaşması ile de Kürdistan, resmi olarak ikiye bölünmüş ve büyük parçası Osmanlıların egemenliğine girmişti. Sözünü ettiğimiz bu anlaşma, aynı zamanda Kürdistan'ın resmen sömürgeleştirme sürecine girdiği bir dönem olmasıyla da dikkat çekicidir. Osmanlıların daha önceleri Kürt beyliklerine tanıdıkları kısmi özerklik politikaları 1800'lerin başına kadar devam etti. Daha sonra bu anlaşmayı geçersiz kılan Osmanlılar, bunun yerine adım adım Kürt Beyliklerini ve Emirliklerini eritme ve tamamen kendilerine bağımlı kılma girişimlerinde bulundular. Bu durum ise Kürt beylikleri ve aşiretleri arasında büyük rahatsızlıklara ve giderek 19. yüzyılın başlarından itibaren başgösteren ayaklanmalara neden oldu. İlk ayaklanma Baban Kürtlerinden Abdurrahman Paşa tarafından 1806 yılında

Süleymaniye'de meydana geldi. Süleymaniye ve çevresinde egemenlik kuran Abdurrahman Paşa'nın bu hareketi ancak iki yıl sürebildi ve Osmanlılarla yapılan savaşlarda yenilgiye uğradı. 1812'de de Abdurrahman Paşa'nın oğlu Ahmet Paşa ayaklandı ve egemenliğini Bağdat'a kadar yayabildi. Ne var ki bu ayaklanma da uzun ömürlü olamadı ve bastırıldı. 1820 yılında Zazaların ayaklanması oldu. 1829-1839 dönemleri arasında da Rewanduz, Hakkari, Tur Abdin, Sincar, Diyarbakır ve çevrelerinde bir dizi Kürt ayaklanması oldu. Osmanlılar büyük askeri hareketler gerçekleştirerek bu ayaklanmaların tümünü bastırdı. Ancak bu ayaklanmalardan Mehmet Paşa'nın önderlik ettiği Rewanduz Ayaklanması, Osmanlı ve İranlıların ortak askeri hareketleri sonucu bastırılabilirdi. Çünkü, iki yıl süren ve 1835-37 arasında meydana gelen bu ayaklanma; Azerbaycan'dan Zaxo'ya kadar olan bölgeleri de egemenliğine almış ve bağımsız Kürdistan'ı hedeflemişti. Bu yüzden de İran ve Osmanlı devletleri birlikte hareket ederek bu ayaklanmayı bastırdılar. Daha sonraları 1840-1880'ler arasında meydana gelen Bedirhan Bey, Yazdan-i Şer ve Şeyh Ubeydullah Hareketleri de birer birer bastırılarak yenilgiye uğradılar. Kısacası, yukarıda isimlerini saydığımız ve saymadığımız 19. yüzyılın başından itibaren başlayan ve aynı yüzyılın sonlarına kadar devam eden Kürtlerin ulusal devlet kurmayı da hedefleyen; fakat o dönemin özgül koşullarına denk düşecek belirli bir siyasal örgütlenme niteliği taşımayan bu başkaldırı ve ayaklanmaların tümü ezilerek bastırıldılar. Ancak Kürtlerin bu hareketleri tüm 20. yüzyıl boyunca da devam edegeldi.

İlk Kürt örgütü olarak kabul edilen Kürdistan Azmi Kavi Cemiyeti'nin 1900 yılında İstanbul'da kurulmasıyla birlikte Kürt toplumu örgütlü mücadele aşamasına girmiş oldu. Kürtlerin değişik aralıklarla da olsa tüm 20. yüzyıl boyunca da ulusal istemleri doğrultusunda ayaklandığı ve mücadeleyi süreklilikle olarak kalıcılaştırdıkları görülmektedir. Özcesi, ulusal istemler doğrultusunda Kürtlerin yürüttükleri mücadele; iki asırlık, yani 200 yıllık gibi uzun bir tarihi süreci kapsamaktadır. Aynı hareketlerin, Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinde 100 yıllık örgütlü mücadele deneyimine sahip olduklarını hatırlamak gerekiyor.

2. Doğu Bloku Ülkelerinde Ulusal Sorun Deneyimleri

Çok uluslu bir ülke konumunda olan ve bir imparatorluk niteliğini taşıyan Çarlık Rusyasında ise 1917'de Büyük Ekim Devrimi gerçekleştirildi. O tarihlere kadar bir ütopya olarak

görülen sosyalist ideoloji; bundan böyle teorik olarak savunulanların bir doğma olmadığı, pratik yaşama geçirilerek kanıtlanmış oldu. Burada gerçekleştirilen sosyalist devrimle birlikte; Marksizm-Leninizmin temel ilkeleri doğrultusunda ulusların kendi geleceklerini belirleme hakkının hayata geçirilmesi ve bunun pratik ifadesi olarak bir çok cumhuriyetin federatif bir yapı oluşturarak Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği oluşturuldu. Bu ilkelere göre Sovyetleri oluşturan ayrı cumhuriyetler, federatif bir yapıyı oluşturdu ve bunlara bağlı olarak da çok sayıda azınlık halkların ulusal kültürel hakları tanındı. Ekim Devrimini izleyen süreçte ise bir çok Doğu Avrupa ülkesinde buna benzer devrimler gerçekleştirildi. Süreç içinde kapitalist-emperyalist sisteme karşı belirli bir güçler dengesine sahip olan ve başını eski Sovyetler Birliğinin çektiği sosyalist sistem veya diğer bir deyişle sosyalist ülkeler topluluğu olarak adlandırılan Doğu Bloku ülkeleri oluştu. Bu dönemle birlikte Marksizm-Leninizm ulusal soruna yeni bir perspektif getirdi. Daha önceleri "uygar" uluslarla "uygar olmayan"lar bir tutulmuyordu ve ulusların kendi geleceklerini özgürce belirlemeleri hakkı, hukuki bir kavram olarak özerklik derekesine indirgenerek yanlış yorumlanıyordu. Marksizm-Leninizm ise, beyazı siyahtan, Avrupalıyı Afrikalı ve Asyalıdan, emperyalizmin "uygar" kölelerini "uygar olmayan" kölelerinden ayıran çitleri yıktı; ulusal sorunun soyut tanımlarla veya hukuki bir çerçeveye ifade edilemeyeceğini, sorunun, ulusal hareketlerin tarihi, ekonomik ve sosyal koşulları içinde değerlendirilmesi zorunluluğunu sergiledi. Böylelikle ulusal sorun, İkinci Enternasyonal döneminden farklı bir öz kazanarak, uluslar ve sömürgeler genel sorunu haline geldi. Bu ülkeler, aynı zamanda dünyanın bir çok ülkesinde yürütülen ulusal kurtuluş mücadelelerine de önemli katkılarda bulundular. Kısacası, Çarlık Rusyasında gerçekleştirilen Ekim Devrimi ve onu izleyen dönemlerde, bazı ulusal kurtuluş hareketlerin ideolojik, politik ve örgütsel önderliğini sosyalistler ele geçirdiler ve bu hareketler ulusal kurtuluşu sosyal kurtuluşla birleştirebildiler.

Ne var ki 1980'lerin sonları ile 1990'ların başlarında Sovyetler Birliğinde önderliğini Gorbaçov'un yaptığı Perestroika ve Glastnost Politikası sonucu meydana gelen başdöndürücü hızlı gelişmeler; sosyalist ülkeler olarak tanımlanan Doğu Bloku'nun yıkılmasına ve bunların kapitalist kalkınma yoluna gidilmesine neden oldu. Beklenmedik bu hızlı gelişmeler ve alt-üst oluşlar; o dönemlere kadar detaylarıyla bilinemeyen bir çok değişik sorunların da aydınlığa çıkması sağlanmış oldu. Ortaya çıkan sonuçlardan birisi de kuşkusuz ki

70 yılı aşkın reel sosyalizm pratiği; Marksizm-Leninizmin temel ilkelerinden biri olan ulusların kendi geleceklerini kendilerinin özgür bir biçimde saptayabilme ve hayata geçirebilme ilkesinin sapmaya uğratarak belirli ölçülerde çığnendiği ve tam anlamıyla pratiğe geçirilemediğidir. Bu ilkenin belirli ölçülerde de olsa çığnemesi, özellikle değişik bölgelerde yaşayan Kürtler gibi ulusal azınlıkların, bazı bölgelerde ulusal haklarının çığnendiği ve egemen durumda olan cumhuriyetlerin eritme ve asimilasyoncu bir politika yürütmeleriyle karşı karşıya kaldıkları durumu ortaya çıkı. Bu konuya somut örnek olarak Kürtleri gösterebiliriz. Bilindiği gibi ulusların kendi geleceklerini belirleme ilkesinden Kürtler de ilk dönemlerde yararlandılar. Lenin döneminde Laçin'de Kürdistan'a Sor (Kızıl Kürdistan) Özerk Cumhuriyeti kuruldu. Ne var ki 1923'te kurulan bu özerk cumhuriyet uzun ömürlü olamadı ve Stalin döneminde 1929 yılında ortadan kaldırıldı. Kızıl Kürdistan Özerk Cumhuriyeti'nin lağvedilmesiyle birlikte Azerbaycan Cumhuriyetinde yaşayan Kürtler üzerinde yoğun bir asimilasyon ve eritme politikası uygulanarak, Kürtler adeta turancı bir uygulamayla Türkleştirilmeye çalışıldı. Ermenistan Cumhuriyetinde yaşayan Kürtler ise ulusal kültürel haklarından yararlandılar ve bu durum, Sovyetlerin dağılına kadar da devam etti. Ayrıca bu süreçte Kürtlerin başına da sürgün olaylarının geldiğini, ancak sistemin çöküşünden sonraki dönemde öğrenebiliyoruz. Hiç kuşku yok ki Kürtlerin başına gelen bu sorunların benzerleri diğer azınlık halkların da başına gelmiştir. Zaten sistemin yıkılmasından sonra ayrı ayrı cumhuriyetler arasında meydana gelen sorunlar ve çatışmalara da varan kimi boğazlaşmalar; ayrı uluslar arasında eşitlik temelinde sorunların köktenci bir biçimde çözümlenemediğini ve bunun sonucu olarak da halklar arasında belirli düşmanlıkların ortadan kaldırılmadığını, tam tersine bu düşmanlığın ve sürtüşmelerin varlığını koruyarak sürüp geldiğini göstermektedir. Halbuki Leninist bir temel ilke olan ulusların kendi geleceklerini belirleme hakkı, ikircimliğe yer vermeyecek açıklıktaydı. Bu ilkesel formül ise; "Leninizm, ulusların kendi kaderlerini tayin etme kavramını, bağımlı ülkelerin ve sömürgelerin ezilen halklarının egemen devletten tamamen ayrılma hakkı, ulusların bağımsız devlet olarak yaşama hakkı biçiminde yorumlayarak, bu kavramı genişletti..." (20) şeklinde dile getirilmesine rağmen, bizzat bu formülü ortaya koyanlarca çığnendiği (alıntının Stalin'e ait olması öğretici ve dikkat çekicidir.) pratik yaşamın kendisi bizlere göstermektedir. Fakat tüm olumsuzluklara ve yanlış uygulamalara rağmen, reel sosyalizmin aksak yönleriyle birlikte eski Sovyetler Birliğinde ve diğer çok uluslu Doğu

Bloku ülkelerinde yaşayan uluslara ve küçük azınlık halklara önemli kazanımlar da verdiği tartışma götürmez gerçekliklerdir. Bu kazanımlar sonucudur ki sistemin çöküşünden sonraki süreçte, yer yer yaşanan küçük çaplı çatışmalarla birlikte (Yugoslavya hariç) kısa sürede tüm cumhuriyetler bağımsız birer devlet haline gelebildiler. Çekoslovakya'da ise bu sorunun, en demokratik bir biçimde masa başında yapılan bir anlaşmayla çözümlendiği biliniyor.

Doğu Bloku ülkelerinin yıkılışı ve bunların kapitalizme yönelmeleri, elbetteki karşı devrimci gelişmelerdir ve yaşanan bu durum, sosyalizme önemli darbeler vurdu; sosyalizmin yeryüzünde prestij kaybetmesine ve hemen her ülkede sağa savrulmalara ve yeniden yapılanmalara neden oldu. Yaşanan tüm bu olumsuzluklara ve karşı-devrimci alt-üst oluşlara rağmen; henüz yeryüzünde sosyalizme alternatif olacak bir toplumsal sistem mevcut değildir. Sömürü ve baskının olduğu her toplumda da sosyalizmin bir alternatif olarak varlığını sürdüreceği ve başta işçi sınıfı olmak üzere geniş emekçi yığınların kurtuluşuna ışık tutacağı ise ayrı bir gerçekliktir. Bu yüzden de başta Polonya'da olmak üzere tüm Doğu Bloğunun yıkılması ve kapitalist-emperyalist sistem içine çekilmesi için dolar ve mark kasalarını açan kapitalist-emperyalist batılı sermaye babaları; bu blokun çöküşünden ve tamamen kapitalist kalkınma yoluna girmelerinden sonraki süreçte bile, bu ülkelerin bağrında taşıdıkları ve yeni patlamalara ve gelişmelere gebe oldukları büyük ekonomik ve toplumsal sorunlar karşısında derin derin düşünmekte ve büyük kaygılar taşımaktadırlar. Bu ülkelerin sahip oldukları ciddi temel sorunların aşılmasında kapitalizmin de bir çare olmadığı, 3-4 yıllık gibi kısa bir sürede ortaya çıktı ve bu gelişmeler sonucudur ki bu ülkelerin bazılarında yapılan genel seçimlerde eski devrimci kesimlerin tekrar iktidara geldikleri ve bir kısmının da iktidar alternatifi durumuna yükseldikleri bilinmektedir. Ancak özet olarak şunu rahatlıkla belirtebiliriz ki sosyalizmin, çağımızın şartlarına uygun olması ve eskiden yaşanan yanlış uygulamalardan kendini arındırması gerekmektedir; buna ihtiyaç duyulduğu apaçıktır. Fakat sorunlar çok yönlü ve ciddidir. Bu güçlükleri kısa bir sürede aşmak da mümkün değildir. Elbette ki Doğu Bloğunu yıkıma götüren nedenler çok yönlüdür ve ayrı bir araştırma konusu olacak niteliktedir. Yazımızın çerçevesi ise, bu sorunları açmaya elverişli değildir. Konumuz gereği yaşanan sorunlardan sadece ulusal sorunla ilgili kısa bir özetleme yapmakla yetiniyoruz. Sosyalist ekonominin inşası, sosyalist demokrasi, kültür devrimi, işçi sınıfının durumu ve ülke yönetiminde ne

derece etkinlik kurup kuramadığı, proletarya diktatörlüğü - ki hemen her ülkede var olan yönetim kendini böyle adlandırıyor. Halbuki ortaya çıkan somut gerçekliklere bakılırsa, süreç içinde tamamen bürokratlaşmış bir avuç parti yöneticisinin kendi diktatörlüklerini sürdürdükleri gün ışığına çıktı ve adını andığımız sisteme ait hiç bir ülkede işçi sınıfı iktidarı veya onların deyişiyle proletarya diktatörlüğü sözkonusu olmadığı bugün net bir biçimde ortaya çıkmış bulunuyor - vb. bir çok önemli sorunun ayrı ayrı ve detaylı bir biçimde irdelenmesi ve araştırılması ihtiyacı olduğu ortadadır.

Özellikle Doğu Bloku'nun çöküşünden sonraki süreçte ulusal sorunun kazandığı boyutlar bir bütün olarak gözönünde bulundurulduğunda, rahatlıkla şu sonuca varabiliyoruz. Halihazırda ve günümüz dünyasında, ulusların veya halkların ulusal sorunları, otonomi veya federasyon çerçevesinde çözümlenemez. Diğer bir deyişle federasyon vb. çözüm formülleri gerçekçi değildir ve tarihe karışmıştır. Tarihte ilk kez Çarlık Rusyası'nda gerçekleştirilen Ekim Devrimiyle birlikte ulusların ulusal sorunlarının bir çözüm yöntemi olan ulusların kendi geleceklerini kendilerinin belirleyeceği Marksist-Leninist ilkenin Sovyetler Birliği'nde ayrı uluslardan oluşan federasyonların ortak merkezi bir yönetimle yaşama geçirilmesi elbetteki devrimci bir ilkeydi. Ancak yaşanan pratik deneyimin gün ışığına çıkardığı önemli ve eğitici dersler mevcuttur. Bu ilkenin sulandırılarak saptırıldığı biliniyor. Bu sorunun da ayrı ve detaylı bir araştırma ve inceleme konusu olduğu kuşkusuzdur. Fakat burada şu kadarını belirtmeliyiz ki 70 yıllık reel sosyalizmin ortaya çıkardığı önemli sonuçlardan birisinin de, devrimden önceki dönemlerde büyük veya ekonomik olarak güçlü konumda olan ulusların devrimden sonra bile bunların belirli ayrıcalıklara sahip olduğudur. Bunu başka bir deyişle ifade etmek gerekirse; egemen ulus şövenizmi, kendini şu veya bu ölçülerde koruyarak sürdürülmüştür. Teorik olarak savunulan ulusların ve halkların gerçek eşitliği ve kardeşliği, ne yazık ki gerçek anlamda uygulanamadığından kağıt üzerinde kalmıştır. Bu durum, Sovyetler Birliğini oluşturan değişik cumhuriyetler arasındaki eskiden kalma çelişkileri, dengesizlikleri, halklar arasındaki düşmanlığı tamamen ortadan kaldıramamıştır. Bunun için ciddi, sağlıklı ve uzun vadeli merkezi bir program etrafında çalışmalar da yürütülememiştir. Ortaya çıkan bu siyasi tablo sonucu da ayrı halkların birbirlerine karşı besledikleri düşmanlıklar ve çelişkilerin uzun süre kendini açığa çıkaramamasının nedeni ise; özellikle Lenin'in ölümünden sonra -ki devrimden sonra Lenin'in uzun süre yaşamadığını hatırlamak gerekiyor- yönetime gelen Stalin ve ekibinin

uygulamaları ve ondan sonraki süreçlerde de tamamen bir parti yönetimi ve kişi diktatörlüğü kendini egemen kılmıştır. Bu durum ise başta işçi sınıfı olmak üzere geniş emekçi yığınların ve düşünen namuslu, dürüst, sosyalist aydınların beyinlerine kelepçe vurulmuştur. Kısacası işçi sınıfı bilimi olan sosyalizm adına, sosyalizmin bazı ilkeleri açıkça çiğnenmiştir. Yaşanan bu pratik deneyim, salt Sovyetlerle de sınırlı kalmamış; tüm Doğu Bloku ülkelerinde de aşağı yukarı aynı yöntem ve uygulamalar adeta kopya edilmiştir. Zaten bir bütün olarak Doğu Blokunu çok hızlı bir biçimde yıkıma götüren en önemli ve belirleyici nedenlerden birisi de, sözünü ettiğimiz bu diktatörlüklerin uygulamalarından kaynaklanmaktadır. Bir bütün olarak toplum, koyun sürüsü yerine sokulduğu, beyinlere kelepçe vurulduğu ve düşüncelerin hapsedildiği ülkelerde; yönetim ister kendine sosyalist desin, ister kapitalist yada monarşist veya faşist desin, ergeç yıkılacaktır. Bu, aynı zamanda zıtların birliği yasaının bir sonucudur, başka türlü de olması mümkün değildir. Kısacası bu deneyimler, federasyon veya konfederasyon şeklinde birlik oluşturan ayrı halkları ve ulusları tatmin etmemiştir. Bu noktanın altını çizerek federasyonlar döneminin kapandığını tekrar belirtmemizin en önemli nedenlerinden birisi, sözü edilen bu durumdur. Halklar arasında birliktelik ve kardeşliğin garantörü, federasyon çözümü değil; ayrı her halkın kendi ülkesinde bağımsız ve özgür bir biçimde yaşamasıdır. Diğer bir deyişle her ulusun kendi devletini kurabilmesidir. Ayrıca henüz sömürgeci boyunduruğu kıramamış Kürt ulusal demokratik sorununa gerçekçi çözüm bulabilmek bakımından da bu deneyimlerden söz etmeyi gerekli gördük. Aşağıda da göreceğimiz gibi Kürtlerin kendi bağımsız devletini kurabilmesi zorunluluğu daha iyi anlaşılır. Yani Kürt, Türk, Fars ve Arap halklarının kendi topraklarında ve kendi bağımsız devletleri olduğu zaman; bu halklar arasında eşitlikten ve kardeşlikten bahsedilebilir. İşte o zaman halklar kardeşliğe açık olur.

3. Kürdistan'ın Siyasal Durumu

Özellikle Sovyetlerde ve bütün Doğu Bloku ülkelerinde yaşanan 70 yılı aşkın reel sosyalizm deneyimi; günümüzde Kürdistan'ın değişik parçalarında yürütülen ulusal kurtuluş mücadelesinin bir bütün olarak bundan önemli sonuçlar çıkarmasını gerektirmektedir. Yaşanan bu somut ve eğitici deneyimlerden en fazla Kürtlerin öğretici dersler çıkarmaları ihtiyacı olduğu ortadadır. Çünkü Kürdistan ülke gerçekliğinin ve Kürt ulus gerçekliğinin içinde bulunduğu somut siyasal

konumu; bu deneyimlerden önemli dersler çıkarmalarını, hem gerekli ve hem de zorunlu kılıyor. Zira günümüzde ulusumuz kadar kalabalık ve ülkemiz kadar geniş topraklara sahip bir ülkenin halen işgal altında olması, ortaçağ karanlığındaki bir yaşama mahkum edilmesi, ulusal haklarından yoksun bırakılması kabul edilemez bir durumdur. Dünyada buna benzer başka bir ulus gösterilemez. Bu önemli sorunu değişik yönleriyle ele alacağız.

30 milyonu aşkın nüfusu ve 550.000 km. kare yüzölçümündeki topraklarıyla Kürdistan'ın , uluslararası emperyalist-kapitalist sistemin onayı ve çıkarları doğrultusunda sömürgeci bölge devletleri tarafından paylaşılması, parçalanarak sömürgeleştirilmesi silah zoruyla gerçekleştirilmiştir. Kürdistan'ın paylaşılması, bölünmesi ve sömürgeleştirilmesi süreci, hiç de kolay ve kısa sürede gerçekleşmemiş; uzun süren bir dizi ulusal başkaldırı ve isyanlara neden olmuştur. 1919-1920 Koçgiri Hareketi, 1924 Nesturi Ayaklanması, 1925 Şeyh Sait Hareketi, 1927-30 Ağrı Hareketi, 1937-38 Dersim Hareketi; 1919-30 Şeyh Mahmut Berzenci Hareketi, 1933-1945 Şeyh Ahmet Barzani Hareketi, 1961-75 Molla Mustafa Barzani Hareketi; 1920-30 Sımko Hareketi, 1931-32 Cafer Sultan Hareketi, 1946 Mahabad Kürt Cumhuriyeti'nin ilanı gibi Kürdistan'ın Kuzey, Güney ve Doğu parçalarında meydana gelen ulusal hareketler örnek olarak gösterilebilir. Kürdistan'ın değişik parçalarında meydana gelen ve zaman zaman bağımsızlığı da hedefleyen bu ulusal hareketlerin hemen tümü en kanlı ve soykırıma da varılan katliamlarla bastırıldı. Sömürgeci bölge devletlerinin tek tek veya bazen de ortaklaşa yürüttükleri katliamlar ve çağdışı tüm uygulamalara rağmen Kürt halkının da baş eğmediği ve sürekli mücadele yürüttüğü; son ikiyüz yıllık ulusal mücadelesi bunun somut göstergeleridir. Bu somut gerçeklikle birlikte Abdurrahman Paşa, Şeyh Ubeydullah ve Şeyh Mahmut Berzenci ulusal hareketleri bir tarafa bırakılırsa; bunun dışındaki ulusal hareketlerin çoğunluğu, merkezi sömürgeci devletlerin statükosunu bozmayı hedeflememiştir. Diğer bir deyişle bu hareketler, otonomi ve kültürel özerklik çerçevesinde mücadele etmişlerdir. Sözü ettiğimiz bu hareketlerin siyasi talepleri ve mücadele perspektifleri; ta 1970'ler ortasına kadar değişmemiştir. Sergilenen bu siyasi tablo sonucu rahatlıkla şu tespiti yapabiliriz: Yeryüzünde Kürtler kadar otonomi için savaşan, mücadele eden ve kan dökerek büyük bedeller ödeyen bir başka halkı yada ulusu örnek göstermek mümkün değildir. Halbuki Kürdistan'ın siyasal, ekonomik, toplumsal ve jeopolitik durumu bir bütün olarak gözönünde bulundurulduğunda: federasyon veya otonomi taleplerinin

yanlış ve gerçekçi olmadığı ve bu çözüm formüllerini Ortadoğu koşullarında hayata geçirmenin de mümkün olamayacağı rahatlıkla görülecektir. Bunun nedenlerini değişik yönleriyle irdeleyeceğiz.

Kürt ulusunun ulusal istemlerinin Kürt yurtsever devrimci güçlerince değişik şekillerde formüle edilmeye çalışıldığı bir dönemde yaşadığımızı hemen belirtmek isteriz. Burada antiparantez olarak şu kadarını belirtmeliyiz ki Kuzey Kürdistan'daki yurtsever güçlerin ezici çoğunluğu bağımsızlığı savunuyorlar. Doğu ve Güney Kürdistan'dakilerin çoğunluğu ise otonomiye ve Batıdakiler ise kültürel özerkliği savunuyorlar. Güney'de başta KDP ve YNK olmak üzere yıllardır otonomiye savunan örgütler; bölgede yapılan seçimler ve oluşturulan Kürt Federe Devleti ile atılan adımlarla birlikte otonomiden vazgeçip federasyonu savunmaya başladılar. Ancak bu durum, oradaki yurtsever güçlerin sergiledikleri ve şimdiye dek savunageldikleri otonomcu niteliklerini köktenci bir biçimde değiştirmiyor. Daha sonra da detaylandıracağımız gibi salt bağımsızlığı programlaştırmak ve savunmak da sorunun özömlenmesine yetmiyor. Bunun en ilginç örnekleri ise Kuzey'de yaşanıyor. Kuzey'de kimileri, parti programında bağımsızlığı tespit etmekle birlikte; Türkiye ve dünya kamuoyu karşısında sergiledikleri politik tutumlarla sorunu adeta kültürel haklar derekesine kadar indirgedikleri görölmektedir. Yine Kuzey'de kimileri de federasyon veya otonomiye savunmalarına rağmen; sergiledikleri tutumlarla özünde sorunu, Türkiye'de demokrasi mücadelesinin asli ve temel bir sorun olmadığı, asıl sorunun, sömürgeciliği Kürdistan'dan atarak tasfiye etmek olduğunu, demokrasi mücadelesini de bu ekseninde irdelemenin gerekliliğini başka bir bölümde irdeledik-çerçevesine indiriyorlar. Belirtmeye gerek bile yok ki ulusal sorunun değişik şekillerde özömlenmesi; her şeyden önce ulusun içinde bulunduğu tarihsel, ekonomik ve siyasal durumu somut olarak ortaya koymayı zorunlu kılmaktadır. Yani diğer bir deyişle somut şartların somut tahlili, önümüze ne tür şartlar sergilemektedir; öncelikle buna bakmak gerekiyor.

Yukarıda özetlemeye çalıştığımız Kürdistan'ın uluslararası sömürge yapısı; her şeyden önce Kürdistan'ın bağımsızlığa kavuşmasını zorunlu kılıyor. Bu sorunu, önce Kürdistan'ı aralarında paylaşıp sömürgeleştiren sömürgeci devletlerin siyasal, toplumsal, kültürel vb. durumları açısından ele almanın ve bunu bir bütün olarak gözönünde bulundurmanın gerekliliği ve zorunluluğu tartışma götürmeyecek gerçekliklerdir. Önce, Kürdistan'ın en büyük parçasını boyunduruğu altında tutan sömürgeci Türk devletinin yapısına

bir göz atalım.

4. Kürdistan'ı Sömürgeleştiren Egemen Güçler Açısından Federasyon Şartları Yoktur

1923'te ilan edilen Türkiye Cumhuriyeti Devletinin, 600 yıllık Osmanlı İmparatorluğu enkazları üzerinde şekillendiği bilinmektedir. Türklerin ataları olarak kabul edilen Osmanlılar ve onların değişik kolları; bugünkü Türk devletinin üzerinde kurulduğu topraklara çok sonradan geldikleri ve süreç içinde de başta Kürtler olmak üzere bir çok yerleşik halkın topraklarını işgal ederek silah zoruyla buralara yerleştikleri, tarihi gerçeklikler bize göstermektedir. Akıncı olan Osmanlıların istila, talan, kırım, işgal temeline dayanan ve dillere destan olan vahşetleri; Yemen çöllerinden Viyana kapılarına kadar olan bölgelerde yaşayan bir çok halkı egemenlikleri altına aldıkları; bu yüzden de onlara en uygun düşecek bir nitelendirme olan barbarlık saptaması yapıldığı dünyanın hemen her yerinde biliniyor. Barbarlık nitelendirmesi, akıncı bir topluluk olan Osmanlılara boşuna verilmediği ve bunun tam da isabetli olduğu, onların 600 yıllık pratiklerinden anlaşılıyor. Osmanlıların bu nitelikleri, bölgeye yerleşip devlet kurmalarıyla başlar ve imparatorluğun dağılmasına kadar devam eder. Osmanlıların bu özellikleri nedensiz ve tesadüfi değildir. Bunlar, her şeyden önce yerleşik bir toplum değillerdi ve üretimde bulunarak yaşamlarını kendi emekleriyle sürdürmüyorlardı. Tam tersine, başka halkların topraklarını işgal etmek suretiyle yerleşik halkların yıllar boyu büyük emekler sarfederek yarattıkları değerleri, hazineleri, üretim araçlarını yağmaladılar ve kendi egemenliklerine geçirdiler. Bunların bu asalak karakterleri, yaşamın tüm alanlarında toplumun şekillenmesine yansımıştır. Örneğin devletin en üst noktasında bulunan padişahların ve vezirlerin sahneledikleri entrikalar, bebekleri dahi öldürebilecek çılgın boğazlaşmaların örneklerine çokça rastlanmıştır. Çünkü en tepede bulunan padişahlar birer diktatör idiler. Fakat padişahlar, kendi gerçek kimliklerini gizleyebilmek ve yönettikleri toplumu istedikleri doğrultuda yönlendirebilmek için; kendilerini tanıranın yeryüzündeki vekili olarak görüyor, bu yüzden de kendilerine halife unvanını da vererek boyunduruğu altına aldıkları halklara da kendilerini böyle tanıtıyorlardı. Padişahlar, sahip oldukları gerçek kimlikleri karşısında halktan sürekli olarak bir muhalefetin çıkabileceğini hesaplıyor; ancak ortaya çıkabilecek olası muhalefeti yönlendirecek kişilerin ortaya çıkmaması için elden gelen tüm imkanları ve entrikaları sonuna kadar

kullandılar. Bu anlayışın yaşama geçirilmesi sonucu, ileride belirli bir muhalefeti yönlendirebilecek olasılıkların önüne geçmek ve kendi saltanatlarını güvence altına alabilmek için, kendi öz evlatları olan erkek çocuklarını bile boğdurdular. Fatih Sultan Mehmet'in, bir kanun çıkararak bu sorunun gerekliliğini yasal güvence altına alma ihtiyacını duyması da bu mantığın bir sonucudur. Osmanlı Padişahları, izledikleri ve hayata geçirdikleri bu düşünceler sonucu, aynı entrika yöntemlerle 47 veziri bu şekilde boğdurttular. İnsanlık dışı bu uygulamaları uygulayabilecek bir mekanizma oluşturduklarından; entrikalarını sürekli hayata geçirecek birileri her zaman vardı. Şöyle ki Osmanlı Padişahları; Yunanistan, Makedonya, Bulgaristan ve egemenlikleri altına aldıkları daha bir çok yerden topladıkları çocuk ve gençleri İstanbul'da toplayıp bunları özel bir eğitimden geçiriyorlardı. Acemi Oğlan ve Yeniçeri Ocağı eğitiminden geçirilen bu devşirme kesimlere öncelikle kendi isimleri ve ulusal kültürleri unutturularak yeni takma isimler verilir, islam kültürü aşılanır, Osmanlıca öğretilerek yeni bir kişilik yaratılmaya özen gösterilirdi. Padişahlar, bütün vezirlerini sözünü ettiğimiz bu devşirme kesimler arasından seçerlerdi. Bu yüzden de Osmanlı vezirlerinin çoğunluğu Türk ve müslüman değildi. Aynı padişahlar, emirlerinde her zaman hazır bulundurdukları ve padişahın en ufak bir işareti üzerine gözünü kırpmadan insan öldürebilen cellatlara (ki bunlar arasında dilleri kesilmiş, kulak zarlari delinmiş ve her yönüyle yırtıcı birer hayvan görünümüne sokulmuş cellatlar da vardı) sahiptiler. Örneğin; kafası uçurulması gereken veya boğdurulması lüzum görülen bir vezir, özel bir odaya çağrılır ve padişahın bir işareti üzerine hazır ve tetikte bulunan cellatlar tarafından o vezirin işi bitirilirdi. İlginçtir, binbir hile, komplo ve entrikayla öldürülen bu vezirlerin akibetleri karşısında sarayda bulunan devşirme edilmiş ve tamamen bir koyun sürüsü haline gelmiş diğer mahluklar ise sürekli olarak; "padişahım çok yaşa" diye padişahın bu caniliğini alkışlardı. Padişahların, özel eğitimden geçirilerek yetiştirdikleri ve tamamen birer yamyam haline getirdikleri bu devşirilmiş mahluklara kabul ettirilen Kur'an'ın; " Allahım, biz aciz, sefil, melul kullarınızız, bize güç ver." , " Allahım, sen yücesin, sen kadirsin, sen güneşe ışık, suya hayat verensin. Sen bir damla sudan beniademi yaratansın. " ve buraya daha fazla almaya gereksinim duymadığımız daha bir çok ayet ve hadisi örnek göstermek mümkündür. Bu ayetlerde açıkça görüleceği gibi Tanrı karşısında birer kul (siz bunu köle olarak anlayın) olan insanların belirli görev ve sorumlulukları vardır. Her şeyi yaratan tanrı olduğuna göre, kulun da tanrının buyrukları doğrultusunda hareket etmek ve

her buyruğa boyun eğmek mecburiyetinde oldukları çok açıktır. Tanrının birer kulu olan insan, her halükarda ve tüm yaşamları boyunca tanrıya itaat etmekle mükelleftirler ve tanrının herhangi bir buyruğuna karşı gelenler veya tanrıya karşı olan görev ve sorumluluklarını yerine getirmeyenlerin birer münafık oldukları ve ahirette (öbür dünyada) cehennem ateşinde ebediyen yanacakları aşılıyordu. Padişahlar da tanrının yeryüzündeki vekilleri ve birer gölgeleri olduklarından; bunlara düşen görev de tanrının kendilerine tebliğ ettikleri ayetleri kullarına iletmek ve kulların da bu konudaki görev ve sorumluluklarını yapmalarını düzene sokmak ve bu konuda görevlerini yerine getirmeyen veya ihmal eden kulların suçlu duruma düşüklerinden, tanrı adına ve tanrının onlara verdikleri selahiyetlere göre bu "suçlu"ları cezalandırmak düşüyordu. İşte özetlemeye çalıştığımız Osmanlıların bu toplumsal düzeni, kendilerine uygun insan tiplerini, daha doğrusu düşünemeyen, sorgulayamayan ve her şeye boyun eğen köle ruhlu tipler yaratmıştı. Padişahların, özellikle saray çevresinde böyle tipler yetiştirmeleri ve bu tipler üzerinde inşa ettikleri yönetim erkini kurabilmeleri sayesinde 600 yıllık barbarlık düzenlerini sürdürebildiler. Özetlediğimiz Osmanlıların bu nitelikleri iyice anlaşılmadan, bunların kalıntıları üzerinde kurulan ve aynı barbarlık kültürle yoğrulup şekillenen Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni algılamamız mümkün değildir. Bu yüzden de Osmanlı İmparatorluğunun niteliği, geçirdiği evreleri, dağılışı ve bu süreç sonucunda oluşan Türk burjuva devletinin oluşum biçimini bir bütünlük içinde ele almak bir zorunluluktur.

Kısaca özetlemeye çalıştığımız Osmanlı despotizminin enkazları üzerinde kurulan sömürgeci Türk devletinin gerçek niteliğini anlayabilmemiz ve bunu bir çok yönüyle tanıyabilmemiz için Türk devletinin kuruluş aşamasından başlayarak gelinen noktaya kadar olan süreci de ana hatlarıyla gözden geçirmek gerekiyor.

Daha sonraları Atatürk soyadını alan Mustafa Kemal ve arkadaşlarının Türk devletinin kuruluşuna öncülük ettikleri biliniyor. Ayrıca Mustafa Kemal'in, son Osmanlı Padişahı Vahdettin'in emrinde icraat gösteren bir Osmanlı subayı olduğu ve padişahın direktifleri doğrultusunda hareket ettiği de bilinen tarihsel gerçekliklerdir. Sınıfsal konumları ne olursa olsun, birer asker olan Mustafa Kemal ve onunla birlikte hareket eden diğer Osmanlı subaylarının, yeni palazlanmaya başlayan Türk burjuvazisiyle birlikte Türk devletinin kuruluşuna öncülük etmeleri; sonuçta bir burjuva devletinin oluşturulmasına neden olmuştur. Ancak yarı feodal Osmanlı devletinin bağrında çıkan

ve toplumu devrimci radikal dönüşümlerle ileriye götürebilecek ve yeni bir burjuva toplum aşamasına götürebilecek nitelikte sınıf ve katmanların olmayışı ve bu bağlamda da batıda görüldüğü gibi kendi iç dinamikleriyle gelişen ve oluşturulan bir burjuva devleti oluşturulmadığı, tartışmalara yer vermeyecek açıklıktadır. Buna somut örnek ise, cumhuriyetin ilan edilmiş biçimidir. Atatürk'ün en yakın çalışma arkadaşı olan İsmet İnönü'nün anıları, bu konuda bizlere açıklık getirmektedir. İnönü'nün anılarına bakılırsa; cumhuriyetin ilan edildiği 29 Ekim 1923'ten bir gün önce cumhuriyetin ilan edileceği fikrini İnönü'ye anlatan M. K. Atatürk, bu fikrini ilk kez o zaman açıklamıştır. Tek başına bu örnek bile, Türk burjuva devleti olan cumhuriyetin belirli bir hazırlık çalışması ve bir program çerçevesinde kurulmadığını ve böylesi bir programdan da yoksun olduğu, tepeden inme tek bir kişinin özel düşünceleri sonucu ve emir olarak dayatıldığı açıkça anlaşılmaktadır. Tarih sahnesine yeni çıkan ve gelecek toplumun egemen yeni sınıfı konumunda olan genç Türk burjuvazisinin özlem ve talepleri doğrultusunda hareket eden ve son tahlilde ordunun öncülüğünü yaptığı M. Kemal ve şürekasının bu konumlarını ve misyonlarını iyice vurgulamak gerekiyor. Çünkü 1920'lerde temelleri atılan yeni Türk devletinin bu şekilde kurulması; daha sürecin başından itibaren sivil burjuva toplumunun özellikleri olan kurum ve kuruluşların oluşmasına müsait olmadığı ve bu yüzden de aradan 70 yılı aşkın zaman geçmesine rağmen Türkiye'de burjuva demokratik çerçevede sivil toplumu ayakta tutan burjuva kurumların gerçek anlamda oluşup yerleşmediğini bizlere göstermektedir. Kısacası, Türk devletinin çarpık bir biçimde oluşması ve askeri bir dikta rejimi biçiminde kendini devam ettirmesi; başta toplumun altyapısını oluşturan ekonomide olmak üzere politikada, kültürde, sanatta ve toplumun şekillenişini meydana getiren hemen her dalda kendini göstermiştir. Cumhuriyetin kuruluşundan 1945'lere kadar M. Kemal ve İsmet İnönü'nün öncülük ettikleri Cumhuriyet Halk Fırkası'nın tek partili dönemi; sömürgeci, ırkçı, faşist bir dikta rejimi olmakla dikkat çekicidir. 1920'den 1938'lere kadar Kürdistan'da boyveren ulusal hareketlerin tümü en kanlı ve hiçbir uluslararası savaş kuralını tanımayan barbar uygulamalarla bastırıldı ve Kuzey Kürdistan'ın sömürgeleştirilme süreci tamamlandı.

Aynı dönemlerde Türkiye metropollerinde de Kemalist burjuva despot yönetimine karşı meydana gelen muhalif hareketlerin tümü en kanlı bir biçimde bastırıldı ve adeta susan ve her şeye boyun eğen bir toplum yaratılmaya çalışıldı. Tek partili şeflik döneminin bu anti-demokratik ve baskıcı diktatörlük uygulamalarının büyük ölçülerde başarılı olduğunu

ve bu yolda mesafe kadettiğini de kabul etmek gerekiyor. Yaşanan bu tarihsel olgu, geniş halk yığınları nezdinde "Devlet Baba" anlayışını egemen kılmıştır. "Devlet Baba" anlayışının halk yığınları arasında yerleşmesinin ortaya çıkardığı sonuçları da şöyle özetlemek mümkündür: Toplumda en büyük ve sürekli saygı duyulması, itaat edilmesi gereken bir yerdir devlet, devlet rızk (ekmek) kapısıdır, her derde çare bulan yüce bir yerdir, en iyi ve en doğruyu bilen odur vb. vb... İnsan, işini, geçimini, sağlığını, güvenliğini, kısacası mutlu bir yaşam sürdürmesi için gerekli olan her şeyini devlete bağlayan bu anlayışın, yani bu felsefenin yaşama geçirilmesi sonucu; devletin boyunduruğu altında yaşayan geniş halk yığınları da birer koyun sürüsü görünümünde olduğu ise ortadadır. Bu, aynı zamanda beraberinde devleti, tapınması gereken bir mevki olarak da algılanması demektir. Bu yüzden de devlete karşı gelinmez, başkaldırılmaz, sürekli ona boyun eğilir.. "Allah devletimize zeval vermesin" anlayışı da bu şekilde beyinlere şırınga edilmiştir. Bu anlayışın kitlelere kısa sürede benimsetilemediği, her çeşit zor ve entrika yöntemlerinin de kullanılarak uzun bir süreçte sonuçlandırıldığı ve bunun da çok korkunç sonuçlar doğuran beyaz bir katliam (jenosit) olduğu tartışma götürmüyor. Çünkü bu anlayışın egemen kılınması, her şeyden önce beyinlerin ve ruhların teslim alınarak kelepçelenmesi, hapsedilmesi ve sonuç itibarıyla de köleleştirilmesi demektir. Burada dikkat edilmesi ve vurgu yapılması gerekli bir noktanın altını çizmek gerekiyor. Yeni kurulan Türk devlet yönetimini elinde bulunduran bir avuç elit tabakanın her çeşit zora, komploya ve askeri güce dayalı anti-demokratik niteliği ile Osmanlıların yönetimini elinde bulunduranların nitelikleri arasındaki benzerlik, öz olarak aynıdır ve bu tesadüf değildir. Çünkü Osmanlı kültürü ve eğitimiyle şekillenen M. Kemal ve şürekası, değişen koşullara uygun bir biçimde dini ideolojiyi de burjuva ideolojisiyle birleştirip cilalamış ve kurduğu kendi düzeninde aynen bir din gibi kendi siyasal çizgisini en fanatik ve diktatöryal bir özde egemen kıldırmıştır. Ayrıca M. Kemal'in sürekli olarak tezgahladığı komplolar sonucu, İttihat Ve Terakki ekibinden önde gelen en yakın dava arkadaşlarının büyük çoğunluğunu bizzat fizik olarak ortadan kaldırmak suretiyle tamamen tasfiye ettiği de bilinmektedir. M. Kemal'in bu uygulamaları, Osmanlı Padişahlarının "oyun içinde oyun" senaryolarının benzerliklerinin de yukarıda sözünü ettiğimiz nedenlerden kaynaklandığı ve savımızı daha bir pekiştiren örnekler olduğu ortadadır. Kemalizmin bir burjuva ideolojisi olarak 70 yılı aşkın süredir tartışılmaz bir biçimde iktidarda olması ve adeta kutsallaştırılarak her derde derman sayılması, sergilenen bu

pratiğin somut bir sonucudur.

Türk devletinin orduya dayalı, tepeden inme ve zor temelinde kurulması ve yukarıda sergilemeye çalıştığımız bir toplumsal yapıyı şekillendirmesi; ancak devletin resmi ideolojisi doğrultusunda her şeyin hayat bulabileceği sonucunu doğurmuştur. Bu yüzden de dünyanın her yerinde birer bilim yuvası olan bağımsız üniversiteler, Türkiye’de bir kurum olarak tamamen resmi Kemalist burjuva düşüncesi doğrultusunda faaliyet sürdürülmüştür. Burjuva demokrasilerinin, dolayısıyla sivil toplumun vazgeçilemez birer kurumları olan başta üniversiteler olmak üzere siyasal partiler, parlamento, hükümetler, cumhurbaşkanlığı makamı, mahkemeler, anayasa, anayasa mahkemesi, kanunlar, basın-yayın kuruluşları, başta tabiiler ve barolar birlikleri olmak üzere mesleki kuruluşlar, sendikalar, okullar, diyanet işleri ve bağlı kuruluşlar (camiler, vakıflar vb.), öğrenci dernekleri vb. lerinin tümünün tek bir düşünce doğrultusunda, yani resmi devlet ideolojisi doğrultusunda düşünce üretmeleri, faaliyet göstermeleri mecbur edilmiştir. Toplum önüne konulan resmi ideoloji çerçevesini aşanların koğuştırmaya, soruşturmaya uğradıkları, ağır cezai müeyyidelerle çarptırıldıkları, işkenceden nasibini aldıkları ve her çeşit anti-demokratik baskılarla karşı karşıya kaldıkları; Türkiye gerçekliğini bilen akli başında sağduyu sahibi hemen herkesin teslim etmek zorunda kaldıkları gerçekliklerdir. Türkiye’de oluşan bu siyasal tablo, aynı zamanda Türkiye’nin gerçek anlamda bir asker ve polis devleti olduğu gerçekliğini de sergilemektedir. Sözü edilen resmi burjuva ideolojisinin hayata geçirilmesi ve yaşam bulabilmesi sonucu, kayda değer toplumsal bir muhalefetle karşılaşmadan sık sık askeri darbeler gerçekleştirilmiştir. 27 Mayıs 1960, 12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980’lerde yapılan darbeler buna somut birer örnektirler. Eğer dikkat edilirse 1960’lardan bu yana her on yılda bir askeri darbelerin gerçekleştiği görülmektedir ki bu da tesadüfi değildir. Türkiye’de merkezi otoriteyi elinde bulunduran tekeli sermaye; her dara düştüğünde, ekonomik ve siyasal krizi atlamanın birer çaresi olarak askerleri çağırmıştır ve yönetime el koyan ordu, tekeli sermayenin zulüm ve sömürü düzeninin ömrünü biraz daha uzatmaktan öteye bir işe yaramamıştır. Yapılan darbelerin her biri de kitlelerin önüne Kemalizmi sergilemişlerdir. Tıpkı düzenin savunucuları durumunda olan gelmiş geçmiş tüm siyasal partilerin, dara düştüklerinde burjuva ideolojisi olan Kemalizme cansimidi olarak sarılmaları gibi. En "anti-kemalist" gözükten dinci kesimlerden, en faşist kesimlere kadar olan siyasal partilerin bu kadar Kemalizme sarılmaları da nedensiz değildir kuşkusuz.

Çünkü, TC'nin kuruluşuna öncülük eden Kemalist ideoloji, sınıflarüstü ve her derde deva olabilecek bir reçete olarak kitlelere sunulmuştur. Halbuki Kemalizmin özü bellidir ve ikircimliğe yer vermeyecek kadar da nettir. Sömürgeci, ırkçı, faşist, dikta özelliklerini de bağrında taşıyan kemalizm, öz olarak burjuva ideolojisidir. Bunun altı çizilerek belirtilmesi gereklidir. Çünkü, daha sonra detaylarına gireceğimiz Türkiye'deki mevcut ekonomik, siyasi ve toplumsal sorunlara köklü bir çözüm bulmaya çalışan veya bu iddialarla ortaya çıkan siyasi partilerin, öncelikle 70 yıldan beri egemen olan resmi ideolojiye, yani Kemalizme karşı tavır almaları hem gereklidir, hem de zorunludur. Kemalizme karşı tavır alamayan herhangi bir partinin Türkiye toplumunun sorunlarına çözüm bulabilmesi beklenilemez. Yani kısacası sorunun özüne inmek gerekecektir. Sorunun özü olan ana halka yakalanmadan, sorunun biçimine yönelik yapılan her yaklaşım, isabetli olmayacak ve beklenilene vermeyecektir.

Yukarıda TC'nin kuruluşunu ve aradan geçen 70 yılı aşkın resmi devlet politikasını kalın hatlarla sergilemeye çalıştık. Merkezi otoriteyi elinde bulunduran Türkiye egemen güçlerinin içinde buldukları durumlar ve sahip oldukları siyasi yapıları bir bütün olarak gözönünde bulundurulduğunda; halihazırda ve günümüz koşullarında Türkiye'yi yöneten yönetici sınıf ve katmanlarla Kürtlerin birlikte bir federasyon oluşturmaları mümkün değildir. Her şeyden önce bunun maddi koşulları Türk toplumunda yoktur. Altını çizerek bu noktayı vurgulama zorunluluğu vardır. Soruna yaklaşım yöntemimiz, mevcut durumun somut tahlili olduğuna göre; Kürt sorununu, otonomi veya federasyon vb. yöntemlerle çözümlenemeyecek hem gerçekçi değil, hem de mümkün değildir. Kürt sorunu siyasi bir sorundur ve çözümü de siyasi olup bağımsız bir devlet kurma hakkı olarak ele alınması zorunludur ve bu talep ertelenemez ve devredilemez bir niteliktedir. Türkiye'yi yönlendiren siyasi partilerin (gelmiş geçmiş tüm partiler) şöven ve ırkçı bir siyasi hamurla yoğruldukları ve son tahlilde Kürt sorunu karşısında tümünün yirmidört ayar şöven oldukları, sorunu siyasi ve barışçıl yöntemlerle çözümlenemeye yanaşmadıkları ve bu yüzden de 70 yılı aşkın süredir askeri zora başvurdukları, onların pratik icraatlarından rahatsızlıkla görülmektedir. Kürtler de bir taraf olarak bu sorunu ayda ve bilinmeyen mucizevi güçlerle çözemeyeceklerine göre; Kürt siyasi hareketleri, öncelikle kiminle, nasıl ve hangi bir zemin üzerinde bir federasyon veya otonomi oluşturabileceklerini, gerçekçi bir biçimde ve çok yönlü olarak irdelemek zorundadırlar.

Demokratik ve çağdaş anlamda kendi toplumuna yarayamayan,

kendi toplumunu aynen bir sürü yerine koyan, düşüncelere tamamen kelepçe vuran, sivil toplumun gereği olarak burjuva demokratik hakları kendi toplumuna layık görmeyen düzenin koruyucusu ve sürdürücüleri olan siyasal partilerin, Kürt sorununun eşitlik ve adil bir çözümünden yana olmadıkları, 70 yılı aşkın sergilenen pratiği de bir tarafa bırakalım, son on yıldır Kürdistan'da sürdürülen en vahşi ve barbar sömürge savaşının ülkemizi baştan başa kan deryasına çevirdiğini göstermektedir. Uç bir örnek olması açısından şu anda Türk devletinin tam tepesinde bulunan, yani Cumhurbaşkanlığı koltuğunda oturan Süleyman Demirel'den biraz söz etmek yerinde olacaktır. Bilindiği gibi S. Demirel, 1960'lardan beri aktif siyaset yapmaktadır ve defalarca başbakanlık koltuğunu işgal etmiştir. Aynı Demirel defalarca şapkasını alıp iktidarı askerlere terketmiştir. Üstelik hiç bir direniş gösterme cesaretini bile göstermeden. Şunu belirtmek gerekir ki Türkiye'nin yetiştirmiş olduğu en büyük burjuva politikacılarından biridir Demirel. Ama aynı Demirel, yine Türkiye'nin yetiştirdiği en korkak, en cılız, en pısırık ve askerler karşısında sürekli esas duruşa geçen ve hem kendi kişiliğine, hem de ona oy veren milyonlarca seçmenin kişiliğine hiç saygısı olmayan çok silik bir kişiliktir. Üstelik hiç sıkılma gereğini bile duymadan bu yüze defalarca seçmen karşısına çıkıp oy isteyebilmekte ve tek başına veya koalisyon kurarak iktidara tekrar tekrar gelebilmektedir. Şunu rahatlıkla söyleyebiliriz ki biraz burjuva demokrasisinden nasibini almış ve biraz örgütlü, biraz bilinçli bir toplumun bulunduğu bir ülkede Demirel gibi bir kişiliğin ikinci kez seçmen karşısına çıkamayacağı, çıkma cesaretini bulamayacağı, onların yüzüne bakamayacağı ve sergilediği politik tutum yüzünden siyaseti bırakmak zorunda kalacağı çok açıktır. Ama gel gör ki sözünü ettiğimiz ülke, Süleyman Demirel'in Türkiye'sidir; bir nebze olsun burjuva demokrasisine sahip olan bir ülke bile değil. Elbette ki Türkiye'nin düzen partilerinin gedikli liderlerini örnek olarak çoğaltmak mümkündür. Bir zamanların Karaoğlan'ı olarak lanse edilen ve geniş emekçi yığınlar nezdinde kurtarıcı olarak görülen Bülent Ecevit'in, "sol sosyal demokrat"lıktan çark yapa yapa sabıkalı Türkeş faşistini bile nasıl geride bıraktığını, eskimiş faşist gediklilere bile akılhocahğını yaptığı ve gelinen noktada tam da Hitler'in Nasnonal Sosyalist, yani ırkçı-faşist bir kimliğe büründüğünü, artık Alpaslan Türkeş'in kendisi bile söylemektedir. Fakat, demin de belirttiğim gibi S. Demirel'in Türkiye'si için her şey normaldir ve olağandışılık olan her şey ne yazık ki adeta olağan hale gelmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kuruluşundan bu yana,

boyunduruğu altına alarak sömürgeleştirdiği Kürdistan'ın en büyük parçası olan Kuzey'i olağanüstü hal yasalarıyla, sömürgeci kanunlar olan dağ kanunlarıyla yönettikleri, Kürtlerin en asgari insani talepleri olan demokratik istemleri dahi en şiddetli baskı yöntemleriyle, çağdışı uygulamalarla ve katliamlarla cezalandırıldığı bilinmektedir. Cumhuriyetin ilanı ile birlikte halkımızın varlığı dahi inkar edildi; 18-20 milyonluk bir halkın anadili bile dağ yasalarıyla yasaklandı. Bunun ise dünyada eşine çok az rastlanılan en onursuz, en çağdışı ve en barbar bir uygulama olduğu ise ortadadır. Ve gelinen aşamada, 10 yıldan beri tüm acımasızlığıyla sürdürülen sömürge savaşının sergilediği tablo ise ortadadır. Sömürge valiliği denetiminde oluşturulan özel tim, özel ordu ve caşlık kurumuyla sürdürülen barbarlık savaşında 2000'den fazla köy ve mezranın yakılıp yıkılmak suretiyle haritadan silindiği, insanların kitleler halinde kırımdan geçirildiği, yüzbinlerce savunmasız sivilin göç ettiği ve bir bu kadarının da göçe zorlandığı, hergün onlarca yurtseverin kontr-gerilla elemanları ile kurşuna dizildiği, Kürdistan'daki bağ ve bahçeler ile ormanların yakılıp yıkılarak adeta yaşanamaz bir hale getirildiği, bu katliamlarda birçok hayvanın bile telef olduğu, işkencenin sistematik olarak artarak devam ettiği, gözaltındaki kayıplara her gün yenilerinin eklendiğini; Türkiye ve Kürdistan olgularını yakından izleyen sağduyu sahibi herkesin görüp kabul ettiği somut gerçekliklerdir. Kürdistan'daki barbarlığın dozajı öylesine artırılmıştır ki artık insanlara dışkı dahi yedirilmekte; şehit düşen bayan gerillalara tecavüz edilmekte ve ölümlere bile işkence yapılarak kulak, burun, bacak, el gibi organları kesilerek kelle avcılığı yapılmaktadır. Türkiye'de bu çağdışı uygulamalar öylesine had safhaya vardırılmıştır ki düşüncelerinden dolayı yüzlerce gazeteci, bilim adamı, sendikacı, ilerici-demokrat aydın terörist damgası vurularak cezaevlerine atılmakta, astronomik rakamlara varan ağır hapis ve para cezasına çarptırılmaktadır. Bunun somut örneği ise, bilim emekçisi Sayın İsmail Beşikçi'dir. Bilindiği gibi şimdiden İ. Beşikçi'ye verilen ağır hapis ve para cezasının toplamı yüzyılları geçmektedir. Devrimci-demokrat yayın organlarına hemen her gün biçilen cezalar; gazete, dergi ve kitap gibi basılı yayınların toplatma ve yasaklanması uygulamalarının dozajı gittikçe artmaktadır. Kısacası, düzene karşı ve egemen resmi ideolojiyi savunmayan hemen her şey yasaktır ve uygulanagelen bu yasaklar sonucu düzenle ters düşen herkes bundan nasibini almıştır, alıyor...

Türkiye'nin gerçek anlamda bir polis ve asker devleti olduğunun en son ve somut uygulamalarından biri de, 2 Mart 1994 günü DEP'li bazı Milletvekillerinin dokunulmazlıkları

kaldırılarak polislerce sürüklenmek suretiyle meclisten götürülmeleri ve gözaltına alınmaları sorunudur. Yaşanan bu tek olay bile, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin, (TBMM) gerçekten halkın oylarıyla seçilen milletvekillerinden oluşturulan Türkiye'nin en yüksek bir meclisi ya da diğer bir deyişle yasama organı olmadığını; özünde Genel Kurmay'ın göstermelik bir danışma bürosu olduğunu bir kez daha ortaya çıkmış oldu. Bu uygulamalar, aynı zamanda Türkiye'de mevcut olan yasaların, anayasanın ve meclis dokunulmazlığının da bir çırpıda ortadan kaldırıldığı ve Türkiye siyasal yapısının çürümüşlüğüne açıkça sergilemektedir. Çünkü bu olayla birlikte bir partiye ve onun temsilcilerine oy veren milyonlarca seçmenin iradesi bir çırpıda ayaklar altına alınmıştır; bu bazda da Kürt halkına yönelik askeri-faşist bir darbedir bu. Bunu izleyen süreçte de DEP'in Anayasa Mahkemesince kapatılması ve milletvekillerinin milletvekillikleri düşürülerek idamla yargılanmaya başlanması; Kürt halkına legal siyasi ve demokratik çalışma koşulları kapılarının da kapatıldığının sinyalleridir.

Türkiye'nin son dönemleri, Kürdistan'da sürdürülen savaş bir bütün olarak gözönüne getirildiğinde; yukarıda sözünü ettiğimiz Kürt sorununu federasyon vb. derekesine koymanın yanlışlığını ve çözümsüzlüğünü pekiştiriyor, kuvvetlendiriyor. Özellikle yıllardır parti programlarında federasyon veya otonomi savunan; son tahlilde sömürgeci Türk devletinin "misak-i milli" sınırlarını onaylayan ve sömürgeci merkezi statükoyu koruyan bu anlayış sahiplerine haklı olarak şunu sorma hakkımız vardır: Günümüz koşullarında TBMM'de milletvekili bulduran düzen partilerinden kiminle, nasıl ve hangi şartlarda bir çözüm sunabileceklerini, bunun garantisinin olup olmadığını somut olarak açıklamaları gerekiyor. Sorunun çözümü, gerçekçi olmayan hayali söylemler üzerinde formüle edilemez. Sorunu, çok net, gerçekçi ve mevcut somut koşullara uygun olarak ortaya koyma zorunluluğu olduğu çok açıktır.

Bir bütün olarak otonomi veya federasyon çözümlerini getiren yurtsever Kürt örgütleri, bunun çözümlenmesini ve garantisini de boyunduruğu altında buldukları ülkenin demokratikleşmesine bağladıkları; yani bunların dile getirdikleri sloganlarla; "Kürdistan'a otonomi, Irak'a demokrasi" ya da "Kürdistan'a özgürlük, Türkiye'ye demokrasi" (siz bunu da otonomi olarak kabul edin) veya "Kürdistan'a otonomi, İran'a demokrasi" şeklinde dile getirdikleri biliniyor. Türkiye egemen güçleri açısından bu sorunun otonomi veya federasyon çerçevesinde bile çözümlenmesinin mümkün

olmadığını ve Türkiye’de demokrasinin de olmadığını, dolayısıyla bu çözüm formüllerinin güvencesi olan demokrasi şartlarının da oluşmadığını ve yakın gelecekte de oluşmasının mümkün olmadığını sergiledik. Yukarıda, Türkiye’nin burjuva demokratik bir geleneğe sahip olmadığını; dışarıya bağımlı ve çarpık bir biçimde gelişen devlet kapitalizminin süreç içinde tekelleşmeye gittiğini ve bu süreci kendi dinamikleriyle gerçekleştiremediğinden ötürü de sivil topluma hiç bir zaman geçişi sağlamadığını belirtmiştik. Bir de Türkiye’nin demokrasiye geçememesinin en önemli nedenlerinden birisinin de, işgali altında bulundurduğu ve sömürgeleştirdiği Kürdistan sorunudur. Elbette ki Kürdistan sorununa ek olarak diğer ulusal azınlıkların ulusal haklarının da gaspedildiğini buna eklemek gerekiyor. Kısacası, Türkiye’nin bu siyasal kamburu devam ettikçe, demokrasinin gelmesi ve yerleştirilmesi de mümkün değildir. Kürdistan’ın öbür parçaları açısından da sorunun, aşağı yukarı Türkiye’dekinden pek farklı olmadığı ortadadır. Yani özcesi, Kürdistan’ı aralarında sömürgeleştiren sömürgeci bölge devletlerinin hiç birisinde demokrasi kültürü ve geleneği yoktur; hemem tümünün egemen güçleri, kendi iktidarlarını militarizme dayalı bir biçimde sürdürebilmektedir. Barbarlık kültürünü aşamayan ve bu kültürü korumakta ısrar eden sömürgeci bölge devletlerine, demokrasinin gelme şartlarından en önemlisi, Kürdistan’ın özgür olmasından geçmektedir. Konumuz gereği, daha fazla Kürdistan’ın en büyük parçasını işgali altında bulunduran Türkiye sömürgeci egemen güçleri açısından sorunu ele almakla yetineceğiz ve yer yer de diğer sömürgeci bölge devletlerinden örnekler göstermekle sorunu sınırlandıracağız.

Kürdistan’ı aralarında paylaşıp sömürgeleştiren sömürgeci bölge devletlerinin egemen güçleri ile buralarda demokrasi geleneğinin hiç olmadığını; kimi Batı Avrupa ülkeleri ve Güney Afrika’daki durumu kıyaslayarak, sorunun daha da iyi özümlemesi açısından yararlıdır.

5. 24 Ayar İrkçi Olan Sömürgeci Ortadoğu Devletleri Avrupa Devletleriyle Kıyaslanamaz

Konumuz açısından çarpıcı ve dikkat çekici birer örnek olacağı kuşkusuz olan İspanya ve Belçika’daki ulusal sorundan öncelikle söz etmek istiyoruz. İspanya’da bir çok ulus yaşamaktadır ve egemen ulus konumunda olan Kastilya’dır. Merkezi devletin başkenti Madrid şehridir. Diğer uluslardan Bask ve Katalon halklarının uzun yıllardan beri ulusal kurtuluşları uğruna mücadele yürüttükleri bilinmektedir.

1975'te faşist Franko'nun ölümünden sonra bu rejime tamamen son vermek amacıyla yeni anayasa hazırlandı ve 29.12.1978'de yürürlüğe girdi. Demokratik yöntemlerle hazırlanıp yürürlüğe sokulan bu anayasanın ikinci maddesinde şu belirlemeyi görmekteyiz:

"İspanya, ulusal varlığının bölünmezliğine inanmakta ve İspanya'da yaşayan tüm ulusal toplulukların bölgesel otonomi haklarını güvence altına almaktadır."

Bu belirlemeye bakılırsa, İspanya'da bulunan tüm ulusal topluluklara otonomi tanındığı belirtilmektedir. Yeni anayasanın yürürlüğe girmesi akabinde İspanya'da yapılan genel seçimlerde İspanya Sosyalist Partisi iktidara geldi. Yeni iktidar partisi, daha önce anayasaca tanınan otonomiye Bask ve Katalonya bölgelerinde uygulamak amacıyla bu iki bölgenin sınırlarını belirledi. Bu iki halka mensup bazı siyasi gruplar; belirlenen otonomi sınırlarının daraltıldığı gerekçesiyle karşı çıktılar ve otonomiye tanımayacaklarını belirttiler. Fakat bazı gruplar ise hükümetin belirlediği sınırlar çerçevesinde otonomiye kabul ederek yürütülmesini üstlendiler. İspanya'da burjuva demokrasisi bulunduğu ve iktidarda da en az sosyal demokrat bir yönetim bulunmasına rağmen, mevcut anayasa ve belirlenen sınırlar çerçevesinde otonomiye dayalı çözüm formüllerinin gerçekçi olmadığı ve yaşam bulmadığı, bizzat buradaki pratik yaşam tarafından sergilenmektedir. Üstelik Baskların başkenti Bilbao ile Katalonya'nın başkenti Barselona, sanayi ve ticaretin gelişmesi bakımından başta İspanya'nın merkezi başkenti Madrid olmak üzere tüm şehirlerinden daha fazla gelişmiş kentler olduğunu vurgulamak istiyoruz. Bu durum bile tek başına Katalonya ve Bask bölgelerinin sahip oldukları zenginlik kaynaklarının yağma edilmediğini, yatırımların da yine bu bölgelerde gerçekleştiğini göstermektedir. Faşist Franko döneminde bile İspanya'nın en büyük bankası olan Katalonya Bankası ile Baskların ülke ismi olan Viskaya Bankası, sözünü ettiğimiz bu iki başkentte bulunuyordu ve dikkat edilirse her iki banka da kendi ulusal isimleriyle kurulmuşlardır. Ayrıca İspanya'daki tüm otonom bölgelerde, bölge halklarının kendi bayraklarını serbestçe ve hiç bir engelleme ile karşılaşmadan dalgalandırdıklarını hatırlamak gerekiyor. Ayrıca İspanya'da asimilasyon, zorla eritme, inkar, sürgün ve mecburi iskan kanunları gibi uygulamaların olmadığını da belirtmemize gerek bile yoktur.

Belçika örneğini de biraz açmak gerekiyor. Belçika ismi, Romalıların bu bölgeye verdiği "Galya Belgica" adından gelmektedir. Ancak bu isim, bugünkü koşullarda Belçika'da yaşayan herhangi bir ulusal azınlık veya topluluk ismini

taşımamaktadır. 1962'ye kadar Zaire, Brundi ve Ruanda'yı sömürge olarak kendi boyunduruğunda bulunduran Belçika, 30.513 kilometrekare büyüklüğünde olup 9,9 milyon nüfusa sahiptir. Toplam nüfusun %89'u katoliktir.

1790'da "Belçika Birleşik Devletleri" olarak ilk kez bağımsızlığına kavuşan Belçika, 1794'te Fransa tarafından işgal edildi. Belçika, tarihi süreç içinde de Fransa, Hollanda, Almanya ve Avusturya devletlerinin boyunduruğu altında yaşadı.

Belçika toplumunu oluşturan en büyük iki ulusal topluluk, Flaman (Flamanca-Hollandaca konuşan) ve Volan (Fransızca konuşan)lardır, Ayrıca Volan bölgesinde bulunan ve sayıca azınlık durumunda olan ve Almanca konuşan bir topluluk daha vardır. Bunların dışında Belçika'da göçmen olarak yaşayan azınlıklar da vardır. Flamanlar toplam nüfusun %59'unu, Volanlar %40'ını ve Almanca konuşanlar da %1'ini oluşturuyor.

Belçika'da 1873'te çıkarılan bir yasayla Fransızca ve Flamanca dillerinin ceza mahkemeleri duruşmalarında kullanılması kabul edildi. 1898'de çıkarılan "Eşitlik Yasası" ile de yasa ve kararnamelerin bu iki dilde çıkarılması sağlandı. 1932'de çıkarılan dil yasası ile bölgesel bazda "tek dillilik" ilkesi getirildi. Bu yasaya göre her bölgede konuşulan dil, o bölge için geçerli tek dil oluyordu. Sözü edilen bu yasa, 1962-63'te yapılan yeni değişikliklerle geliştirilerek tek dilli üç ve iki dilli bir olmak üzere toplam dört dil bölgesi oluşturuldu. Bu, 1993 Anayasasının 4. maddesinde de yer aldı.

Daha önceleri merkeziyetçi yapısı ağır basan Belçika, 1970, 1980, 1988-89 ve 1993'te yapılan köklü anayasal değişiklikler sonucu bu yapı, yerini federal bir yapıya bıraktı. 1993 Belçika Anayasasının bazı maddeleri şu hükümleri içermektedir:

Madde 1: Belçika, topluluk ve bölgelerden oluşan federal bir devlettir.

Madde 2: Belçika, Almanca, Flamanca ve Fransızca konuşan üç topluluktan oluşuyor.

Madde 3: Belçika, Volan, Flaman ve Brüksel olmak üzere üç bölgeden oluşuyor.

Madde 4: Belçika; Almanca, Fransızca, Hollandaca (Flamanca) ve iki dilli başkent Brüksel olmak üzere dört dil bölgesinden oluşuyor.

Yine 4. maddede dil bölgelerinin sınırları yasa yoluyla değişebiliyor ve bu da dil gruplarının üçte iki çoğunluğunun onayını gerektiriyor. Yani herhangi bir dil grubu kendi başına dil bölgesinin sınırlarını değiştirme hakkına sahip değildir.

Belçika federal devleti, merkezi federal organlar ile bölgesel organların tümünün bileşiminden oluşmaktadır. Yasama ve

yürütme yetkileri de ortaklaşa kullanılmaktadır. Diğer bir deyişle ifade edersek, sözünü ettiğimiz ulusal toplulukların kendi bölgesel meclisleri vardır ve merkezi mecliste de temsil ediliyorlar.

Uzlaşma temelinde oluşturulan hükümet üyeleri, başbakan hariç, eşit sayıda Flaman ve Volanlardan oluşuyor.

Belçika, tüm ulusal toplulukları temsil eden ve bu bazda yasama ve yürütme yetkilerini kullanan federal merkezi organlara sahiptir. Yasama yetkisi, kral, meclis ve senatodan oluşan parlamento tarafından ortaklaşa kullanılıyor. 21 seçim bölgesi esas alınarak doğrudan ve nispi temsil sistemine göre seçilen meclis 150 üyeden oluşuyor. Çıkar temelinde ortaya çıkan uyuşmazlıkların giderildiği, bölge ve toplulukları ilgilendiren sorunların görüşüldüğü bir organ olan senato ise 71 kişiden oluşuyor. Senato üyeleri, Volan, Flaman ve Brüksel olmak üzere üç seçim bölgesi esas alınarak kısmen seçilen ve kısmen de belirlenen kişilerden oluşuyor.

Yukarıda özetleyerek dile getirmeye çalıştığımız Belçika'daki federal yapıya uygun ulusal toplulukların kendi yetkilerini tek organda birleştirme yada hem bölgesel düzeyde hem de ülke genelinde ayrı ayrı kullanabilme hakları da yine anayasada belirlenmiştir. Örneğin; Valonlar, hem topluluk hem de bölge bazında meclis ve hükümetleri bulunmasına rağmen Flamanlar, bölge ve topluluk düzeyindeki organlarını birleştirmiştir. Yani bunların tek bir meclisi ve hükümeti bulunuyor. Bölgesel bazda örgütlenme olanağı olmayan Alman topluluğu ise, sözünü ettiğimiz bu prosedüre göre topluluk düzeyindeki yetkilerini Volan bölgesindeki organlara devretme olanağına sahiptir.

Anahatlarıyla belirttiğimiz Belçika'daki ulusal toplulukların federal bir yapı çerçevesinde ulusal sorununu çözdüğü görülmektedir. Hem de devleti "bölme tehlikesi" (!) yaşanmadan, Belçikadaki bu genel tablo gözönüne alındığında, rahatlıkla denilebilir ki Belçika'daki federe organlar; Federal Almanya'nın eyaletlerinden ve İspanya'nın otonom bölgelerinden daha fazla yetkiye sahip bulunduğu görülmektedir.

Kısaca bir kaç örnek de İngiltere, İtalya, İsviçre gibi yerlerden de vermek istiyoruz. İtalya'da da otonom bölgelerdeki halkın kendi bayraklarını serbestçe kullandıkları ve otonomi haklarını otonom bölgede kullandıkları biliniyor. İngiltere'nin Gal ülkesi, İskoçya, Kuzey İrlanda adaları, kendi ulusal kimlikleriyle sahip oldukları spor takımlarıyla spor yarışmalarına katılmakta ve isimlerini andığımız ulusal topraklarda bayrak da dahil ulusal otonom haklarının serbestçe kullanıldığı görülmektedir. İsviçre, 24 Birleşik devletten

(Kanton) oluşuyor ve buralarda dört dilin resmi düzeyde kabul edildiği ve kullanıldığı bilinmektedir. İsviçre parası bu dört dilde (Almanca, İtalyanca, Fransızca ve Romansiye) yazılıdır. Burada da ulusal bayraklar her birleşik devlette serbestçe kullanılmaktadır. Öğretici ve dikkat çekici olması açısından Romansiye dilinden ve bu dili konuşan küçük bir gruptan söz etmek istiyoruz. İsviçre'nin Avusturya sınırında ve dağlık bir bölgede yaşayan küçük bir halk topluluğu, Almanca ve eski Latincenin karışımından oluşan Romansiye dilini kullanmaktadır. Bu topluluk, 1960 ortalarında 50 bin civarında bir nüfusa sahipti. Fakat büyük yerleşim alanlarına yapılan göçler sonucu bu nüfus, 1980 ortalarında 30 bine inmişti. Çok önemlidir, bu halk topluluğunun dağılmasını engellemek, bu topluluğun birliğinin korunmasını kalıcılaştırmak ve yaşanan göçlerin önüne geçmek için merkezi devletçe değişik arayışlara girilmekte ve değişik çareler aranmaktadır. Dikkat edilirse, en küçük bir topluluk olan bu azınlığa bile dilde olduğu gibi, tüm ulusal haklardan yararlanma sorunlarında da İsviçre'nin en büyük topluluklarını oluşturan ve Almanca, Fransızca ve İtalyanca konuşan halklarla da eşitlik sağlanmış bulunmaktadır. Ancak burada bir noktanın altını çizerek belirtmek istiyorum. İstisnalar kaideyi bozamaz diye bir kural vardır. Sözümlü ettiğimiz İsviçre ve Belçika'nın da istisna birer örnek olduğu rahatlıkla görülebilir.

Bugün dünya kamuoyunda ırkçılıktan söz edildiğinde, akla hemen Güney Afrika gelmektedir. Aslında bu yaklaşım isabetli olmaktan ve ırkçılık sorununun gerçek niteliğini ve çerçevesini sergilemekten uzaktır ve bağrında önemli bir eksikliği barındırmaktadır. İrkçilik veya ırk ayırımının salt Güney Afrikayla özdeşleştirilmesi veya öyle sınırlandırılması; gezegenimizde yaşanan ve bir asra yakındır devam edegelen ırkçı uygulamaların gerçek çerçevesini ve niteliğini ifade etmiyor. Bu yüzden de bu sorunu Güney Afrika ve Türkiye bağlamlarında karşılaştırmalı olarak irdelemek gerekiyor. Dünya kamuoyunda ve özellikle de Avrupa kamuoyunda Güney Afrika'dan söz edildiğinde, kafalarda hemen "apartheit", yani ırk ayırımı politikasının çağrışım yaptığı bir gerçekliktir. Uzun yıllar Güney Afrika'da sürdürülen ırk ayırımı politikası ya da diğer bir deyişle ırkçı uygulamaların özlü ifadesi şu şekilde belirtilebilir: Buralarda en başta yerleşim alanları olmak üzere okullar, lokantalar, oteller, parklar, plajlar, ulaşım araçları, sinemalar, kısacası umuma açık tüm alanlar; beyazlar ve yerli halk olan siyahlara göre ayrılıyordu. Diğer bir deyişle ifade edersek; yerli halkla beyazlar birlikte aynı okulda okuyamaz, aynı sinemaya gidemez, aynı plajda yıkanamaz, aynı otobüse veya trene binemez, aynı lokantada yemek yiyemez, aynı

otelde yatamaz, aynı parkta oturamaz ve aynı mahallede ikamet edemezlerdi. Bunun, çok açık bir ırk ayırımı olduğu kuşkusuzdur ve bu nedenle de tüm dünyanın dikkatlerini ve insanlıktan yana olan tüm çevrelerin haklı tepkilerini üzerine çekiyordu. Başka bir ifadeyle bu politika, insanları renklerine göre bir ayırımı tabi tutuyordu. Burada dikkat edilmesi ve vurgu yapılması gerekli olan çok önemli bir nokta vardır. Bu ırkçılık politikasında, aynı renklere mensup insanların veya sözcüğün daha geniş anlamıyla ayrı ulusların ve halkların varlığı inkar edilmiyor. Yine uygulanan bu politikayla, ayırımı tabi tutulan halk veya ulus üzerinde asimilasyon ve zorla eritme uygulamaları sözkonusu değildir. Bu politikayla, haksızlığa uğrayan, aşağılanan ve hor görülen halkın onuruyla oynandığını zaten belirtmemize gerek bile yoktur. Yıllarca uygulanan bu politikayla ifade edilen, özet olarak şudur: Biz birbirimize benzemiyoruz, ayrı yerlerde oturalım ve ayrı yerlerde yaşamımızı sürdürelim. Genel olarak dünya insanlığının da nefretini ve tepkisini kazanan bu politikanın da pratik yaşam tarafından mahkum edildiği ise ayrı bir gerçekliktir. Güney Afrika'da uzun yıllar sürdürülen bu ırkçı politikaya karşı yerli halkın da haklı olarak mücadelesi devam etti; bu uğurda ağır bedeller ödendi ve gelinen aşamada 27 Nisan 1994 günü bölgede genel seçimler yapıldı. Seçimlerde başarı gösteren yerli halk iktidar oldu. Afrika Ulusal Kongresi'nin yıllarca "terörist" olarak lanse ettiği Nelson Mandela Cumhurbaşkanı oldu. Otuz yıl gibi yaşamının uzun süresini cezaevinde geçiren ve şu anda Cumhurbaşkanı olan Nelson Mandela'nın yardımcılığını ise ırkçı eski yönetimin Cumhurbaşkanı olan De Klerk yapmaktadır. Özetlersek, Güney Afrika'da sözü edilen bu seçimlerle birlikte artık ırk ayırımı politikası da sona erecektir. Bu değişme ve gelişmelerle birlikte halkların karşılıklı çıkarları, kardeşliği ve eşitliğine dayanan demokrasi ve özgürlüğün tohumları da böylece yaşama geçmeye başlayacaktır.

"Ne mutlu Türküm diyene!", "Bir Türk dünyaya bedeldir!" vb. ırkçı temeller üzerinde şekillenen Türk devletinin; başta Kürt ulusu olmak üzere Arap, Çerkez, Laz, Ermeni, Asuri vb. ulusal ve ulusal azınlıkları inkar eden ve bunlar üzerinde ağır bir asimilasyon ve zorla eritme politikası uyguladıkları bilinen bir gerçekliktir. Her şeyden önce M. Kemal'in mimarlığını yaptığı ve temel politikalar haline gelen bu şiarlar, üstün ırk teorisine dayanan belirlemelerdir ve bu anlayış, Türk devletinin temel harcını oluşturmuştur. Bu temel politikalar çerçevesinde başta Kürtler olmak üzere egemenlikleri altına aldıkları tüm ulusların ve ulusal azınlıkların ülke ve ulus isimleri ile ulusal

kimliklere ait ne varsa hepsi inkar edilmiş; hatta inkarın da dışında yasaklanmıştır. Bu uygulamanın ortaya çıkardığı sonuç ise tüyler ürperticidir. Başta Kürtler olmak üzere Türkler dışındakilerin tümü statüsüz bırakılmıştır. Bunun ise yeryüzünde en ırkçı ve en onur kırıcı bir uygulama olduğu ortadadır. Sömürgeci Türk devletinin tamamen barbarlık derecesine varan bu 24 ayar ırkçı karakterinin kısa özetinin ortaya sergilediği sonuç ise kısaca şöyle ifade edilebilir: Egemenliğimiz altında yaşayan hiç bir ulusun ve halkın kendi ulusal kimlikleriyle "yaşama hakkı yoktur. Herkes bizimle, fakat kendi ulusal varlıklarını inkar ederek, kendi zıtlarına dönüşerek ve birer Türk olarak bizimle yaşamak zorundadır. Üstün ırk teorisine göre şekillenen Türk devleti ırkçılığının resmi olarak şekillendiği ve yazılı belgelere geçildiği tarih, cumhuriyetin ilan edildiği 29 Ekim 1923'te başlar ve günümüze kadar devam eder. Sözümleri ettiğimiz bu ırkçı ideolojinin uygulayıcılarından olan bazı devlet yetkililerinin sözlerini buraya aktarmamızda yarar vardır.

Ağrı Ulusal Hareketinin beşinci yılına girildiği bir dönemde, 1930 Ağustos'unda Sivas Demiryolunun açılış töreninde konuşan dönemin Başbakanı İsmet İnönü kitlelere şöyle hitap ediyordu:

"Beş seneden beri Doğu vilayetlerimizde vukua gelen ve kökü dışarıda entrikalarla körüklenen isyan, bugün gücünün yarısını kaybediyor. Bu ülkede sadece Türk ulusu etnik ve ırksal haklar talep etmek hakkına sahiptir. Başka hiç kimsenin böyle bir hakkı yoktur..." (21)

Aynı tarihlerde, yani 1930 Eylül'ünde Ödemiş'te konuşan dönemin Adalet Bakanı Mahmut Esat Bozkurt da yaptığı konuşmada şu samimi gerçekleri dile getirmesi oldukça dikkat çekicidir:

"... Türk, bu ülkenin yegane efendisi, yegane sahibidir. Saf Türk soyundan olmayanların bu memlekette bir tek hakları vardır: Hizmetçi olma hakkı, köle olma hakkı. Dost ve düşman ve hatta dağlar bu hakikatı böyle bilsinler." (22)

Dikkat edilirse, yukarıya aldığımız biri Başbakan ve biri de Adalet Bakanı olan dönemin hükümet sözcülerinin sarfettikleri sözler, birbirlerini tamamlayan ve Türk devletinin resmi ideolojisi olan Kemalizmin ırkçı bir ideolojiden gıdasını aldığı çok açık ve hiç bir tartışmaya yer vermeyecek netlikte dile getirildiği görülmektedir. Bu bağlamda da hem İsmet İnönü'nün, özellikle de Mahmut Esat Bozkurt'un samimi ve dürüstçe bir üslupla resmi devlet görüşü olan ırkçılığı dile getirdikleri apaçıktır. Türk ırkçılığının bu özelliğinin hiç değişmediğini ve günümüze kadar devam ettiğini yukarıda

belirtmiştik. İ. İnönü ve M. E. Bozkurt'un dile getirdiği bu düşüncelerin söylenmesinden tam 64 yıl sonra, yani 1994 yılında, Boğaziçi Üniversitesi Atatürkçü Düşünce Kulübü'nün düzenlemiş olduğu "Kemalizm ve Gençlik" konulu konferansta konuşan Anayasa Mahkemesi Başkanı Yekta Güngör Özden de şu incileri döküyor:

"Kürt sorunu diye bir sorun yoktur. Bu ülkede Kürt sorunu var diyenin alnını karışlarım. Bu ülke Kürdü Türküyle, Çerkezi Lazıyla hepimizindir. Bu ülkeyi kimseye böldürmeyiz. Sokakta bulmadık. Kimsenin çöplüğü yapmayız." (23)

Bu zatın sık sık basın açıklaması yaparak veya yukarıdaki pasajlarda görüldüğü gibi belirli toplantılarda konuşarak, Türk devletinin resmi düşüncelerini dile getirmesi dikkat çekicidir. Çünkü bir Anayasa Mahkemesi Başkanı sıfatıyla aynen bir başbakan, bir bakan, bir milletvekili veya siyasi parti başkanı gibi politika yapmakta ve öyle bir misyonun altına rahatlıkla girebilmektedir. Fakat ırkçılık kusan bu sözler, devletin resmi düşüncelerini dile getirdiği için, koalisyon hükümeti veya muhalefet partilerince de herhangi bir eleştiriye uğramamaktadır (çünkü mevcut yasalara göre böyle bir misyona sahip bir şahsın politika yapma yetkisi yoktur.) ; tersine düzen partilerinin, devlet erkanının ve bir bütün olarak ırkçı egemen çevrelerinin alkışını ve takdirini kazanmaktadır. Hazretin sözlerinden de açıkça anlaşılacağı gibi başta Kürt halkı olmak üzere Türk devletinin boyunduruğunda yaşayan tüm uluslar ve ulusal azınlıklar tehdit edilmektedir. Dikkat çekici diğer bir nokta ise, Anayasa Mahkemesi gibi sözüm ona "bağımsız mahkemeler" veya "bağımsız yargı" organlarının en tepesinde bulunan bir insanın nasıl ırkçı ve şöven bir hamurla şekillendiğini ve böyle bir kişinin şahsında Türk yargı sisteminin, Türk adalet sisteminin nasıl ayaklar altına alındığını ve tamamen ırkçılık hamuruyla yoğrulup bir çürümüşlüğe büründüğünü açıkça göstermektedir. Bu sorunlara daha sonra tekrar döneceğiz.

Türk yöneticilerinin bu ırkçı karakterini bilen Nelson Mandela, kendisine verilen "1992 Uluslararası Atatürk Barış Ödülü"nü haklı olarak kabul etmemesi de bu yüzdendir. Daha sonra da Türk devletinin bu özelliklerini daha değişik ve geniş yönleriyle tekrar ele alacağımız için, Güney Afrika'daki ırkçı uygulamalarla mukayese etmek açısından bu kadarını belirtmekle yetiniyoruz. ırkçılık sorununun sadece Güney Afrika ile özdeşleştirilmesinin ve sınırlandırılmasının isabetsiz ve eksik olmasına vurgu yapmamız, dikkatlerin Türk devleti üzerine çekilmesini haklı olarak istediğimize dendir. Çünkü, şimdiye kadar dünya kamuoyu ırkçılık konusunda

Güney Afrika'daki ırk ayırımına karşı çıkarken ve bu konuda duyarlılık gösterirken; aynı ölçülerde Türkiye'de cumhuriyetin kurulmasıyla başlayan ve halen devam eden, üstelik Güney Afrika'daki ırkçılığı fersah fersah geride bırakan ve tamamen bir barbarlık derecesine varan Türk devletinin ırkçı politikalarına karşı gerekli olan duyarlılığı sergileyememiştir. Bunun da değişik nedenlerden kaynaklandığı kuşkusuzdur; bu nedenlerden daha sonra söz edeceğiz.

Elbetteki Avrupa ülkelerinde yaşayan ayrı halkların otonomi veya federasyon biçiminde belirli ölçülerde de olsa sorunlarını çözebildikleri görülmektedir. Ancak, yukarıda sözünü ettiğimiz Bask ve Katalonya örneklerinde de görüldüğü gibi, halkların tam eşitliği sağlanamadığı sürece otonomi yada federasyon formülleri bu halkları tatmin etmemekte ve bu yüzden de binlerin uzun yıllardır sürdürdükleri kurtuluş mücadeleleri dinmek bilmemekte ve haklı olarak devam edip güçlenmektedir. Ancak Avrupa burjuvazisi ile Ortadoğu'da Kürdistan'ı aralarında sömürgeleştiren devletlerin burjuvaları veya diğer bir deyişle egemen sınıfları arasında mukayese yapmanın bile yanlış olduğu, tartışmalara yer vermeyecek kadar açıktır. Bu bağlamda da sömürgeci Irak ve İran devletlerinden de biraz söz etmek; buralardaki egemen güçlerle Avrupa'daki egemen güçler arasındaki büyük farklılıkları sergilemek açısından yararlıdır.

İran'ın boyunduruğu altında bulundurduğu Doğu Kürdistan'da 1946'da Mahabad Demokratik Kürt Cumhuriyeti'nin kurulduğu ve buna öncülük eden İran-Kürdistan Demokrat Partisi'nin, bu oluşumu da İran'ın bütünlüğü içinde otonom bir bölge olarak algıladıkları ve savundukları bilinmektedir. Otonomiye savunan ve İran'ın resmi sınırlarını da tanıyan bu oluşumun da fazla yaşamadığı ve bir yıl bile devam etmeden merkezi İran devleti tarafından yıkıldığı ve Cumhurbaşkanı Kadı Muhammed başta olmak üzere çok sayıda Kürt önderlerinin idam edildiği biliniyor. 1979'da ise İran Monarşisi olan Şahlık rejiminin yıkılmasında aktif yer alan Kürtler; Humeyni'nin iktidara gelmesi karşısında yeni kurulan İran İslam yasaları çerçevesinde otonomi talebinde bulundular. Merhum şehid Dr. Abdurrahman Kasımlı'nun başkanlık ettiği Kürt heyetinin Humeyni'ye ilettikleri otonomi talepleri; Humeyni'nin, "Kur'an'da otonomi diye bir hakkın olmadığı" gerekçesini ileri sürerek reddettiği ve ondan sonra da iki taraf arasında uzun yıllar devam eden ve halen sürdürülmekte olan savaşımın nelere mal olduğu bilinmektedir. Resmi olarak 1639'dan beri Doğu Kürdistan'ın İran devleti boyunduruğuna girdiğini ve Kürdistan'ın sömürgeleştirme sürecine sokulduğunu yukarıda

da belirtmiştik. O dönemlerden itibaren de bu parçada bulunan Kürtlerin defalarca kırımdan geçirildiği ve sömürgeci İran devletinin Kürtleri Farslaştırmak için uzun yıllar her çeşit çağdışı baskılar ve uygulamalar uyguladıkları bilinen gerçekliklerdir. Ancak bu parçada halkımızın uzun yıllardan beri sürdürdüğü mücadele sonucu Kürtlerin ve Kürdistan'ın varlığı resmi olarak reddedilmemekte, fakat Kürdistan sınırları oldukça dar gösterilmektedir. Ne var ki otonomi çerçevesinde olsa bile Kürtler bu haklarını hiç bir dönemde kullanma imkânına sahip olamadılar. Kültürel haklar çerçevesinde Şahlık döneminde de merkezi devletin denetiminde ve siyasi düşünceleri doğrultusunda Kürtçe radyo yayını yapılmakta idi. Humeyni döneminde de Kürtçe radyo ve televizyon yayını kısmi olarak yapılmakta, Kürt camileri bulunmakta ve çok sınırlı bölgelerde de Kürtçe eğitim yapılabilmektedir. Sömürgeci merkezi otoritenin denetimi ve düşünceleri çerçevesinde tanınan kültürel hakların devlet tarafından kabul edilmesi ve yine merkezi devlet tarafından hayata geçirilmesi; açıktır ki otonomi taleplerini bile kapsamına almamakta ve sonuç itibarıyla de Kürtler üzerinde ağır bir ulusal baskı ve eritme politikası sürdürülmektedir. Bu yüzden de 1979'dan beri bu parçada silahlı mücadele yürüten ve en büyük politik güç olan İran-KDP ise, 1945'ten beri savunduğu otonomi stratejisini halen terketmemiş ve bu temel stratejiye bağlı kalarak silahlı savaşım sürdürüyor; bunu vurgulayarak belirtmek gerekir.

İran'ın çok uluslu bir ülke olduğu ve Şii Farsların merkezi yönetimi altında Azeri, Kürt, Beluci ve Ermeni gibi bir çok ulusun ve halkın bulunduğu ve bunların ulusal demokratik haklarını kullanmaktan yoksun buldukları bilinmektedir. Yukarıda sözünü ettiğimiz Kürtlerin çok sınırlı kültürel haklarının Azerilere de tanındığı ve bu yüzden de bölgede yaşayan ayrı ulusların ve halkların gerçek eşitliği ve kardeşliği temelinde ulusal hakları çözümlenmeden, burada gerçek bir barışın sağlanamayacağı ve bu yüzden de her an yeni patlamalara hazır sorunların kendini koruyarak devam edeceği bir gerçekliktir. Merkezi sömürgeci İran yönetiminin, boyunduruğu altında tuttuğu toplumları ortaçağ mantığıyla yönettiği ve resmi dini ideolojileri dışında en ufak bir muhalefeti kabul etmediğini belirtmeye gerek bile yoktur. Bu özelliğiyle de mevcut yönetim, adeta eski şahlık dikta yönetimini aratacak seviyeye gelmiştir. Kısacası, Türkiye'de olduğu gibi İran'da da resmi devlet ideolojisi egemendir ve bu ideolojinin de diktatörlük temelleri üzerinde kurulduğu tartışma götürmez bir gerçekliktir.

Güney Kürdistan'da ise mevcut yurtsever güçlerin ezici çoğunluğunun otonomiye savunageldiklerini ve bunların, kurtarılmış alanlarda yapılan seçimler ve oluşturulan Federe Kürt Devleti ile birlikte otonomiye bırakıp federasyonu savunmaya başladıklarını yukarıda da belirtmiştik. Irak'ta 14 Temmuz 1958'de gerçekleştirilen askeri darbeden sonra yapılan anayasada Irak'ın; "Araplardan ve Kürtlerden meydana gelen bir cumhuriyet" olduğu belirlenmesi yer alarak ilk kez Kürtlerin ulusal varlığı resmi olarak tanındı. Fakat buna rağmen, aynı dönemde mülteci olarak Sovyetlerde bulunan Molla Mustafa Barzani'nin Irak'a dönmesi ve otonomiye içeren Kürtlerin taleplerini merkezi Irak yönetimine iletmesi; Kürtlerin varlığı resmi olarak anayasada yer almasına rağmen otonomi talepleri kabul edilmedi ve 1961 Eylülünde Güney Kürdistan'da tekrar ulusal başkaldırı hareketi başladı. Barzani önderliğinde başlatılan bu hareket ile sömürgeci Irak yönetimi arasında 11 Mart 1970'te 12 maddelik otonomi anlaşması imzalandı. Ancak aradan dört yılı aşkın süre geçmesine rağmen otonomi anlaşması merkezi yönetim tarafından yürürlüğe sokulmadı ve bu anlaşma sulandırılarak özünden boşaltıldı. Bu yüzden de 1974'te tekrar silahlı direniş başladı. 6 Mart 1975'te ise Cezayir'de İran'la Irak arasında yapılan anlaşma sonucu İran, KDP'ye verdiği desteği geri çekti ve bunun sonucu olarak beklenmedik bir şekilde Barzani savaşı durdurarak İran'a iltica etti. 1976'dan itibaren Güney Kürdistan'da tekrar toparlanan ulusal güçler silahlı mücadeleyi başlattılar ve bu, Körfez Savaşı'nın patlak verdiği 1990'lara kadar devam etti. Körfez Savaşı'nı izleyen süreçte ise Güney Kürdistan'da eski çağların öncülüğünü yaptığı genel bir halk ayaklanması gerçekleşti ve ardından Kürdistan'ın üçte iki bölümü Saddam yönetiminden kurtarılmış oldu. Bu gelişmelerin ardından bölgede 1992'de ilk kez seçimler yapıldı ve 105 kişilik bir Kürt Parlamentosu kuruldu ve böylece Güney Kürdistan Kürt Federe Devleti ilan edilmiş oldu. Bu oluşumun, henüz uluslararası düzeyde resmi bir statüye kavuşmadığı ise ayrı bir gerçekliktir.

1990'lara kadar Güney Kürdistan'da birkaç kez kimyasal silahların kullanıldığı (en büyüğü Halepçe'de kullanıldı) ve onbinlerce insanın katledildiği, bir bu kadarının da yaralanıp sakatlandığı ve Halepçe katliamı ile genel ayaklanmadan sonra görüldüğü gibi bir kaç kez büyük göç ve trajedi olaylarının yaşandığı bilinmektedir. Daha bir kaç yıl önce toplama kampından alınarak götürülen Barzani aşiretine mensup 9000 sivilin akibetinden bile henüz haber alamadı. Bunların toptan imha edildikleri varsayımı çok güçlüdür. Kısacası, son 35 yıllık Güney Kürdistan'daki gelişmeler ve sömürgeci Irak yönetiminin ırkçı, şöven ve defalarca katliamlara varılan

barbarlık uygulamaları; burada da ottonomi veya federasyon oluşturularak Kürt sorununun çözümlenemeyeceğini defalarca gözler önüne sergilemiştir. Türkiye ve İran'da görüldüğü gibi Irak'ta da asıl yönetimi elinde bulunduran klik, militarizm sayesinde devleti yönetebilmektedir. Yıllardır iktidarı gasp eden Baas Partisi ve onun diktatör lideri Saddam Hüseyin de kendi yönetimine karşı şimdiye kadar meydana gelebilen bütün cılız muhalefet sesleri bile kanlı bir biçimde boğdurdu ve geriye sadece yok edemediği Kürt dinamikleri kaldı.

Türkiye, İran ve Irak gibi Suriye de çok uluslu bir ülkedir ve Kürdistan'ın en küçük parçasını boyunduruğu altında bulundurmaktadır. Fransız mandası olarak oluşan Suriye'nin de ilk yıllarda Kürtler üzerinde yoğun bir ulusal baskı uyguladığı bilinmektedir. Mısır eski devlet başkanı Cemal Abdülnasır döneminde Suriye'nin Kürt politik kesimlerine karşı yoğun baskılar yaptıkları ve işkenceli sorgulamalarda Kürt yurtseverlerine cam parçaları yedirildiği biliniyor. Ancak Hafız Esat'ın Baas iktidarı ile birlikte kısmen ve zaman zaman bir yumuşama yaşandığı ve bunun şimdiye kadar devam ettiği bilinmektedir. Ayrıca Suriye Baas Partisinin kendisine sosyalist dediğini de hatırlamak gerekiyor. Özünde ise sosyalizmle alakası olmayan ve son tahlilde tek parti yönetimi olan Baas'ın izlediği politika; Suriye'nin kozmopolit olan toplumsal yapısı gözönünde bulundurularak anti-emperyalist ve anti-siyonist politikalar adına ilerici kesimlerin desteği sağlanmaya çalışılmıştır ve izlenen bu politika Filistin İsrail anlaşmasına kadar devam etmiştir. Ülkemizin Batı parçasını oluşturan bu bölgedeki Kürt yurtsever güçlerinin demokratik düzeyde kültürel haklar için mücadele yürüttükleri ise ilerici-yurtsever kamuoyunca biliniyor.

Dikkat edilirse hem İran'da, hem de Irak ve Suriye'de başta Kürt ulusu olmak üzere ezilen diğer uluslar ve ulusal azınlıklar üzerinde yoğun bir asimilasyon ve eritme politikasının sürekli olarak sürdürüldüğü; bunun ise bölgede yaşayan değişik halkların kültürel haklarını bile geliştirme güvencesinden yoksun olduğu görülmektedir ve bu uygulamaların, Avrupa'daki çok uluslu egemen güçlerin politikalarıyla mukayese bile edilemeyeceği gibi; Güney Afrika'daki ırkçı uygulamaları bile kat kat geride bıraktığı, tartışma götürmeyecek kadar açıktır.

6. Devrimci-Demokrasi Güçleri Açısından Federasyon Koşulları Yoktur

Kapitalist evreye geçişle birlikte tarih sahnesine çıkan ulusal sorun ve ulusal devletlerin oluşumu dönemi, özünde burjuva demokratik bir sorun olduğunu yazımızın başında belirtmiştik. Kürt ulusal sorunu da öz olarak burjuva demokratik bir sorundur. Fakat Ortadoğu'da ülkemizi aralarında paylaşıp sömürgeleştiren sömürgeci bölge devletlerinin hiç birisinde batılı anlamda burjuva demokrasisi mevcut değildir. Yukarıda da sergilediğimiz gibi burjuva demokratik toplum geleneğinden ve kültüründen tamamen yoksun olan bu ülkelerin egemen sınıflarının ırkçı ve şoven karakterleri; Kürt sorununu burjuva demokratik çerçevede olsa bile çözümlenmekten uzak kalmışlardır. Tam tersine, bu ülkelerin tümünde var olan bu sorun inkar edilerek ve zorla eritme politikası uygulanarak bastırılmaya çalışılmıştır. Sömürgeci bu dört ülkede yıllardır sürdürülmekte olan Kürtleri Türkleştirme, Farslaştırma ve Araplaştırma uygulamaları, izlenen bu politikaların sonucudur. Bu nedenlerle de sözü edilen her dört ülkede de Kürt sorununu kabul eden ve sorunun çözümüne ilişkin değişik formüller öneren (yanlış ve gerçekçi olmayan eksik ve hatalı öneriler olsa da) güçler; sadece devrimci sol güçler olmuştur. Kısacası, burjuva demokratik bir sorun olan ve dolayısıyla burjuva demokratların omuzlaması gereken Kürt sorunu; sadece devrimci, sosyalist sol güçlerin omuzlarında kalmıştır. Elbetteki Kürt sorununda olduğu gibi genel olarak ulusal sorunu da sınıfsal sorunla birlikte en köktenci ve gerçekçi çözüm programlarını sunabilenler, sosyalistlerdir. Bu da onların sahip oldukları ideolojilerinden kaynaklanan doğal bir durumun sonucu olduğu ortadadır. Fakat sözünü ettiğimiz Kürt ulusal sorunu, genel olarak Ortadoğu'daki egemen burjuva sınıfları tarafından çözümlenmeye ilişkin herhangi bir formüllerinin olmadığı ve yukarıda örnekleriyle sunduğumuz gibi bu sorunu tamamen askeri yöntemlerle bastırmaya çalıştıkları da diğer bir gerçekliktir. Talihsizlik de olsa bu sorunun, Ortadoğu ülkelerindeki pratik yansıması bu olmuştur. Bu yüzden sorunun, bir de bu ülkelerde mevcut olan devrimci-demokrasi güçleri açısından irdeleme ihtiyacı olduğu ortadadır.

Sorunu; Türkiye, İran, Irak ve Suriye işçi sınıfı ve demokrasi güçleri açısından, yani emek cephesi açısından ortaya koymak gerekiyor. Bunu da aşağıda öncelikle Türkiye işçi sınıfı ve demokrasi güçleri açısından ele alarak anahatlarıyla irdeleme ihtiyacını duyuyoruz. Daha sonra da kısmen de olsa İran, Irak ve Suriye'deki Fars ve Arap sollarından ya da diğer bir deyişle

genel olarak buralardaki demokrasi güçlerinden biraz sözederek bunun karşılaştırmasını yapacağız.

Türkiye işçi sınıfı mücadele tarihi, Türk burjuva devletinin şekillenmeye başladığı tarihlerden itibaren başlar ve günümüze kadar devam eder. Diğer bir deyişle Türkiye’de devrimci demokratik mücadele tarihi, 1920’ler dönemine kadar gerilere gidiyor ve bunun da kısa olmayan 75 yıllık uzun bir süreci kapsadığı açıktır. Mustafa Süphi ve arkadaşlarının öncülük ettiği ilk TKP’den (Türkiye Komünist Partisi) başlayarak günümüze kadar Türkiye işçi sınıfı ve demokrasi mücadelesinin tarihini, geçirdiği evreleri burada yazımızın çerçevesi içinde detaylarıyla irdelemenin mümkün olmadığı anlaşılır bir durumdur. Bu yüzden de özet olarak kalın hatlarla da olsa bu süreçten söz etmekle yetiniyoruz.

Türkiye’de özellikle belirli bir dönemden itibaren sınıf çelişkilerinin alabildiğine keskin olduğu ve dönem dönem çok önemli bir devrimci kitle tabanı bulunduğu; ancak varolan değişik örgütlenmelerin ise mevcut devrimci potansiyeli devrimci radikal bir kanalda örgütleyerek sömürü ve baskı düzenine karşı alternatif yaratamadıkları, yaşanan tarihsel gerçekliklerdir. Kuşkusuz bu da nedensiz değildir. Bu sorunu önce M. Süphi’nin TKP’sinden başlayarak biraz irdeleyelim. Bilindiği gibi yeni kurulan Türk devletinin şekillenmeye başladığı 1920’lerde, M. Süphi ve beraberindekiler, ülkeye ayak basar basmaz, Mustafa Kemal’in hazırladığı bir kompo sonucu Karadeniz’de hunharca imha edildiler. Şüphesiz ki M. Süphi ve arkadaşlarının (15’lerin) yurtdışından gelmeleri ve Kemalist hareketi yakından tanımamaları gibi nedenlerden kaynaklanan hatalı tutumlar ve tespitler olsa da bu trajik olayın temelinde yatan en önemli neden; ihmalkarlık, dost düşman ayırımını iyi yapamama, sağlıklı ve isabetli siyasal tespitler yapamama ve buna bağlı olarak ilk adımların atıldığı bölgelerde yeterli bir örgütlülüğün mevcut olmaması gibi bir çok faktörün olumsuz rol oynadığı, pratiklerinden anlaşılmalıdır. Ayrıca bu konuda M. Süphi ve ekibini böylesine önemli bir yanılgıya götüren diğer bir faktör de; M. Kemal’in Lenin yönetimine verdiği güvencedir. Kısacası, Mustafa Kemal; Bolşeviklerin desteğini sağlamak için Lenin’i de kandırdığı ortaya çıkmıştır. Aynı politikayla hareket eden M. Kemal, öncelikle M. Süphi ve arkadaşlarını Karadenizde boğdurmak suretiyle onların çalışmalarını öncelikle kesintiye uğratmış ve daha sonraları da benzer politikayı halkçı bir karakter taşıyan Çerkez Ethem hareketinin de desteğini sağlayarak onları da tasfiye etmek suretiyle saf dışı bırakmıştır. Ancak Kemalizmin bu iki yüzlü burjuva politikası

ve Bolşeviklerin yardımını sağlaması, TKP'nin izlediği yanlış politikayı sergilememizi engellememelidir. Fakat burada TKP'nin mücadele tarihi bir bütün olarak gözönünde bulundurulduğunda, rahatlıkla şu sonucu çıkarmak mümkündür. TKP, öncelikle Türkiye'nin mevcut siyasal, ekonomik ve toplumsal yapısına denk düşecek sağlıklı bir siyasal tahlil, net ve sağlıklı ideolojik tespitler yapamamıştır. Bu yüzden de Türkiye'nin azgın sömürüye, baskılara ve sömürgeciliğe dayalı burjuva devlet aygıtını temelden yıkacak ve onun yerine başta işçi sınıfı olmak üzere geniş emekçi yığınların demokratik ve emeğe dayalı iktidarını hedefleyen bir program ve bu programa denk düşecek bir örgütlenme ve mücadele hattı yaratamamış; tam tersine siyasal ve ideolojik tespitlerinde Kemalist burjuva ideolojisi çerçevesine hapsolmuştur. Bunun pratikteki yansıması da biliniyor ve sergilenen bu politika sonucu sürekli olarak egemen güçlere kadro hazırlamıştır. Diğer bir açıdan TKP pratiğine bakılırsa, onun periyodik olarak bir likidasyona uğradığını görüyoruz. Likidasyon ve Kemalizme kadro çıkarmaya sadece bir örnek olması açısından Vedat Nedim Tör ve Şevket Süreyya Aydemir'in 1927'de sergiledikleri tavırlar gösterilebilir. Elbette buna benzer örnekleri çoğaltmak ve TKP yöneticilerinin parti arşivlerini bile nasıl polise teslim ettiklerini sergilemek mümkündür, ancak buna gereksinim de duymuyoruz. Kısacası devrimci radikal bir programa ve örgütlemeye sahip olamayan TKP geleneği, izlediği uzlaşmacı politika sonucu salt Kemalizme kadro çıkarma ve sınıf mücadelesini egemen güçlerin potasında eritmekle de kalmamış; Kürt ulusal sorunu karşısında da tam sosyal-şöven ve sosyal-emperyalist bir pratik sergilemiştir. Buna somut örnek olarak da 1938 Dersim jenosidi karşısında sömürgeci Kemalist iktidarı destekleyen ve Kürt ulusal hareketini gericilikle itham eden dönemin TKP lideri İsmail Bilen'in (Laz İsmail) R. Davos imzasıyla kaleme aldığı ve Uluslararası Komünist Enternasyonal olan Komüntern'e verdiği rapor gösterilebilir. Sözü edilen rapor yazısının bazı kısımlarında R. Davos şöyle diyor:

"İki ayı aşkın bir zamandan beri Ankara hükümeti, Dersim bölgesindeki Kürt aşiretlerinin yeni bir gerici ayaklanmasını bastırmakla uğraşiyor. Feodal unsurlar, Kemalist parti tarafından gerçekleştirilen reformlara rağmen, bugüne kadar ülkenin bu sapa bölgesinde barınmayı başarmışlardır...

"Halk Partisi (Kemalistler), iç pazanın genişletilmesini isteyen milli burjuvazinin baskısıyla, geçen yıl cumhuriyetçi devletin bütün varlığını ortaya koyarak bu çağ dışı duruma bir son vermeye karar verdi. Özel bir yasa çıkartarak, ölüm cezalarını

onaylamak da dahil olmak üzere geniş olağanüstü yetkilerle donatılmış askeri bir yönetimi, bu kendi başına buyruk vilayette Büyük Millet Meclisi'nin yerine işbaşına geçirdi. Amacı, göçebelige son verme ve aşiret reisleriyle (şeyhler, beyler, ağalar ve seyitler) onların kiralık adamlarını Batı Anadolu'nun modernleşmiş vilayetlerine sürme hedefini güden bir reform planını zorla uygulamaktı.

"Bugüne kadar Dersim, Türkiye'nin milli ekonomisinin dışında kalmaktaydı. Az gelişmiş olan ticaret, tamamen aşiret reislerinin ve onların adamlarının aracılığıyla yürütülüyordu..."

"Dersim'de devlet otoritesi sadece kağıt üzerinde kalıyordu. Feodal aşiret reisleri, her fırsatta, devleti hiçe sayıyorlardı. Devletin Dersim'de askerlik yükümlülüğünü gerçekleştirme ve yasal vergileri toplaması bugüne kadar mümkün olmamıştır (...) Bölge gençlerinin büyük bir kısmı, askere gidecek yerde, aşiret reislerinin muhafız birliklerine fedai olarak giriyor, yani aslında eşkiya çeteleri oluşturuyorlardı.

"İsyanın arefesinde tapu kadastro idaresi, feodal aşiret reislerinin elinde bulunan halka ait malların incelenmesi ve saptanmasına ilişkin hükümet tedbirlerini uygulamaya başlamıştı. Bu durumda feodalizm, kendi yasa dışı egemenliğinin iktisadi temellerini yitirme tehlikesiyle karşı karşıya bulunduğunu hissetti. İşte özellikle bu tedbir, isyana yolaçan neden olmuştur." (24)

Bu alıntıda dile getirilen düşünceler konusunda detaylı irdeleme yapma imkanımız yoktur. Ancak şu kadarını belirtmekle yetinmeliyiz ki İsmail Bilen'in (R. Davos) bu raporda dile getirdiği görüşler, tam da sömürgeci barbarların dünyanın hemen her bölgesinde sömürgeleştirdikleri toplumlar hakkında dile getirdikleri sömürgeci egemen cellatların görüşlerinin tıpatıp aynısıdır. Bu nedenle de R. Davos'u sadece 24 ayar ırkçı-şöven olarak nitelendirmek bile zayıf düşmekte; onu aynı zamanda sosyal-emperyalist olarak nitelendirmek de gerekmektedir.

TKP'nin pratikte sergilediği reformist, oportünüst ve sosyal-şöven politikalar; TKP bünyesinde yer almış ve gerçekten de komünizme inanmış namuslu, dürüst komünistlerin de olabilmesi gerçeğini değiştirmiyor. Önemli olan o partiye egemen olan politik, ideolojik ve örgütsel yapının niteliği ve pratikte sergiledikleri sınavdır; zaten 70 yılı aşkın politikalarının da nasıl iflas ettiği, bizzat pratik yaşam tarafından mahkum edildiği günümüz koşullarında daha rahatlıkla ve net bir biçimde görülmektedir.

1960'lı Türkiye'sine bakıldığında, TİP (Türkiye İşçi Partisi), daha sonra FKF (Fikir Klüpleri Federasyonu) ve bilahare de DEV-GENÇ'in (Devrimci Gençlik) siyasal sahneye adım atmaları

ve politik faaliyetleri görülmektedir. Bu dönemlerde Türkiye’de Marksist klasiklerin Türkçeye çevrilerek yayımlanması; aydın, gençlik başta olmak üzere bir çok emekçi çevre tarafından okunarak Marksizm-Leninizm düşüncesinin yayılmasına ve kitlesel yığınların sosyalizme sempati duymasına neden olduğu görülmektedir. Bu gelişmeler, dönemin Türkiye’sinde sınıf mücadelesinin bilinçli ve örgütlü bir güce dönüşmesinin maddi koşullarını da yaratıyordu. Dönemin kokuşmuş düzenine karşı gelişen halkların muhalefetine somut göstergesi olarak TIP’in 15 milletvekili çıkarmaları örnek olarak gösterilebilir. Fakat TIP’in niteliğini bizlere gösterecek bir noktaya burada parmak basmak gerekiyor. Bilindiği gibi Milletvekili mazbatasını alabilmek için TBMM’nde okunması zorunlu olan yemin metninin ırkçı bir nitelik taşıdığı ve başta Kürtler olmak üzere Türkler dışındaki tüm halkları inkar ettiğini burada hatırlatmak gerekiyor. Daha sonra demokrasi sorununu irdelediğimiz bölümde bu soruna detaylı değindiğimiz böylesi ırkçı metinleri onaylayarak milletvekili olan bu tür sosyalistlerden de tanrı bizi uzak tutsun. Ne var ki gittikçe yükselen ve güçlenerek genişleyen devrimci muhalefetin örgütlenmesi, sağlıklı bir kanala kanalizasyon edilerek sürekliliğinin sağlanması gerçekleştirilemedi. Bunun da bir nedeni, TKP’nin bir türevi ve legal mücadeledeki bir uzantısı görünümünde olan TIP’in sahip olduğu ideolojik, politik ve örgütsel yapısından kaynaklanıyordu. TIP’in sağ reformist ve oportünist bir hat izlemesine tepki olarak oluşan FKF ise, radikal bir temelde ve fakat bir gençlik hareketi olarak doğdu ve ne yazık ki kendisini çok aşan bir misyonun altına girerek işçi sınıfı hareketine dönüşemedi. Aynı durum DEV-GENÇ için de geçerli olan somut birer gerçekliktir. 1970’li yıllara girildiğinde, DEV-GENÇ ve türevlerinin (THKP, THKP-C, THKO, TIKKO vb.) öncü kadrolarından olan Deniz Gezmiş, Hüseyin İnan, Yusuf Aslan, Mahir Çayan, İbrahim Kaypakkaya ve daha isimlerini anamadığımız bir çok öncü militanın radikal bir çıkış yapmaları ve kısa sürede şehit olmaları; yaşanan ve varolan sözünü ettiğimiz örgütlenmelerin ideolojik, politik ve örgütsel eksikliklerini, zaaflarını ve saplantılarını değiştirmiyor; tersine pratikte sergilenen bu politik yönelişlerin içine girdikleri çıkmaz ve alınan yenilgilerin gözlere batırıldığı eğitici ve öğretici derslerden yararlanılmadığı gerçeği, parmak bastığımız acı olguları daha bir pekiştiriyor. Kısaca parmak bastığımız Türkiye işçi sınıfını ve demokrasi mücadelesinde görülen sağ ve sol sapsmalar sonucu Türkiye toplumuna uygun düşecek bir radikal mücadele hattının oluşturulamaması; yükselen işçi, gençlik ve emekçilerin haklı taleplerini istenilen örgütlülüğe kavuşturamadığı ve sürekliliği sağlayamadığı için hem 12 Mart

1971, hem de 12 Eylül 1980 askeri faşist darbeleri karşısında devrimci hareket önemli darbeler yedi, kan kaybına uğradı. Bu durum, 12 Eylül rejiminden sonraki süreçte de daha da olumsuz bir rotada yeni gelişmelere, bölünme ve dağılmalara neden oldu. Ve gelinen aşamada, özellikle Doğu Bloğunun dağılmasıyla başlanan süreçte Türkiye sol hareketinde de yaşanan sağa savrulma olayı, mevcut olumsuzluklara tuz-biber kattı ve içinden çıkılması hayli zor olan bir erime ve davayı terketme sürecini başlattı. Yaşanan bu olumsuz sürecin bir sonucu olarak eski TKP gediklilerinden bir kısmının davayı tamamen terkederek Cem Boyner'in başını çektiği Yeni Demokrasi Hareketi peşine düşmeleri buna somut bir örnektir.

Bana göre Türkiye devrimci hareketinin en önemli ve göze batan eksikliklerinden biri, geçmişin yaşanan yenilgilerinden yeterince eğitici ve öğretici dersleri çıkaramamasıdır. Ki TKP örneğinde sözünü ettiğimiz resmi devlet ideolojisini aşamama durumu, ne yazık ki hemen hemen gelmiş geçmiş tüm hareketlerde-ki en radikal olan örgütlerde bile bunun yansımaları değişik düzeylerde kendini gösteriyor-bu yanlışlıklar, hatalar, yetmezlikler kendini koruyarak sürdürebilmiştir. Öncelikle Türk burjuva devletinin şekillenışı, öz karakteri, ordunun durumu, sosyo-ekonomik yapı ve buna bağlı olarak sınıfların mevzilenmesi, ittifaklar sorunu, bu sorunun da çok önemli bir nesnesi olan Kürt ulusal sorunu gibi bir çok soruna sağlıklı tespitler getirilemedi ve bu yüzden de istenilen bir örgütsel yapı oluşturulamadı. Örneğin ordu ve Kemalizm konularında, 70'li dönemlerin gençlik liderlerinden biri olan Harun Karadeniz'in yeterli olmasa da bazı önemli noktalara parmak basması, - ki Ona göre 70-75'lere kadar Kemalizme sarılmıştır ve devrimci sınıf hattı ile Kemalist burjuva ideolojisi arasında net bir ayrışma yapılamamıştır- , dikkat çekici ve öğreticidir. Kuşkusuz bu konuda hayli örnek göstermek mümkündür. Örneğin; THKO'nun "Bağımsız Türkiye için Mustafa Kemal Yürüyüşleri" ile THKP-C'nin "Kemalizm, küçük-burjuvazinin anti-emperyalist tavır alışdır" tavrı ve eylemlerini anmakla yetineceğiz. Çünkü bu yazının çerçevesi, sözünü ettiğimiz Türk solunun detaylı bir irdelemesini amaçlamıyor. Özellikle bugün de Türkiye devrimci demokratik hareketi sözünü ettiğimiz böylesi ciddi bir handikapla karşı karşıyadır. Sömürgeci tekeli sermayenin içine girdiği ekonomik ve siyasal sorunların derinleşerek devam etmesi ve bir kriz durumuna dönüşmesi ile başta işçi sınıfı olmak üzere dar gelirli emekçi yığınların içinde buldukları ciddi ekonomik, toplumsal ve siyasal sorunlar; devrimci kesimlere çok önemli olanaklar sunuyor. Yeter ki geçmişin acılı

yenilgilerinden yeterli dersler çıkarılsın ve Türkiye'nin toplumsal yapısına uygun düşecek radikal bir mücadele hattı oluşturulsun. İstenilen düzeyde ve nitelikte örgütlü bir mücadele hattı oluşturulamadığı sürece, kokuşmuş sömürü ve baskı düzenine karşı geniş emekçi kitlelerin umudu olmak ve bir alternatif yaratmak mümkün değildir. Kendi öz sorunlarına sahip çıkamayan Türkiye devrimci hareketinin bu zayıf durumu ve içine girilen handikap, aynı zamanda Kürdistan'da yürütülen sömürge savaşına karşı tavır koymayı ve Kürt halkının haklı olan ulusal kurtuluş mücadelesiyle enternasyönalist dayanışmayı da engelliyor. Kürt halkını da önemli bir ittifak ve destekten yoksun bırakıyor. Doğal olarak bu durum, her iki halkın mücadele yükünü karşılıklı olarak daha bir ağırlaştırıyor.

Kısa ve anahatlarıyla sergilemeye çalıştığımız Türkiye devrimci demokratik hareketi ve demokrasi mücadelesinin içinde bulunduğu durum; öz olarak Kürdistan ulusal demokratik devrimi ile Türkiye emek cephesinin sınıfsal devriminin çakışmasını engellediği gibi en az bugünkü koşullarda her iki halkın birlikte devrim yaparak sömürgeci merkezi otoriteyi alaşağı etme durumu sözkonusu değildir. Yıllardır ortaya çıkan ve halen aynı tempoyla varlığını sürdüren bu siyasal tablo, Türkiye emek cephesi açısından Kürt halkının, Türkiye işçi sınıfıyla birlikte ve her iki halkın eşitliği temelinde birlikte bir federasyon oluşturma koşullarını ortadan kaldırıyor. Demek ki Türkiye demokrasi ve devrimci güçleri açısından da sorun irdelendiğinde; Kürt halkının, emekçi Türk halkıyla birlikte bir federasyon oluşturmalarının maddi koşullarını ortadan kaldırıyor. Yani diğer bir deyişle sorunun bu yönüyle de Kürt halkının bir federasyon veya otonomi oluşturma şartlarının olmadığı ve zaten yukarıda da defalarca vurguladığımız gibi bu çözüm önerilerinin gerçekçi de olmadığını tekrar tekrar vurgulamak gerekiyor. Elbetteki Kürt halkının ulusal demokratik devriminin, Türkiye işçi sınıfı ve demokrasi cephesinin hayli ilerisinde bir seyir izlediğini ve Kürt ulusal demokratik devrimini bilinmeyen tarihlere ertelemenin ve Türkiye devrimini beklemenin yanlışlığını ve gereksizliğini belirtmemize gerek bile olmadığı açıktır.

Yazımızın çerçevesi, genel olarak ve anahatlarıyla da olsa İran, Irak ve Suriye'deki devrimci-ilerici demokrasi güçleri ile bunların içinde buldukları durumu ayrı irdelemeye elvermiyor. Ancak şu kadarını belirtmeliyiz ki bu üç ülkede de elle tutulur örgütlü ciddi bir demokratik muhalefet sözkonusu değildir. İran'da uzun yıllar Şahlık monarşisinin iktidarı döneminde tamamen bir faşist dikta rejimi hüküm sürdü. Bu dönemlerde özellikle merkezi yönetimi elinde tutan Fars

toplumu içinde ciddi bir muhalefet oluşmadı. Zaman zaman kendini gösteren ilerici kesimlerin bile çalışmalarını kısmen Kürdistan topraklarına sığınarak sürdürdükleri bilinmektedir. 1979'dan beri yönetime gelen Mollalar, ortaçağ zihniyeti ile toplumu tamamen bir cendereye aldıklarını ve en ufak bir muhalefete tahammül etmediklerini ve bunu şiddetle bastırdıklarını, pratikleriyle sergilediler. Kısacası, burada yaşayan halkların genel durumu, faşist şahlık rejimini aratır duruma gelmiştir.

Irak'ta da iktidarda bulunan Baas Partisi dışında herhangi bir muhalefet örgütlenmeye izin verilmemektedir. Irak'ta sözümona Irak Komünist Partisi'nin uzun yıllardır çalışmalarını Kürdistan topraklarında yürütmesi ve Arap toplumu içinde kayda değer bir örgütlenme yaratamaması oldukça düşündürücü ve dikkat çekicidir. Baas'ın başında bulunan Saddam Hüseyin diktatörü, iktidarda kaldığı uzun yıllar süresince, kendisine karşı en ufak bir muhalefet sese bile tahammül etmediği ve bizzat BAAS Partisi içinde belirli konularda çok hafif bir sesle de olsa kendisini eleştirdiği için en yakın akraba çevresinden bile bir çok insanı en canî yöntemlerle öldürdüğü bilinmektedir.

Suriye'nin durumuna gelince; burada Hafız Esat'ın liderliğini yaptığı Baas iktidarının (1970'ten beri) durumu biraz daha değişiktir. Zaman zaman Suriye Komünist Partisinden ve Kürt yurtsever partilerinden milletvekillerinin seçilebildiği; bunların sözümona parlamantoya temsilci gönderebildikleri görülmektedir. Bu, madalyonun bir yüzüdür, kaşkusuz. Madalyonun daha önemli olan diğer yüzü ise, başta Kürt örgütleri ve SKP (Suriye Komünist Partisi) olmak üzere varolan tüm muhalefet grupların siyasal çalışmaları; Baas iktidarının tespit ettiği ve izin verdiği çerçeveyi aşmamaktadır. Yani bu partilerin tümü, iktidarın koyduğu resmi devlet ideolojisinin sınırlarını aştıkları takdirde bunlara yaşama hakkı yoktur. Ayrıca, Hafız Esat'ın liderliğini yaptığı BAAS iktidarı; Suriye toplumunun ancak %20'sini oluşturan Şiilere dayandığını burada vurgulamak gerekiyor. Toplumun ezici çoğunluğunu, yani %80'lik bölümünü oluşturan sünni ve gayri müslim (Ermeni, Yahudi vb) kesimler ise muhalefettir. İşte Suriye'nin bu kozmopolit toplumsal yapısını hesaba katan Esat yönetimi, bu yüzden ihtiyaç duyduğu ilerici, demokrat sol kesimlerin desteğini almaya yönelik ince bir politika yürütmesi bu nedenlerden kaynaklanıyor. Bir de bu politikayı yürütmek için Sovyetlerle uzun yıllardır sürdürülen ilişkiler ve İsrail'e karşı aldığı politik tavır, Ortadoğu coğrafyasında buna öyle bir misyonun yüklenmesinin de diğer bir maddî koşulunu

oluşturuyor. Kısacası burada da gerçekten devrimci ve emekçilerin temsilciliğini yapabilecek bir muhalefet güç sözkonusu değildir. İlginçtir, bir taraftan Kürtlere milletvekili seçilme "hakkı" tanınırken (bu da dönem dönem oluyor. Örneğin 1994 seçimlerinde Kürtlere bu hak da tanınmadı.); diğer taraftan da bölgede yaşayan toplam 1,5 milyonluk Kürt nüfusundan en azında 200-300 bininin vatandaş olarak kabul edilmediği ve dolayısıyla bunların, Suriye devleti vatandaşlarına tanınan vatandaşlık haklarından yararlanma durumlarının dahi olmadığını hatırlamak gerekiyor.

Kısacası, Kürdistan'ı aralarında sömürgeleştiren ülkelerin devrimci-demokrasi güçleri açısından da sorun bir bütün olarak irdelendiğinde; her parçada ulusal demokratik mücadele sürdüren Kürt ulusal güçleri ile egemen ulusların devrimci-demokrasi güçlerinin birlikte devrim yapacak durumları yoktur. Bu durum, en az yakını gelecekte de öyle görülmektedir. Yani, Türk, Fars ve Arap solları açısından da Kürtlerin otonomi veya federasyon oluşturma şartları ve güvencesi mevcut değildir. Kürdistan'ı aralarında sömürgeleştiren her dört devlette de devrimci demokrasi güçlerinin zayıflığı; kendi emekçilerine bile bir alternatif yaratmaktan uzaktır ve dolayısıyla bunların bu durumu, kendi ülkelerinden otonominin veya federasyonun hayata geçirme koşullarını tamamen ortadan kaldırmaktadır. Zaten dikkat edilirse; her dört ülkede de kokuşmuş sömürü ve baskı düzenlerine karşı ciddi bir muhalefet olarak kendini gösteren Kürt potansiyelidir. Bu durum, son 70-75 yıllık mücadele pratiğinde de kendini defalarca göstermiştir.

Ayrıca burada Türk, Arap ve Fars sol hareketlerinin ortak bir özelliğinden de bahsetmeden geçemeyeceğiz. Kürdistan'ı aralarında paylaşıp sömürgeleştiren Türk, Arap ve Fars (Acem) egemen devletlerinin bağrında çıkan devrimci, demokrat sol güçlerin egemen ulus şovenizminden kendilerini bir türlü kurtaramamaları; hem onların ortak bir özelliğidir, hem de onlar için bu bir talihsizliktir. Sosyal-şovenizm konusunda yukarıda TKP'nin Dersim jenosidi karşısında (ki, buna cumhuriyet döneminde meydana gelen tüm Kürt ulusal hareketlerini eklemek gerekiyor) sergilediği tutumdan söz etmiştik. Benzer politik tutumları İran, Irak ve Suriye'de bulunan başta "komünist" ve "kardeş" partiler olmak üzere diğer yurtsever-demokrat, ilerici güçler için de defalarca göstermek mümkündür. Irak'ta 1961-1975 yılları arasında İKP'nin sergilediği politika dikkat çekicidir. Bu dönemlerde Güney Kürdistan'da Molla Mustafa Barzani önderliğinde yürütülen Kürt ulusal hareketi karşısında İKP, defalarca BAAS'çılarla birlikte iktidarı paylaşmak suretiyle sömürgeci merkezi yönetimin suçlarına ortak oldular. İlginçtir, aynı İKP,

defalarca BAAS'ın gazabına uğrayarak başta genel sekreterleri olmak üzere bir çok öncü kadrosunu da kurban vermekten kurtulamadılar. Eğer bir istatistik yapılırsa, Ortadoğu'da -belki de dünyada- en çok genel sekreterini kurban veren parti ünvanına IKP'nin sahip olacağı kesindir.

İran'da da 1946'da kurulan Mahabad Demokratik Kürt Cumhuriyeti karşısında TUDEH ve benzer ilerici güçlerin tutumları, IKP'ninkinden pek farklı olmamıştır. Bunu, somut bir-iki örnekle de olsa anmak gerekiyor. Kürdistan ve Azerbaycan demokratik cumhuriyetleri kurulduğu dönemlerde Kürtler, Azeriler ve İran genelindeki diğer ilerici-devrimci güçler arasında, despot şahlık monarşisine karşı "Özgürlükçü Partiler Cephesi" olarak adlandırılan sözümona bir birlik kurulmuştu. Ne var ki yapılan bu birlik hayata geçirilemedi ve sadece kağıt üzerinde kaldı. Çünkü başta TUDEH olmak üzere diğer ilerici güçlerin tutumu, merkezi İran yönetiminin izlediği ve hayata geçirdiği "böl-zayıflat-yönet" politikalarına alet olmuştur. Örneğin; 14 Temmuz 1946 günü merkezi hükümete bağlı polis ve askerlerin çıkardıkları olay sonucu 48 sivil ölmüş ve 170 kişi de yaralanmıştı. Bu olayda işçi ve memurlardan oluşan 100 bin kişilik kitlenin genel grev eylemi gerçekleşti. İşçi ve memurların bu genel eylemi, Gewam Hükümetini oldukça korkuttu, zor durumda bıraktı. Siyasi ağırlıklı talepler doğrultusunda konulan bu eylemi rayından saptırmak, bozguna uğratmak ve tamamen ezmek için Gewam Hükümeti binbir hileye ve çeşitli vaadlere başvurdu. TUDEH'in de hükümetle görüşmelerde arabuluculuk ettiği bu eylemin önü alındı ve amacından saptırıldı. Sonuçta merkezi hükümet amacına ulaştı. Çünkü hükümet, o dönemlerde öncelikle mızrağın sivri ucunu Kürdistan ve Azerbaycan'daki ulusal devletlere yöneltmeyi ve bu oluşumları yıkmayı amaçlıyordu. Şunu kabul etmek gerekir ki Gewam Hükümeti, bu politikasında başarılı da oldu. Önce Azerbaycan, ardından da Kürdistan demokratik cumhuriyetleri herhangi bir direniş göstermeden yıkıldılar ve daha sonra sıra başta TUDEH olmak üzere sendikalar ve diğer ilerici güçlerin sindirilerek potansiyellerinin ezilmesine geldi. Öyle ki bir çok TUDEH kadrosu, yöneticisi de yurt dışına kaçmak zorunda kaldı. Sözüünü ettiğimiz bu güçler, merkezi hükümetin izlediği politika karşısında adeta "bekle-gör" tutumunu sergilediler. Aynı TUDEH, 1979'da iktidara gelen Humeyni yönetimiyle de uzlaşarak teslimiyetçi bir tutum sergiledi ve izlenen bu yanlış politikanın faturasının onlara ne kadar ağır mal olduğu da ortadadır; bunu ayrıntılarıyla belirtmemize gerek bile yoktur. Fakat şu kadarını belirtmeliyiz ki Humeyni yönetimi, TUDEH'in kapatıldığı, parti binalarının

mühürlenerek çalışmalarının resmen yasaklandığı açıklamalarını yaptıkları bir aşamada bile TUDEH'in onları destekleyen tutumları devam etmiştir.

1960 - 70'li yıllarda Suriye'nin Kürtlere karşı izlediği acımasız baskı ve eritme politikaları karşısında da başta SKP olmak üzere ilerici güçlerin takındıkları tutumlar; TUDEH, İKP ve TKP'ninkilerden farksız olmuştur. Fakat tüm bu örnekler birer tesadüf değildir. Her dört ülkede de yaşanan bu durum, bunların ortak özellikleridir. Bunların bu ortak özelliklerinin kimi yönlerini aşağıda sergilemenin yararlı olacağına inanıyorum.

Türkiye, İran, Irak ve Suriye'de başta TKP, TUDEH, İKP ve SKP olmak üzere bir çok ilerici, devrimci geçinen güçlerin yıllar boyu Kürt ulusal hareketini horladığı, onları dışalamaya çalıştığı ve zaman zaman da kendi egemen güçleri saflarında yer alarak Kürt ulusal hareketine karşı adeta düşmanca hareket ettikleri, ne yazık ki çok acı da olsa yaşanan gerçekliklerdir. Bunların, egemen uluslara mensup olmaları durumu; adeta kendileri için bir avantaj olarak algıladıkları veya bunu bir iltimas gibi kabul ettikleri görülmektedir. Bu yüzden de Kürt devrimci, demokrat yurtsever hareketlerini birer genellemeye tabi tutarak bundçuluk, milliyetçilik, gericilik ve bölücülükle itham ettiler. Her yönüyle yanlış olan bu anlayışa göre; Kürt sosyalistleri veya komünistleri de birer milliyetçidirler. Kürt komünistleri, sosyalistleri, ayrı örgütlendiklerinde milliyetçi; TKP, TUDEH, İKP ve SKP'de yer aldıklarında, yani ayrı örgütlenmeyi red ettiklerinde ise birer komünist olurlar. Kısacası bu anlayışa göre Kürtlerden komünist, sosyalist çıkmaz; ancak ve ancak milliyetçi ve bölücü çıkabilir. Yani, Kürtlerden sosyalist çıkabilmenin tek ölçütü, ayrı örgütlenmeyi reddetmek ve egemen ulus devrimci saflarında yer almaktır. Tüm bu düşüncelerin, egemen ulus şövenizminden kaynaklandığı ise çok açıktır. Bunların yıllarca sergiledikleri bu yanlış politikanın temelinde yatan asıl neden ise; Kürt ulusunun ayrı bir devlet kurma istemlerine karşı olmalarıdır. Diğer bir deyişle bunlar, Kürt ulus gerçekliğini ve Kürdistan ülke gerçekliğini nesnel bir biçimde görmek istemiyorlar. Bu sakat ve yanlış politikaların bir sonucu olarak da Kürdistan'ın inkarı üzerine çizilen kendi devlet sınırlarını, yani Türkiye egemen çevrelerinin deyişiyle "misaki milli"cidirler ve adeta bunu kutsallaştırmışlardır.

Yukarıda kısaca sergilemeye çalıştığımız bu partilerin sergiledikleri tutumlar da bu anlayışın bir sonucudur. Bunun da sosyal-şövenizm ve sosyal-emperyalizm olduğunu bir kez daha

hatırlatmak gerekiyor. Egemen ulus devrimcilerinin içine düştükleri bu yanlış politikanın bir boyutunun da Doğu Bloku ülkelerinin izledikleri devletçi oportünist politikadan kaynaklandığını da burada anmak gerekiyor. Her dört ülkede de kangren bağlamış bu hastalığın hem kendilerine ve hem de Kürt ulusal hareketine zarar verdiği ve dolayısıyla asıl düşman olan egemen sınıfların yararına olduğu tartışma götürmüyor. Kürtler de sınıflı bir toplum olarak içinde burjuva milliyetçisinden sosyalistine ve dincisine kadar bir çok ulusal özellikte hareketi bağrında taşıması kadar doğal bir şey olmasa gerektir. Fakat dikkat edilirse en ilkel burjuva milliyetçisi olarak tanınan Kürt örgütlerinin bile, egemen ulus halklarına karşı bir düşmanlık yürütmedikleri görülmektedir. Çünkü Kürtlerin, sömürge bir ulus olarak her şeyden önce fazlasıyla dostlara ihtiyaçları vardır ve bu bilinçle hareket eden Kürt yurtsever hareketleri; egemen ulus devrimcilerinin içine girdikleri böylesi bir tutum takınmadılar. Ancak bunların da ayrı ayrı yanlışları ve açmazları vardır; buna da sonra değineceğim.

Burada bir de enternasyonalizm sorunundan da söz etmek gerekiyor. Çünkü, egemen ulus devrimcileri tarafından tamamen yanlış algılanan veya bir türlü özü özümseilmeyen önemli bir sorun da enternasyonalizm sorunudur. Enternasyonalizm adına dünyanın en uzak yerlerindeki ulusal ve sınıfsal mücadele ile dayanışma gösteren egemen ulus devrimcileri; yambaşlarında yürütülen Kürt ulusal hareketini görmezlikten geldiler. Enternasyonalizmin bu derece saptırılması ve özünden boşaltılması; kuşkusuz ki salt egemen ulus devrimcileriyle de sınırlı değildir. Daha da önemlisi, 70 yılı aşkın reel sosyalizm pratiğinde de bunun ne derece saptırıldığı defalarca görülmüştür. Doğu Bloku ülkelerinin izledikleri temel politika, devlet politikası olmuştur. Bu anlayışla hareket eden eski Sovyetler Birliği, Çin, Arnavutluk, Küba vb. ülkeler; izledikleri bu yanlış tutumlar sonucu, çoğu zaman kırımdan geçirilen Kürtlerin haklı mücadeleleri görmezlikten gelinmiş ve dolaysız bir biçimde ülkemizi sömürgeleştiren sömürgeci bölge devletlerinin sergiledikleri çağdışı barbarlıklarını onaylar konuma düşmüşlerdir. Buna en son örnek olarak Halepçe katliamı karşısında Küba, Çin ve Sovyetlerin aldıkları tutum gösterilebilir. Bunlar, "sosyalist anavatanın korunması" adına ve "parçanın bütüne feda edilmesi" anlayışıyla sürekli olarak makyavelist devlet anlayışının bir sonucu olarak oportünizmi sergilemişlerdir. Bu merkezlerden kaynaklanan bu politika sonucu, yıllarca Moskova, Pekin, Tiran ve Havana'yı kendilerine kabe seçen Kürt sol güçleri de bundan nasibini alarak uzun süre kendi öz sorunundan uzak kalmışlardır.

Halbuki enternasyonalizmin en önemli özelliğinin, kendi ülkesinde devrim yapma olduğu gerçeği bir türlü kavranılmak istenilmemiştir. Yaşanan tüm bu acılı gerçekliklerden hem Kürt solunun, hem de sözü edilen bölgenin egemen ulus solunun önemli dersler çıkarması ihtiyaçlarının olduğu ise tartışılmaz bir gerçekliktir.

Egemen ulus devrimcilerinin son 60-70 yılda sergiledikleri sosyal şöven ve zaman zaman da sosyal-emperyalist tutumları; halklar arasındaki enternasyonalist dayanışmayı zayıflattığı gibi aynı yürütülen mücadelelerin de zayıflamasına neden olduğu inkar edilemeyecek bir gerçekliktir. Bu nedenlerle, önümüzdeki süreçlerde işçi sınıfı ve emekçi kesimler için alternatif yaratma iddiasında olan sözünü ettiğimiz bölgenin egemen ulus devrimcilerinin, sergilenen bu pratikten önemli sonuçlar çıkarmaları ve eski hatalara düşmemeleri kendini özellikle dayatmaktadır. Bu durum aşılabildiği ölçülerde, iktidar alternatiflerinin yaratılması bir o kadar kolay ve sağlıklı olacağı kuşkusuzdur. Bu derslerden eğitici ve öğretici sonuçlar çıkarmak, özellikle kendilerini marksist-leninist olarak tanıtan güçler için vazgeçemeyecekleri bir durumdur. Parmak bastığımız bu somut ve temel gerçeklik, her dört ülkede de tamamen sindirilmiş sol güçlerin kendilerini bundan silkelemeleri için de temel bir önkoşul olduğu gerçeği unutulmamalıdır. Bu silkinme ve köklü hesaplaşma, aynı zamanda sözünü ettiğimiz devletlerin resmi tarih anlayışlarıyla da gerekli ve zorunlu olan hesaplaşmayı da sağlayacaktır.

7. Uluslararası Durum Açısından Federasyon Tezi Gerçekçi Değildir

Kürt ulusal sorununu otonomi, federasyon vb. derekesine koymanın yanlışlığını ve çözümsüzlüğünü; bir de uluslararası çerçevede ele alıp irdelemeyi zorunlu ve gerekli görmekteyiz. Her şeyden önce Kürdistan'ın sömürgeci dört bölge devleti tarafından ve başta İngiltere ve Fransa olmak üzere uluslararası kapitalist-emperyalist sistemin onayı ve çıkarları doğrultusunda bölüşülüp parçalandığı ve sömürgeleştirildiği bilinmektedir. Kürdistan'ın bu nesnel konumu, onun uluslararası bir sömürge olduğunu ve dolayısıyla sorunu salt bir devletin "iç sorun"u şeklinde ele almanın yanlışlığını ortaya koymaktadır. Kürdistan'ın bu şekilde bölünüp paylaşılması ve sömürgeleştirilmesi sürecinin başından günümüz koşullarına kadar aradan geçen süreç, bir bütün olarak uluslararası ilişkilerde özellikle de İngiltere, Fransa, İtalya ve

Sovyet Rusya'nın bu konudaki tutumlarından da söz ederek nasıl bir seyir izlediğini özetleyerek de olsa sergilememiz gerekecektir.

Birinci Paylaşım Savaşı'nın akabinde Kürt sorunu uluslararası platformların tartışma konusu haline geldi. 10 Ağustos 1920'de Müttefik Devletlerle Osmanlı Hükümeti arasında Sevr Andlaşması imzalandı. Sevr Andlaşması'nın 62, 63 ve 64. maddeleri Kürtlerle ilgiliydi ve sözde Kürdistan'ın otonomi ve bağımsızlığı öngörülüyordu. Bu nedenle sözü edilen maddeleri buraya aktarmak gerekiyor. Andlaşmanın 62, 63 ve 64. maddeleri şöyledir:

"Madde: 62- İngiltere, Fransa ve İtalya Hükümetleri tarafından kendilerine yetki verilmiş üç üyeden müteşekkil bir komisyon İstanbul'a yerleşerek anlaşma başkanlığının tüzüğüne göre, belirtilmiş bulunan ve sınırları ileride tespit edilecek olan Ermenistan'ın güneyi ile Türkiye, Suriye ve Mezopotamya'nın kuzeyi arasında belirtilmiş bulunan ve Kürtlerin hakim çoğunlukta buldukları bölgeler için, andlaşmanın 1, 2, 3, derecelerine uygun olarak dahili otonomi planını hazırlayacaktır. Herhangi bir mesele konusunda oybirliğine varılmaması halinde komisyon üyeleri durumu kendi hükümetlerine intikal ettireceklerdir. Adı geçen plan bu bölgeler dahilinde Asuri-Keldani ve diğer etnik dini cemaatlerin tüm azınlık haklarını garanti altına almak zorundadır. Ve bu amaçla İngiliz, Fransız, İtalyan, Acem ve Kürtleri temsilen kurulacak bir komisyon, bizzat yerinde tetkiklerde bulunacak ve gerek Türkiye, gerek aynı şekilde İran sınırlarında yapılacak bir değişiklik bahis konusu olursa bu değişiklikleri anlaşmanın ruhuna uygun bir şekilde gerçekleştirecektir.

Madde: 63- Osmanlı Hükümeti, bu komisyonlardan birinin veya öbürünün kararlarını kendisine bildirdiği günden itibaren üç ay içinde icra edileceğini taahhüt eder.

Madde: 64- Andlaşma başkanlığının tespit ettiği tarihten itibaren geçen bir yıllık müddet içerisinde, şayet 62. maddenin kapsamı içinde bulunan Kürt halkı, yani bu bölgelerde oturan halk çoğunluğu Türkiye'den ayrılarak tamamen bağımsız olmak arzusunu izhar eder ve Milletler Cemiyetine müracaat ederse ve şayet Cemiyet de bu halkın bağımsızlık arzusunu gerçekleştirecek kapasitede bulunduğu kanaat getirir ve bunun yerine getirilmesini tavsiye ederse Türkiye bu tavsiyeyi aynen uygulamayı ve bu bölgelerdeki bütün hakları ile ünvanlarından vazgeçmeyi taahhüt eder.

Bu vazgeçme işleminin detayları başlıca müttefik güçlerle Türkiye arasında özel bir sözleşmeye bağlanacaktır. Bu vazgeçme işi tamamlandıktan ve Kürdistan Devletinin

bağımsızlığı gerçekleştirildikten sonra, bu bağımsız Kürt devletine, günümüze kadar Kürdistan'ın bir parçası olan Musul vilayetinde yaşayan Kürtlerin de kendi arzuları ile birleşmeyi istemeleri halinde müttefik güçler bu birleşmeye karşı bir itirazda bulunmayacaklardır. " (25)

Aynı andlaşmaya göre "Fırat'ın doğusu"nda bir de Ermenistan devleti'nin kurulması öngörülmüştü. Fakat emperyalistlerin onayıyla sağlanan Sevr Andlaşmasına göre de Kürt ve Ermeni sorunları sürümcemede bırakılıyor ve özünde Kürt sorununun çözümsüzlüğünü sergiliyordu. Çünkü Sevr'e göre Kürdistan sınırları içinde bir Ermenistan'ın kurulması kararlaştırılmıştı. Halbuki 1897'de Sivas, Erzurum, Elazığ, Diyarbakır, Bitlis ve Van illerinde yaşayan Ermeni nüfusu en yoğun yerleri teşkil etmesine rağmen adı geçen illerde Ermenilerin toplam nüfus içindeki oranı ise sadece %18 idi. Ayrıca Nisan 1915'te gerçekleştirilen büyük Ermeni Katliamı da hesaba katıldığında; katliam sonrası sözü edilen bölgelerde hemen hemen Ermeni nüfusu bile kalmamıştı. Her şeyden önce nüfusun yoğunlaştığı alanlar baz alınsa bile; o şartlarda adını andığımız bölgelerde bağımsız bir Ermenistan'ın kurulmasını öngörmek gerçekçi değildi ve buna en başta Kürtler itiraz edeceklerdi. Çünkü bu bölgelerde Kürtlerin nüfusu en fazla olardı ve bu durum, tasarlanan projenin yaşama geçirilmesini engelleyen ve hatta dıştalan ve nesnel gerçekliklere hiç uymayan bir durumdu. Bu yüzden de ölü doğmuş bir projeydi. Özellikle bu anlaşmanın imzalanmasında aktif yer alan başta İngiltere olmak üzere batılı devletlerin bu düşüncelerini daha önceki dönemlerde fark eden Kürtler, bu tür düşüncelerin gerçekçi olmadığı, asıl sorunun özünü dile getiren birtakım girişimlerde buldukları bilinmektedir. Buna somut örnek olarak Kürt Delegasyonu Başkanı General Şerif Paşa'nın "Kürt Halkının İstemleri Üzerine Nota" belgeseli gösterilebilir. "Paris 22 Mart 1919 20 avenue Messine" ve " General Şerif Paşa Barış Konferansı Kürt Heyeti Başkanı" imzasını taşıyan sözünü ettiğimiz yazılı belgenin uzun olması, metnin tümünü buraya aktarmamıza elvermiyor. Ancak bu metinden bazı pasajlar aktarmadan geçemeyeceğiz. Bu metnin bir yerinde Kürdistan'da kurulması tasarlanan Ermenistan'ın haklı olmayan taleplerin ileri sürülmesi eleştirilerek şöyle deniliyor:

"İlgili kanıt sıfatıyla Avrupa ve Türkiye'den çıkan resmi tanıkları aktarabiliriz. Berlin Anlaşmasını takiben İngiliz Baker Paşa, Osmanlı Meclis başkanı Said Paşa ve ileri gelen Ermenilerden Minas Efendi'den oluşan bir komisyon, halk sayımı yapmak amacıyla, kürdistan'a gönderildi.

Diyarbakır ilinde gerçekleştirilen sayımı, sadece örnek olarak

belirteceğiz:

Sonuç olarak verilen 840.000 kişi içinde 600.000 müslüman ve 240.000 hıristiyan ve yahudi'dir.

1895'te Kürt dostu olmaktan uzak, Rusya Dışişleri bakanı Prens Lobanov, bütün Osmanlı İmparatorluğu içinde, Ermenilerin azınlıkta olduğunu resmi olarak doğruladı.

Aynı dönemde, Fransa Millet Meclisi'nde 3 kasım 1896'da yapılan bir tartışma sırasında (4 Kasım 1896 sayılı resmi gazete sayı: 1357-1358) Dışişleri Bakanı şu açıklamayı yaptı. "Bugün sorün olan Türk illeri içinde, elimizdeki son istatistiklere göre Ermeniler, halkın %13'ünden fazlasını temsil etmiyorlar. Asya illeri içindeki dağılımları, kimi kez çok yoğun, kimi kez çok serpiştirilmiş, eşitsiz bir yapıdadır. Bir kelimeyle, bu iller içinde bu mutsuz halkın gerçekten çoğunlukta olduğu ve belirli bir otonomi kuruluşunu gerçekleştirebilecek bir merkezi ayırtedemiyoruz."

Bununla birlikte, pek haklı Kürt itirazlarını iyi göstermek için, Rus Genel Kurmayı tarafından kaleme alınan ve sadece birkaç önemli kişiye gizli olarak dağıtılan bir broşür metninden parçalar özetleyeceğiz. Sadece Rus ordusunun ve politikasının çıkarları için yazılan bu broşürün gizliliği tartışma dışıdır. Broşür bu sıfatıyla Kürt ve Ermeniler karşısında tamamen tarafsız bir niteliğe haklı olarak sahiptir. Bu yazının amacı sadece titizlikle gizli tutulacak olan bilgileri sağlamaktır. Van ve Bitlis illerinden söz edilirken, Ermeni iddialarına göre büyük ölçüde Ermeni olan bu iki bölgeyle ilgili, kaynak metne uygun olarak şöyle diyor: "Osmanlı Asyası'nın bu iki ilinde Kürtler Ermenilerden daha çoğunluktadır. Van'da %26 Ermeniye karşılık %46 Kürt ve Bitlis'te %39 Ermeniye karşılık %55 Kürt vardır. Bu iki ilde Kürtlerle aynı dinden olan Türkler sayılmamıştır. Sadece Van'ın ve Muş'un ilçelerinde Ermeniler ve Kürtler halk olarak hemen hemen eşittirler. Bitlis'in kazalarında %50 Kürt, %40 Ermeni vardır. Diğer kazalara gelince, Kürtler Ermenilerden birkaç kez daha fazla kalabalıktır. Kısaca hangi kaza olursa olsun Ermeniler halkın yarısını oluşturamıyorlar. Kürtler halkın Hakkari'de %56, Siirt'te %79'unu oluşturuyorlar. Kürtlerin çoğunluğunun da açık biçimde belli olduğu bu son bölgelerde oturan Ermeniler Kürtçeden başka dil konuşmazlar. (...)"

Adını andığımız raporun başka bir yerinde şunları görmekteyiz:

"Wilson prensipleri gereğince Kürtler bütün savunmalarda bağımsız bir Kürt devletinin kurulması için tamamen özgür ve bağımsızdırlar.

Wilson'un ondört prensibi Osmanlı hükümetince tamamen kabul edilirken, birçok asırdır egemenlikleri altında yaşadıkları

imparatorluğa karşı gelenek ve göreneklerini korurken, doğruluklarından yoksun olmaksızın Kürtler, bağımsızlıklarını isteme hakkına layık olduklarını sanmaktadırlar.

Böylece, bundan önceki düşüncelerden doğan Kürt istemlerini özetlemek için. ilişkide göstereceğimiz harita üzerinde, Kürtlere bırakılmak zorunda olunan sınırlar içinde, Kürdistan üzerindeki Ermeni iddialarını yılmadan protesto ediyoruz. (...)

Sonuç olarak bize bir hak olarak verilen bu bağımsızlığın, üygarlık ve gelişme yolundaki mücadeleye, ülkemizin zenginliklerini işletmeye ve komşularımızla barış içinde yaşamaya izin vermesini diliyoruz.

Barış Konferansından, Kürdistan'da Kürtlerin nerelerde çoğunlukta olduğunu anlamak için uluslararası bir komisyonun, ulusal prensiplere göre, sınırları belirlemekle görevlendirilmesini rica ediyoruz.

Bilindiği gibi Kürdistan'a verilen bölgeler içinde bir halk diğeriyle birlikte bulunuyor. Onlara geleneklerine uygun olarak özel bir statü uygulanabilecektir..(...)" (26)

Fakat tüm bu olumsuzluklara ve emperyalistlerin iki yüzlü aldatmaca politikalarına rağmen sözü edilen andlaşma görüşmelerine yukarıya aktardığımız pasajlarda da açıkça görüldüğü gibi Kürtler, bir tarafta tek başlarına girişimlerde bulunurken; diğ er tarafta da Ermenilerle belirli uzlaşmalara vararak Kürt ve Ermeni delegasyonları olarak da ortaklaşa bir rapor hazırlayarak konferansa katılmışlardır. Bu anlaşmanın imzalanmasından önce 20 Kasım 1919'da Barış Konferansına sundukları yazılı istemler paketinde, kendi aralarında var olan sorunları çözebileceklerini de iletmişlerdir. Kürtler adına Delegasyon Başkanı Şerif Paşa, Ermeniler adına Delegasyon Başkanı Boğos Nubar ve Ermenistan Cumhuriyeti (O dönemlerde Sovyetler Birliğindeki Ermenistan Cumhuriyeti) Delegasyon Başkan vekili Dr. H. Ohancanyan imzalarını taşıyan, "20 Kasım 1919 -Paris" tarihini taşıyan raporda şunları görüyoruz:

"Büyük barış Konferansına,

Bay Başkan!

Bizler, aşağıda imzası bulunanlar Ermeni ve Kürt uluslarının temsilcileri Büyük Barış Konferansına, iki ulusun da aynı ari kavminden ve çıkarlarının da aynı olduğunu ve aynı amacı, yani kendi bağımsızlıkları amacı güttüklerini belirtmekten şeref duyarız. Özellikle Ermeniler insafsız Osmanlı idaresinden kurtulmak çabasıdadırlar ve genellikle de hem Ermeniler ve hem de Kürtler, her iki ulusa da facialar getiren İttihat ve Terakki' komitesinin 'resmi' veya 'gayiresmi' kabinelerinin boyunduruğundan kurtulmayı zorunlu bulmaktadırlar.

Şu halde Barış Konferansından, aramızda tam anlaşmayla varmış olarak beraberce sizden, ulusların hakları prensibine uygun olarak 'Birleşik Bağımsız Ermenistan' ve 'Bağımsız Kürdistan'ın yaratılmasını, kurulacak olan bu devletlerin, halklarımızın istekleri gözönüne alınarak, büyük devletler yardımını alabilmesinin teminini, bu konuda karara varılmasını ve de ülkemizin tekrar gelişmesi süresinde bu devletlerin gerekli olan ekonomik ve teknik yardımlarını esirgememelerini rica ederiz.

Delegasyonlarımız tarafından sizlere sırayla raporlar şeklinde sunulan aramızdaki anlaşmazlık konusu olan topraklara gelince, açık bir şekilde sizleri temin ederiz ki bunların bir çözüme bağlamasını Barış Toplantısının kararlarına bırakıyoruz. Çünkü, verilecek kararın adaletli bir şekilde verileceğine eminiz.

Aynı zamanda her iki devletimizin de içinde yaşayan azınlıkların hukuki haklarına saygı göstermek konusunda tam bir birlik içinde olduğumuzu da bildiririz. " (27)

Aktardığımız bu metne dikkat edilirse, Ermeni ve Kürt delegasyonları, Barış Konferansına olan güvenlerini ve aralarındaki sorunların da çözümlendiğini ve bunu da konferansın vereceği karara göre "adil" kabul edeceklerini; ayrıca bölgede yaşayan azınlıkların hukuki haklarının da korunacağını belirtmelerine rağmen; Sevr Andlaşması bilinen şekliyle sonuçlandı. Zaten Sevr'in, uluslararası resmi bir belge olmanın ötesinde hiç bir anlam taşımayan ve ölü doğan bir andlaşma olduğunu ortaya çıkaran diğer bir neden de, daha sonraları 24 Temmuz 1923'te imzalanan Lozan Andlaşmasıdır. Çünkü, Lozan Andlaşması ile birlikte, Sevr'de karara bağlanan Kürt ve Ermeni sorunları tamamen rafa kaldırılmıştır. Yani Lozanla birlikte Sevr'in hükümleri tamamen ortadan kaldırılmıştır. Üstelik Kürtlerin ve Kürdistan'ın statüsü bile tanınmaksızın yeniden sömürgeci dört bölge devleti tarafından parçalanması, paylaşılması ve sömürgeleştirilmesi resmi belgelere bağlanmıştır. Kuşkusuz bu da, her iki anlaşmayı da kendilerine göre yapan aynı emperyalist devletlerin çıkarına uygun düşmüştür. Emperyalistlerin ve işbirlikçileri olan sömürgeci bölge devletleri için bölgede binyıllardan beri birlikte yaşamış Kürt ve Ermeni kardeş halklarının çıkarları önemli değildi. Her durumda olduğu gibi Kürt ve Ermeni sorununda da emperyalistler ve sömürgeciler kendi yararlarını ve sömürü pazarlarını ön planda tutuyorlardı. Bu, aynı zamanda onların sahip oldukları sınıfsal konumlarından ve sömürüye dayalı sömürgeci düzenlerinden kaynaklandığı ise çok açıktır.

Sevr'in imzalandığı dönemlerde Ankara'da yeni Türk

Hükümeti de kurulmuştu. Yeni kurulan Türk hükümeti heyetinin başkanlığını yapan M. Kemal'in en yakın çalışma arkadaşı İsmet İnönü, Lozan Konferansında Musul'u Türkiye sınırları içine almak için çok çaba sarfetti. Musul nüfusunun çoğunluğunu Kürtler oluşturuyordu ve başını Mustafa Kemal'in yaveri İ. İnönü'nün çektiği Türk yönetimi de Türkiye'de demokratik ilkelere bağlı bir yönetim bulunduğunu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin (TBMM) hem Türkleri, hem de Kürtleri temsil ettiğini ileri sürüyordu. Oysa gerçekler tam bunun tersini gösteriyordu. Çünkü yeni kurulan Türk devletinin kurucusu olan M. Kemal ve arkadaşları, çok yönlü ve çifte standard bir burjuva politikası yürütüyorlardı. Adım adım bu politikayı hayata geçirmeye çalışan M. Kemal, Ankara'da kurduğu meclisin ilk dönemlerinde özellikle Kürtlere ihtiyaç duyuyordu. Bu yüzden de Kürdistan'ın değişik bölgelerinden topladığı ve çoğunluğunun Kürt aşiret reisi, ağa ve beylerden oluşan 72 kişiyi Ankara'da toplamış ve sözümona bunların Kürdistan mebusları olduğunu ileri sürüyordu. Kürt ve Ermenilerin Sevr'de yaptığı diplomatik atağı tamamen boşa çıkarmak ve Türklerin aleyhindeki uluslararası atmosferi tamamen kendi lehlerine çevirmek için çok yönlü ulusal ve uluslararası planda tezgahlar sahneliyordu. İzlenen bu politikanın bir sonucu olarak işbirlikçi 72 Kürt güruhuna imzalatılan resmi yazı, sözü edilen platformlara yollanarak; Türk meclisinin Türkleri ve Kürtleri temsil ettiğine dair güvenceler verilmiş ve emperyalistler ikna edilmişlerdi. Bu anlayışla hareket eden M. Kemal, Mayıs 1920'de Büyük Millet Meclisinin ilk açılışında yaptığı konuşmada, Ankara'da topladığı Kürt işbirlikçilerini elde etme ihtiyacını duymuş ve şöyle konuşmuştu:

" Meclisi alimizi teşkil eden zevat yalnız Türk değildir; yalnız Kürt, yalnız Laz, yalnız Çerkez değildir; fakat hepsinden mürekkep anasırı İslamiyedir. Binaenaleyh muhafaza ve mudafaasıyla iştiğal ettiğimiz millet bittabi bir unsurdan ibaret değildir. Muhtelif anasırı İslamiyeden mürekkeptir. Bu mecmuayı teşkil eden her bir İslam unsuru bizim kardeşlerimiz ve menfaati tamamen müşterek olan vatandaşlarımızdır. " (28)

Sevr Andlaşması dönemini izleyen süreçte, yani 1923'te imzalanan Lozan Anlaşması sonucu Kürdistan'ın dörde bölünerek sömürgeci bölge devletleri arasında sömürgeleştirilmesiyle birlikte, sözü edilen sömürgeci bölge devletlerinin sınırları çizilmiştir. Ortadoğu'da çizilen yeni haritaya göre Güney Kürdistan, İngilizlerin mandası olan Irak'a; Güneybatı Kürdistan ise Fransızların kontrolündeki Suriye'ye bırakıldı. Ülkemizin en büyük parçası olan ve Osmanlılar

döneminden beri boyunduruk altında bulunan Kuzey Kürdistan ise, Osmanlıların mirasını devralan Türklere ve Doğu parçası da eskiden olduğu gibi İran'a bırakıldı. Kürdistan'ın yeniden bölünmesi, parçalanması ve sömürgeleştirilmesi; başta İngiltere Fransa ve İtalya olmak üzere batılı emperyalistlerin çıkarları ve onayı doğrultusunda sömürgeci bölge devletleri arasında bölüştürülerek uluslararası bir sömürge statüsüne kavuşturuldu ve bu durum, Lozan Andlaşmasıyla resmîyet kazandı. Dikkat edilirse, aynı batılı devletler; daha önceleri Osmanlıların boyunduruğundan ayrıлып bağımsız devletlerini kuran Balkanlar, Rumeliler, Kuzey Afrika ve ardından da I. Paylaşım Savaşı döneminde ayrılan Arabistan'ın bağımsız devletlerini desteklediler. Ama aynı batılılar, bölgenin en eski yerleşik halkları olan Ermenilerle Kürtlerin bağımsız devletlerini kurma girişimlerini kendi çıkarlarına uygun görmediklerinden dolayı desteklemediler. Emperyalistlerin bu çıplak yüzünü daha iyi görmemizi sağlayan diğer somut bir örnek de İngilizlerle Şeyh Mahmut Berzenci arasındaki ilişkilere dir. Bu ilişkilere de kısaca sözetme ihtiyacını duyuyoruz.

Bilindiği gibi Şeyh Mahmut Berzenci önderliğindeki Kürt ulusal muhalefeti, henüz birinci paylaşım savaşı bitmeden Osmanlılara karşı başkaldırmış ve önemli başarılar elde etmişti. Ş. Mahmut, elde ettiği bu başarılar sonucu 1918'de Şirvan ile Büyük Zap nehri arasındaki bölgede bir "Kürt Krallığı" kurdu. Bu durumu yakından izleyen İngiltere, Ş. Mahmut'un daha fazla güçlenmemesi ve etki sınırının Süleymaniye ile sınırlandırmasını istediler ve bu doğrultuda faaliyetlerini sürdürerek Kürtlerin haklarını vereceklerini ileri sürdüler. Fakat İngiltere'nin bu dayatmalarını kabul etmeyen Ş. Mahmut, 1919'da Süleymaniye'yi işgal etti ve bunun üzerine İngilizlerle çarpışmalar yaşandı. Ş. Mahmut kuvvetleriyle İngilizlerin sürdürdükleri savaşta, 9 Haziran 1919 günü Ş. Mahmut yaralı bir şekilde esir düştü. 29 Temmuz 1919'da İngiliz Mahkemesinde idama çarptırılan Ş. Mahmut; daha sonra cezası ömür boyu hapis cezasına çevrilerek Hindistan'a sürgün edildi. Yukarıda sözünü ettiğimiz Sevr Andlaşması gereğince kurulması öngörülen Bağımsız Kürdistan sınırlarında, istemeleri halinde Güney Kürdistan, kuzeyle birleşebilecek ve İngiltere, Fransa ve İtalya buna engel olmayacaklardı. Fakat İngiltere ve müttefikleri, bu sözlerinde durmadıkları gibi kurulması olasılığı olan Bağımsız Kürdistan'a da karşıydı ve bu yüzden de çok yönlü değişik oyunlar tezgahlıyorlardı. Tezgahlanan bu senaryoların bir sonucu olarak Türklerin Lozan görüşmelerinde Musul üzerinde hak iddia etmeleri ile karşı

karşıya kalan İngiltere; Şeyh Mahmud'un sürgünden dönerek Süleymaniye'ye dönmesine izin verdi. İngiltere'nin Ş. Mahmud'a geri dönme izni vermesi; kuşkusuz ki Musul'a sahip çıkan Türklere karşı Kürt kartını oynamak istemesinden kaynaklanıyordu. İzlenen bu politika sonucu İngiltere ile Irak, 22 Aralık 1922'de Cemiyeti Akvam'a verdikleri ortak raporda; Güney Kürdistan'da bir Kürt hükümetinin kurulması görüşünde olduklarını belirttiler. Anacak sözü edilen iki devletin hükümetleri, Güney Kürdistan'ın sadece Erbil (Hewlêr) ve Süleymaniye'de Kürtçenin okullarda okutulmasını sağlamakla yetindiler. İngilizlerin sergiledikleri bu oyunlar karşısında mücadeleyi elden bırakmayan Şeyh Mahmut Berzenci, bir taraftan ülke topraklarında mücadeleyi yükseltirken; beri taraftan da uluslararası destek sağlamak amacıyla diplomatik ilişkiler geliştirmeye çalıştığı gözlemlenmektedir. Bu somut çalışmaların bir örneği olarak Ş. M. Berzenci'yi temsilen Güney kürdistan Süleymaniye delegesi olarak Sevr Konferansına katılmak isteyen Zeki Reşit ve Şeyh mahmut ailesinden Sait Ahmet Efendi'nin yaptıkları girişimdir. Sözü ettiğimiz bu iki delege, savaş bölgesinden Beyrut'a gelir ve buradaki Fransız Yüksek Komiserliğine başvurarak Paris'e gitmek istediklerini belirtirler. Ancak bu girişimleri sonuçsuz kalır. İki ay Bağdat, Halep ve Beyrut'ta beklemek zorunda olan ve herhangi bir sonuç alamayan delegelerden Zeki Reşit, sonunda Beyrut Fransız Yüksek Komiserliğine Kürtlerin istemlerini dile getiren bir mektup bırakır. Uzun da olsa taşıdığı tarihsel önem ve Kürtlerin içinde buldukları trajik durumlarının anlaşılması açısından bu mektubu buraya aktarma ihtiyacını duyuyoruz.

"Beyrut, Amerikan Oteli

6 Temmuz 1919

Sayın Beyrut Fransız Yüksek Komiserliğine,

Aşağıda imzaları bulunan Güney Kürdistan'lı delegeler şunları ilan eder: Süleymaniye'de oluşturulan Kürt hükümeti Mardin'den Sena'ya kadar bütün Kuzey'i ve Urmiye'den Başkale'ye kadar olan bölgeyi kapsar. Ateşkes ilanından önce düşen kerkük'e halk oy birliği ile Şeyh Berzenci ailesi üyelerinden Şeyh Mahmut'u hükümdarları olarak seçti. Diğer taraftan Şeyh Mahmut bütün halkın büyük istemlerini kabul etti.

Telgraf hatlarının olmayışı nedeniyle bu durumu bağlaşıklara bildiremedik. Ateşkesle birlikte komşumuz Irak Askeri Genel Valisini acilen haberdar ettik. Bu iletişimin ardından Askeri Genel Vali, Bağdat'tan 3 subayı görevlendirmiş ve hükümdarımız bunları kabul ederek görüşmüştür. Kısa bir zaman sonra Irak Valisi Wilson, Süleymaniye'ye gelmiş ve

bağımsızlığımızın resmen tanınacağını ilan etmiştir. Ulusal çıkarları savunmak için delegelerin seçilmesi ve Paris'e gönderilmesini kabul etmiştir. Şam'da General Allembý'yi görmek ve delegelerimizin resmi olarak tanınmasını sağlayacak seyahat için gerekli pasaportları elde edecek olan gelecekteki hükümdarımız, ailesi üyelerinden Sait Ahmet efendi ile birlikte iki kişiyiz. Süleymaniye'yi 20 Martta terk ettik 6 gün sonra Bağdat'ta idik. Bombay'dan deniz yoluyla seyahat uzun ve zor olduğundan Irak valisi adına Hawel'in onayıyla kara yolunu aldık ve on gün sonra Halep'e geldik. Bağdat'tan bize verilen pasaport, seyahatimize Halep'e kadar izin veriyordu. Yolumuza devam etmek için Binbaşı Brayer'in peşinden koşmak gerekecekti. Bu zat önce Bağdat'ı bilgilendirmek gerektiğini söyledi. Bir yanıt almak için birçok gün beklemek gerekti ve neden sonra, bizzat kendisi Bağdat'ın yanıtının olumlu olduğunu ancak bu işi Şam ve Mısır kumandanlığına bildirmek gerektiğini açıkladı. Uzun zaman sonra seyahatimizle ilgili olarak verdikleri yanıtta, Londra tarafından yetkili kılınan Kürt ulusunun temsilcileri olan delegelerin çoktan beri hareket ettiklerini, başka kişilerin gönderilmesine artık ihtiyaç olmadığını General Allembý'e bildirildiğini açıkladılar. O halde, bunu söylemek için bizleri neden bu kadar uzun zaman beklettiniz?

Kürt sorunu ile ilgil yapılan bir görüşmede Kurmay Folly şeflik sorununu ortaya koyduğunda bu konuda ne düşündüğümü ve görüşlerimi açıklama fırsatını kaçırmadım; Kürt Krallığı için şu durum(lar) vardır:

- 1- Süleymaniye'deki şimdiki Hükümdar Şeyh Mahmut
- 2- Diyarbakır yöresinde oturan eski Hamidiye Alayları komutanı Bahim Paşa'nın oğlu Mahmut Bey
- 3- Bedirhan ailesi üyelerinden Abdulrezzak.

Halk arasındaki itibarı ile Şeyh Mahmut'tan övgü ile söz edildi. Tercih ve istemleri ile Kürtler sadece onu istemektedirler. Muhatablarım konuşmalarımın hepsini not alıyordular. Fakat öyle görünmektedir ki, işler bir başka biçimde gitmektedir. Eğer böyle bir şey varsa bu ulusun istemlerine karşı olacaktır. Ve bugünden, 4 ay içinde yenilerinin yerlerini alması için-daha önce- gönderilenlerin geri çağrılmasını istemekteyiz.

Halep'te 40 gün faydasız bir beklentiden sonra bir sonuç elde etmeden varlığımı ancak fark ettikleri Beyrut'a geldim. Burada benim Halep'e dönmemi ihtar ettiler ve her tarafa telgraflar çekerek durumumu haberdar ettiler. Beyrut'ta oturan politik görevli Margar, durumumla ilgilenirken seyahatimi kolaylaştıracağına söz verdi. Fakat General Allembý'ye sunulan bir telgrafi bildirmekte gecikmedi. Yukarıda belirtilen

endişelerden ötürü Said Ahmet ve Reşit Zeki'nin gönderilmesi gereksiz görüldü. Ve bana Beyrut'un ikliminin nemli olduğu bahanesiyle Halep'e gitmemi emretti. Diğer taraftan Şam'da bulunan vatandaşım ve çalışma arkadaşım Said Ahmet de Halep'e dönmesi için kendisine verilen emri alır, birkaç zamandır ondan haber alamamaktayım. Seyahatimi özel nedenlerden ötürü uzatmak için yaptığım bir başvuru 8 Temmuz'dan itibaren, oturumum bir hafta daha uzatıldı.

Bu dilekçemin amacı, sizi umutsuz durumundan haberdar etmek ve sizden yardımlarınızı isterken, delegesinin Paris'e gitmesini engellemek için çıkartılan bu kadar zorluğu ve kösteği öğrenecek olan ulusun umutsuzluğu ne olacak? Bir kez biliyorlar ki, Paris'te sorunları onların üzerine yükleyeceğim. Buysa İngilizlerin hesabına gelmemektedir.

Bu nedenle, bütün dünyaca alkışlanan Başkan Wilson'un konuşmalarına uygun olarak konferansa bir an önce yetişmek için ve özgürlüğümle ilgili emirlere neden olan Fransız Yüksek Komiserliğinin dikkatini çekiyorum.

Dikkate almak gerekir ki, Kürtler önemli bir çoğunlukta ve bunların bir kısmı İran'da bulunurken, milyonlarca diğer kısmı Türkiye'de bulunmaktadır. Güçlü tarih içinde, eski bir ulus olarak barış konferansında Fransız üyelerin yanında yerini almaya layıktır.

Dört aydan beri, sağa sola, belli belirsiz koşarken, sizlere Güney Kürtlerinin kendilerine yapılan iyilikleri unutmayacaklarını bildirmek isterim. Dostlarının çıkarları önünde kendilerini kurban edenler, iyilik yapmaktan övünürler. Ayrıca yapılan iyiliklere karşı çok duyguludurlar. Zorluklar önünde geri çekilmezler ve enerjilerini, direnişlerini gösterirler.

Toprak çok geniş ve el sürülmemiştir. Bir çok değerli madeni, meyva ve hayvanların her türünü oluşturan bu topraklarda yaşayan insanların sadece diğer ulusların yardımına ihtiyacı olduğunu söyleyebiliriz. Bütün dileklerini temsil eden aşağıdaki istemleri Fransız Hükümetinin bilgilerine sunmaktan dolayı size insanlık adına minnettar kalacağım.

1- Tam bir bağımsızlık, Hükümet Konağı Süleymaniye'de olacak olan Şeyh Mahmut Hükümdarlığındaki Güney Kürt Hükümetine hiç bir şart koşulmayacak.

2- Bana güvenlik içinde Fransa'ya seyahat emrinin elde edilmesi

3- Güneydeki Kürt halkına karşı dışarıdan gelen her çeşit baskıları durdurmak

4- Görüldüğü gibi çok zor bir dönemden geçen Süleymaniye halkına yardım istemini Fransız Hükümetinin yüksek teveccühüne sunarım.

5- Daha önemli bir kategorik hildirimler için, eğer istiyorsanız

bana bir görüşme ayarlayabilirsiniz.

6- Yazışabilmek için şahsımla ilgili özgürlüğün ve güvenliğin elde edilmesi

7- Bu mektubun bir örneği Amerikan Komisyonuna verildi.

8- Güney Kürdistan Hükümdarlığının ve halkının, sizden yardımlarınızı beklerken, yolladığı alçak gönüllü sempatiyi kaybetmeyin.

9- Kendi hesabıma saygılarımı sunuyorum ve sizden istemlerimi gerekli yerlere bildirmenizi rica ediyorum.” (29)

Bu içler acısı mektuptan da açıkça anlaşılacağı gibi başta İngiltere Kürtlerin konferansta temsilci bulundurmalarını istememiş ve Fransa da politikasını İngiltere'ye endeksli bir biçimde sergilediğinden dolayı aynı tutumu sergilemiştir. Zaten bunların izledikleri bu çifte standart politikalar, tüm konferans süreci boyu devam etmiş ve aynıısı Lozan'da da sürdürülmüştür.

İngiltere, Fransa ve Irak'ın çevirdikleri bu oyunların farkında olan Şeyh Mahmut, İngiliz ve Fransızların sergiledikleri bu iki yüzlü tutumlarına bel bağlamadığından ötürü, Sovyetler Birliği'nin Tebriz Konsolosluğu aracılığıyla 20 Ocak 1923'te Sovyet hükümetine yolladığı mektupta şunları söyleme ihtiyacını duyuyordu:

“Bütün dünya 1917 Ekim İnkılabının hürriyet avazını işitti. Milletinizin zalim ve müstebit bir idarede kurtulduğuna bütün alem sevindi. Kürtler haklı olan milli davalarında muvaffak olmak azmi ile giriştikleri mücadelede ellerini size doğru uzatıyor. Bütün kalpleri ile ve samimiyetle sizinle arkadaşça ve kardeşçe beraber yaşamak arzusunu besliyorlar. Aramızda diplomasi irtibatı olmadığından ehvalımıza tefsilatı ile vakif olmayan Sovyet hükümetine bu yazı ile her şeyi bildirmeye imkan yoktur. Mazlum, esarete bulunan milletlerin hamisi olan Sovyet hükümetinin Kürt milletini de himaye edeceğine, emindir; bütün Kürtler Sovyet hükümeine şarkın hamisi nazari ile bakmaktadırlar. Mukadderatlarını Sovyet hükümeti mukadderatına bağlamaya hazır olan Kürtler Mütakabilen sizinle irtibat tesis etmeyi sabırsızlıkla bekliyor.” (30)

Şeyh Mahmut, İngiltere'nin iki yüzlü politikasını yakından takip ederek kendi çalışmalarını da hızlandırıyordu. Bu çalışmaların bir ürünü olarak da Sovyetlerle ilişki kurarak onların yardımını sağlamaya çalıştı ve hu nedenle de yukarıya aktardığımız mektubu yollama ihtiyacını duydu. Daha sonra kendini “Kürdistan Kralı ilan eden Ş. Mahmut; kendi

hükümetini kurarak çalışmalarını düzene soktu. Kuşkusuz ki Ş. Mahmut'un bağımsızlık girişimleri İngiltere'nin hesabına gelmiyordu ve bu gelişmeler Kürtlerle İngilizleri karşı karşıya getirdi. İngiliz uçaklarının desteğinde hareket eden İngiltere ve Irak silahlı kuvvetleri, 19 Haziran 1924'te Süleymaniye'yi işgal ettiler. Bu durum karşısında dağa çekilen Şeyh Mahmut, bir süre sonra İngiltere ve Irakla bir anlaşma yaptı. 24 Aralık 1924'te yayınlanan İngiltere-İrak ortak bildirisinde, "İrak Kürtlerinin bir Kürt hükümeti kurma hakları" olduğu belirtiliyordu." (31) Fakat rahatlıkla denilebilir ki Ş. Mahmut'la İngiltere'yi karşı karşıya getiren temel neden; Ş. Mahmut'un İngiltere'ye bağımlı manda bir Kürt devleti değil; tamamen bağımsız bir devlet istemesinden kaynaklanıyordu.

24 Temmuz 1923'te imzalanan Lozan Andlaşması'nda en fazla tartışma konusu yapılan Musul sorunu olmuştur. Bu konuda Türk heyeti başkanı İsmet İnönü ile İngiliz heyeti başkanı Lord Curzon arasındaki ateşli tartışmalar hayli dikkat çekicidir. Her biri birer Kürdolog ve Kürt temsilcisi pozisyonuna giren bu temsilcilerin savundukları düşünceleri uzun olsa da ilginç olması açısından buraya aktarmakta yarar görüyorum. Önce, İsmet İnönü'nün (Paşa), Musul bölgesindeki nüfusun çoğunluğunu oluşturan Kürtlerin durumundan hareketle savunduğu düşüncelere bakalım. İsmet İnönü'nün savunduğu tezlerin bir kısmı şöyledir:

"Kürtlerin Türklerle birlikte yaşamak istemedikleri iddiası hiç de doğru değildir.

Gerçekten yüzyıllardır bu iki halk, soy, inanç, özlem ve töre bakımından olduğu kadar, gelenek ve görenek bakımından da ortak bağlarla birleşmiş olarak tam bir uyum içinde yaşamaktadırlar. Kürtlerin kendi istekleriyle Türk yönetimi altına geçtiklerini ve kaderlerini Türkiye'nin kaderine bağladıklarını tarih göstermektedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti, Türklerin olduğu kadar Kürtlerin de hükümetidir, çünkü Kürtlerin gerçek ve meşru temsilcileri Millet Meclisine girmiştir ve Türklerin temsilcileriyle aynı ölçüde ülkenin hükümetine ve yönetimine katılmaktadırlar.

Kürt halkı ve yukarıda belirtilen temsilcileri, Musul vilayetinde oturan kardeşlerinin Anayurttan ayrılmalarına razı değillerdir; böyle bir ayrılmaya engel olmak için bütün fedakarlıklara katlanmaya hazırdırlar."

İsmet Paşanın ileri sürdüğü bu saçmasapan görüşlere karşı çıkan İngiliz temsilcisi Lord Curzon da şu düşünceleri ileri

sürüyordu:

"... Şimdi, Kürtlerin durumunu inceleyelim; bunların sayısının 750.000 ile 800.000 arasında bir toplam nüfus içinde, 450.000 olduğunu daha önce söylemiştim. Kürtlerin Türk soyundan olduğunu daha önce söylemişim. Kürtlerin Türk soyundan olduğunu tarihte ilk defa bulup çıkarın belgelerden birini kaleme alan Türk Temsilci Heyeti olmuştur. Bugüne kadar hiç kimse, bunun böyle olabileceğini aklına bile getirmemiştir. Bu halkın kökeni oldukça karanlıktır. Dip notlarından birinde İsmet Paşa, Kürtlerin Turan asıllı olduğu görüşünü öne süren tek bir kaynak göstermiştir; fakat bu görüşe en yetkili yazarlar katılmadıkları gibi, gerçekte de, bildiğim kadarı, bu görüşü hiç kimse paylaşmamaktadır. Kürtlerin İran soyundan olduğunda, genel olarak herkes birleşmektedir; Kürtler bir İran dili konuşmaktadırlar; görünüşleri Türklerinkinden tamamiyle başkadır; görenekleri ve kadınlarla ilişkileri bakımından da Türklerden ayrılmaktadırlar. Ben Kürtlerin memleketlerinde buldum; bu konuda bir uzman olduğum iddia edememekle birlikte, her zaman bir Türkü bir Kürtten ayırabileceğime bahse girerim; kör değilsem, birini ötekine karıştırmam. Şimdi, Türk olarak sahip çıkılmak istenilen bu Kürtler, yüzyıllar boyunca dağlarda kendi başlarına bağımsız yaşamışlardır. Kürtler, İstanbul'dan gelen her türlü müdahalelere karşı direnmişlerdir. Türk Hükümeti Güney Kürdistan üzerinde hiç bir zaman etkili bir otorite kuramamıştır. Türk valilerinin bu memleketi giremedikleri sık sık olmuştur; yolculuklarını oraya kadar uzatabilmek için uzun süre bekledikleri çok görülmüştür; bir kez buraya gelince de, ancak çok zayıf otorite kullanabilmişlerdir...

... Ankara'nın Kürt milletvekillerine gelince, onların nasıl seçilmiş olduklarını kendi kendime sormaktayım. Halk oyuyla seçilmiş bir tek milletvekili var mıdır? Bütün bu insanların doğrudan doğruya atanmış oldukları ve bunlar arasında bir takımının dil bilmedikleri için, Meclisin çalışmalarına katılmadıkları herkesçe bilinmektedir. Bu yüzden, Ankara'da, Kürt topluluğunun (cemaatinin) Parlamentoda temsil edildiği iddiasına çok ağırlık vermek gerektiğini sanmamaktayım.

Türklerle Kürtler arasındaki genel ilişkilere gelince, Kürtlerin Türk yönetiminden hoşnutsuzluklarını sürekli olarak açıkladıklarını herkes bilmektedir. Dört yıldır, İngiliz Hükümetine hayal kırıklığına uğramış Kürtlerden gelen ve Kürdistan'ın özerkliği ya da bağımsızlığıyla ilgilenmemizi isteyen protestolar yağmaktadır. (...) Aldığımız bütün bilgiler göstermektedir ki, Kürtlerin kendi bağımsız tarihleri, görenekleri ve karakterleriyle, özerk bir soy olarak ortaya çıkmaları gerekmektedir. Yönetimimizin amaçlarından ve gerçekten -tam olmasa bile -elde edilen sonuçlardan biri, bu

bölge için bir özerklik sistemi kurmak olmuştur; bu mahalli özerklik sisteminin kendi yönetimi ve yazılı bir Kürt dilini öğretmeye çalışacak kendi okulları olacaktır. Bu koşullar altında neden bu halk Ankara'ya teslim edilsin ve niçin orada bir plebisite başvurusun? Bu plebisiti isteyen Ankaradır. Kürtler hiç bir zaman plebisiti istememişlerdir. Bu zavallı halk bunun ne anlama geldiğini de bilmemektedir.” (32)

Sözü edilen ve en çok tartışma konusu edilen Musul sorunu, Lozan görüşmelerinde bir sonuca bağlanamadığından henüz güncelliğini koruyordu. Lozan Andlaşmasına göre taraflar 9 ay içinde Musul sorununu çözemedikleri takdirde Cemiyeti Akvam'a başvuracaklardı. Bunun üzerine sorunu ele alan Cemiyeti Akvam, 20 Eylül 1924'te Macaristan, Belçika ve İsveç temsilcilerinden bir inceleme komisyonu oluşturdu. Komisyon gerekli incelemeleri yapmak üzere 1925 Ocak'ında Musula gitti ve bölgede Kürtlerin çoğunlukta olduğu tespitini yaparak bir rapor halinde bunu 16 Eylül 1925'te Cemiyeti Akvam'a iletti. Sunulan bu rapora göre bölge topraklarının 25 yıl süreyle İngiltere Mandası altında kalması ve Kürtlere iyi davranılarak Kürtçenin okullarda okutulması ile idari ve adli dairelerde de resmi olarak okutulması koşuluyla bölgenin (Musul'un) İngiltere'nin istemleri doğrultusunda çözümlenmesi öngörülüyordu. 16 Aralık 1925'te inceleme komisyonu raporunu sonuca bağlayan Cemiyeti Akvam, raporda ileri sürülen koşulları kabul etti ve böylece Irak ile Türkiye arasında Brüksel hattını sınır olarak kabul etti. Daha sonraları Türkiye, Irak ve İngiltere arasında bir andlaşma imzalandı. Haziran 1926'da imzalanan bu andlaşmaya göre Brüksel hattında küçük değişiklikler yapılarak Türkiye, Musul'un Irak'a bağlanmasını kabul etti ve Musul petrollerinin %10'u 25 yıl süreyle Türkiye'ye verildi. Kuşkusuz ki sorunun bu şekilde sonuçlanması, İngiltere'nin istemleri doğrultusunda olmuştu. Çünkü İngiltere, kendine bağlı Kral Faysal'ın başında bulunduğu bir Irak devletini; Şeyh Mahmut Berzenci'nin Bağımsız Kürdistan devletine tecih etmişti. Yoksa İngiltere, isteseydi o dönem bağımsız bir Kürdistan'ı çok rahatlıkla kurdurabilecekti. İngiltere ile Türkiye arasında yapılan bu hararetli tartışmaların odağı ise kuşku yok ki Musul ve Kerkük petroleri oluşturuyordu. Zaten o süreçte yaşanan gelişmeler de bu doğrultuda adım adım hayata geçirildi. Ayrıca İngiltere, Fransa ve İtalya'nın bağımsız bir Ermenistan'ı da istememelerinin temel nedeni; o dönemlerde yeni kurulmuş olan Sovyetler Birliğinde bulunan Ermenistan Cumhuriyeti ile sözü edilen Ermenistan'ın birleşerek Sovyet denetimine girmesi karşısında duyulan korkudan ileri geliyordu.

Şeyh Mahmut Berzencinin öncülük ettiği Kürt ulusal muhalefeti ile İngiltere ve Irak arasındaki sorunlar da devam ediyordu. 1930'da Kral Faysal liderliğinde "bağımsız devlet" sıfatıyla Irak, Cemiyeti Akvam'a girdi. Bunun üzerine Kral Faysal ve İngilizleri protesto eden Kürtler; daha önce söz verilen Kürtlerin ulusal haklarının tanınması için Cemiyeti Akvam'a müracaat ederek Süleymaniye'de bir miting düzenlediler. Irak hükümet kuvvetleriyle Kürtler arasında meydana gelen ve 14 Kürdün ölümü ve 23'ünün de yaralanmasıyla sonuçlanan çatışmalar yaşandı. Bu olaydan bir ay sonra Süleymaniye'ye giren Şeyh Mahmut, tekrar isyan etti ve 21 mart 1931 tarihli bir mektubu Cemiyeti Akvam'a yollayarak onların denetiminde bir Kürt hükümetinin kurulması isteminde bulundu. 1931 baharına kadar devam eden bu başkaldırı hareketi, İngiliz Kraliyet Hava Kuvvetleri desteğindeki Irak kuvvetleri tarafından bastırıldı ve Ş. Mahmut esir düştü. Kürtlerin resmen tanınan ulusal haklarının çiğnenmesi üzerine meydana gelen bu olaylar, İngilizler tarafından yenilgiye uğratılırken; Güney Kürdistan'ın kuzey bölgesindeki Barzan mıntıkasında da bu sefer Şeyh Ahmet Barzani öncülüğünde isyan bayrağı kendini gösterdi. 1934 baharına kadar devam eden bu ulusal başkaldırı hareketi de yine aynı İngiliz kuvvetleri tarafından bastırıldı.

Aynı İngilizler, Doğu Kürdistan adına Sevr Konferansına ve Paristeki görüşmelere katılmak isteyen Fahri Bey Abdi ile Şeyh Tahar'ın isteklerini de reddeder. Kuşkusuz İngiltere'nin bu tutumu, yukarıda Ş. M. Berzenci'nin temsilcilerine karşı olduğu gibi yine Fransızlar tarafından onaylanır. Yani açık bir biçimde bölgede Kürt karşıtı politika yürüten İngiltere'nin bu tutumu Fransa tarafından sürekli olarak destek bulur. Fransa, Kürtlere karşı böyle bir politika izlerken, bölgede tercihini Kemalistlerin öncülük ettiği Türk devletinden yana koyar. Daha ilginç bir başka politika ise dönemin genç Sovyetler Birliği devleti tarafından sergilenmiştir. Sovyetler, sözümona "anti-emperyalizme karşı" Kemalist hareketi desteklerken; bölgede en büyük anti-emperyalist hareket olan Şeyh Mahmut Berzenci'nin bağımsızlık hareketini görmezden gelir. İlginçtir, aynı Sovyetler, Güney Kürdistan'daki İngiliz karşıtı ulusal hareketi görmezden geliyor; Kuzeyde de Kemalistlere karşı gelişen Kürt hareketlerini feodal ve İngiliz işbirlikçisi olarak değerlendiriyor. Halbuki sürecin başından itibaren Kemalistlerin başta Fransa olmak üzere İngiltere ve diğer batılı emperyalistlerle ilişkiler kurduğu ve bunları geliştirerek aynı sistemin bir parçası haline geldikleri de süreç içinde ortaya çıkmıştır. Sovyetlerin izlediği devletçi oportünist politika sonucu aynı dönemlerde, yani 1920 de Bakü'de toplanan "Doğu

Halkları Kurultayı"nda kaleme alınan kurultay bildirisinde Kürtlerden hiç söz etmemesi, bunun başka bir örneğidir. Halbuki Kurultayın yapıldığı tarihlerde bile Güney Kürdistan'da Ş. M. Berzenci'nin anti-emperyalist bağımsızlık hareketi sürdürülmekteydi. Ayrıca Sovyetlerin, "Doğunun Müslüman İşçilerine Çağrı" adını taşıyan bildiride de 12 ayrı ulustan sözdür ve bunlara seslenirken; Kürtler yine bilinen nedenlerle unutulur.

Kürtler ve Kürdistan'ın inkarı üzerine yapılan Lozan Andlaşması ve sözünü ettiğimiz Şeyh Mahmut Berzenci'nin bağımsızlık girişimlerinin İngilizler tarafından bastırılmasından sonraki süreçte Kürt sorunu uzun yıllar uluslararası gündeme konu olamadı. Ancak, Kürdistan'ın değişik parçalarında ve bu süreçten itibaren başgösteren Kürt ulusal hareketinin zaman zaman kendini resmi olmasa da uluslararası plana taşıdığı oldu. Sözünü ettiğimiz sömürgeci devletlerin her biri, uluslararası düzeyde Kürt sorununun tartışıldığı her toplantı ve platformda; sorunu ya inkar etmeye çalışmış ya da bu politika başarılmadığında da sorunun, her ülkenin kendi "iç sorun"u denilerek es geçilmeye çalışılmıştır. Şunu kabul etmek gerekir ki sömürgeci bölge devletleri, izledikleri bu politikalarında hayli başarılı da olmuşlardır. Bunun da bir çok iç ve dış nedenleri olduğu ortadadır. Öncelikle sömürgeci bölge devletlerinin her biri, başta Birleşmiş Milletler olmak üzere bir çok uluslararası kuruluşta temsilci bulundurdıkları ve bunların bir çok devlette diplomatik, siyasi, kültürel, ekonomik, askeri vb. ilişkilerinin olduğu; bunun da uluslararası çeşitli ilişkilerde destek sağlama vb. konularda Kürt yurtsever hareketi önünde önemli engeller ve barikatlar oluşturdukları bilinen ve rahatlıkla anlaşılabilir bir sorundur. Kürtler açısından diğer bir önemli olumsuz faktör ise, kendi devletlerinin olmayışı ve böylesi resmi platformlarda temsilci bulundurmaktan yoksun olmalarıdır. Ayrıca, bu platformlarda devlet düzeyinde Kürtleri destekleyecek herhangi bir devletin olmayışı da Kürtlerin aleyhinde varolan tüm bu olumsuzlukların üzerine tuz biber katmıştır. Ayrıca Kürtlerin kendi topraklarında sürdürdükleri bağımsızlık ve özgürlük mücadelesinin uluslararası boyutunu gözönüne getirebilecek örgütlü kadroları yoktu. Diğer bir deyişle mücadele, salt bölgeyle sınırlandırılmıştı. Bu da o dönemki Kürtlerin örgütlenme düzeyiyle orantılıdır. Bu durum, uluslararası düzeyde kendini tanıtabilme ve mücadelenin haklılığına taraftar bulma imkanlarını da ortadan kaldırıyordu. Diğer önemli bir olumsuzluk da ulusal hareketlerin çoğunluğunun lokal düzeyde kalmasıdır. Bu olumsuz durum, ulusal hareketin

içerden de zayıf kalmasını ve yenilgiyi kendi içinde hazırlayan önemli bir etken olmuştur. Diğer olumsuz bir faktör ise Sovyetler Birliğinin doğuşuyla birlikte başlayan süreçte oluşan doğu ve batı blokları arasındaki çekişmelerden de en çok zarar görenlerin başında Kürtlerin geldiği çok açıktır. 70 yıllık gibi uzun bir sürede "enternasyonalizm", "sosyalist anavatanın korunması" vb. söylemler adına Kürtlerin haklı olan ulusal istemleri doğrultusunda girilen bir çok ulusal hareket, belirli ölçülerde sosyalizmin kurbanı olmuştur. Kürtler aleyhinde var olan diğer önemli bir faktör de "Kürdistan coğrafyasının etrafının sömürgeci bölge devletleriyle çevrili olmasıdır. Çünkü Kürt sorunu, Ortadoğu'da sömürgeci dört devleti ilgilendirmektedir ve herhangi bir parçada yükselen Kürt ulusal hareketinin bastırılması için dört devletin zaman zaman birlikte hareket ettikleri ve kendi aralarındaki çelişkileri de bir tarafa bırakarak birlikte sözü edilen hareketleri bastırdıkları defalarca görülmüştür. Kaldı ki Kürtler önündeki barikatlar açısından salt sömürgeci dört bölge devleti de değildir. Çünkü bölge devletlerinden ikisi (Irak ve Suriye) Araptır ve sadece bunların arkasında bile 20 Arap devleti bulunmaktadır. Bunların her biri ise bölgede mevcut olan eski statükoların bozulmasından yana olmadıkları bilinen bir gerçekliktir. Ayrıca sözkonusu Arap ülkelerinin önemli petrol kaynaklarına sahip olması; bu kaynaklardan yararlanan batılı emperyalistlerin, onları diplomatik alanda destekler konuma girmelerini beraberinde getirmiştir. Ayrıca, genel anlamda Kürtlerden yana tavır koyabilen bir ülkenin, sömürgeci bölge devletlerini karşısına alabilecek rizikolu bir konum sergilemesini beraberinde getirecektir. Uluslararası mevcut bu durum, Kürt ulusal sorununu daha bir ağırlaştırıp zorlaştırmıştır.

Şu anda içinde yaşadığımız tek kutuplu bir dünyada sözünü ettiğimiz emperyalistler, YDD içinde her ne kadar bugünkü koşullarda bağımsız bir Kürt devletine karşı olup bölgenin sömürgeci devletleriyle birlikte hareket etseler de, aslında Kürtler açısından uluslararası koşullar her zamankinden daha fazla elverişlidir. Yeter ki Kürt ulusal hareketi bir bütün olarak istikrarlı bir politika yürütebilsin ve buna uygun sağlıklı mücadele alternatifleri yaratabilsin. Bu konuda Kürt hareketi de dünyaya açılmakta ve mevcut örgütsel yapısı daha da güçlenerek kendini dünya kamuoyunda konuşturabilecek yetenektedir. Şu anda sadece Avrupa'da yarım milyondan çok Kürt yaşamaktadır. Bu Kürt potansiyeli bile kendi başına küçümsenemeyecek önemli bir güçtür. Yeter ki bu potansiyel iyi değerlendirilerek örgütlenirilsin ve ulusal hareket

ekseninde harekete geçirilebilsin. Fakat Kürt hareketinin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde önemli bir eksikliği de ulusal bir otoriteden oluşacak ulusal bir birlikten yoksun olmasıdır. Kürt ulusal hareketinin öncelikle mücadeleye cevap verebilecek ciddi bir birliği gerçekleştirmesi gerekmektedir.

Ülkemizi aralarında sömürgeleştiren sömürgeci bölge devletlerinin hemen tümü, sözünü ettiğimiz bu barikatları Kürtler önüne koyarken; başvurdukları gerekçelerden en önemlisi de kendi devlet sınırlarıdır. Bu konuda hemen hemen tüm devletlerin desteklerini de aldıkları bir gerçekliktir. Örneğin; Birleşmiş Milletleri ele alalım. Birleşmiş Milletlerde önemli ağırlığı olan ve hemen bir çok değişik konuda damgasını vurarak bu teşkilatın icraat göstermesini yönlendiren devletlerin başında ABD, İngiltere, Fransa, Rusya, Çin, Almanya, Japonya, Kanada vb. ülkeler gelmektedir. Hatta Körfez Savaşı ve onu izleyen süreçte ABD'nin defalarca sergilediği politika gözönüne getirildiğinde; bazen ABD tek başına bile bu teşkilatı peşine sürükleyebilmekte, paçavraya çevirebilmekte ve istediği gibi onu yönlendirebilmektedir. Zaten Kürdistan'ın paylaşılması, sömürgeleştirilmesi ve kendi siyasal statüsünün tanınmaması da sözü edilen başta bu devletlerin onayları sonucu gerçekleştirilmiştir. O halde varolan bir çok anlaşma, özellikle her devletin sınırını belirlemesi açısından meşru olup olmadığı tartışma konusudur. Çünkü, Ortadoğuda Birinci Paylaşım Savaşını izleyen süreçte oluşturulan dört yeni devletin çizilen sınırlar; açıktır ki en başta Kürdistan'ın inkarı ve bölünerek sömürgeleştirilmesi üzerinde şekillenmiştir. Bu yüzden de uluslararası ilişkilerde de resmiyet kazanan Türkiye, İran, Irak ve Suriye'nin sınırları Kürtler açısından meşru değildir. Kürt ulusu, bu sınırları tanımamaktadır. Bu sınırlar, Kürdistan'ı aralarında zorla parçalayıp sömürgeleştirerek; Kürt ulusunun iradesi dışında çizilen sınırlardır ve bizler açısından hiç bir hukuki geçerliliği yoktur. Bu bağlamda da sorun irdelendiğinde, Ortadoğu'da Kürtlerde görüldüğü gibi dünyanın bir çok ülkesinde onlarca halkın, ulusun ulusal haklarının gaspedildiği ve bu politikanın halen devam edegeldiğini altını çizerek vurgulamak gerekiyor. Diğer bir deyişle günümüzün tek kutuplu dünyasında en fazla insan haklarından sözedene, duruma göre barış ve kardeşlik havarisi geçinen başta dünyanın en güçlü devletleri olan kapitalist emperyalist ülkeler olmak üzere çoklarının suçlu ve sabıkalı olduğu ve kirli çamaşırlara sahip olduğu bilinen bir şeydir. Tüm dünyada gerçek barışın ve kardeşliğin sağlanabilmesi; başta Kürt ulusu olmak üzere dünyada hakları gaspedilmiş tüm ulusların, ulusal azınlıkların haklarının tanınarak verilmesi ile mümkün olacağı çok açıktır.

Devletler arası ilişkilerde olduğu gibi dünya diplomasi arenasında da gerçek anlamda makyavelci oportünizmin hakim olduğu ve adeta her ülkenin temel yaklaşım felsefesi olduğu unutulmamalıdır. Bu yüzden de Kürdistan'ın tüm parçalarında yürütülen ulusal kurtuluş mücadelesi bir bütün olarak öncelikle bu sorunu net bir biçimde önüne koymalı, programlaştırmalı ve bunu uluslararası düzeyde tartıştırmalıdır. Kürtlere yapılan tarihteki en büyük haksızlıklardan birinin giderilmesi doğrultusunda aktif çalışma yürütmeli; diplomatik ve siyasal çalışma ile kamuoyu oluşturmalıdır. Fakat Kürt hareketinin sözünü ettiğimiz bu çalışmalarının başarılı bir biçimde yürütülebilmesi için de her şeyden önce federasyon, otonomi vb. siyasal taleplerden vazgeçmeli; bunun yerine bağımsızlığı ikircimliğe yer vermeyecek şekilde kararlı bir biçimde savunmalarıyla mümkündür. Ne yazık ki bir bütün olarak Kürt ulusal hareketi bu konuda yeterli ve tutarlı bir politika yürüttükleri söylenemez. Bunun da değişik nedenleri vardır. Kürt hareketinin bu çıkmazına neden olan faktörlerden aşağıda daha sonra sözeceğiz.

Yukarıda da sözünü ettiğimiz ülkemizin doğu ve güney parçalarındaki yurtsever güçlerin ezici çoğunluğunun otonomiye ve batıdakilerin ise kültürel hakları savunduklarını belirtmiştik. Ülkemizin en büyük parçası olan kuzeyde de bağımsızlığı savunanlardan kültürel haklara kadar sorunu değişik boyutlarda savunan güçlerin varlığından yine söz etmiştik. Ayrıca Kuzey'de kendi parti programlarında bağımsızlığı savunmalarına rağmen; pratikte sergiledikleri politik tutumlarla sorunu tamamen kültürel haklar derekesine kadar indirgedikleri oldukça dikkat çekicidir. Her şeyden önce federasyon ve otonomi gibi sorunu ele alanların; ülkemizi aralarında sömürgeleştiren sömürgeci bölge devletlerinin belirledikleri sınırları onayladıkları ve son tahlilde Kürtlerin ülke gerçekliğini dolaylı da olsa inkar ettikleri tartışma götürmüyor. Bunların izledikleri bu yanlış politika, aynı zamanda uluslararası planda kabul edilen ve başta Kürtler olmak üzere bir çok mazlum halkın ulusal haklarını gaspeden politikayla da çakışmaktadır. Bu nedenlerden ötürü de bu güçler, ister istemez Kürtlerin en haklı talepleri olan kendi bağımsız devletini kurma hakkını gölgelemekte ve sömürgeci bölge devletleri ile destekçileri olan uluslararası kapitalist emperyalist sistemin de politikalarını haklı çıkarmaktadır. Bunun da bir sonucu olarak sömürgecilerin yıllardır sürdürdükleri eritme, yoketme ve inkar politikalarının hayat bulmasına ve ömürlerinin uzamasına da katkıda

bulunmaktadır. Bu tezleri savunan yurtsever güçlerin öznel niyetleri bu olmasa da nesnel olarak içine girdikleri tutum ne yazık ki budur. Bu çıkmaz yanlış politikalar, aynı zamanda Kürt hareketinin uluslararası planda gerçek dostler edinmesini ve Kürt sorununun uluslararasılaşarak gerekli ve hakettiği dayanışmayı ve yardım sağlamayı da engellemektedir. Çünkü, uluslararası anlaşmalar ve resmi platformlarda kabul edilen ve meşruluk kazanan devletlerin çizilen zoraki sınırları; sadece bu devletlerin işbaşındaki hükümetlerin politikalarını etkilememekte; aynı zamanda her ülkede mevcut olan ilerici, devrimci, hümaniter parti ve kuruluşların da Kürt sorununa yeterli dayanışmayı gösterememelerine de etki etmektedir. Buna somut bir örnek olarak Güney Kürdistan'da 1961-1975'ler dönemi arasında Molla Mustafa Barzani önderliğinde yürütülen ulusal hareketin otonomi talepleri çerçevesinde verdiği mücadele gösterilebilir. O dönemlerde ulusal hareketin uluslararası planda karşılaştıkları zorlukları açık bir biçimde örnek olarak gösterebiliriz. 1964-66 ve 1974-75 dönemleri arasında Güney Kürdistan'daki ulusal mücadelenin uluslararasılaşması ve bu çerçevede yardım alınmasını sağlamak amacıyla Avrupa temsilcisi konumuyla İtalyan Komünist Partisi ve İtalyan Sosyalist Partisi liderliğini ziyarette bulunan Dr. İsmet Şerif Vanlı; bu iki partiden yardım ve destek vermelerini istemiştir. Sözünü ettiğimiz tarihlerde defalarca bu parti liderleriyle görüşen ve yardım talebinde bulunan İ. Ş. Vanlı'ya, İtalyan Komünist Partisi ile İtalyan Sosyalist Partisinin yanıtları aynı ve ilginçtir. Defalarca yinelenen bu iki partinin yanıtlarını, onlarla muhatap olan İ. Ş. Vanlı'nın kendi anlatımından izleyelim:

"Siz otonomi istiyorsunuz. Buna göre ortaya attığınız sorun, Irak'ın iç sorunudur ve Irak'ın iç işlerine bizim karışmaya hakkımız yoktur. Ama Kürt halkı bir ulustur ve onun ulusal hakları vardır. Kürt halkı da diğer halklar gibi kendi geleceğini belirleme hakkına sahiptir, ama bunu tartışmaya gerek yok. Eğer Kürt hareketi Kürt ulus sorununu, gerçekten ulusal sorun gibi ortaya koymaya ve böylesi taleplerde bulunmaya, yani Kürt ulusunun kendi geleceğini kendisinin belirlemesi, özgür ve bağımsız olması biçiminde belirlerse, o zaman partilerimizin görevi elbette haklı ve doğru isteme destek vermek ve onu tanımadır." (33)

Bu örnekten de açıkça görüleceği gibi, Kürt ulusal hareketi, mücadelesini sürdürdüğü hemen her parçada, sorunu otonomi veya federasyon biçiminde-ki federasyon çözümü, otonomiden daha ileri bir adım olmasına rağmen, iç sorun olmaktan ileri

gidemiyor-ortaya koymaları ve mücadelelerini de bu stratejiye göre düzenlemeleri; bu hareketlerin istemleri olmasa da objektif olarak sömürgeci bölge devletlerinin savunageldikleri ve gelenekselleştirdikleri sömürgeci merkezi otoritelerinin "iç sorun" politikasına yardımcı olmakta ve bunların politikalarını haklı çıkarmaktadır. Böylelikle Kürt ulusal hareketi, izledikleri bu yanlış politikalarla sömürgeci bölge devletlerinin işini kolaylaştırmakla kalmıyor; bu durum, aynı zamanda Kürt ulusunun uğruna yıllardır mücadele yürüttüğü ve binlerce, onbinlerce, hatta milyonlarca ağır bedeller ödediği, davasının haklılığına rağmen uluslararası platformlarda meşruiyet kazanmasına gölge düşürmektedir. Bunca yaşanan acılı deneyimler, bu somut olguyu yeterince gözler önüne sermektedir.

Bilindiği gibi ulusların kendi geleceklerini kendilerinin belirleme hakkı, son tahlilde o ulusun kendi devletini de kurarak bağımsızlığına ve özgürlüğüne kavuşması demektir. Başkalarına devredilemez olan bu ilke, sadece Marksist-Leninist bir ilke değil; aynı zamanda burjuva demokratik bir istemdir ve salt teorik olarak da olsa bu ilkenin kapitalist-emperyalist sistem tarafından da kabul edildiği bilinmektedir. Böyle bir ilkenin Birinci Paylaşım Savaşı dönemlerinde ABD (Amerika Birleşik Devletleri) Cumhurbaşkanı Wilson tarafından da formüle edildiği ve burjuva kamuoyunda "Wilson Prensipleri" olarak burjuva siyasal literatöründe yer aldığı bilinen bir gerçektir. Öncelikle Kürtler açısından siyasal bir sorun olan kendi ulusal sorununun siyasal yönünün bilince çıkarılması gerekmektedir. Kuşku yok ki Kürt ulusal hareketi bir bütün olarak bu sorunu net ve sağlıklı bir biçimde ele aldığı ve bunu algıladığı ölçülerde; bu tespitin gerektireceği mücadeleyi (ulusal ve uluslararası düzeyde), mücadelenin zorunlu kıldığı çok yönlü araç-gereçlerini ve buna uygun düşecek örgütlenmeyi de o ölçülerde yaratmış olacaklar. Bu yüzden sorunu köklü olarak doğru ele almak gerekiyor. Yani, önce doğru ve sağlıklı siyasal bir tespit şarttır; ardından da bu tespite uygun çalışmaların örgütlenmesi ve buna denk düşecek mücadele biçimlerinin uygun araçlarla kullanılması gerekmektedir. Bunu yapabilmenin önkoşulu da her şeyden önce Kürt hareketi köklü bir siyasal hesaplaşmayı kendi kendisiyle yapması gerekmektedir. Kürt hareketi bunu yapamadığı sürece, bu yolda aşama kaydedemeyecek ve istenilen düzeyde ulusal hareketi kendi iç dinamikleri üzerinde geliştirip uluslararası planda hak ettiği haklı ve meşru bir zeminde konuşlandıramayacaktır.

Özellikle Doğu Blokuunun yıkılmasıyla başlayan tek kutuplu bir dünyada yaşadığımızın bilincindeyiz. Böyle bir durumda

başını ABD'nin çektiği emperyalist-kapitalist sistemin tüm dünyaya hakimiyetini ve dünyanın büyük devler arasında yeniden paylaşımını hedefleyen "Yeni Dünya Düzeni" (YDD) çerçevesinde de Kürdistan'ın bağımsızlığına kavuşturulması beklenilemez. Çünkü bu yeni düzen çerçevesinde uluslararası tekeli sermayenin tek düşüncesi, sömürü ve talan alanlarını genişletip sürdürmesidir. Önceki dönemlerde olduğu gibi bu dönemde de asıl bu devletleri ilgilendiren halkların ve ulusların gerçek kardeşliği ve eşitliği değil, mevcut anti-demokratik ve zora dayalı merkezi despotik devletlerin bu statülerini sürdürmesidir. Bu bağlamda emperyalistlerin YDD çerçevesinde bağımsızlıkçı ve radikal devrimci hareketler istemedikleri çok açıktır. Bu bağlamda kapitalist emperyalist sistem, radikal ve bağımsızlıkçı hareketleri YDD çerçevesinde ehlileştirmeye çalışmaktadırlar. Bu da onların hayat felsefelerine oldukça uygundur. Aşağıda vereceğimiz listede görüleceği gibi artık birer köy büyüklüğündeki bir çok topluluk bile birer devlet haline gelmiştir Aynı emperyalistlerin bu politikası sonucu aynı ulusa mensup Araplardan yirmiden fazla devlet oluşturulmuştur. Emperyalizmin böl-yönet politikasında başarılı da oldukları bir gerçekliktir. Bugünkü koşullarda emperyalizmin YDD çerçevesinde Kürt sorununu insan hakları ve kültürel özerklik çerçevesine hapsettikleri ise bir sır değildir. ABD'nin başını çektiği batılı devletler, bir taraftan Kürdistan'ı boyunduruğu altında bulunduran bölgenin sömürgeci devletlerini kendilerine daha fazla bağımlı hale getirmeye çalışırken; diğer taraftan da sömürgeci bölge devletlerine sağladıkları her türlü askeri ve ekonomik yardımlar sayesinde Kürdistan adeta bir kan gölüne çevrilmekte ve mevcut Kürt dinamiklerini "zararsız" hale getirmek için sürekli olarak bunlara karşı Kürt kartını masaya koydukları da bilinmektedir. Ayrıca ülkemizin tüm parçalarında yürütülen kurtuluş mücadelesi ve bir bütün olarak kendini dayatan Kürt ulusal dinamikleri; sadece statükocu sömürgeci bölge devletlerini değil, aynı zamanda ağababaları emperyalistleri de derin derin düşündürmektedir. Bu durumun farkında olan emperyalistler, bölgede kendi menfaatlerini de altüst edebilecek bağımsız bir Kürdistan devleti "tehlike"sini önleyebilmek için sömürgeci bölge devletlerinin statükosunu bozmadan Kürtlere kültürel haklar tanımanın yararlarını bu devletlere empoze etmekte ve bunları bu konuda adımlar atmak için ikna etmeye çalışmaktadırlar. Çünkü sorunun bu şekilde süremeyeceğini ve gittikçe gelişerek güçlenen Kürt dinamiklerini frenlemenin başka çıkar yolunun olmadığını bilen emperyalistler, bunu bölgenin sömürgeci devletlerine kavratmaya ve dayatmaya çalışmalarını hep bu yüzdendir. Zaten emperyalistlerin öngördüğü YDD

çerçevesindeki ehlileştirme operasyonuna da bir çok Kürt hareketi hemen sinyal vermekte ve hatta şimdiden ameliyat masasına bile yatmış bulunmaktadır. Fakat, bir bütün olarak Kürt hareketi, sahip oldukları iç dinamiklerle birlikte kendi içinde ulusal bir birlik ve otorite kurup bağımsızlık ekseninde yeni politikalar üretebildiği ve istikrar sağlayabildiği ölçülerde, emperyalistlerin bu politikalarını boşa çıkarabilecek ve onlara geri adım attırabilecektir. Kürt hareketinin sahip olduğu dinamikler, sömürgecileri ve ortakları olan batılı emperyalistleri böylece hizaya getirebilecek güç ve yetenektir. Yeter ki Kürt hareketi birlikte bu manevrayı yapabilecek güncel taktikleri ustalıklı kullanabilsin.

Özellikle son onbeş-yirmi yılda kurulan, daha doğrusu kurdurulan ufak devletlerin durumu da hesaba katılırsa; denilebilir ki birer köy büyüklüğündeki topluluklar bile birer devlet haline gelmiştir. Örneğin; 1978-1994 yılları arasında aradan geçen 16 yıllık sürede toplam nüfusu 2,5 milyonu bile aşamayan 34 devlet kurulmuştur. Yani bu 34 devletin toplam nüfusu 2,5 milyon civarındadır ki bu, bugünkü Diyarbakır'ın nüfusu kadardır. Sözü ettiğimiz devletlerden onlarca Asya, Avrupa, Okyanus ve Afrika'da bulunmaktadır. Bunlardan bazı örnekleri buraya aktarmakta yarar vardır. Vereceğimiz örneklerin yanlarına da nüfuslarını belirteceğiz. Önce Avrupa'dakilere bir göz atalım. Vatikan, 1000 (bin) nüfuslu; San Marino, 21.000; Monako, 26.000; Grönland, 31.000; Andorra, 34.000; Island 228.000; Korsika 270.000; Lüksemburg 358.000; Malta 364.000 bin nüfusa sahiptir. İsimlerini belirttiğimiz bu dokuz (9) ülkenin toplam nüfusu 1.333.000'dir. Amerika kıtasından da şu örnekleri verebiliriz: Anguilla, 7.000; St. Kristofer, 37.000; St.Kitts Nevis, 46.000; Aruba, 63.000; Antikua, 75.000; Dominik, 80.000; Grenada, 98.000; St. Vinsent,122.000; St. Lusya,123.000; Belize, 145.000; Bahamas 223.000; Barbados, 249.000 nüfusa sahiptir. İsimlerini saydığımız bu oniki (12) ülkenin toplam nüfusu da 568,000 dir. Yani yarım milyon kadardır. Okyanustan da şunları saymak yeterlidir: Tuvalu,8.000; Nauru, 8.000; Kiribati, 63.000; Tongo, 97.000; Vanuatu, 109.000 nüfusludur ve bunların da toplam nüfusu 285.000'dir. Asya Kıtasından da şu yerleri belirtmekle yetineceğiz: Sikkim, 187.000; Britnay, 200.000; Katar, 205.000; Bahreyn, 359.000; Kıbrıs, 629.000 nüfusa sahiptir ve dikkat edilirse bunların da toplam nüfusu 1.580.000'dir. Verdiğimiz bu listeye Afrika'dan bir kaç örnek göstererek noktalamak istiyoruz. Afrikadan şu örnekleri vermek yeterlidir: Seychellerna, 65.000; Sao Teme ve Principe, 85.000; Djibuti, 119.000; Comorerna, 300.000; Kapverd adaları, 328.000

nüfusludur ve bunların da toplam nüfusu 897.000'dir. (*) Kuşkusuz ki bu listeyi uzatmak mümkündür. Ancak bu örnekler yeterlidir.

Yukarıda verdiğimiz örneklere dikkat edilirse; bunların çoklarının isimlerini bile telaffuz etmek ve dünya haritası üzerinde bulmak da mümkün değildir. Bunların büyük çoğunluğunun isimlerini de belki ilk kez duyuyoruz. Bunların bir kısmının Birleşmiş Milletlerde bile temsil edildiklerini ve bir kısmının da kendine özgü birer otonom statüye sahip olduklarını belirtmekle yetineceğim. Ancak, bunların çoklarının gerçekten birer köy büyüklüğünde oldukları görülmektedir. Verdiğimiz bu listeden de açıkça anlaşılacağı gibi uluslararası tekelci sermayenin ekonomik ve siyasal çıkarlarına uygun düştüğü zaman yeniden ve yeniden sınırların çizilmesi ve yeni haritalar yapılarak yeni yeni devletlerin kurulması hiç de önemli değildir. Yeter ki kapitalist-emperyalist sistemin temel çıkarları zedelenmesin.. O halde, birer köy, kasaba veya şehir büyüklüğündeki küçük topluluklar birer devlet sahibi olabilmeleri mümkün iken; Ortadoğu'da 30 milyonu aşkın nüfusu ve 550.000 km.kare genişliğindeki topraklara sahip Kürt ulusuna bağımsız bir devlet kurma istemi niçin çok görülsün? Soruna, büyük devletlerin uluslararası bakış açısına kısmen de olsa yukarıda değindik. Bugünkü aşamada emperyalist batının YDD çerçevesindeki çıkarlarının, bölgenin sömürgeci merkezi devletlerin çıkarlarıyla çakışması; batının bu tutumunun sürekli olarak devam edeceği ve hiç değişmeyeceği anlamına gelmiyor, gelmemelidir. Aynı batılı çevrelerin çıkarları, yarın bağımsız Kürdistan devletiyle de çakışabilir. Bunu özellikle görmek gerekiyor. Ancak yukarıda da değindiğimiz gibi emperyalistlere geri adım attırmak ve oyunlarını boşa çıkarabilmek için Kürt ulusal hareketinin istikrar göstermesi, dilenci konumundan kurtulması ve kendi içinde ciddi bir ulusal birlik oluşturarak otoriter bir güç haline gelerek kendini kabul ettirmesi gerekmektedir. Ne var ki bugünkü aşamada ulusal hareket, sözünü ettiğimiz konuma henüz gelmemiştir. Sözümona en fazla radikal geçinen, yıllardır bağımsızlık adına şehitler veren ve şehitlerin kanı üzerine yaratılan değerleri görmezden gelerek kendini tamamen bu ehlileştirmeye hazır ve nazır hale getirmeleri de oldukça dikkat çekicidir. Ve sergilenen bu politik yönelişler, ileri sürdüğümüz bu tespitlerimizi de daha bir gün yüzüne çıkarıyor. Kürt hareketinin bir bütün olarak içine düştükleri bu durumun nedenlerini ise aşağıda irdelleyeceğiz.

Uluslararası ağır koşullar ve Kürdistan'ın içinde bulunduğu ağır kuşatma şartlarına rağmen, bağımsızlık çizgisinde sonuna

kadar ikircimsiz bir biçimde durmak, bunu savunmak ve buna uygun örgütlenmelerle mücadele yöntemlerini saptayıp hayata geçirmek gerekmektedir. Ülkemizin paylaşılmasını, bölüşülmesini ve uluslararası bir sömürge konumuna sokulmasını onaylayan batılı emperyalist devletlerin konumları da ortadadır. Bugünkü koşullarda 39 üyeli Avrupa Konseyinde nüfusu 25 bin olan bir devlet ve nüfusu 300 binin altında olan 3-4 devletin olduğuna dikkatlerimizi çekmek gerekiyor. Kürt ve Kürdistan sorununun, sözünü ettiğimiz Avrupa Konseyi'nde görüşülmesi ve bunun hakkında politikalar saptamasında ya da diğer bir deyişle Kürtlerin geleceği hakkında bu kurumda kararların alınmasında bile uluslararası hukuk ve ahlaki kurallar bile hiçe sayılabileceği çok açıktır. Çünkü nüfusu 25 bin olan bir ülke, nüfusu 30 milyonun üzerinde olan Kürt ulusu üzerinde karar alabilmektedir. Bunun da hiç bir ahlak kuralına ve uluslararası hukuk kaidelerine uymadığı bir gerçekliktir. Aynı durum Birleşmiş Milletlerde de söz konusu olduğunda, benzer bir tablo karşımıza çıkabilmektedir. Çünkü yukarıda verdiğimiz listede de açıkça görüleceği gibi birer köy büyüklüğünde olan bir çok devlet, BM üyesidir ve açıktır ki bunlar bu kurulda da Kürtlerin geleceği ile ilgili söz sahibidirler. BM'in asıl sahibi sayılan büyük ve güçlü devletler, yukarıda andığımız Sevr Andlaşmasınının 64. maddesinde belirtilen; "... şayet Cemiyet de bu halkın bağımsızlık arzusunu gerçekleştirecek kapasitede bulunduğu kanaat getirir ve bunun yerine getirilmesini tavsiye ederse..." koşullarını ileri sürebilmektedirler. Oysa aynı koşul sahibi devletler, köy ve kasaba büyüklüğündeki küçük topluluklara bile rahatlıkla devlet kurdurabilmektedirler. Bundan daha açık çifte standart politikalar olamaz. Çünkü onların çıkarları öngördükleri ve dünya siyasetinin inceliklerinden birinin de bu olduğu kuşkusuzdur. Her şey rağmen, Kürtlerin aleyhinde olan bu tablo karşısında en büyük görevin yine bizzat Kürtlere düşeceği çok açıktır. Ve her şeyden önce Kürtlerin kendi kendileriyle köklü bir hesaplasmaya gitmeleri ve uluslararası kuruluşlarla uluslararası kamuoyu karşısında dilenci olmadıklarını ve haklı bir konumda olduklarını çok yönlü bir biçimde anlatabilmeleri gerekmektedir. Bu bazda da eski yanlış anlayışlarını bir onur sorunu yapmadan bırakmaları gerekmektedir.

8. "Ortadoğu Federasyonu" İçi Boş Hayali Bir Slogandır

Belirtmeye gerek bile yok ki federasyon, birleşik, yani federe devlete; konfederasyon ise devletler birliğine ve otonomi de

bölgesel özerkliği ifade eden devlet yapılanmasının birer bileşeni olarak tarih sahnesine çıkmışlardır.

Dünya genelinde ve özel olarak da Batı Avrupa'da politika sahnesinde yaşanan ve birer gerçeklik haline gelen otonomi, federasyon ve konfederasyon gibi yapılanmalar, birbirlerinin karşısı değildirler. Tam tersine, hepsi federalizm kapsamına giriyorlar ve bunlar arasındaki sınırlar da ülkeden ülkeye değişiklikler gösterebilen kaygan bir yapı gösterirler. Her üçünde de ortak olan özellik, bir devletin devlet, eyalet ve otonom bölge olarak idare edilmesidir. Eğer dikkat edilirse otonomi, federasyonun bir adım gerisinde ve konfederasyon da federasyonun bir adım ilerisinde olduğu hemen görülebilir.

Yukarıda sözünü ettiğim İspanya, Belçika, İsviçre ve değinme gereksinimi duymadığım Almanya, Amerika vb. ülkelerde ortaya çıkan federal yapılanmanın temelinde yatan tarihsel siyasal gerçeklikleri görmek gerekiyor. Yani çok uluslu ülkelerde yaşanan otonomi, federasyon ve konfederasyon gibi oluşumların temelindeki ana halka yakalanmadan, hazır reçetelerle çözüm formüllerini ileri sürmek gerçekçi olmadığı gibi bu tür şabloncu formüller, pratik yaşam tarafından da mahkûm edilmişlerdir. Yazımın çerçevesi, sözkonusu edilen bu ülkelerdeki federal yapılanmaların ayrıntılı irdelenmesine elverişli değildir. Ancak şu kadarını belirtmeliyim ki sözünü ettiğim bu ülkelerin tümünde tarihi çok eskilere dayanan federe bir örgütlenme biçiminin pratik yaşamda kendini gösterebilmesidir. Diğer bir deyişle ifade edersek; bu ülkeler, durup dururken federe bir yapıyı oluşturmadılar. Bir çok değişik tarihi, ekonomik, siyasal, kültürel, coğrafik vb. nedenlerden ötürü birlikte yaşayan ayrı ayrı ulusal toplulukların süreç içinde ve kendi toplumsal gerçekliklerine yanıt verebilecek düzeyde federal bir örgütlenme modeline gittikleri ve bunun da bugünkü aşamada mevcut olan bu devletlerin temel harcını döşedikleri açıkça görülmektedir. Öyle ki ulusal sorunu tek merkezi devlet çerçevesinde sözünü ettiğim birbirini tamamlayan ve geliştiren üç çerçevede çözümleyen ülkelerin bugünkü realitelerine bakıldığında; bunların federal yapı içinde sorunu bu şekilde sonuca bağlamaları, her ulusal topluluk için adeta birer yaşam felsefesi haline gelmiştir. Çünkü, bunların sahip oldukları kültürel düzeyleri, demokratik gelenekleri ve ruhi şekillenişleri, bu çözüm formüllerini yaşatabilmişlerdir. Eğer federal yapıya göre şekillenen devletleri oluşturan ulusal toplulukların siyasal ve kültürel durumlarına bakılırsa; bunların tümünün karşılıklı çıkar ilişkilerine dayanan ve burjuva demokrasisi çerçevesinde birbirini kabullenen ortak kültürel bir hamurla yoğruldukları rahatlıkla görülecektir. Diğer bir deyişle bu topluluklar

arasında birbirinin varlığını inkar etme, birbirlerine tahammül etmeme, asimilasyon vb. sorunların genellikle yaşanmadığı görülmektedir. Ki bu da her şeyden önce bu toplumlarda demokrasi kültürünün yerleşmiş olması, bunlara bu yapılanma içinde birlikte yaşamayı öğretmiştir. Belirtmeye gerek bile yok ki demokrasi kültürü, çoksesliliği, hoşgörüyü ve birbirinin ulusal varlıklarını eşitlik hakkı temelinde ve karşılıklı çıkarları gözeterek birlikte yaşamayı gerektirir. İşte günümüz koşullarında demokrasi kültürünün en gelişmiş toplumları bile bir zamanların barbarlık kültürünü aşarak bugünkü aşamaya gelebildiler. Açıktır ki sözü edilen federatif yapılanmanın olduğu devletlerdeki ulusal topluluklarda demokrasi kültürü yerleşmemiş olsaydı ve sözünü ettiğim böylesi bir ruhi şekillenme gerçekleşmeseydi; bu devletlerde ulusal sorunun bu şekilde çözümlenmesi elbette mümkün olmayacaktı. Yani sağlam bir maddi zemin sağlanmadan federatif sistemin hayata geçirilmesi mümkün değildir.

Bir de bu ülkelerde federal yapının yaşam bulmasını kolaylaştıran diğer bir faktörden de söz etmek gerekiyor. Örneğin; İsviçre'yi oluşturan en büyük ulusal toplulukların durumuna bir göz atalım. Bu ulusal toplulukların Alman, Fransız ve İtalyan olduklarını yukarıda belirtmiştim. Aynı zamanda İsviçre'nin komşuları olan ülkelerin de İtalya, Fransa, Almanya ve Avusturya gibi ülkeler olduğunu gözönünde bulundurmak gerekiyor. Her şeyden önce bu ulusal topluluklardan herhangi biri yada ikisi başka bir ulusal topluluk üzerinde asimilasyoncu, inkar ve eritme politikası yürütselerdi; aynı ulusun bir parçası sayılan bu ülkelerin de böyle bir politikaya seyirci kalamayacaklarını tahmin edebilmek için kahin olmamız gerekmiyor. Çünkü geçmiş tarihi süreç, şu veya bu şekilde Alman, Fransız yada İtalyan uluslarını da birbirinden ayırabilmiş ve sözünü ettiğim İsviçre örneğinde olduğu gibi ayrı devletlerde kümelenmelerine neden olabilmıştır. Örneğin; İtalyanca konuşan ve kendi kantonlarındaki federe yapı yerine, merkezi devlet yapısını elinde bulundurarak Alman ve Fransız kantonlarını baskı altında tutsa; başta İsviçre genelinde birçok iç sorunlara neden olabileceği gibi, Fransa, Almanya ve Avusturya gibi devletlerin de bu sorunlara müdahale edebilecekleri çok açıktır. Yani kısacası, İsviçre, Belçika gibi federal yapıya dayalı devletlerde ulusal sorunun bu şekilde çözümlenmesinde önemli bir rol oynayan coğrafik ve bu coğrafyayı çevreleyen ulusal toplulukların durumlarını da gözardı etmemek gerekiyor. Hatta bu iki ülkeye bakıldığında, bunların fuzuli olarak birer devlet haline geldiklerini bile ileri sürmek

mümkündür. Çünkü işin içine Hollanda'yı da katarsanız, zamanla bu devletler anlaşarak İsviçre ve Belçika'nın birer devlet olarak kurulmasına belki gereksinim duymayabilirlerdi. Ama, sözünü ettiğim bir varsayımdır kuşkusuz. İstesek de istemesek de tarihi süreç içinde bu devletler de federal bir yapıya uygun biçimde kurulmuşlardır ve sorun yaşamadan yaşamlarını sürdürebilmektedirler.

Sözü edilen bu devletlerin ortak kültürel özellikleri ve bunların İsviçre ve Belçikayı çevreleyen birer komşu devlet olarak bir anlamda garantör misyonunu da zamanında omuzladıklarına ilişkin bu tezimi güçlendirmek için Almanya'da Adolf Hitler faşistinin iktidardan düştükten sonra orada yaşanan önemli bir örnekten de söz etmeden geçemeyeceğim. Hitler'in kendi iktidarı döneminde Alman toplumunu faşist ideoloji doğrultusunda yönlendirmeye büyük çaba sarfettiği ve bu politikanın bir devamı olarak Alman eğitim sistemini de tamamen ırkçı-faşist bir sistem şekline soktuğu bilinmektedir. İlginçtir, Hitler'in düşmesinden sonra Almanya'nın komşuları olan Avrupa ülkeleri, kendi aralarında bir komisyon kurarak, Alman eğitim sisteminde mevcut olan ırkçı-faşist ne kadar eğitim malzemesi (kitap vb) varsa hepsini yakıp yıktılar. Neden? Çünkü, Hitler, yaptığı bunca çılgınlıklarla sadece Alman toplumunun başına bela olmadı. Aynı zamanda O, tüm dünyanın ve özellikle de komşu Avrupa ülkelerini oluşturan toplumların da başına bela oldu; büyük bir tehlike haline geldi. Bunu yakından gören ve bizzat yaşayan Avrupalı topluluklar, bu nedenlerden ötürü Hitler'den sonra bir komisyon kurma ve Almanya'yı ırkçı-faşist eğitim sisteminden arındırma ihtiyacını gördü. Ama aynı Avrupalı devletler, Hitler'in kendine öğretmen olarak kabul ettiği M. Kemal Atatürk'ün Türkiye'deki ırkçı-faşist uygulamaları karşısında benzer bir reaksiyonu da bir tarafa bırakalım; en küçük bir rahatsızlık bile duymadılar. Ve deyim uygun düşerse, dünyanın en barbar ırkçı uygulamaları olan Kemalizm karşısında adeta kör, sağır ve dilsiz kesildiler. Çünkü Kemalist iktidarın ırkçı-faşist uygulamaları ve barbarlık derecesine varan katliamları; direk olarak Avrupalıların ilgilendirmiyor ve onlar için bir tehlike haline gelmiyordu.

Bu örneklerden sonra sorunu tekrar Ortadoğu coğrafyasına kaydırmak gerekiyor. Çünkü, asıl bizim için hayati önemi olan bölge burasıdır. "Kürt sorununa çözüm" olarak ileri sürülen "Ortadoğu Federasyonu" söylemine bir göz atalım. Bu sloganın altında yatan siyasi hedefin "Türkiye'ye demokrasi, Kürdistan'a özgürlük" veya başka bir söylemle Kürt sorununu federasyon şeklinde savunanların Türkiye'ye biçtikleri "federatif bir yapı" misyonundan kaynaklanmaktadır. Yukarıda genel hatlarıyla

Türkiye koşullarında federasyon vb. çözümlerinin maddi koşullarının olmadığını vurgulayarak belirtmiştim. Her şeyden önce Türkiye gibi halen inkarcı resmi devlet ideolojisinde inatla direnen dünyanın en ırkçı-faşist bir devletin ve onun yönetiminde olan egemen sınıfların halen barbarlık kültüründen kendilerini arındırmamış olmaları ve bu konuda ileriye yönelik çağdaş anlamda bir mesafe almak dahi istememeleri; federatif bir yapılanmanın önünde en büyük engellerden birini oluşturmaktadır. Buna benzer bir durum da Kürdistan'ı aralarında sömürgeleştiren bölgenin diğer sömürgeci devletleri için sözkonusudur. Kısacası, Kürdistan'ı aralarında paylaşıp sömürgeleştiren sömürgeci bölge devletlerinin tümü, barbarlık kültürünü bile henüz bırakmamışlardır. İsrail hariç, diğer Ortadoğu ülkelerinin durumu da aşağı yukarı aynıdır. Yani hepsi diktatörlüklerle yönetiliyor ve hepsinin toplumları tamamen militarize edilmişlerdir. Durum bu kadar açık ve yakıcı bir biçimde önümüzde dururken; Kürdistan'ı aralarında sömürgeleştiren her ülkede veya bazı kardeşlerimizin ileri sürdükleri gibi Ortadoğu genelinde federal bir yapıyı kimlerle kurabileceklerini açıklamaları ve bunu ajitasyon ve propagandaya kaçmadan çok somut bir biçimde sergilemeleri gerekmez mi? Kaldı ki Kürdistan'ın herhangi bir parçasında bile Kürt ulusal sorunu federatif bir biçimde çözümlenememiştir. 1958 ve 1970 lerde Güney Kürtleri ile Irak yönetimleri arasında gündeme gelen otonomi anlaşmalarının Türkiye tarafından bile engellenmeye çalışıldığını belirten bir dönemlerin Hava Kuvvetleri Komutanı Muhsin Batur'un anıları; bu konuda bizlere de önemli dersler vereceği kamsındayım. Bir parçada dahi hayata geçirilemeyen bu formülün bir de atlanmak suretiyle dört parçayı ve dört devleti kapsayacak bir biçimde ileri sürülmesi; deyim uygun düşerse, çözümsüzlüğü ileri sürmenin başka bir üslupla dile getirilmesidir. Elbette devrimciler ve genel anlamda siyaset adamları da belirli hayaller kurabilirler. Bu, onların en doğal haklarıdır. Çünkü, her insan ve özellikle de politikacı biraz olsun romantik olma ihtiyacını duyar. Fakat siyasetçiler, gerçekleşme ihtimali biraz olabilir hayaller kurmalı; yüzyıllar sonra gerçekleşebilecek hayaller peşinde koşmamalıdır. Yine bu kardeşlerimiz, bugünkü Avrupa Birliği denilen girişimlerin bile yaklaşık 50 yıl önce, yani yarım yüzyıl önce temellerinin atıldığını, ama buna rağmen bu hedefin bile henüz gerçekleşemediğini ya bilmiyorlar ya da bilmek istemiyorlar. Yine bunlar, bugünkü Avrupa Birliği'ni oluşturan ülkelerin, zamanında barbarlık kültürüne sahip olduklarını ve süreç içinde bunu aşarak kendi toplumlarında burjuva normlarına göre demokrasiyi ve demokrasi kültürünü yerleştirdiklerini de herhâlde hesaba

katmıyorlardır. Unutmamak gerekir ki Avrupa toplumları ve bu toplumların oluşturdukları ülkelerde demokrasi kültürü bir yaşam haline gelmiştir ve kendi sistemlerini de tamamen kendi kurallarına göre yerleştirebilmişlerdir. Peki, bu kadar mesafe almalarına ve hemen hemen kendi aralarında sınırlar bile fiili olarak kalmamasına rağmen 50 yıldır kendi birliğini, diğer bir deyişle "Avrupa Federasyonu" veya "Avrupa Konfederasyonu"nu kuramamışlar; Ortadoğu gibi tamamen barbarlık kültürüyle şekillenmiş sömürgeci bölge devletleriyle nasıl ve hangi koşullarda bir federasyon kurulabilir. Bunun, gerçekleşme şansının olmadığı çok açıktır. Üstelik Kürtlerin ve Kürdistan'ın hiç bir statüsünün olmadığı ve bunun da sömürgeci bölge devletleri tarafından zamanla ortadan kaldırıldığı bilinmesine rağmen, Ortadoğu genelinde ve özellikle de ülkemizi aralarında sömürgeleştiren ülkelerin hiç birisinde demokrasi kültürünün gelişmediği ve ayrı ulusal toplulukların normal şartlarda yaşama güvencelerinin bile olmadığı bir ortamda "Ortadoğu Federasyonu" ya da daha uygun bir deyişle "Ortadoğu Konfederasyonu" şiarını ortaya atmak; gerçekleşmesi bugünkü koşullarda hiç mümkün olmayan ve gelecekte de belki yüzyıllar sonra ancak gündeme gelebilecek olan bir istemdir. Bu yüzden de günümüz koşullarında bu tür içi boş sloganlarla hareket etmemeliyiz. Yukarıda vurguladığım gibi Kürtler için en iyi çözüm yolu, bağımsızlıktır. Zaten bu sorunun da bu eksende çözümlenebilmesinin ne kadar büyük zorluklarla mümkün olabileceğini, siyaset bilimiyle ilgilenen hemen herkesin teslim edeceği bir gerçekliktir. Bazı kardeşlerimize göre bu da bir hayaldir. Ama unutmamak gerekir ki gerçekleşmesi mümkün olan, ama bu uğurda son derece tutarlı ve inatçı bir politika ve mücadele yürüterek gerçekleşebilen vaz geçilemez bir "hayal"dir.

Gerçekçi olmayan ve halkımızı adeta dilenci konumuna sokan günü birlik politikalarla Kürt ve Kürdistan sorunu çözümlenemez. Kürt siyasal örgütleri, ulusal sorunlarını çok net ve programatik olarak ortaya koyabilmelidirler. Bu stratejiye uygun olarak uluslararası politikalar yürütebildikleri ölçülerde; haklı davalarına daha rahat destek bulabilirler. Bunun için de öncelikle şimdiye kadar görüldüğü gibi Kürt ulusunun dilenci olmadığı acı gerçeğini artık kavrayabilmelidirler. Bu temel ulusal politika ekseninde ulusal birliklerini yaşama geçirebilmelidirler.

Bu satırların yazarı da bir sosyalist olarak sadece Ortadoğu'da değil, tüm dünyada sınırların kaldırılmasını veya dünya halklarından oluşacak konfederasyonların oluşturulmasını istemektedir. Ancak bunu istemek ayrı şeydir, bunun

gerçekleşebilme şansının olup olmaması ise tamamen başka şeydir. Ayrıca ben, Türk, Arap, Fars halklarını ve daha geniş anlamda da tüm dünya halklarını seviyorum ve bunların kardeşliğini, eşitliğini savunuyorum. Ama aynı zamanda kendi halkımı da daha çok seviyorum ve bunun için halkımın, kölelik zincirlerini kırarak özgürleşmesini ve tüm özgür dünya halkları gibi bağımsız bir devlete kavuşmasını da inatçı bir biçimde savunuyorum. Belirtmeye gerek bile yok ki Kürt halkının yüzyıllardan beri çektiği acıları, Kart halkı kadar başkaları daha iyi bilemez. Son iki yüz yıllık kanla yazılmış Kürt ulusal direnme tarihini de bir tarafa bırakalım; son üç yılda Güney Kürdistan'da yaşananlar karşısında özellikle Türk, Arap ve Fars ilerici-devrimci güçlerin ve sözüm ona aydınların sergiledikleri tutum oldukça öğreticidir. Bunların tutumlarını, daha doğrusu tutumsuzluklarını İsrail solu ile mukayese bile edilemeyeceği ortadadır. Bu acı gerçeklikler, Kürt ulusal güçlerine bir daha derin düşünmelerini, Ortadoğu'da "ikinci bir İsrail devleti" olacak bağımsız bir Kürdistan'ın yaratılması için tüm Kürt ulusal dinamiklerinin ciddi ve kalıcı ulusal birlikler yaratma ekseninde seferber edilmesinden başka bir seçeneğin olmadığını gösteriyor. Ortadoğu'da bağımsız Kürdistan devleti kurulduktan sonra ancak Türk, Arap ve Fars halklarıyla gerçek bir kardeşlik ve eşitlik sağlanmış olacaktır. Ancak böylesi şartlar gerçekleştiikten sonradır ki bu halklar arasında sözkonusu federasyon veya konfederasyonların kurulabilme koşulları gündeme gelebilir. Bağımsız Kürdistan'ın kurulması ve Kürt halkının özgürlüğüne kavuşması sayesinde şu anda kendileri de özgür olmayan Türk, Fars ve Arap halkları da ancak bu temelde kendilerini köle sahibi gibi çağımızın en korkunç kamburundan kurtarabileceklerdir. Kısacası sorunu bu şekilde somut olarak ortaya koymak gerekiyor ve bugünden ajitatif sloganlarla kendimizi kandırmamak gerekiyor.

9. Kürdistan'daki Çarpık Kişilikle Hesaplaşmak Zorunludur

Ancak, bizim açımızdan daha da önemli ve canalıcı olan sorun ise, Kürt yurtsever hareketinin şimdiye kadar sergiledikleri siyasal perspektiflerdir. Yukarıda değişik pasajlarda kısmen de olsa bir bütün olarak Kürt hareketinin bu konuda tutarlı ve sağlıklı bir politika sergileyemediklerinden söz etmiştik. Ancak buna kaynaklık eden nedenler üzerinde durmamıştık. Burada bunun üzerinde özet olarak durmak ve buradan hareketle belirli sonuçlar çıkarmanın gerekliliğine inanıyorum.

Kürtlerin en eski atalarından olan Gutilerin Mezopotamya'da

Neolitik Çağda, yani M. Ö. 8000 yıllarında, diğer bir deyişle bundan 10 bin yıl önce Gutiyum adlı şehri kurduklarını hemen vurgulamak gerekiyor. Tek başına bu somut örnek bile Kürtlerin, kendilerine vatan olarak seçtikleri ve hiç bir zaman terketmek istemedikleri Kürdistan bölgesine en azından 10 bin yıldan bu yana yerleşik yaşama geçtiklerini biliyoruz. Şimdiye kadar yapılan bilimsel çalışmalar, araştırma ve kazı çalışmalarının ortaya çıkardıkları nesnel gerçeklikleri şu şekilde özetleyerek belirli sonuçlara gitmek mümkündür: Kürdistan toprakları, insanlık aleminin uygarlaşmasına giden pencerelerin açıldığı önemli merkezlerden biridir. İnsanlık alemi ilk kez bu topraklarda yerleşik yaşama geçişi sağlayabilmiş; toprağı tarıma açmış, tarımın geliştirilmesi için su kemerleri, bentler ve kanallar açmak suretiyle sulama tesislerini gerçekleştirmiş, setler çekip barajlar yapmış, bakır vb. madenlerden tarım araçlarını kullanmıştır. İlk paranın kullanımı, altın ile gümüş arasındaki bire dokuz değer farkı o dönemlerde Kürdistan'da kullanılmış ve günümüze kadar uzanmıştır. Matematik, geometri, ağırlık ve uzunluk ölçüleri, tıptaki "teşhis-tedavi-zaman-miktar" yöntemleri, masajın temeli olan fizyoterapi, hukuk kuralları, felsefe bilimi, sihirbazlık, cadılık, kayıpbilicilik sanatı, miras, ticaret, evlilik, siyasal ve medeni haklar, komşu devletlerle ticari ilişkiler geliştirme kuralları ile karşılıklı elçi bulundurma, vergi sistemi, düzenli ordu kurma, federasyon ve konfederasyon yönetim biçimi düşüncesinin ilk mayaları burada atılmıştır. Kılıç, kalkan, mızrak, ok vb. savaş malzemeleriyle; yüzük, bilezik, gerdanlık, küpe gibi süs eşyaları, altın ve gümüşten kaya resimleri, sürahi, kase ve heykellerin yapımı bu dönemlerde meydana getirilmiştir. Yabani hayvanların evcilleştirilmesi, at vb. hayvanların hastalıklarına karşı tedavi yöntemlerini geliştirip uygulayan ve dünyanın ilk veterineri onurunu kazanan Kikki Li'nin Kürt olduğunu da burada belirtmek gerekir. Dünyaca ünlü Gılgamış Destanı'nı yazan Kürt kökenli ve dünyanın ilk şairi ünvanını kazanan Sin Lekke Ünnini'nin insanlığa ilk şiirin, ilk romanın, ilk masalın ve yine ilk cennet ve cehennem düşüncesinin temelini attığı ortaya çıkmıştır. İlk tanrılar ve dinler burada ortaya çıkmış; siyasi ve dini saraylar burada yapılmıştır. Daha da önemlisi, insanlığı bugünkü uygarlık seviyesine götürmede çok önemli bir işlev gören tekerleğin icadı ve ilk yazının kullanılması (ilk çivi yazısını kullanan Kürtler ve Sümerlerdir) da bu kutsal topraklarda gerçekleştirilmiştir. Kısa ve özcesi; insanlık alemini bugünkü uygarlık düzeyine getiren önemli buluşların ana kaynağı Kürdistan'dır ve bu paha biçilmez değerli hizmetlerin sahiplerinden biri ve hatta en önemlileri Kürtlerdir. (34)

Tüm bu somut gerçekliklere rağmen 21. yüzyıla girmek üzere olduğumuz bir dönemde bile ulusumuzun halen dört parçalı sömürge statüsünde tutulması ve tüm ulusal haklarından yoksun bırakılarak tamamen çağdışı bir yaşama mahkum edilmesi; nedensiz olmadığı gibi bu aynı zamanda tüm dünya için bir insanlık ayıbıdır. Ulusumuzun çağdışı bir yaşamaya itilmesine neden olan en önemli ve belirleyici faktörün dışardan kaynaklandığı bir gerçekliktir. Bunu, sadece sömürgecilik olgusuyla izah etmek de mümkün değildir. Kürdistan'ın sömürgeleştirilmesi süreci ise siyasal, ekonomik ve toplumsal geri bırakılmışlığımızı daha da somutlaştırıp ortaya koyan bir sonuçtur. Bunun asıl nedenlerinin kökeni çok daha eskilere dayanmaktadır. Çünkü, Kürtlerin kendilerine vatan seçtikleri Yukarı Mezopotamya toprakları, dünyanın yaşamaya en elverişli bölgelerinden biridir. Ayrıca buralar jeopolitik açıdan da önemli bir yere sahiptir. Bu durum, ta eski çağlardan beri bir çok kavmin, boyun, topluluğun buraları defalarca istila etmesine neden olmuştur. Bu bölgede yüzlerce, hatta binlerce kez tekrarlanan ve binyıllarca devam eden savaşlar, kıyımlar, işgaller; bölgedeki bazı toplulukları tamamen ortadan kaldırırken, Kürtleri de tamamen dumura uğratmıştır. İşte Kürt toplumunu karanlığa iten asıl nedenler, ta o dönemlerden başlayarak binlerce yıl devam eden bu dış faktörlerdir. Burada detaylarına girme olanağımız olmayan nedenlerin kökenini, köleci Med İmparatorluğunun yıkılış tarihi olan M. Ö. 550 yılını tarihsel bir konak olarak belirtmek mümkündür. Çünkü bölgede o dönemin koşullarına uygun olarak bir çok Kürt boylarının Med İmparatorluğu egemenliğinde bir araya gelerek istikrarlı yaşamlarını sürdürebildikleri bilinmektedir. Halbuki Med İmparatorluğunun yıkılması ile birlikte, Kürt toplulukları için geriye döndürülmesi mümkün olmayan korkunç bir toplumsal felaketin başlangıcı olmuştur. Çünkü bu tarihten itibaren; dışarıdan gelen dış saldırılara karşı geniş bir coğrafyada devlet kurup yaşamlarını sürdürebilme imkanlarını kaybeden Kürt boyları; başta ekonomik olmak üzere toplumsal ve siyasal olarak gittikçe gerilemeye ve vatanlarının da gittikçe yabancıların işgaline girmeye başladığı görülmektedir. Bu durum, bölgedeki komşu topluluklarla Kürtler arasındaki ileri geri kavgasının ve ölüm kalım mücadelesinin bir kilometre taşını teşkil etmiştir. Çünkü bölgeye yapılan sık sık saldırılar, talan ve kıyımlar; Kürtlerin onyıllarca uzun süre ancak yaratabildikleri üretim araçları, kocaman yerleşim alanları, bazen bir çırpıda yerlebir edilebilmiştir. Bu istilalar karşısında sürekli olarak güç kaybeden Kürtler, kendi dağlarına sığınmak suretiyle daha fazla kıyımlardan kendilerini ancak koruyabilmişlerdir. Kürdistan coğrafyasında sürekli olarak

ynelene bu altüst oluşlar, bir bütün olarak Kürtleri felç etmiştir. Bu da Kürtlerin; komünal düzenden köleci topluma, buradan da feodalizme ve daha sonraki süreçte de kapitalizme geçiş sürecini oldukça yavaşlattığı gibi, denilebilir ki bu geçiş konaklarının tümünde iç dinamiklerle toplumsal dönüşümlerin devrimci bir tarzda gerçekleştirilmesi tamamen engellenmiştir. Yani diğer bir deyişle, onların özgür koşullarda gelişme sağlamaları ellerinden alınmıştır. Kuzey Kürdistan'daki toplumsal yapı, buna örnek olarak gösterilebilir. Bu parçamızda kapitalist üretim tarzı egemen konuma gelmesine rağmen, halen yer yer aşiretlerin varlıklarını sürdürmesi; sözü edilen toplumsal geri bıraktırılmışlığın ve kendi dinamikleriyle gelişmemesinin bir sonucudur. İşte öylesi bir insanlık yürüyüşünde geri bıraktırılan Kürtler, halklaşma sürecinde de çevreden gelen saldırılar sonucu yabancıların boyunduruğuna girmelerine ve süreç içinde vatanlarının tamamen işgal edilerek sömürgeleştirilmesine neden olmuştur.

Burada özetleyerek sözünü ettiğimiz ve bir toplum olarak Kürtleri yıkıma götüren bu durum, yaklaşık olarak 2450 yıldan beri devam edegelmektedir. Bu uzun süreç, Kürdistan'da oluşan kişilik üzerinde de tamirati hayli güç olan önemli tahribatlar yaratmıştır. Bu tahribatların süreç içinde yarattığı en ilginç ve en olumsuz tipler; kendi zıddına dönüşerek düşman safların politikalarını kabul eden ve tamamen eriyen tiplerdir. Bu tipler, ayrı bir araştırma konusu olduğundan burada bunlar üzerinde durmuyoruz. Yaratılan bu önemli tahribatlardan en uç ve kendini sık sık tekrarlayarak gösterebilen bir örnek tip; kendi kendine güvenmeme, kurtuluşun kendi iç dinamikleriyle ve fakat uzun soluklu ve zorlu bir mücadele sonucu gerçekleşebileceğine inanmama, güvenmeme ve bu anlayıştan hareket ederek kurtuluşu başkalarının himayesine sığınmakta görmenin bir sonucu olarak son tahlilde kölece yaşamayı kabul etmedir. Belirtmemize gerek bile yok ki kendine güvenmeme olgusu; henüz işin başından itibaren yenilgiyi kabul etme ve bu psikolojiyle de teslimiyeti kabul etmek demektir. Çünkü düşmanı üstün görme, ona imkan tanıma ve kendi saflarında da gevşekliği, uzun süreli zorlu bir mücadeleyi yürütmemeyi ve direnme ruhunun tamamen çürümesini beraberinde getirir. Toplumsal ve bireysel bazda da bu gerçeklik, Kürt ulusal hareketlerinin hemen tümünde defalarca görülmüştür ve bu anlayışlar ne yazık ki bugün de varlığını hemen her parçada önemli oranda korumaktadır. Kürdistan'da yaygın olan sözünü ettiğimiz bu kişilik örneği, aşağı yukarı 923 yıldan beri, yani 1071'de yapılan Malazgirt Savaşından beri veya daha yuvarlak bir rakamla ifade edersek, bin yıldan beri defalarca kendini göstermiştir. Sözü edilen bu savaşta Kürtlerin aktif desteğini

alan Selçuklular, Romalıları yenerek Kürdistan topraklarına yerleşmenin de ilk adımını attılar. Bu tarih, aynı zamanda Kürdistan'ın Türk boylarının egemenliğine girmesinin de başlangıcıdır. Buna yol açan belirli bir faktörün, Kürtlerin içinden kaynaklandığı ve bunun da kendilerini boyunduruk altına sokmaya yola çıktığını belirtmek gerekiyor. Daha sonraki süreç ise daha belirgin hatlarla biliniyor. Bunun en uç örneği, İdris-i Bitlisi'nin 1514 yılında Osmanlı Padişahı Yavuz Sultan Selim'le yaptığı anlaşmadır. O dönemlerde Bitlis Emiri olan İdris-i Bitlisi, Ürmiye'den Malatya'ya kadar olan Kürdistan'ın büyük bir kesiminde nüfuz sahibiydi. İdris-i Bitlisi, Kürdistan coğrafyasının büyük bir kesimindeki Kürt aşiretlerini, boylarını birleştirebilecek ve kendi otoritesi altında toplayabilecek karizmatik bir kişiliğe ve nüfuzla sahip olmasına rağmen; Kürt toplumunun birliğini sağlama ve onları çağa uygun bir biçimde istikrarlı bir toplum haline getirme uğraşısı içine girememiştir. Tersine, İ. Bitlisi, sözü edilen anlaşma ile bu geniş Kürt potansiyelini Osmanlı Padişahının emrine vermeyi tercih etmiştir. İşte, İ. Bitlisi'yi böylesine kölelik ilişkilerine götüren bu anlayış; kurtuluşu başkalarının himayesinde arama, uzun ve zorlu bir mücadeleyi göğüsleyememe ve kendi halkına güvenmeme sonucu kendini gösteren köleci bir anlayıştır. Kürt beyliklerinin kendi içinde otonom bir statüye sahip olduğu bu anlaşma, 1700'lerin sonlarına kadar devam etmiştir. Üçyüz yıllık gibi uzun bir süre yürürlükte olan bu anlaşma gereğince Kürt potansiyeli defalarca savaşlarda kullanılarak tüketilmeye uğratılmıştır. Çünkü İ. Bitlisi ile Y.S. Selim arasında yapılan anlaşmanın 3. maddesi; "Kürtler,bütün savaşlarda Osmanlılara yardım edecekler." içeriğe sahiptir. Ayrıca yine anlaşma gereği Kürtlerin Osmanlılara vergi verme zorunda bırakıldıklarını da hatırlamak gerekiyor. Osmanlıların bu yeni politikası ve Kürtlerle yaptıkları anlaşma gereği ezici çoğunluğu sünni olan Kürtler Osmanlılara; Şii Kürtler de Şah İsmail'in yönetimindeki İranlılara bağlanması sağlanmıştır. Her iki tarafın, kürtlerin bu mezhepsel ayırımından da yararlandıkları ve defalarca sürdürülen savaşlarda karşılıklı olarak Kürtleri kullandıkları ve bundan en fazla yararlı çıkanların ise yine Kürtler oldukları bir gerçekliktir. Buna somut örnek olarak Çaldıran Savaşı gösterilebilir. Kürtlerin sayesinde Şah İsmail'i yenen Yavuz Sultan Selim; sırf Şah İsmail'den yana tavır aldıkları için sadece bu savaşta 40 bin Şii Kürdü kırimdan geçirmiştir.

Ne yazık ki günümüzde bile İdris-i Bitlisi'ye fetva çıkaranlar ve onun kurduğu ilişkileri "iki düşman arasında tercih yapma zorunluluğu" olarak görenler vardır. Üstelik bunu, günümüz koşullarında ve yurtseverlik, devrimcilik adına yapıyorlar.

Halbuki Kürdistan'ın o günkü koşulları, mevcut Kürt dinamikleri ve I- Bitlisi'nin karizmatik kişiliği gözönünde bulundurulduğunda; yukarıda da sergilediğimiz gibi bu mazeret sahipleri kardeşlerimizin gerekçelerini çürütüyor. Bugün dahi böylesi gerekçeleri ileri sürenler; son tahlilde Kürtlere kölece yaşamayı uygun görüyorlar. Bunların öznel niyetleri bu olmasa da nesnel olarak ortaya çıkacak sonuç budur. Selahaddin-i Eyyubi'nin "Kürtlüğü" ile iftihar edenler ve mezar taşlarıyla övünenler ne kadar "gerçekçi" iseler; Bitlisi'yi de haklı çıkarmaya çalışanlar o kadar "gerçekçi"dirler. Aynı şekilde I. Bitlisi'ye mazeret arayanlar; 991-1087 yılları arasında, yani 96 yıl yaşamını sürdürebilen Mervani Kürtleri Devleti'nin düzenli bir orduya sahip olmamasını da normal karşılayabileceklerine kuşku duymuyorum. Mervani Kürt devletinde çok açık bir biçimde görüldüğü gibi Kürtlerde devlet kurma ve bunu sürdürme bilinci yeterince gelişmemiştir. Çünkü devlet olmanın ve bunun dışarıya karşı koruyabilmenin önemli bir aracı olan düzenli ve sürekli ordu olmadan; böylesi bir kurumu devam ettirmek mümkün değildir. Bunu algulayıp ona göre hareket etmek ve gerekli örgütlenmeyi yaratarak merkezi bir otoriteye kavuşmak; öncelikle ona denk düşecek bir bilince sahip olmak temel koşuldur. Bu bilinç olmadan, ona uygun adım atmak ve merkezileşmek de mümkün değildir. Kürdistan'da kişilik sorununu ayrıca irdeleyeceğim için burada daha fazla bunun üzerinde durmayacağım.

Kürt toplumunda yaratılan diğer önemli bir tahribat da toplumun en küçük birimlere kadar bölünmüş olmasıdır. Çünkü osmanlılar, Kürdistan'ı sadece eyaletleri sancaklara bölmediler; bununla birlikte her eyaletteki aşiretleri de "aşiret prensliği" adı altında siyasal bir plana sokturdular. Bununla izlenen amaç ise çok açıktır. Yerel feodal güçlerin güçlenmesinin önüne geçmek suretiyle feodal bir Kürt devletinin yaratılmasının engellenmesidir. Bu politikada da Osmanlıların başarılı oldukları, Kürt toplumunun toplumsal, siyasal yapısından bilinmektedir. Aynı Osmanlı yöneticileri bu politikayı Kürdistan'da yürütürken; batıda ise bunun tam tersini hayata geçirmişlerdir. Batı Anadolu'da yaşayan göçmen Türkmen aşiretlerinin toprağa yerleştirilmeleri sağlanmak suretiyle bunların serfleştirilmesi gerçekleştirilmiştir. 19. yy.a kadar sürdürülen bu politika, batıda pazar ekonomisi için iç dinamiklerin gelişmesine neden olmuştur. Kürdistan'da ise durum bunun tersi bir istikamette seyir izlemiştir. Bu da Kürt toplumu içinde önce feodal önderlikli güçlü bir devletin; daha sonraki süreçlerde de güçlü bir burjuva devletinin yaratılmasını engellemekle kalmamış, bunun iç dinamiklerini dumura uğratmıştır. Günümüzde bile Kürt toplumunda halen yer yer

aşiretçi yapının varlığını sürdürmesinin asıl belirleyici nedenleri; yukarıda sözünü ettiğimiz Köleci Med İmparatorluğunun yıkılmasıyla başlayan ve daha sonraları devam eden süreçten itibaren günümüze kadar gelebilmiştir. Y. S. Selim örneğinde görüldüğü gibi Osmanlıların ve daha sonraları da Kürdistan'ı aralarında sömürgeleştiren Türk, Fars ve Arap sömürgecilerinin izlediği temel politika hep aynı ve benzer olmuştur. Bu, dış güçlerin ve sömürgecilerin toplumumuzda yarattığı tahribatların neden olduğu geri bıraktırmışlığın temel kaynağıdır. Bunu kavramadan halen bazı bölgelerde varlığını sürdüren ve yer yer de siyasal yapılanmaların şekillenmesine bile yansıyabilen aşiretçi ve diğer çağdışı kalıntılarla anlayışları anlamak mümkün değildir.

17 Mayıs 1639'da da İranla Osmanlılar arasında yapılan Kasr-i Şirin Antlaşması gereğince bu kez Kürdistan resmi olarak ikiye bölündü. I- Bitlisi ile Y. S. Selim arasında yürürlükte olan sözünü ettiğimiz anlaşma, süreç içinde Osmanlılar tarafından bozularak yarı bağımsız konumda olan Kürt aşiretlerini, beyliklerini tamamen kendilerine bağlamak istemeleri sonucu yeni sorunlara ve patlamalara neden oldu. 1806'da başgösteren ve yer yer devam ederek 1880'lere kadar sürdürülen Kürt ulusal ayaklanmaları buna somut birer örnektirler. Osmanlıların gerileme ve giderek dağılma dönemlerinde ise padişah Abdulhamit'in 1890'da Y. S. Selim'in politikasını takip ederek tekrar Kürtlerle barışma taktiğine başvurduğu görülmektedir. Rusların Kazak örgütlenmesinden esinlenen Abdulhamit, kendi ismiyle anılan Hamidiye (diğer bir ismiyle aşiret) Mektebi ile Hamidiye Alaylarını kurdu. İstanbul'da kurulan bu okulda okutulan Kürt egemen sınıfları olan dönemin şeyh, prens ve eşrafın çocukları; bir bakıma Kürdistan'da meydana gelebilecek olası ulusal isyanlar karşısında birer rehine olarak tutuluyordu. Ayrıca bu okulun diğer bir amacı da burada okutulan Kürt çocuklarını kendi ulusal kişiliklerinden uzaklaştırarak asimilasyonu gerçekleştirmektir. Bu okulda yetişen bir kuşağın 1900'lerin başlarından itibaren başkent İstanbul'u kendilerine merkez yaparak belirli örgütlenmelere gittikleri görülmektedir. Bunlar, o dönemlerde çıkardıkları yayınlarla da Kürt diline, tarihine, edebiyatına önemli hizmetler sundukları da ayrı bir gerçekliktir. Fakat siyasal açıdan daha önemli ve dikkat çekici bir noktanın altını çizmek gerekiyor. Bu kuşağın bir ayağı Kürdistan'da iken diğer ayağı da Osmanlı başkentinden bir türlü koparılamamıştır. Zaten çarpık olan bu kuşağın sergiledikleri siyasal tablo da bu bakımdan ilginçtir. Bir taraftan Kürt milliyetçiliğini geliştirme; ama öbür taraftan da Osmanlılarla olan köprüleri bir türlü atamama olmuştur. Aynı

durum, bugünkü köy koruculuğunun da temelini oluşturan Hamidiye Alaylarında komutanlık eden Kürt subayları için de sözkonusudur. İhsan Nuri Paşa'nın Ağrı ulusal hareketi'ne öncülük etmesi örneğinde görüldüğü gibi bu kuşaktan gelen bazı kesimler, belirli bir dönem enerjilerini merkezi Osmanlı devleti için harcamış olsalar da sonunda Osmanlılarla olan köprüleri de tamamen atabildikleri görülmektedir. Fakat, ortaya çıkan bu genel olumsuz tablo, genel anlamda Kürtler açısından varolan ve yaşanan olumsuz somut gerçeklikleri değiştirmeye yetmiyor. İdris-i Bitlisi döneminden bu satırların yazıldığı fa 1994 sonlarına kadar aradan geçen sürede onlarca, yüzlerce uç tip örnekleri göstermek mümkündür. Geçmiş dönemlerle günümüz arasındaki köprüleri kurabilmek için belirli bazı örnek dönemleri ve bu dönemlerdeki Kürt ulusal kuşaklarını anahatlarıyla anmakta yarar vardır. Bunlar arasındaki bağlantılar ve birbirinin türevi durumundaki uç tip kişilikler sergilenmeden, aradaki çarpıklık kavranılamaz.

Burada sözünü ettiğimiz çarpık kişiliğe örnek olarak Şeyh Ubeydullah da gösterilebilir. Bilindiği gibi 1880'de Osmanlı ve İranlılara karşı ayaklanan Şey Ubeydullah, bağımsız birleşik Kürdistan'ı önüne hedef olarak koymuştur. Ama kısa sürede yenilgiye uğrayan Ş. Ubeydullah, Osmanlı yönetimine teslim olmuştur. Üstelik savaş sırasında esir düşmediği ve kendi bölgesinde binlerce silahlı insanı olmasına rağmen böyle bir politik yönelim içine girebilmesi oldukça çarpıcı ve dikkat çekicidir. Osmanlı Sarayına kadar nüfuz sahibi olan aynı Şeyh Ubeydullah, İstanbul'dan kaçıp Hakkari'ye kadar gelebilecek güç ve manevraya da sahip olduğunu vurgulamamız gerekiyor.

Sözünü ettiğimiz bu kuşağın daha değişik ve çarpık bir izdüşümünü de İttihat ve Terakki örgütü ile Hürriyet ve İtilaf örgütünün oluşturulmasında görülmektedir. Alman yanlısı olan İttihatçılarla İngiliz yanlısı olan İtilafçıların kuruluşunda da bazı Kürtlerin öncü kadro olarak yer aldıkları görülmektedir.

Kürdistan'da oluşan yukarıda sözünü ettiğimiz bu çarpık kişiliğin kendini daha sonraki dönemlerde de defalarca gösterdiği bilinmektedir. Bu konuda 1920'li yıllarda kendini çok açık bir biçimde gösteren örnek bir tip, Seyid Abdülkadir gösterilebilir. Bilindiği gibi Seyid Abdülkadir, hem İstanbul'da kurulan Kürt Teali Cemiyeti'nin başkanıydı; hem de dönemin Osmanlı Senatosu başkanlığını yapıyordu. Aynı cemiyetin bazı üyeleri bağımsız bir Kürdistan'ın kurulmasından yana tavır sergilerken; başta Seyid Abdülkadir olmak üzere bazı üyeleri de Kürdistan'ın özerkliği (otonomi) için çaba gösteriyorlardı. Cemiyet içindeki bu çalışmalar, aynı zamanda Halife adına görevlendirilen ve Kürdistan bölgesine gelip

Kürtlerin birliğini ve "Gavura karşı" mücadelede yer almalarını sağlamaya çalışan M. Kemal'in "Kurtuluş Savaşı"(!) çalışmalarının yürütüldüğü bir döneme denk gelmesi de ayrıca dikkat çekicidir. Böyle bir dönemde İstanbul'da toplanan Kürt Teali Cemiyeti içinde ayrılık ve bunun akabinde bölünme meydana gelir. Bu konuda cemiyet Başkanı Seyid Abdülkadir'in sergilediği tutum çok ilginçtir. Cemiyetin aktif kadrolarından biri olan Dr. Baytar Nuri Dersimi, "Kürdistan Tarihinde Dersim" adlı eserinde S. Abdülkadir hakkında bize şunları aktarıyor:

"Seyid Abdülkadir, Türklerin şu düşkün zamanında onlara darbe indirmeliğimizin Kürtlük şiarına yakışmadığını ileri sürüyor, şimdilik Türklere yardım etmeliğimiz lüzumunda ısrar ediyordu. Türklerin esasen bir Kürdistan kurma isteğini kabul etmiş oldukları ve Osmanlı padişahına bağlı muhtar bir Kürt idaresi tesisine rıza gösterdiklerini bildiriyor ve Türkler bu vaadlerinden caydıkları taktirde Kürt milletinin pazu kuvveti ile hakkını almaya muktedir olduğunu söylüyordu." (35)

Yukarıda sözünü ettiğimiz Şeyh Ubeydullah ulusal hareketinde ordu komutanlarından birinin Ş. Ubeydullah'ın oğlu S. Abdülkadir olduğunu hatırlamak gerekiyor. Dr. N. Dersimi'den aktardığımız pasajlarda görüldüğü gibi böylesi bir köleliğin sürdürülmesine hizmet eden bir tutum içine giren aynı S. Abdülkadir; Türklerden yana tavır alarak ve Kürt Teali Cemiyeti'nin bölünmesine ve kan kaybına sebep olmasına rağmen, yeni kurulan Türk devletinin hişmindan kurtulamadı ve Şeyh Sait hareketinde oğlu ile birlikte Diyarbakır İstiklal Mahkemesine götürülerek idam edildi. S. Abdülkadir'in önünü görmeyen ve politik duyarlılıktan tamamen yoksun olan bu olumsuz ve bir bu kadar da tehlikeli tutumu, Türk devletinin kurulduğu dönemlere denk düşen bir süreçte, yani 1920-21'de başgösteren Koçgiri ulusal hareketinin de yenilgiye uğramasında önemli bir olumsuz faktör olarak rol oynadığını belirtmemiz, yerinde bir tespittir. Başkalarının egemenliğini kabul eden ve dolayısıyla da kölece yaşamayı tercih eden S. Abdülkadir'in bu tutumu Kürtlere çok pahalıya mal olurken; aynı dönemlerde Kürdistan'da siyasi ve askeri örgütlenme çalışmalarına girişen M. Kemal'in İstanbul hükümeti adına hareket ederek başarılar elde ettiği görülmektedir. Batıda elle tutulur bir dayanağa sahip olmayan M. Kemal, Kürtlerin içinde buldukları siyasal, toplumsal, ekonomik geri bırakılmışlığın ortaya çıkardığı durumun bir sonucu olarak güçlü bir ulusal örgütlenmeden yoksun olmasından da yararlanarak Kürt ağa, aşiret reisi ve eşrafın önemli desteğini sağlayarak Erzurum ve Sivas toplantılarını gerçekleştirdi. Başta Amasya toplantısı olmak

üzere Sivas ve Erzurum toplantılarının tümünde ortaya çıkan ortak sonuç; M. Kemal'in tüm bu toplantılarda öne sürdüğü gerekçeler, Ermeni, Yunan, İngiliz ve Fransızlara karşı bir islam cephesinin kurulması ve "gavur"a karşı savaşılarak İstanbul hükümetinin kurtarılmasıdır.

M. Kemal ve şürekası bir taraftan sözünü ettiğimiz bu toplantılarda Kürt egemen güçlerinin belirli bir kesiminin desteğini sağlarken; öbür taraftan da Diyarbakır, Elazığ gibi bazı bölgelerde görülen Kürt ulusal örgütlemelerini yasaklamak suretiyle dağıtmaya çalışıyordu. Çünkü 1919'da Diyarbakırda faaliyet yürüten Kürt Kulübü'nün kapatılarak mensupları hakkında takikat yapılması aynı dönemlere rastlamaktadır. Erzurum ve Sivas toplantılarına Diyarbakır ve Elazığ'dan Kürt temsilcilerinin katılmaması; Kemalistlerin dikkatlerini üzerine çekmişti. Kürt Kulübü'nün kapatıldığını ve mensupları hakkında takikat yapıldığını bir telgrafla M. Kemal'e bildiren dönemin 3. Ordu Müfettişi ve Diyarbakır Vali vekilinin, M. Kemal'den aldığı yanıt; "Kürt Kulübü hakkındaki hareket tarzı pek muvafık görülmüştür." şeklinde onay bulmuştur. Karşısında elle tutulur ciddi bir Kürt örgütünü bulamayan M. Kemal, izlediği bu iki yüzlü politika sayesinde bir çok işbirlikçi Kürt elde etmeyi başardığından ötürü, Edirne I. Kolordu Komutanlığına çektiği 18. 6. 1919 tarihli telgrafta şunları söyleyebiliyordu: "İngiliz himayesinde bir Kürdistan teşkili hakkındaki İngiliz propagandası bertaraf edildi; Kürtlerle Türkler birleşti." M. Kemal, izlediği bu politika sonucu yukarıda sözünü ettiğimiz 72 Kürdü Mecliste toplayabilmiş ve onlara imzalattığı yazı ile uluslararası toplantılara yollayarak, kurulan meclisin Türklerle Kürtleri temsil ettiğini söylemiş ve yaptığı bu manevralarla daha önce bahsettiğimiz Lozan görüşmelerinde başarılar elde etmişti.

Aynı dönemlerde Hozat'ta biraraya gelen Dersim aşiret reisleri de kaleme aldıkları Kürt ulusal istemleri paketini maddeler halinde sıralayarak 15 Kasım 1920'de Ankara'ya bildirdiler. Dersim Kürtlerinin Ankara Hükümetine yolladıkları istemler şu şekilde sıralanıyor:

1. Kürdistan muhtariyet idaresine muvafakat eden İstanbul Saltanat hükümeti'nin bu baptaki kararını Mustafa Kemal Hükümetinin de resmen kabul edip etmeyeceğinin açıklanması,

2. Kürdistan muhtariyet idaresi hakkında Mustafa Kemal hükümetinin görüş noktasının ne olduğu hususunda Dersimlilere acele cevap verilmesi,

3. Elaziz, Malatya, Erzincan ve Sivas mıntıkları hapisanelerinde mevcut bütün Kürt mevkukların hemen serbest bırakılması,

4. Koçgiri mıntıkasına gönderildiği haber alınan askeri müfrezelerin derhal geri çekilmesi.”

Dersimlilerin bu istekleri üzerine Ankara Hükümeti, bölgeye bir "nasihat heyeti" yollayarak isteklerinin kabul edildiğini bildirdi. Fakat Dersimliler bu heyeti kovarak Elazığ'dan "25 Teşrin Sani 1336 imza: Carbi Dersim Aşair Rüesası" tarih ve imzalı şu telgrafi çektiler:

"Sevr Muahedesi mucibince Diyarbakir, Elaziz, Van ve Bitlis vilayetlerinde müstakil bir Kürdistan teşekkül etmesi lazım geliyor; binaenaleyh bu teşkil edilmelidir; aksi takdirde bu hakkı silah kuvveti ile almaya mecbur kalacağımızı beyan eyleriz." (36)

Burada dikkat edilmesi gereken önemli bir nokta; Dersimlilerin önce muhtariyet çerçevesinde Kürtlerin istemlerini dile getiren bir paket sunmaları, ama ardından da Kemalistlerin heyetini kabul etmeyerek asıl amaçları olan bağımsızlık istemlerini bir telgrafla dile getirmiş olmalarıdır. Bu telgrafta da vurgulandığı gibi Kürt ulusal istemleri, Sevr Andlaşmasında karar altına alınan bağımsız Kürdistan'ın kurulması hakkına sahip çıkılmasıdır. Zaten yukarıda değindiğimiz gibi aynı gerekçelerden birisinin de Sevr'den hemen sonra Şeyh Mahmut Berzenci tarafından dile getirilmesi ve bunun ısrarlı bir biçimde savunulmasıdır.

İşte kısaca sözünü ettiğimiz Kürt Teali Cemiyeti'nin aktif üyelerinden olan Dr. N. Dêrsimî, Ali şer ve Alişan gibi Kürt aydınlarının öncülük ettikleri Koçgiri halk hareketinin patlak vermesine neden olan gelişmeler böyle bir atmosfer altında ve böyle siyasi gelişmelerin bir ürünü olarak meydana geldi. Koçgiri ve Dersim'de siyasi ve askeri örgütlenme çalışmaları başlamadan önce Kürt Teali Cemiyeti'nin İstanbul'da yaptığı toplantı; yukarıda sözünü ettiğimiz cemiyet başkanı Seyid Abdülkadir'in izlediği Türkleri destekleme politikası yüzünden örgüt içerden önemli bir darbe yemiş ve bunun sonucu olarak Koçgiri ve mıntıkası ile Dersim'de girişilen örgütlenme çalışmalarının lokal düzeyde kalmasına neden olmuş ve 1920-21'de meydana gelen patlamalar sonucu ismini andığımız bu başkaldırı hareketi de kanlı bir biçimde yenilgiye uğramaktan kurtulamadı. Eğer Mustafa Kemal'in başlattığı sözüm ona kurtuluş savaşı süreci ve Kürtlerin buna aktif katılımı iyice irdelenirse; o dönemde Kürtler, S. Abdülkadir örneğinde yaşadığı gibi kendi içinde ciddi bir bölünme göstermese ve dönemin koşullarına uygun ciddi bir siyasi ve askeri örgütlenme yaratarak ulusal kurtuluş ekseninde gerekli olan mücadeleyi yürütselerdi, bu mücadelede Kürtlerin başarıya ulaşmaması için ciddi bir engel olmadığı gibi Kemalist hareketin

başarıya ulaşması bile çok zor olacaktı, hatta belki de mümkün olmayacaktı. Yani, yeni Türk devletinin kurulup kurulmayacağı bile meçhuldu.

Yukarıda ana hatlarıyla özetlemeye çalıştığımız Medlerin yıkılışından bu yana Kürdistan'da oluşan siyasal, ekonomik ve toplumsal geriliğin bir yansıması olarak ortaya çıkan çarpık kişilikler ve bunların oluşturduğu örgütlenmeler de bu yüzden başarılı olamadı. Aynı nedenlerle Kürdistan'ın birçok bölgesinde ve değişik tarihlerde (1806'dan 1940'lara kadar) meydana gelen ulusal başkaldırı hareketlerinin hemen tümü yerel (lokal) düzeyde kalmıştır. Şurası da kesindir ki o dönemlerden bu yana ve özellikle İdris-i Bitlisi dönemiyle beraber Kürtler defalarca önemli fırsatlar kaçırdılar ve gelinen aşamada da Kürdistan'ın halen dört parçalı sömürge yapısı ile Kürtlerin kölece yaşamı devam edegelmektedir.

Türk devletinin kurulmasıyla birlikte Kürdistan'da peş peşe meydana gelen Koçgiri, Şeyh Sait, Ağrı ve en son da Dersim ulusal hareketlerin tümü en kanlı ve barbar yöntemlerle bastırılarak yenilgiye uğradılar. Böylece Kürdistan, tekrar altüst oluşlar yaşayarak harabeye çevrildi ve dörde bölünerek sömürgeleştirilme süreci de tamamlanmış oldu. 1938 Dersim jenositinden sonra Kuzeyde uzun bir sessizlik dönemi yaşandı. Yaşanan bunca katliam ve sürgün olayları, geniş halk kitlelerini çok önemli ölçülerde sindirdi. Genel olarak toplumda tam bir kabus korkusu yaratıldı. Bu ölüm sessizliği, tarihimizde "49'lar Olayı" olarak geçen 49 yurtsever Kürdün 1959'da tutuklanmalarıyla birlikte sona erip hareketli bir dönem başladı. "49'lar Olayı"nı izleyen süreçte ise, 23'ler ve 15'ler olayları yaşandı.

Tıpkı 12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980 faşist askeri darbelerinin gerçekleştirilmesinin nedenlerinden biri olan Kürt sorunu; 27 Mayıs 1960 askeri darbesinin de gerekçelerinden birini teşkil ediyor. Bu yüzden de 27 Mayıs darbesi akabinde gerçekleştirilen genel af, Türkiye zindanlarını boşaltırken; İstanbul Harbiye zindanlarında ağır koşullarda tutulan 49 Kürt politikacısı bu af kapsamının dışında tutuldu. Daha sonraları 1964'te Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi'nin (T-KDP) kuruluşuyla birlikte hareketlenen Kürt ulusal uyanışı politik bir güce dönüşüyor. Aynı dönemlerde bir kısım Kürt politikacısı da TİP, DEV-GENÇ vb. Türk örgütlerinde yer alıyor. Bunu izleyen süreçte Türkiye ve Kuzey Kürdistan'daki gelişmeler beraberinde yeni ayrışma ve saflaşmalara neden oluyor ve bu ayrışmaların bir ürünü olarak 1969'da Devrimci Doğu Kültür Ocakları (DDKO) kuruluyor. Dikkat çekici bir

nokta da bu dönemde meydana gelen demokratik düzeydeki örgütlenmelerin merkezleri de başta Ankara ve İstanbul olmak üzere sömürge metropollerini seçiliyor ve sözünü ettiğimiz DDKO'ların yan şubeleri Kürdistan'ın bazı bölgelerinde faaliyet yürütüyor. Aynen 1900'lerde İstanbul'da kurulan Kürt örgütlerinde görülen bu anlayışın bir türevidir, 70 yıl sonra değişik tandaslarda kendini gösterebilmesi bir tesadüf değildir. Diğer taraftan da 1800'lerin sonları ile 1900'lerin başlarında birçok Kürt kadrosu İttihat ve Terakki hareketinde yer alırken; 1960'lı yıllarda da TIP, TKP, DEV-GENÇ gibi örgütlerde yer alarak, fakat bu kez "devrimcilik" ve "sosyalizm" adına yer alan bir çok kadro, yıllarca Kemalizmin değirmenine su taşıdılar; enerjilerini boş yere harcadılar. Zaten Kürt solunun şimdiye kadar üzerinden atamadığı önemli bir eksikliği de Türk sol hareketlerinin ideolojik etkileşimlerini kıramamalarıdır. 1971 askeri darbesini izleyen süreç, 73 affı ardından yeni ayrışma ve politik örgütlenmelerle Kürt ulusal hareketi daha bir canlanıyor. 74-80'ler arası dönemde oluşan örgütlenmelerin çoklarının merkezleri yine İstanbul ve Ankara başta olmak üzere ağırlıklı olarak metropollerde gerçekleşiyor. Bu dönemlerde sadece ulusal düzeyde değil, sınıfsal düzeyde de belirli ayrışmaların yaşandığı görülüyor. Bu dönemde de bir çok Türkçe-Kürtçe yayın çıkıyor; Kürt tarihi, edebiyatı, dili ve kültürü üzerine kitaplar basılıyor. Basın-yayın yoluyla kitlelere ulusal ve sınıfsal bilinç götürülüyor. Bu çalışmalar sonucu önemli bir kitle potansiyeli oluşturularak politik ve demokratik düzeylerde görülen örgütlü birer güce dönüşüyor. Ancak bu dönemde de kendini açıkça gösteren ve ta 1900'lerin başından beri süren aynı anlayışların daha değişik biçimlerde kendini koruyarak devam etmesidir. 1900'lerde oluşan Kürt aydın hareketinin bir ayağı Kürdistan ve diğer ayağını Osmanlı metropolü oluşurken ve ulusal hareket metropollerden yönlendirilirken; 1960-1970'lerde de aradan 60-70 yıllık gibi uzun süre geçmesine rağmen benzer izdüşümler kendini gösterebiliyor. Bu kez de metropoller merkez olarak seçiliyor. Yine yayınlar çıkıyor; ama bu kez de Kürt politikacılarının bir ayağı Türkiye, diğer yedek ayakları da Kürdistan oluşturuyor. Bunu salt fiziki açıdan ele almamak gerekiyor; düşünsel planda da bunun sergilediği ürünleri ve tahribatları görmek gerekiyor. Örneğin; en fazla asimilasyona karşı çıkanlar, ne yazık ki bzzat kendileri asimilasyonun birer taşıyıcısı konumuna giriyor. Kuşkusuz ki bunlar da bir çok kesime ayrılıyor. Bunların bir kısmı hiç Kürtçe bilmiyor; tamamen Türkçe düşünüp Türkçe politika yapıyor. Bir kısmı da Kürtçeyi bildiği halde Türkçe düşünüyor ve aynı biçimde politika üretiyor. Bir kısmı da kendi yayınlarında arasına da olsa Kürtçe yazıp dilin geliştirilmesine

hizmet ediyor ve defalarca vurguladıkları gibi asimilasyona karşı mücadelenin öneminden söz ediyor. İlginçtir, aynı kesimler de temel politikalarını Türkçe üzerine inşa ediyor ve bizzat kendi çocuklarını da birer Türk gibi büyütüyorlar. Yine bir çok siyasi hareketin temel politikaları Türkçe olarak şekilleniyor; bunların resmi toplantıları, kongre, konferans gibi toplantıları Türkçe olarak yapıyor, bildirimleri de yine Türkçe olarak kaleme alınıyor. Dikkat edilirse, korkunç bir çarpıklık göze çarpıyor ve tüm bu çarpıklıkların ortaya çıkardığı genel bir sonuç her halükarda kendini gösteriyor. İşte yukarıdan beri özetlemeye çalıştığımız bu çarpık kişilikle mücadele etmek ve Kürt siyasal tarihimize köklü bir biçimde, ama diyalektik bir yöntemle hesaplaşmanın zorunluluğu bir kez daha inatçı bir biçimde kendini dayatıyor.

10. Bağımsız Birleşik Kürdistan Demokratik Cumhuriyeti Zorunludur

Kapitalizmle birlikte ulusal sorunun ilk ortaya çıkışı ve ondan sonraki süreçte geçirdiği evreleri kısaca sergiledik. Batıda oluşturulan çok uluslu devletlerle, ilk kez Ekim Devrimiyle birlikte başta Sovyetler Birliği olmak üzere çok uluslu Doğu Bloku ülkelerinde yaşanan yetmiş yılı aşkın pratik deneyimlerin ortaya çıkardığı **önemli sonuçlardan birincisi**; ulusal sorunun otonomi, federasyon veya kültürel özerklik şeklinde çözümlenmesi dönemlerinin gerçekçi olmayıp kapanmış olmasıdır. **İkinci önemli bir sonuç**; Kürdistan'ı aralarında paylaşır sömürgeleştiren bölgenin sömürgeci egemen güçlerinde demokrasi geleneği ve kültürünün hiç olmamasıdır. Demokrasi geleneğini de bir tarafa bırakalım; tümünün dünyanın en azılı ırkçı devletleri olduğu ve kendi toplumlarını tamamen militarize ettikleri bir gerçekliktir. Bu yüzden de militarizm hamuruyla şekillenen bu devletlerin egemen güçleri açısından otonomi veya federasyon oluşturmanın koşulları ve güvencesi mevcut değildir. **Üçüncü önemli bir sonuç da**; bu ülkelerin tümünde başta işçi sınıfı olmak üzere geniş emekçi yığınların devrimci demokrasi güçleri oldukça zayıftır ve yakın bir gelecekte de birer emek alternatifini yaratmaktan uzaktırlar. Diğer taraftan da yukarıda özetleyerek değindiğimiz gibi bu ülkelerin devrimci demokrasi güçlerinin ezici çoğunluğu, Kürtlerin kendi ayrı devletini kurmalarını istememekte ve kendilerini sosyal şövenizmden bir türlü kurtarmak istememektedirler. Yani, bu ülkelerin devrimci-demokrasi güçleri açısından da Kürt halkının federasyon vb. çözüm formüllerini hayata geçirecek koşullardan ve güvenceden yoksundur. **Dördüncü bir sonuç**; uluslararası koşullar,

halkımızın asgari taleplerinin gerçekleştirilmesine bugünkü haliyle her ne kadar uygun düşmese de, Kürtler açısından en elverişli koşullar şimdi mevcuttur. Uluslararası koşulları ve Kürdistan'ın hangi koşullarda sömürgeleştirildiğini, parçalanıp paylaşıldığını çok yönlü olarak yukarıda sergilemeye çalıştım. Bu zorlukların daha iyi anlaşılması ve Kürt ulusal hareketinin de bir bütün olarak bundan dersler çıkarması gereğini vurgulamaya çalıştım. **Beşincisi ve daha da önemlisi;** Kürt halkına en uygun çözüm yolunun, bağımsız devletini kurmasıdır.

Başta Kürdistan işçi sınıfı ve yoksul köylülük olmak üzere geniş emekçi yığınların ve objektif olarak ulusal burjuvazinin istemleri bağımsızlıktır. Şunu da özellikle vurgulamak gerekir ki sıradan her yurtsever Kürdün gönlünde bile bağımsız birleşik Kürdistan devleti yatmaktadır. Çünkü Kürt ulusu, sömürgeci dört devlet tarafından bölünerek parçalanmış köle bir ulustur. Kürt ulusunun ülkesi olan Kürdistan da yine dörde bölünerek sömürgeleştirilmiştir. Kürdistan'ın kurtuluşu, Kürt ulusunun özgürleşerek ulusal birliğini sağlaması ve yine Kürdistan ülkesinin sömürgeci boyunduruktan kurtularak ülke birliğinin sağlanması, başkasına devredilemez Kürtlerin en doğal siyasal ve demokratik asgari talepleridir. Bunun gerçekleştirilmesi de bağımsız birleşik Kürdistan demokratik cumhuriyetinin yaratılmasıyla mümkündür. Ama bağımsız-birleşik Kürdistan'ın kurulması, aynı anda ve birlikte gerçekleştirilecek bir sorun olmadığı çok açıktır. Birleşik Kürdistan'ın yaratılabilmesi için en azında birden fazla parçanın ve bunlar arasında da en büyük parça olan Kuzey Parçasının bağımsızlığına kavuşmasıyla mümkündür. Fakat burada anti-parantez bir noktayı da açıklama ihtiyacını duyuyorum. Bağımsız birleşik Kürdistan'ı savunmakla, dört parçada tek merkezi örgütlenmeyi savunmak aynı şeyler değildir ve bunları birbirine karıştırmamak gerekiyor. Tek merkezi örgütlenmeyi savunan düşünceler olmasına rağmen bunun gerçekçi olmadığı ve bizzat yaşamın kendisi tarafından mümkün kılınmadığı gerçeği ise, KDP'lerin son 30-40 yıllık pratiklerinden bile rahatlıkla görülmektedir. Ancak Kürt toplumunda tarihi bin yıllarla ifade edilebilecek kadar eskilere dayanan çarpık kişiliğin oluşumu; sözünü ettiğimiz bu idealini örgütlü siyasal planda gösterememekte ve bu anlayışın bir sonucu olarak otonomi, federasyon vb. gerçekçi olmayan yönelişlerin kendini göstermesine neden olmaktadır.

Özetleyerek sergilemeye çalıştığım bu çarpık kişiliğin iyice ortaya çıkarılması ve bundan hareketle bir bütün olarak Kürt ulusal hareketinin kendi siyasal tarihiyle köklü bir hesaplaşmaya gitmesi bir zorunluluk halini almaktadır. Köklü

hesaplaşma derken anti-parantez olarak bir noktayı da açıklığa kavuşturmak gerekiyor. Tarihimizin geçmişini irdelerken ve gelecekle olan zorunlu köprüleri kurdururken; kimi Kürt siyasi çevrelerinin yaptıkları gibi ne her şeyi inkar edelim, ne de her şeyi kendimizle başlatalım. Böyle bir anlayışın, yani geçmişin üzerine tamamen bir çarpı koyan ve her şeyi kendisiyle birlikte başlatan bir anlayışın bilimsellikten uzak ve inkarcı idealist bir düşüncenin ürünü olduğu ve bağrında fanatizmi barındırdığı çok açıktır. Bu köklü hesaplaşma bilimsel bir yöntem olan diyalektik bir yöntemle yapılmadan, Kürt ulusal hareketinin sağlıklı bir siyasallaşmayı gerçekleştiremeyeceği ise ayrı bir gerçekliktir. Bir ulus olarak Kürtler, ülkesi olan Kürdistan'ın sömürgeci bölge devletleri tarafından çizilen suni sınırlarını tanımamaktadır. Bu nedenlerle de gerçek kurtuluşun diğer bir amacı da birleşik Kürdistan'ın yaratılmasıdır. Bu da ancak birden fazla parçanın bağımsızlığına kavuşmasından sonra gündeme gelebilecek tarihsel bir sorundur. Yani, bağımsız birleşik Kürdistan'ın yaratılması sonucu ancak Kürt halkı da dünyadaki diğer tüm özgür halklar gibi kendisine layık olan onurlu yeri alabilecektir. Diğer bir deyişle, Kürdistan'da mevcut sömürgeci devletlerin işgali kaldırılmadıkça ve birleşik Kürdistan devleti yaratılmadıkça, Kürt ulusu gerçek anlamda onurlu bir yaşama kavuşamayacaktır. Dolayısıyla bu sorun, hem Ortadoğu özgülünde ve hem de dünya düzleminde sürekli olarak kanamaya devam edecektir. Bu yüzden de bu sorun köklü ve gerçekçi bir biçimde çözümlenmedikçe bölgede gerçek anlamda bir barışın sağlanması da mümkün olmayacaktır. Hatta bu barışın sağlanması veya sağlanamaması, Ortadoğu bölgesiyle de sınırlı kalmayacak ve tüm dünyanın sorunu haline gelecektir. Bunu şimdiden tespit etmek için kahin olmamız gerekmiyor. Özetle, Kürt ulusal sorunu, değişik yönleriyle ortaya konulduğunda; Kürt ulusunun kendi topraklarında özgürce bir yaşama kavuşması ve siyasal-ekonomik gelişmeler önündeki engellerin ortadan kaldırılması; onun en acil ve ertelenemez bir görevidir. Ki bunun hayata geçirilmesi, Kürt ulusunun kendi bağımsız devletini kurmasıyla olanaklıdır. Kürt ulusunun bu haklı ve asgari talebi, başkaları tarafından belirlenemez. Zaten ulusların kendi geleceklerini kendilerinin belirleyebilmesi hakkının en önemli özelliklerinden birisi de bu ilkenin doğru kavranılması ve hayata geçirilmesidir.

Bu yazının başından beri irdelemeye çalıştığımız ve yer yer defalarca vurgu yaptığımız temel olan genel noktaları böylece bir sonuca bağlamak gerekiyor. Yazının genelinde görüldüğü gibi bağımsız Kürdistan'ın yaratılması ve bu temel eksende soruna yaklaşılması; başkalarına devredilemez ve ertelenemez

mutlak bir hak olarak görmek gerekiyor. Federasyon, otonomi ve kültürel özerklik gibi önermeler; Kürt sorununun temelden çözümlenmesini dışlıyor. Ancak bu gibi önermeler, temel devrimimizin birer ara aşamalarını oluşturuyor. Bu bağlamda da bağımsız birleşik Kürdistan'ın yaratılması ekseninde bu tür geçici ara aşamalardan da yararlanmak gerekiyor. Bu, aynı zamanda çok çetin ve sancılı geçen ulusal kurtuluş devriminin mola vermesine, daha iyi toparlanıp güçlenmesine hizmet etmek koşuluyla bunları da birer basamak olarak kullanmak gerekiyor. Ama, belirttiğimiz gibi temel politikamızdan sapma göstermeden ve bu temel doğruları inatçı bir biçimde hem ülke pratiğinde ve hem de dünya kamuoyu karşısında tutarlı bir biçimde savunmak ve vazgeçilemeyecek bu istemlerden taviz vermemek gerekiyor. Sorunu bu bazda ele aldığımızda, bir çok ulusal hareket tarafından defalarca ve adeta insanı bıktırarak biçimde dile getirilen; "Türkiye'yi bölmek istemiyoruz", "Biz bölücü değiliz", "Kayıtsız şartsız anlaşmaya varız", "Türkiye'de siyaset yapmak istiyoruz", "Bağımsız bir devlet istemiyoruz" vb. vb. tekrarlamalar, birer talihsizlik örnekleri olmanın da ötesinde, halkımıza karşı yapılan ağır birer hakaret olarak algılamak gerekiyor. Bu söylemlerin sahiplerine haklı olarak şunu sormak gerekiyor. Bu tür talepler, halkımızın gerçek istemlerini yansıtmadığı gibi sorunun bu biçimlere indirgenmesini neye dayanarak ileri sürüyorsunuz? Her şeyden önce, halkın gerçek taleplerini tespit etmek için halka gitmek ve ona başvurarak tercihini ortaya koymasını sağlamakla mümkündür. Bunun yolu ise demokratik ve özgür koşullarda yapılacak bir referandumdur. Öncelikle Kuzey Kürdistan'da böylesi bir referandumun gerçekleştirilmesinin nesnel koşulları mevcut değildir. İsmim gibi bundan eminim ki özgür ve demokratik koşullarda yapılacak bir referandumda halkın ezici çoğunluğunun temel istemi olan bağımsızlık talebi ortaya çıkacaktır. Çünkü bir bütün olarak halkın genel eğilimi, siyasi yapılarımızın önderliklerinin hayli ilerisinde olup daha da gerçekçidir. Bundan kimsenin kuşkusuz olması. Ama hemen hemen her an baskı ve öldürme tehlikesi altında geçen, hiç bir yaşam güvencesine sahip olmayan, her an asker, polis, zorbalığına ensesinde hisseden, açıklıkla sefaletle boğuşan insanların objektif tercihleri olamaz. Böylesine sorarsanız, kuşkusuz ki öncelikle can güvenliği ve rahat yaşam koşullarını isteyecek ve bunun dışında hiç bir talepte de bulunmayacaklardır. Çünkü bu somut durum, onların içinde buldukları nesnel koşullardan kaynaklanmaktadır. Bunun için kimi siyasi çevrelerin sık sık dile getirdikleri "hemen bir referandum" istemleri de gerçekçi değildir. Her şeyden önce varlığı inkar edilen bir halkın yüzyıllardır çektiği çağdışı

uygulamaların durması ve buna paralel olarak demokratik bir ortamın oluşması bir önkoşuldur. Bu koşullar oluştuğundan sonra herkes kendi ulusal kimliğiyle rahatça siyasi örgütlenme yapabilmeli, düşüncelerini kitlelere götürebilmeli ki gerçek anlamda kitlelerin talepleri özgür bir biçimde ortaya çıkabilsin. Bugünkü koşullarda kendi kimliğini dahi inkar eden binlerce Kürdün, sözünü ettiğimiz koşullarda kendi öz kimliğine kavuşarak bağımsız devletini isteyebileceğini dahi tahmin edebilmek için kahin olmamız gerekmiyor. Yeter ki sözünü ettiğimiz koşullar oluşsun.

Şunun da altını çizerek belirtmeliyiz ki Kürt ulus sorununu ve Kürdistan ülke gerçekliğini gözardı ederek sorunu kültürel özerklik, otonomi ve federasyon derekesine indirgeyenler; özünde kendi halkına güven duymayan ve kurtuluşu başkalarının himayesinde gören bir kölenin köle sahibiyle evlilik yapmasını talep etmektedirler. Böyle bir evliliğin ise özgür ve eşit koşullarda iki tarafın iradesi sonucu gerçekleşecek bir evlilik olmadığı tartışmalara yer vermeyecek biçimde açıktır. Böylesi bir evliliği savunanlar, yıllarca mücadele de etmiş olsalar ve bu uğurda binlerce şehit vermiş olsalar da son tahlilde kölece yaşamayı kabul etmiş olurlar. Bir ulus olarak Kürtler ve onun siyasi temsilcileri bir bütün olarak öncelikle böyleli kölelik zihniyetini paramparça ederek beyinlerinde netleşmeye gitmek görev ve sorumluluğuyla karşı karşıyadırlar. Bu yapılabildiği ölçülerde, bu yolda mesafe alınabileceği ve zafere giden menzile varılabilecektir.. Defalarca vurgu yaptığımız gibi siyasal tarihimize hesaplaşmak, yine hesaplaşmak bunu gerektiriyor...

Ayrıca şunu da tekrarlayarak belirtmek gerekir ki bağımsızlığa giden devrimin treni, kültürel haklar, otonomi ve federasyon gibi duraklarda da mola verebilir. Bu, devrimimizin gelişme yoluna uygun olarak belirli konaklarda mola vermenin bir doğal sonucudur. Bu duraklarda bile bağımsızlıkçı siyasal yapılanmaların bu sorunu kapatmalarını; tam tersine bu duraklarda da Kürt halkının bağımsız devletini kurma taleplerinin sürekli propagandasını, ajitasyonunu ve örgütlenmesini yapmakla karşı karşıyadırlar. Doğaldır ki bağımsızlığı savunmayanların böyle bir istemi ve çalışması olmayacak ve bağımsızlıkçı çizgi ile karşı karşıya kalacaklardır.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- 1) Fidel Castro, Devrim İçin Savaşmayana Komünist Denmez
- 2) V. İ. U. Lenin, Sol Komünizm Bir Çocukluk Hastalığı
- 3) Lenin, Ne Yapmalı
- 4) Lenin, Örgütlenme Üzerine - Bir Y. Örg. Gör. Üz. Mektuplar
- 5) Lenin, Age
- 6) Lenin, Bir Adım İleri İki Adım Geri
- 7) Lenin, İşçi Sın. Part. Üzer.
- 8) E. Ch. Guevara, Savaş Anıları, Aktaran K. Saleh - Zeki adsız
- 9) Vo Nguyen Giap, Halk Savaş. Askeri Sant.
- 10) Lenin'den aktaran İşç. Sesi Yayınları, Parti Üzerine
- 11) Aktaran İsmail Beşikçi, PKK Üzerine Düşünceler
- 12) Fidel Castro, Age
- 13) Marx- Engels- Lenin, İşçi Sınıfı Part.
- 14) Kamil Hesar, Vatan Güneşi, Sayı 6
- 15) Botan Amedi, Vatan Güneşi, Sayı 6
- 16) Felsefe Sözlüğü
- 17) Botan Amedi, Vatan Güneşi
- 18) Atatürk'ün söylevleri -Nutuk
- 19) İnönü'nün Hatıraları
- 20) J. Stalin, Leninizmin sorunları
- 21) Milliyet, 31 Ağustos 1930
- 22) Milliyet, 19 Eylül 1930
- 23) Aydınlık, 21 Nisan 1994
- 24) Kom. Ent. Bel. Türk. Ay. Y. Aktar. Ş. Dicle, Öz. Y Y. S. 29
- 25) Seha L. Meray, Loz. Bar. Konfer-Belge. SBF Y, Cilt I, Kitap I
- 26) Hasan Yıldız, Fransız Belgeleriyle Sevr-Lozan Musul Üçgeninde Kürdistan
- 27) Garo Sasuni, Kürt Ulusal Hark. ve Ermeni-Kürt İlişkileri
- 28) Atatürk'ün Meclis Konuşmaları
- 29) Hasan Yıldız, Age
- 30) Zinnar sılopi, Doza Kurdistan
- 31) Bazil Nikitin, Kürtler
- 32) Seha L. Meray, Age
- 33) İ. Ş. Vanlı, Kürt Yurt. Hark. Politik ve Askeri Stratejisi
- 34) Botan Amedi, Kürtler ve Kürdistan Tarihi, Cilt I
- 35) Dr. N. Dersimi, Kürdistan Tarihinde Dersim
- 36) Dr. Nuri Dersimi, Age

(*) Bu listenin hazırlanmasında arşivinden yararlanmama yardımcı olan Xalê İhsan' a burada teşekkür ediyorum.

ÎNA NÛ YAYINLARI

Şêx Ebdurrehmanê Axtepî; Dîwana Rûhî, wergera ji tîpên erebî:
Zeynelabîdîn Kaya, M. Emîn Narozî, Uppsala 1988

Koyo Berz; Na Xumxum a... (Dimilîçe derlenmiş folklor
ürünlerî), redaktekerdax: Malmîsanij, Uppsala 1988

Adonis Budurîs; Bir Kürtle Konuşma çev. K.Salîh, Uppsala 1988

Celîlê Celîl; 1880 Kürt Ayaklanması, Uppsala 1992, Rusçadan
çeviren; Yaşar Abdüselamoğlu

Celîlê Celîl; Jiyana Rewşenbîrî û Sîyasî ya Kurdan (Dî Dawîya
Seds. 19'a û Destpêka Seds. 20'a de), Wer. Elîşêr, Uppsala 1985

Celîlê Celîl; Zargotina Kurdên Suriyê, Uppsala 1989, Yê ji
tîpên Kirîlî wergerandîye tîpên Latînî: Ahmet Ömer

M. Ciwan; Türkçe Açıklamalı Kürtçe Dilbilgisi 1992, Uppsala

H. M. Çetoev; Büyük Anayurt Savaşında Kürtler, 1941-1945.
Çeviri: J. Pêşengî, Uppsala

H. Diljen; Destpêka Rêzimana Kurdî, Ç.Yekem: Gulan 1994

Haydar Diljen; Zimanê Min-1 (Em bibirin-bizeliqînin-binivîsin û
bixwînin), Uppsala 1990

Hasretyan, M. A. - C. Celîl - O. İ. Jegalina - M. S. Lazarev - Ş. X.
Mihoyan; Yeni ve yakın Çağda Kürt Hareketi, Uppsala 1991

Kerîmî Husamî; Komara Demokratîk a Kurdistan (Mahabad),
wergêr(ji Soranî): Elîşêr, Uppsala 1986

Kerîmî Husamî; Le Bîrewerîyekanim - Bergî Yekem- Le
Minalîyewe ta Salî 1957, Uppsala 1986 Soranî

E. Huseynî; Bi Xewna We Pênûsê Dilorînim, Ç.Yekem: 1993

E. Huseynî; Rono û sirûdên bêrfkirinê, Ç.Yekem: Nov. 1994

Şêx Mihemed Kerbela; Mîrsad-ul Etfal (Amadegaha Zarûkan),
Wergêr (ji herfên erebî): Z. Zinar (Kaya), Uppsala 1989

Malmîsanij; Folklor Ma Ra Çend Numûney, Uppsala 1991

Malmîsanij; Herakleîtos (şîr bi Dimilî), Uppsala 1988

Malmîsanij; Safd-f Nursî ve Kürt Sorunu, Uppsala 1991

Malmîsanij û Mahmûd Lewendî; Li Kurdîstana Bakur û li Tirkîyê Rojnamegerîya Kurdî (1908-1981), Uppsala 1989

Malmîsanij; Yüzyılımız Başlarında Kürt Milliyetçiliği ve Dr. Abdullah Cevdet, Uppsala 1986

Malmîsanij; Zazaca-Türkçe Sözlük/Ferhengê Dimilkî-Tirkî, Uppsala 1987

Mamoste [Abdurrahman Gezgîn]; Dengê Xêzikan (karîkatur), Uppsala 1984

Mamoste; Mêr Mêra Nasdike!, (karîkatur), Uppsala 1993

Şakirê Xudoyê Mihoyan; İki Dünya Savaşı Arasında Irak'ta Kürt Sorunu, Uppsala 1990, Türkçesi: J. Silav

Namî, Mela Ahmedê Namî; Agirê Sînema Amûdê, 1987 Uppsala

Bavê Nazê; Hêsir û Baran (çîrok), Uppsala 1986

Abdurrehman Qasimlo; Kurdistan û Kurd-Lêkolînek Siyasî û Aborî-, Uppsala, 1991, wergera ji Soranî: Elî Şêr

Roja Nû; 1943-1946 yılları arasında K. Alî Bedirxan tarafından Beyrût'ta Kürtçe- Fransızca çıkan toplam 73 sayı, Uppsala 1986

Ronahî; 1942-1945 yılları arasında C. Alî Bedirxan tarafından Şam'da çıkarılan toplam 28 sayı, Uppsala, 1985

Ebdulreqîb Yûsif; Şaîrên Klasîk ên Kurd. Wergera ji tîpên Erebi: Elişêr, Uppsala 1988

Ebdulreqîb Yûsif; Hunerê Tabloyên Şerefname, 1991 Uppsala Wergera ji tîpên Erebi: Elişêr

Osman Aydar, Kurdistan'a Bi Fiftî Fiftî, 1995 STOCKHOLM

Ordixanê Celîl û Celîlê Celîl, Zargotina Kurdan, C. I, 1995 STOCKHOLM

www.arsivakurd.org